

Nācijas jaunā saulainā izvēle

Pēc Zolitūdes traģēdijas Latvijas tauta saņems kārtējo dāvanu – pelēkā un negodīgā latvieša vadīto valdību. Prezidents, protams, neaicinās godīgu un gudru cilvēku, jo nesaprot, ko vispār pēcpadomju Latvijā nozīmē fenomens „godīgs un gudrs cilvēks”. Bērziņa kungam tā ir sveša parādība. Andris Piebalgs tagad būs īstais, jo visi jau aizmirsuši viņa izdarības – izglītības iestūrēšanu neoliberālisma murgos, „akadēmiskās brīvības” došanu augstskolu zaglīgajai mafijai, profesionāļu padzīšanu no ministrijas. Bērziņš var droši rīkoties, jo Latvijas tauta jau būs aizmirsusi Piebalga lielāko varoņdarbu Latvijas kriminālajā valstiskajā sistēmā – iedzīvotāju ietaupījumu izkrāpšanu bankā „Baltija”. Piebalgs visu to uzraudzīja, jo bija finansu ministrs. Diemžēl viņš ir aprobežots un nav spējīgs saprast, ka pēc tādām nelietībām turpināt tēlot politiķi ir iespējams tikai valstī, kas nav izdevusies un kuras sabiedrībā politiķu amorālisms ir norma un nāciju tādi sīkumi neinteresē.

Kulturoloģiskajām studijām tas ir lielisks materiāls, jo raksturo antropoloģiskās katastrofas konkrētas variācijas. Viss būtu labi, ja tas būtu svešs materiāls, bet nevis Dzimtenes materiāls.

2013.01.12.

Attīstības likumsakarības

Kultūras attīstības vēsturiskās likumsakarības ir vairākus tūkstošus gadus ilgas pieredzes apkopojums planētas civilizācijas mērogā.

1. likumsakarība. Tautu pastāvēšana jeb sociāli kulturoloģiskais stāvoklis nav vēsturiski nemainīgs fenomens. Tautu pastāvēšanas sociālais un kultūras stāvoklis mainās, jo vēsturiski mainās kultūras organizatoriski regulējošās kārtības nosacījumi. To diktē, piemēram, cilvēku skaita nemitīgais pieaugums. Tā rezultātā nosacījumi kļūst komplicētāki. Mainās arī kultūras ārējās manifestācijas formas, - tās kļūst sarežģītākas. Šodien šīs formas funkcionē planetārā mērogā.

Katra tauta attīstītās savā tempā atkarībā no cilvēku skaita, ģeogrāfiskajiem apstākļiem, kultūras telpas izolētības, dabas apstākļiem, dzīvei nepieciešamo resursu bagātības utt.

Vēsturiskās attīstības gaitā pieaug cilvēku darbības specializācija, kas savukārt veicina kultūras izmaiņu tempu, - tas kļūst arvien straujāks. Jo tuvāk mūsdienām, jo straujāks. Pašlaik, XXI gadsimta sākumā, kultūras izmaiņu temps daudziem šķiet nenormāli straujš.

Kultūras izmaiņu temps atsaucās uz etniski sociālajām attiecībām visdažādākajos aspektos: asinsradnieciskajām attiecībām, reliģiski politiskajām, nacionāli politiskajām, tagad – globāli multikulturālajām attiecībām.

Tajā pašā laikā kultūras izmaiņu temps ir atkarīgs no lokālās kultūras savdabības, kas būtiski ietekmē kultūras dinamiku. Lēni mainīgai kultūrai ir savas īpatnības visās jomās.

Kultūras dinamika likvidē stagnāciju jeb lokālo specifiku, jo komunikatīvā izolācija rada stagnāciju. Izolāciju veicina vairāki faktori: ģeogrāfiskie, valodas, reliģiskie, tautas mentalitātes.

2.likumsakarība. Kultūras vēsturiskā attīstība atsaucās uz antropoloģisko sfēru; proti, jo augstāka kultūras attīstība, jo cilvēks iegūst lielāku sociālo brīvību un zūd cilvēka kontrole, kuru var veikt kultūras dažādi institūti. Tādējādi kultūras attīstības dinamika un kvalitāte organiski atsaucās uz indivīda brīvību. Citiem vārdiem sakot, kultūras attīstības līmenis nosaka indivīda sociālās brīvības parametrus. Piemēram, kultūras attīstības līmenis var veicināt multikulturālisma koncepta rašanos kā jaunu sociālās brīvības parametru kultūrā.

Indivīda sociālo brīvību ietekmē ne tikai kultūras attīstības līmenis. Ietekmē arī kultūras sociālā struktūra; jo komplicētāka ir kultūras sociālā struktūra, jo lielāka ir indivīda sociālā brīvība. Komplicētajā sociālajā struktūrā atslābst indivīda sociālās kontroles mehānismi. Tā, piemēram, preambulas kņada Latvijas politiskajā dzīvē 2013.gada rudenī ir saistīta ar velmi radīt jaunus un stingrākus sociālās kontroles mehānismus. Tas liecina par kultūras zemo līmeni, degradāciju. Par

indivīda sociālās kontroles mehānismu jāklūst katra indivīda attieksmei pret lokālo paranoju – „okupāciju”. Saskaņā ar šo destruktīvo mehānismu (kritēriju) katra indivīda sociālo vērtību izšķir viņa atbilde uz jautājumu, vai viņš atzīst „okupāciju” jeb viņš neatzīst „okupāciju”.

Mūsdienu postindustriālajā sabiedrībā kultūras attīstības vektors nodrošina vēl lielāku indivīda sociālo brīvību, praktiski garantējot sociālās uzvedības lielu brīvību.

Cilvēka sociālo uzvedību regulē dzīvniecisko instinktu sistēma, ko cilvēks iegūst ģenētiski un kas nosaka tipiskas reakcijas saskarsmē ar tipiskām dzīves situācijām. Antropoģenēzes laikā dzīvnieciskie instinkti tika papildināti, nomainīti ar etniskajām paražām kā sociālās uzvedības programmām. Etniskā paraža tāpat kā dzīvnieciskais instinkts ir tipiska reakcija saskarsmē ar tipisku dzīves situāciju. Taču etniskās paražas informatīvais pamats acīmredzot ir apziņas arhetipi un mentalitāte, kas netiek mantota ģenētiski, bet translējās atdarināšanas formā, bērniem atdarinot vecākus. Protams, jautājums par ģenētiski mantoto vai nemantoto materiālu ir komplicēts, un šajā ziņā var būt dažādi viedokļi, balstoties uz pētījumu rezultātiem. Etniskās paražas (ģenētiski nemantotā materiāla) nostiprināšanā liela loma ir audzināšanai un izglītībai.

Industrializācijas, urbanizācijas vēsturiskajā laikmetā indivīda sociālā uzvedība lielā mērā vairs nav tipiska reakcija saskarsmē ar tipisku dzīves situāciju. Nepieciešama sociālās uzvedības cita modalitāte, kura balstās uz indivīda spēju operatīvi improvizēt netipiskās dzīves situācijās.

Etniskās paražas sociālās uzvedības programmas vietā formējās racionālās uzvedības programma. Tajā nav imperatīvas nostādnes. Visu nosaka pats indivīds – viņa prāts. Un, lūk, tiesības racionāli rīkoties, atbilstoši savam prātam, ir indivīda brīvība. Savukārt sabiedrības uzticība indivīda prātam veicina sociālās kontroles atslābumu, atsakoties detalizēti uzraudzīt indivīda sociālo uzvedību un neiejaucoties viņa dzīvē, viņa realizētajā sava ārējā tēla propagandā un citās darbībās, kas nav bīstamas pārējiem sabiedrības pārstāvjiem.

Mūsdienās uzplaukst iracionālisms un nākas konstatēt prāta destrukciju. Tātad – prāta sabrukumu. Sabiedrība vairs nevar ideāli paļauties uz indivīda prāta racionālismu. Indivīds var rīkoties neprātīgi – iracionāli.

Tāds stāvoklis diktē nepieciešamību pārskatīt sociālās uzvedības kontroles mehānismus, tos speciāli aktualizējot un izdomājot jaunus mehānismus. Latvijas izdomātais „okupācijas” kritērijs var būt saistīts ar iracionālisma uzplūdiem vietējā sabiedrībā, jo nākas pastiprināt indivīda sociālo kontroli prāta sabrukuma periodā.

Tomēr realitāte ir cita. Minētais kritērijs liecina par prāta sabrukumu politiskajā dzīvē, jo „okupācija” ir ideoloģiskais mīts un faktiski iracionāla konstrukcija pati par sevi. Šī kritērija izvēle neliecina par racionāli konstruktīvu mēģinājumu nostiprināt indivīda sociālās uzvedības kontroli iracionālisma uzplūdu periodā.

Tātad attīstības likumsakarība ir šāda. Cilvēces vēsturē sociālās uzvedības programmas ir mainījušās. To evolūcija virzās no dzīvniecisko instinktu dominēšanas populācijā uz etnisko paražu dominēšanu un tālāk uz brīvu racionālo sociālo uzvedību pilsoniskajā sabiedrībā industriālisma un postindustriālisma laikmetā.

Diaspora

Diasporas funkcija ir 1) etnokulturālās identitātes saglabāšana un 2) adaptācija dzīves vidē, panākot abu funkciju harmonisku realizāciju.

Diasporas kultūra ir divu kultūru sintēze - dzīves vides un savas kultūras sintēze. Diasporas eksistences nosacījumus ļoti lielā mērā ietekmē kulturoloģiski kompetenta elite.

Diasporas pārstāvjiem ir divas dzimtenes; mazā un lielā dzimtene, reālā un vēsturiskā dzimtene. Ja cilvēks ir tālu prom no dzimtenes, viņš sāk vairāk cienīt un mīlēt savu kultūru. Tas noteikti ir jāzina un jāņem vērā etnopolitikas autoriem. Tiem cilvēkiem, kuri 2013.gadā Lāčplēša dienai izgatavoja 11 kilometrus un 130 metrus garu karmīnsarkanbaltkarmīnsarkano lentīti.

Globalizācija un multikulturālisms

Globalizācijas prioritāte ir daudzveidība. Kultūras prioritāte ir vienveidība.

Globalizācijas atribūti ir kosmopolītisms, unifikācija, kultūras identitātes ignorēšana. Kultūras atribūti ir konsolidācija, patriotisms, suverenitāte, etniskā, reliģiskā, garīgās kultūras, valodas identitāte.

Globalizācijas jauns atribūts ir multikulturālisms. Tiek maldīgi norādīts, ka kultūru mijiedarbību multikulturālisms nerisina, jo paredz dažādu kultūru līdzāspastāvēšanu, bet nevis mijietekmi. Tas daudziem šovīnistiski sakārsētiem prātiem nepatīk, jo viņi vēlas mijiedarbību. Tas praktiski nozīmē asimilāciju. Maksimālais, ko spējot veikt multikulturālisms etnopolitikā, ir tolerances veicināšana. Arī tā nav taisnība.

Multikulturālisms var ieņemt milzīgu lomu kultūru mijiedarbībā. Taču tā ir organiski evolucionējoša mijiedarbība, dabiskās nepieciešamības un brīvprātīgi veikta mijiedarbība, bet nevis ar politisko spēku uzspiesta mijiedarbība, ko mūsdienās ne reti dēvē par „integrāciju”. Arī Latvijā. Faktiski multikulturālā vide ir ļoti atraktīva vide, jo ideju translācija notiek radoši un bez ārējā spiediena. Tas aprobežotiem etnopolitiķiem ļoti nepatīk.

Tagad maldīgi (melīgi) saka, ka multikulturālisms veicina konfrontāciju, jo līdzāspastāvēšana ir konfrontācijas avots. Reāli tas var būt konfrontācijas avots, tā teikt, morālo apsvērumu dēļ, kad kāda kultūra savā mazvērtībā sāk apskaut līdzāspastāvošo citu kultūru. Tādā veidā var rasties morāli psiholoģiskās kolīzijas. Aina dažkārt ir amizanta, jo, piemēram, tas var netraucēt mazvērtības graužto kultūru nošņipot no apskautās kultūras ideju par 11 km un 130 m garās lentītes ideoloģiskajām perspektīvām konsolidēt patriotisma deficītā nīkstošo etnosu.

Islama rēgs

Eiropā komunisma rēgu ir nomainījis islama rēgs, apdraudot eiropiešu nākotni.

Islama emisāri Eiropā ir migranti; prasīgi, agresīvi, nekaunīgi, nevēlas pieļaut kompromisu no savas puses. Migrantu bērni ir vēl agresīvāki nekā viņu vecāki.

VIII gadsimtā musulmaņiem neizdevās iekarot visu Eiropu, bet tikai Spāniju. XVII gadsimtā Osmaņu impērijas karaspēks bija Vīnes pievārtē. Abi mēģinājumi noslēdzās bez panākumiem pakļaut visu Eiropu. Tagad esot trešais mēģinājums. Bez karaspēka un galvenokārt panākot uzvaru ar demogrāfisko „ieroci”.

Eiropas pilsētās mošejas, parandžas, muldzina balss zvanu vietā jau sen vairs nav retums. Eiropā pašlaik dzīvo apm. 15 miljoni emigrantu no islama kultūras areāla.

XX gadsimta 80.gados lieli kļuva pirmo migrantu bērni – otrā paaudze, kas politiski ir tuvi islamam un pat agresīvi islama adepti, taču sadzīvē atdarina Rietumu jauniešus un viņu dzīves veidu.

Rietumeiropas pilsētās ir izveidojušies migrantu anklāvi – „brīvprātīgie geto”.

XXI gadsimta vidū Eiropas Savienībā var būt 15% islama pārstāvju.

Apziņas veidi

Katram cilvēkam piemīt noteikta etniskā apziņa un politiskā apziņa. Katram minētajam apziņas veidam piemīt savs saturs un sava specifika.

Etniskās apziņas saturs koncentrējas ap etniskās identitātes aspektiem – etnisko izcelsmi, valodu, tradīcijām, reliģisko orientāciju, teritoriju, vēsturi.

Politiskās apziņas saturu veido materiāls par etnosa politisko (valstisko) vēsturi, valstiskuma iegūšanas apstākļiem, pilsoniskumu, politisko spēku samēru valstī, lojalitāti, patriotiskumu, suverenitāti.

Politiskajā apziņā ļoti liela loma ir reālajam politisko spēku samēram, nodrošinot valsts pastāvēšanu, suverenitātes saglabāšanos. Taču politisko apziņu var ietekmēt arī priekšstati par vēsturisko taisnīgumu – etnosa tiesībām veidot savu valsti. Tās ir tiesības, kurām zināmā mērā ir transcendentāls raksturs. Proti, etnoss šīs tiesības veidot savu valsti it kā ir ieguvis automātiski, jo etnosa eksistēšanas fakts it kā jau pats par sevi etnosam garantē valsts iespējamību.

Tādējādi vēsturiskais taisnīgums ignorē reālo spēku samēru, kas attiecās uz valsts iespējamību. Spēku samērs var būt tāds, ka valsts nav iespējams izveidot. Turklāt runa var būt gan par etnosa iekšējo spēku samēru, gan spēku samēru etnosa eksistences vides plašākā kontekstā. Piemēram, ģeopolitisko cīņu kontekstā.

Ļoti liela loma ir etnosa iekšējo spēku samēram. Ja etnosam nav sava intelektuālā elite, morālās autoritātes, neviens godīgs un patiesi patriotisks sociālais slānis, tad vēsturiskais taisnīgums neko nedod savas valsts izveidē. Valsts var tikt izveidota ārējo apstākļu un ārējo spēku lēmuma rezultātā, taču pats etnoss nav spējīgs nodrošināt valsts pastāvēšanu. Tam nav piemērota etnosa politiskā apziņa, kā arī citi cilvēciskās kvalitātes parametri. Faktiski īsta politiskā apziņa var neeksistēt, jo politiskās apziņas vietā reāli funkcionē etniskā apziņa, kas nav piemērota politisko uzdevumu realizācijai (valsts pastāvēšanas nodrošināšanai).

Izziņas iespējas

Pasaules izziņa var notikt dažādi. Viens no senākajiem veidiem ir izziņa ar mīta starpniecību. Šo veidu var dēvēt par integrālo veidu – izziņas procesa un rezultātu cieši saistīto, nedalāmo veidu, kad rodas noteikts veselums. Šajā veselumā integrējas gan faktoloģiskais, gan estētiskais, gan ētiskais materiāls. Tā teikt, lietu un parādību empīriskā daļa ir organiski vienota ar estētisko un morālo daļu.

Taču pasaules izziņa var notikt arī diferenciāli – katru izziņas aspektu uztverot atšķirīgi. Jau antīkajā kulturā/filosofijā tika aplūkots šis izziņas veids, to apzīmējot ar jēdzienu „gnozeoloģija”. Antīkās gnozeoloģijas pieeja balstījās uz diferenciālo principu – uzmanību pievērsa tikai patiesības noskaidrošanai; cits nekas neinteresēja; ētikā interesēja tikai patiesais, estētikā interesēja tikai patiesais. Antīkā gnozeoloģija ne par ko citu neinteresējās.

Diferenciālais veids ir augstāka līmeņa cilvēka kognitīvā darbība nekā integrālais veids, kas balstās uz mitoloģisko izziņu. Taču tajā pašā laikā diferenciālais veids izziņu noveda līdz vienpusīgi noplicinātai stadijai. Pret to pirmā vērsās reliģija – kristiānisms, tiecoties apturēt un pārvarēt pieaugošo diferenciāciju. Kristus asociējās gan ar patieso, gan ar taisnīgumu un skaisto. Kristus tiecās pārvarēt robežu starp gnozeoloģiju (patieso), estētiku (skaisto) un ētiku (taisnīgumu).

Sekularizācija, kas pārņēma Rietumu kultūru, atsakoties no Kristus, pasaules izziņā ir betona sienas uzbūvēšana starp gnozeoloģiju, estētiku un ētiku. Šīs betona sienas būvēšana intensīvi sākās Jaunajos laikos. „Eiropas noriets” patiesībā ir saruna par šo betona sienu un tās sekmēto pasaules izziņas noplicināšanos un ultradiferenciāciju, kas ātri izvērtās cilvēku socializācijas ļoti šaurā specializācijā izglītībā un dzīvē profesionālajā darbībā. Šaurā specializācija drausmīgi sašaurina pasaules izziņu un izpratni vispār.

Reliģijas izveidotā mācība soterioloģija tiecas pasaules izziņā sniegt veseluma ainu, pasauli uztverot kā vienotu veselumu.

Dzīves trajektorija

Šodien „balto” cilvēku dzīvei ir regresīva trajektorija. Galvenokārt regresīva cilvēciskās kvalitātes jomā, apliecinot prāta un morāles destruktiju.

Iemesls ir demogrāfiskā pāreja, kuras laikā „baltie” izmirst un acīmredzot mūsu gadsimta vidū būs tikai viena desmitā daļa no planētas iedzīvotājiem. „Baltie”, jūtot savu bēdīgo galu, vairs ne par ko nedomā, dzīvo tikai tagadnei un sava ķermeņa lutināšanai.

Citu rasu dzimstības krasais pieaugums manāmi atsaucās uz migrāciju. Īpaši smagi migrācijas slogu izjūt eiropieši, jo uz Eiropu migrē citu rasu ļoti zems cilvēciskais kontingents.

Latvijas sabiedrības šodienas dzīves regresīvo trajektoriju nosaka vairāki faktori.

Pirmkārt, padomju laika elites ignorēšana un nostumšana perifērijā, un jaunas „elites” formēšana praktiski no tautas padibenēm – alkātīgiem, neinteliģentiem, pusizglītotiem morāli bezprincipiāliem tiem. Tā rezultātā tika izveidota krimināla valstiskā sistēma, tika veiksmīgi

realizēta visu sociālo slāņu iesaistīšana korupcijā, zagšanā un dažādās blēdībās. Turklāt valdošā kriminālā kliķe nav spējīga konstruktīvi organizēt un vadīt valsts dzīvi.

Otrkārt, jaunās un savā attīstībā nenobriedušās latviešu tautas cilvēciskā kvalitāte (mentalitāte) ir ļoti piemērota postindustriālisma un postmodernisma laikmeta galvenajām tendencēm – patērēšanas un dzīves baudīšanas kultam. Tie tautas pārstāvji, kuru dzīvē prioritāte ir garīgajām vērtībām, ir reāli neliela margināla grupa, kura var savu pozīciju demonstrēt Internetā, bet kuras viedoklis nav vajadzīgs tautas lielākajai daļai. Praktiski vismazāk tas ir vajadzīgs vidējai un jaunākajai paaudzei. Svarīga loma ir tautas antiintelektuālisma noslieksmēm, jebkuru intelektuālo procesu noraidot vai pārvēršot pseidointelektuālā murgošānā.

Dzīves regresīvajai trajektorijai nevar prototies ar politiskajām metodēm, bet gan ar sociāli kulturoloģiskajām metodēm.

Jāformē sociālās grupas, kuras vēlas aizsargāties no šodienas vīrusiem. Protams, drausmīgs ir hēdonisma vīruss ar neadekvātuma elementiem – pārliedas materiālās labklājības māniju.

No sociāli kulturoloģiskajām metodēm ir jāizvēlās tādas metodes, kuras, piemēram, palīdz nostiprināt intelektuālismu un godīgumu, kas vienmēr ir cilvēka iekšējā uzticība sev. Tāpat ir jābūt kopīgam garīgajam mērķim, kas ir aktuāls visai sabiedrībai – transetniskam ideokrātiskam mērķim. Noteikti ir jāņem vērā tēze, ka pasaulē valda nevis materiālistiskais, bet gan intelektuālais, tikumiskais un garīgais.

Jaunās iespējas

Pašlaik radikāli mainās sociāli ekonomiskās attīstības trajektorija. Izmaiņas sekmē daudzi faktori un tajā skaitā zinātnes attīstība un zinātnes sniegtās jaunās iespējas.

Mūsdienu datori rēķina 250 miljardus reizes ātrāk nekā pirmās paaudzes skaitļošanas mašīnas; neviena cita tehnoloģija neattīstījās tik strauji, datoru attīstība pārspēj visus.

Programmā „Cilvēka genoms” ASV iztērēja 3,8 miljardus dolāru. Tagad katrs programmā ieguldītais dolārs sniedz 140 dolāru lielu ekonomiju veselības aizsardzībā.

Neirozinātnes panākumi jau tagad ir prātam grūti aptverami. Taču cilvēka smadzenes saglabājas kā zināms noslēpums. Proti, joprojām noslēpums ir smadzeņu darbības tehnoloģiskie aspekti. Mikroshēmu darbība ir miljons reizes lēnāka nekā neirona darbība smadzenēs. Tajā pašā laikā nervu sistēmā informācija tiek pārraidīta miljons reižu lēnāk nekā datorā.

ASV 2013.gadā sāk jaunu programmu „Smadzeņu kartes izveide”. Programmu paredzēts realizēt 10 gadus, budžets – 3 miljardi dolāru. Galvenais uzdevums ar tomogrāfijas, datortehnoloģijas palīdzību nosacīt smadzeņu struktūru un procesu dinamiku.

Savukārt futurologi priecājas par vēsturisko procesu matemātiskās modelēšanas iespējām. Datorā var ievadīt milzīgu datu bāzi par pagātni un tagadni. To apstrādājot, var prognozēt nākotni un formulēt vēsturiskās attīstības alternatīvas.

Mākslas iespējas

XVII-XVIII gs. radās ieskaits, ka māksla var cilvēkam norādīt pareizo dzīves ceļu. Mākslai iepatīkās šis ieskaits, un māksla sāka darīt to, ko agrāk darīja reliģija – cilvēkam norādīja pareizo dzīves ceļu.

Kas to dara XXI gs. sākumā?

XIX gs. mākslas pašapziņa jau bija tik ambicioza, ka radošās personības (Bodlērs, Rembo, Rainis) jau atklāti sludināja mākslas antropoloģiskās un futuroloģiskās perspektīvas, spēju nosacīt cilvēka nākotni un cilvēku virzot pa skaistā un cēlā ceļu. Modernisms sevi uzskatīja par jaunu pasaules izziņas veidu. Modernisti domāja, ka māksla var izmainīt cilvēku.

Kas notiek tagad – XXI gs. sākumā?

XXI gs. sākumā par visu nīrgājās postmodernisms, mākslu pārvēršot par simulakru, ciniskas parodijas avotu.

Tagad garīgā kultūra ir orientēta uz patērēšanu un baudu, ķermeņa izjūtu un emociju komfortu. Šajā ziņā ir milzīgi panākumi. Tas fenomens, kas šodien sevi dēvē par mākslu, kalpo hēdonismam un tajā nav nekā garīga, kā arī nav nekā humānistiska, vēloties un reāli spējot garīgi palīdzēt cilvēkam.

Hēdonismam un patērēšanai adresētā „māksla” ir daudzveidīga, radot dzīves tēlu un modeļu lielu skaitu. Dzīves tēlu un modeļu daudzveidības radīšana „mākslā” ir pašmērķīga, jo šī „māksla” var vienīgi pastāvēt, balstoties uz nemitīgu jaunu formu izdomāšanu. Šajā „mākslā” nav satura; saturu aizstāj forma – formas „svaigums”, formas „konceptija”.

Šodienas „mākslas” daudzveidība ir lielāka nekā mākslas daudzveidība. Teiksim, šodienas „mākslā” izmantotā TV un Internets ļauj palielināt daudzveidību. Turklāt šova „mākslā” viss ir harmoniskāk – nav idejisko kolīziju, revolucionāro situāciju, nacionālo konfliktu, intelektuālās konfrontācijas. Šova „mākslā” ir tikai ķermeniskās baudas un emocionāla tīksmināšanās par baudām.

Mūsdienās mākslas marginalizācijai ir drūmas sekas. Cilvēkā izzūd priekšstats par estētiskām vērtībām un skaidrība, kas tas ir vispār – estētiskā vērtība! Cilvēkā nav priekšstats par estētiskajiem un idejiskajiem kanoniem – dzīves ideāliem un vērtējumu kritērijiem.

Māksla palīdz labāk izprast dzīvi – sociālos procesus, psiholoģiskās nianšes, cilvēku savstarpējās attiecības, to, kas ir labs un kas ir slikts.

Mūsdienu neoliberalisma projektā cilvēka dzīves jēga ir patērēšana; valsts jēga ir globālā (ASV) biznesa apkalpošana. Konkurence nav intelektuāla, bet bioloģiska, tāpēc mākslas vietā stājas „māksla”.

Valstiskā impotence

Latvijas ombudmenis 2013.gada decembra sākumā Internetā publicēja pārskatu par trūkumiem etnopolitikā, nespējot risināt nepilsoņu problēmas, mācīt latviešu valodu cittautiešiem, realizēt integrāciju.

Ombudsmeņa norādītie trūkumi ir veci kā šī pasaule. Proti, tik pat veci kā pēcpadomju veidojums LR. Minētie trūkumi vienmēr šeit pastāvēja un to pastāvēšanai nav redzams gals, jo to normāls risinājums būtu iespējams tikai tad, ja latviešiem būtu valstiski organizatoriskās spējas un viņi spētu nodrošināt tās funkcijas, kuras ir elementāri jānodrošina valsts pastāvēšanai. Latvieši uz to nav spējīgi. To pierāda gan pirmskara, gan pēcpadomju „valstiskuma” katastrofālā izgāšanās, kas savā laikā noslēdzās ar brīvprātīgu iestāšanos citā valstī, bet tagad noslēdzās ar iestāšanos citu valstu konfederācijā, atsacīšanos no nacionālās valūtas un turklāt vēl tautas antropoloģisko krahu.

Latviešu dzīvi (valsti) nekad nav vadījusi saprātīga un godīga tautas elite, bet gan pirmskara „veikalnieki” (Rainis) un neizglītoti „runas vīri”, pēcpadomju aprobežotas balamutes, tumšoņas, nelieši, zagļi, blēži, neoliberalisma un postmodernisma zombēti karjeristi. Vispirms viņi piekrāpa cittautiešus, pirms AP vēlēšanām solot „nulles variantu”. Pēc tam viņi nekad neprata organizēt latviešu valodas mācīšanu un sabiedrības integrāciju, šiem uzdevumiem ārzemju fondu piešķirtos miljonus sistemātiski nozogot un savā starpā sadalot. Pēc tam viņi neprata novērst divkopienas sabiedrības izveidošanos, kas arī ļoti uzskatāmi apliecina valstiskās kompetences totālu trūkumu.

Faktiski jau sen ir apnicis par to domāt un runāt. Savu drūmo pieredzi valsts valodas un integrācijas jomā esmu aprakstījis grāmatā „Himēriskuma nesaulē”, kas pieejama manā mājas lapā.

Antropoloģiskā katastrofa

Antropoloģiskā katastrofa pakāpeniski sākās Jaunajos laikos. Soli pa solim izvērtās negatīvās tendences, kas noveda līdz šodienas drausmīgajam antropoloģiskajam līmenim. Teiksim, kad latviešu aprindās metafisko ideālu vietā ir tādi „ideāli” kā „eiropeizācija”, „patērēšana”, „zagšana”, „blēdīšanās”.

Antropoloģiskā katastrofa ir pakāpenisks process. Tā, piemēram, Jaunajos laikos pakāpeniski nostiprinājās viedoklis, ka izziņā vissvarīgākā ir empīriskā pieredze, kad tiek atzīts tikai tas, ko var izmērīt, nosvērt, pataustīt u.tml.

Jaunajos laikos cilvēkos pakāpeniski uzplauka progresa mānija, humānisma mānija, krāšanas mānija, attīstības mānija, izgudrošanas mānija.

Galvenā kļūva līnijiskā domāšana un vērtēšana, visos procesos akceptējot vienīgi attīstību - jaunas kvantitātes un kvalitātes rašanos. To var saukt arī par progresa māniju, kurā augšupejošs process ir galvenais, daudz nerūpējoties par progresa sekām.

Jaunajos laikos Dievs un citas transcendentālas izpausmes (piem., garīgums) nav galvenais, nav aktuālais.

No XX gs. 70.gadiem sākās postmodernisma murgi, kas sekmēja mākslas pilnīgu degradāciju.

Tagad svarīga ir tikai tagadne, un galvenais ir tikai ķermenis un viss ap ķermeņa baudām; ķermenis bez logosa, reālās telpas vietā virtuālā telpa.

Cilvēkam strauji zūd izpratne par sevi un savu vietu pasaulē.

Par prāta sabrukumu liecina valodas kultūras sabrukums – nespēja lietot literāro valodu bez stilistiskajām kroplībām un gramatiskajām kļūdām.

Valoda ir ļoti dziļa cilvēka iekšējās pasaules izpausme. Valoda ir savdabīgs ģenerators, kas nemitīgi sūta savus impulsus iekšējās pasaules bezgalīgajai sfērai – apziņai un zemapziņai.

Valoda ir saistīta ar garīgo kultūru, tradīcijām, vēsturi, jūtu un domu pieredzi utt.

Jauno laiku antropoloģiskās katastrofas ģenēze nav noliedzams fakts. Taču tajā pašā laikā nav noliedzams arī laikmeta pretrunīgums; no vienas puses prāta, morāles sabrukums, iracionālisms, arhaizācija; no otras puses jaunu zinātnisko disciplīnu rašanās.

Piemēram, psihonētikas rašanās no 1970.gada, pievēršoties apziņas resursu optimālai izmantošanai. Tiek radītas psihonētiskās tehnoloģijas, lai cilvēkā atklātu un stimulētu jaunas psihiskās funkcijas.

Antropoloģiskās katastrofas problemātikas kontekstā aktuāls ir jautājums par cilvēka izveidošanos; proti, par to, kas izveidoja cilvēku par cilvēku.

Viedokļi dažādi. F.Engelss uzskatīja, ka darbs. Sastopams viedoklis, ka cilvēku par cilvēku izveidoja valoda, mirstības apziņa, sociālā esamība (cilvēks kā sociāls dzīvnieks).

Pakāpeniski kļūst skaidrs, kas cilvēku izveidoja par postcilvēku. Noteikti svarīga loma ir demogrāfiskajai pārejai – „balto” izmiršanas apziņai un šīs apziņas diktētajai iracionālajai dzīves loģikai. Svarīga loma ir Apgaismības projekta atmešanai un elites cinismam pret tautas izglītošanu un audzināšanu. Svarīga loma ir elites organizētajām manipulācijām, lai stimulētu nemitīgu patērēšanu.

Metafiziskā katastrofa

Metafiziskā katastrofa ir vēl lielāks ļaunums nekā ģeopolitiskā katastrofa, kuras rezultātā kāda valsts zaudē savu ietekmi. Metafiziskā katastrofa nozīmē, ka cilvēkiem ir jādzīvo bez ideāliem, garīguma, gara aktivitātēm. Tādi cilvēki nav ne uz ko spējīgi. Nav spējīgi nodrošināt ģeopolitisko varenību, ko var panākt tikai ar valsts iekšējās dzīves varenības radīšanu. Metafiziskā katastrofa likvidē varenības iespējas jebkurā dzīves segmentā.

Metafizisko katastrofu noteikti veicina Rietumu civilizācijas sekularizācija, kas, lielās līnijās vērtējot, ir desakralizācija – atsacīšanās no jebkāda veida svētām vērtībām, t.i., metafiziskām vērtībām; kad Dieva nav, tad viss ir atļauts. Tā rezultātā veidojas jauna tipa arhaika – neopagānisma arhaika. Bezatbildība (atbildības trūkums Dieva priekšā) vairo arhaizāciju – desakralizāciju. Zūd dzīves jēga, jo dzīves jēga ir iespējama vienīgi tad, kad ir atbildība par savu dzīvi un arī par citu dzīvi.

Metafizisko katastrofu veicina arī atsevišķas populāras zinātniskās mācības.

Z.Freids izmantoja to, ka objektīvi (empīriski) neeksistē cilvēka „dzīves jēga” un „dzīves vērtības”. Ja cilvēks par to interesējās, tad viņš nav vesels. Freida mācībā objektīvi eksistē tikai neapmierinātā libido rezerves.

Frankls tam nepiekrīt. Viņaprāt libido sniedz priekšstatu vienīgi par cilvēka 1) bioloģisko (fizioloģiskie refleksi) un 2) psiholoģisko (psiholoģiskās reakcijas) satvaru. Ķermeniskais (bioloģiskais) un psihiskais ir visiem dzīvajiem radījumiem. Gars ir tikai cilvēkam. Metafiziskā katastrofa ir gara deficīts.

Nākas atcerēties, ka padomju cilvēks bija orientēts uz garīgo, bija vienaldzīgs pret materiālajām vērtībām, tiecās pēc zināšanām, sabiedriskās intereses bija pirmajā vietā, spēja ziedot sevi kolektīva labā, darbu un taisnīgumu uzskatīja par augstākajām vērtībām, mīlēja savu Dzimteni. Padomju valstī nebija nekāds pamats konstatēt un apcerēt metafizisko katastrofu.

Metafiziskā katastrofa nozīmē masu zombēšanu, cilvēkos radot priekšstatu par pilnvērtīgu patērēšanu, kaut gan pašlaik nav reālas iespējas kaut ko nopirkt naudas trūkuma dēļ. Tomēr globālā planetārā pārvaldes grupa organizē haotizāciju, lai valdītu duļķainā ūdenī.

Metafizisko katastrofu veicina vadāmā haosa tehnoloģiju pielietošana. ASV imperiālisma apzināti veicināto haosu ir aprakstījuši ne tikai krievu vai kādas citas tautas speciālisti, bet arī pašu amerikāņu zinātnieki; P. Krugmens, I. Vallerstains u.c.

Metafizisko katastrofu veicina arī liberālisma ideoloģijas izsīkšana, noplicināšanās un neoliberalisma aktivitātes. Piemēram, ģimenes institūta, valsts institūta un privātīpašuma institūta graušana. Ģimenes institūtu grauļ homoseksualisma un citu perversiju legalizācija. Valsts institūtu grauļ valsts suverenitātes mazināšanās un pat neiespējamība. Privātīpašumu grauļ finansu mahinācijas un to aizsegā organizētā privātīpašumu atņemšana, aizbildinoties ar cīņu pret finansu noziegumiem.

Zīmīgi, ka ASV organizē haosu un pēc tam pati glābj no haosa.

Haoss, antropoloģiskā un metafiziskā katastrofa noteikti būs vesels laikmets Rietumu civilizācijas vēsturē. Faktiski cilvēces vēsturē, jo haoss tiek organizēts visur uz planētas.

Kādreiz Žozefs de Mestrs rakstīja par revolūcijas neizpratni. Sākumā domāja, ka revolūcija ir tikai atsevišķs notikums. Tikai vēlāk saprata, ka revolūcija un tās izraisītie pārkārtojumi ir atsevišķs laikmets. Tāds laikmets būs arī vadāmā haosa laikmets, antropoloģiskās un metafiziskās katastrofas laikmets.

Vēsturiskā attieksme pret šo laikmetu, iespējams, izmainīsies reizē ar jaunajām zināšanām par cilvēku.

Tā, piemēram, amerikāņu ģenētiķi ir noskaidrojuši, ka Rietumos individuālisms, bet Austrumos kolektīvisms un ģimeniskums ir saistīts ar specifiskiem gēniem. Cilvēkā ir gēns, kas regulē serotīna līmeni. Šī viela cilvēkā regulē emocijas un noskaņojumu. Šī gēna specifisks variants ir sastopams Rietumu cilvēkos, cits specifisks variants ir sastopams Austrumu cilvēkos.

Iespējams, kādreiz ģenētika spēs sniegt arī attiecīgu skaidrojumu par vadāmā haosa tematiku.

Tāču ir sācies laikmets, kad atsevišķas valstis cīnās pret globālās valdošās grupas varu; Baltkrievija, Irāna, Sīrija, Krievija, Ķīna.

Antikatastrofas manevri/cīņa var būt dažāda. Sabiedrība var radīt jaunas idejas, kas paver jaunas iespējas cilvēciskās enerģijas izmantošanā. Tā ir viens manevrs. Otrs manevrs var būt atgriešanās pagātnē, balstoties uz vēsturiski pārbaudītu materiālu dažādu sociālo nelaimju likvidācijā.

Apgaismības nopelns bija cilvēka suverenitāte un augsta pašapziņa. To XX gs. otrajā pusē centās sagraut, cilvēku pārvēršot par postcilvēku. Postcilvēkā dominē garīgais, morālais pagrimums, destrukcija. Arī melanholija un apātija, apzinoties nenovēršamo virzību uz nekurieni, perspektīvas trūkumu.

Neoapgaismības mesiānistiskais patoss var radīt ikdienas dzīves mesiānistisko teoloģiju, ar viszinātāja suverēno žestu norādot dzīvei pareizo jēgu, kļūstot par vēsturisko naratīvu un garīgumu no kultūras marginālas vietas pārbīdot uz centru – nostiprinot kā kultūras centrālo elementu.

Metafiziskā atdzimšana jeb neoapgaismība ir cilvēka garīgo fundamentālo spēju atjaunošana, mācot cilvēku pēc kaut kā censties, formulēt sev dzīves ideālus, ideālos mērķus, vēlēšanos iet kopā ar citiem cilvēkiem uz jauniem vēsturiskajiem sasniegumiem.

Intelektuālu misija

Garīgā atdzimšana nav iespējama bez *intellectuals* sociālā slāņa klātbūtnes. Pie mums terminoloģiski tas būtu – bez inteliģences klātbūtnes.

Ja tautas garīgais sabrukums (vai attīstības vājš līmenis) ir tik liels, ka inteliģences (intelektuāļu) klātbūtne nav konstatējama, tad vispirms ir jāveicina šī slāņa rašanās.

Tas nav vienkāršs uzdevums, jo nav saistīts tikai ar kaut kādu elitāro privilēģiju nodrošināšanu, bet lielā mērā ir atkarīgs no ģenētiskā procesa – cilvēciskās kvalitātes mantošanas ģenētiskā ceļā.

Milzīga problēma ir tā, ka nav skaidrs, kas izglītos inteliģenci. Ja nav inteliģence, tad nav arī normāla izglītība, jo izglītības iestādēs rosās neadekvāti kadri.

Tātad inteliģences slāņa izveidošana ir saistīta ar zināma „burvju loka” pārvarēšanu. Jārada ir sākuma potenciāls, bet nav saprotams, kā to izdarīt.

Acīmredzot var noderēt vēsturiskā pieredze, kad savas inteliģences izveidošanai sākumā pieaicina svešzemju kadrus, kuri sāk izglītēt vietējos cilvēkus un ar laiku no viņiem formējās vietējās inteliģences slānis. Praktiski to var izveidot vienas paaudzes laikā.

Intelektuāļi (inteliģence) sociumā vienmēr ir augstāko ideju un ideālu ģenerētāji un reprezentētāji. Viņiem ir refleksijas augstākā pakāpe un spējas radīt zināšanas un pieredzi. Vienmēr pastāv intelektuāļu egalitārā brālība – ļoti stabila solidaritāte, konsolidācija.

Antropoloģiskais izrāviens nav iespējams bez intelektuālās elites. Nākas to vēlreiz atkārtot.

Intelektuālās elites izveidē svarīgs faktors ir cilvēcisko spēju pašrealizācija. Svarīgi, lai cilvēks varētu kaut ko saņemt savā dzīvē, pateicoties savam prātam, erudīcijai, inteliģencei, talantam, bet nevis dzīves labumus gūt ar spēku – naudu, intrigām, mahinācijām.

Apdāvināti un inteliģenti cilvēki viens otru papildina. Ja intelektuāļu blīvums attiecīgajā vidē ir liels, tad tas var dot sinerģisma efektu – līdzdarbošanās efektu, savstarpējās papildināšanās efektu.

Globālie projekti

Rietumu civilizācijas vēsturē ir bijuši vairāki tā saucamie globālie projekti. Tos apskata globālo projektu teorija – nosacīta globālo sociālo problēmu analītikas sastāvdaļa.

Pirmais ievērojamākais relatīvi globālais projekts bija Bībeles vērtību sistēmas projekts. Pēc tam sekoja Reformācijas projekts, kad 1517.gada 31.oktobrī M.Luters piestiprināja pie Pils baznīcas durvīm savas tēzes. Tas notika Vitenbergā un bija formālais sākums Reformācijai.

Lutera reformas rezultātā tika legalizēts Bībelē aizliegtais augļošanas procents. Tiek uzskatīts, ka augļošanas procenta aizlieguma atcelšana veicināja dzīves progresu. Tika pārkārtota ražošanas cehu sistēma un radās zinātniski tehniskās ražošanas sistēma, kas pastāv joprojām.

Augļošanas procenta izmantojums prasīja nemitīgu ražošanas un patērēšanas pieaugumu. Tādu dinamiku nespēja izturēt feodālā sistēma, tāpēc tā sabruka.

Strauji uzplauka ražošana, radās produkcijas pārpalikums. XVIII gs. vidū kļuva skaidrs, ka augļošanas procents rada jaunu globālo projektu – kapitālismu. Lai kapitālisms apmierinātu visus sociālos slāņus (tautas masas), tika veidota speciāla ideoloģija. Tajā bija divas galvenās tēzes: 1) uzskatu un vērtību brīvība un 2) politikorektums, aizliedzot kritizēt kapitālisma vērtības.

XX gs. radās sociālisma globālais projekts. Tas aizliedza izmantot augļošanas procentu, ražošanas un peļņas privātīpašumu vispār.

Pašlaik kapitālisms vairs nespēj nodrošināt progresu, - tāpēc būs jauns globālais projekts.

Pašlaik kapitālisma noriets, demogrāfiskā pāreja, „balto” cilvēku izmiršana ir veicinājusi antropoloģisko katastrofu. Lai veidotu jaunu globālo projektu, nepieciešama ir cilvēku pašattīrīšanās. Tā var būt individuāla un kolektīva darbība. Piemēram, kāda tauta/nācija cenšas sākt jaunu dzīvi – radīt jaunu valstisko sistēmu, kuru veido un vada godīgi un gudri cilvēki.

Zinātnē pašattīrīšanās procesu sauc par paštranscendenci.

Atdzimšanas mobilizācija

Lai mobilizētos garīgajai atdzimšanai un pārvarētu metafizisko (un tātad kopumā antropoloģisko) katastrofu, nepieciešams kaut ko saprast. Vispirms un galvenokārt ir nepieciešams

spēt saprast un savienot ideālos mērķus, kuriem ir noteikta kvalitāte, ar savām interesēm, kurām arī ir jābūt noteiktai kvalitātei. Saprotais, runa ir par vispār NACIONĀLIEM un ideālistiskiem mērķiem, bet nevis materiālajām interesēm.

Cilvēkā ir nepieciešamas jūtas par idejām – idejiskajiem mērķiem. Bez tā nav iespējama stratēģiskā mobilizācija. Lai cilvēkos rosinātu aktivitāti, enerģijas atmošanos un vēlēšanos kvēli darboties, nepieciešama emocionālā piesātinātība attieksmē pret idejiskajiem mērķiem. Cilvēkos ir jāatmodina transformācijas stihija, kas ir emocionāli centrēta un vadīta. Bez stratēģiskās mobilizācijas nav iespējams sākt atdzimšanas procesu. Stratēģiskās mobilizācijas pamatā ir ideja – idejiskais mērķis. Turklāt emocionāli izgaismots idejiskais mērķis.

Atdzimšanas mobilizācija nevar notikt bez noteiktiem personības parametriem. Proti, noteiktām cilvēku iezīmēm un garīgajām nostādņām, kuras argumentēti pamato atdzimšanas nepieciešamību un cīņas nepieciešamību, bez kā nav iespējama atdzimšana.

Jaunās „attīrītās” un mobilizētās personības ir pēc tam jāsaliedē mikrokoлектīvos, bet jaunajos mikrokoлектīvos vēlāk ir jāsaliedē makrokoлектīvos.

Saprotais, jebkurš mikrokoлектīvs no cilvēka prasa zināmu kompromisu, piekāpšanos, pašupurēšanos, jo cilvēks ziedo sevi un savas intereses kopējo interešu realizācijai.

Tāču cilvēks faktiski atsakās no sevis priekš sevis, jo viņa atsacīšanās veicina kopējo lietu, no kuras panākumiem noteikts labums būs katram cilvēkam; arī tiem, kuri atsacījās no sevis. Protams, lai atsacītos no sevis, nepieciešamas milzīgas izmaiņas cilvēkā – personības milzīga transformācija.

Piemēram, atsevišķās Austrumeiropas valstīs un tajā skaitā Latvijā aizvadītajā pēcpadomju periodā (praktiski sākās jau padomju laikā „perestroikas” kontekstā) notika cilvēciskā potenciāla vertikāles sagraušana: tie, kuri bija „apakšā” (sabiedrības padībenes) nonāca „augšā” (pie varas visās institūcijās).

Tādas drausmīgas situācijas rašanās nevarēja palikt bez kardinālām sekām. Iespējams, vissvarīgākās sekas ir divas: 1) intelektuāļu/inteliģences slāņa likvidācija un 2) antropoloģiskā (metafiziskā) katastrofa.

Tā visa rezultātā Latvijā tagad nav patiesi godīga un ideālistiski orientēta inteliģence, kas varētu uzņemties atdzimšanas mobilizācijas metodisko un organizatorisko vadīšanu. Tādējādi tauta/nācija ir pakļauta totālai un fatālai destrūkcijai, kuru nav spējīgs neviens apturēt. Bet visbēdīgākais – neviens nav ieinteresēts apturēt destrūkciju.

Literārā metafizika

Cilvēka garīgās būtības mākslinieciskā analīze daiļliteratūrā jeb literārā metafizika Rietumu kultūrā ir vēsturiski jauna parādība – no XIX gadsimta. Pirms tam tas, ko tagad dēvējam par cilvēka iekšējās pasaules atspoguļošanu, nebija nemaz sastopams ne antīkajā, ne viduslaiku un arī Jauno laiku pirmo gadsimtu vārda mākslā. Cilvēka iekšējās pasaules analīze tā pa īstam sākās tikai XX gadsimtā.

Vārda mākslinieks vienmēr sastopās ar grūtībām, attēlojot savu literāro varoņu jūtas, domas, emocionālos pārdzīvojumus. Valērijs Brjusovs rakstīja, ka starp poētisko domu un vārdu vienmēr saglabāsies bezdibenis, jo vārds nekad nebūs adekvāts pārdzīvojumam, cenšoties pārdzīvojumu atveidot vārdos.

Literatūrzinātnē jēdziens „iekšējais cilvēks” radās XVIII gadsimta beigās vācu romantiķu priekšteču tekstos. Žans-Pols 1797.gadā publicēja traktātu „Par dvēseles nemirstību”. Tajā ir teikts: „Iekšējais cilvēks, tas ir dievs, kas paslēpies statujā, bet nevis no akmens, bet ar miesu...” (Jean-Paul. Gesammelte Schriften, B., 1897, B.II, SS. 34-35).

Virdžīnijas Vulfas salona „Blumsberi” apmeklētājs psihologs Viljams Džeims ieteica jēdzienu „apziņas plūsma”. Kā zināms, jēdzienu akceptēja XX gadsimta literatūrzinātne.

Pati Virdžīnija Vulfa apziņas plūsmā veidoto prozu pieskaitīja „fragmentārās apziņas laikmetam”, kas sākās daiļliteratūrā un kuras aktīva dalībniece bija arī pati angļu rakstniece.

Tas bija laikmets, kad par apziņas procesa literārās atveidošanas tehnoloģiju interesējās vairāk nekā par apziņas saturu.

Virdžīnijas Vulfas pieejā centrālā loma bija viņas izdomātajam „spogulim”, ar kura palīdzību viņa ieraudzīja un literāri atveidoja cita cilvēka „Es”. „Spogulis”, protams, bija metafora, vēloties apzīmēt savu tehnoloģisko pieeju cilvēka iekšējās pasaules atklāsmē. Tātad autora paša iekšējā pasaule tika pārnesta uz tēla iekšējo pasauli; autors savus tēlus veidoja, skatoties spogulī pats uz sevi; citiem vārdiem sakot, tēlu iekšējo pasauli „norakstīja” no savas iekšējās pasaules.

Tiek uzskatīts, ka Luijs Kerrols aizsāka „spoguļa” tēmu literatūrā.

Latviešu prozā apziņas plūsmas lielmeistars ir Alberts Bels. Viņa daiļradē apziņas plūsmas literārā tehnoloģija lieliski izmantota stāstā „Ilūziju zilās buras” un romānā „Saucēja balss”.

Konceptu haoss

Runa ir par šodien populārajiem konceptiem ar priedēkli „post” – postindustriālisms un postmodernisms. Atsevišķi zinātnieki minētā priedēkļa lietošanā saskata lielus maldus, kas sekmē konceptuālo haosu.

Postindustriālisma koncepts faktiski nenorāda uz jaunu sociāli ekonomisko sistēmu, kā arī priedēklis „post” nozīmē beigas industrializācijai, tās noliegumu, neiespējamību nākotnē. Pie tam postindustriālisma teorētiķi parasti nenoliedz agrārā un rūpnieciskā industriālā sektora saglabāšanos postindustriālisma laikmetā. Tas izraisa vēl lielāku konceptuālo haosu, jo nākas domāt, ka mūsu laikmets ir gan industrializācijas, gan postindustrializācijas laikmets. Nav skaidrs, vai tiekamies ar kultūras mutāciju jeb tikai kultūras evolūcijas izmaiņu zināmu kompleksu, kas nenozīmē pilnīgu atšķelšanos no pagātnes.

Arī postmodernisma koncepts ir haotisks, jo šodien turpina pastāvēt modernisma estētiskie un stilistiskie uzskati, modernisma mākslinieciskās prakses tendences. Faktiski tas, ko sauc par postmodernismu, reāli ir tikai parodija par modernismu, ko izraisa cilvēciskā kapitāla destrukcija un degradācija.

Atsevišķi speciālisti iesaka lietot citus apzīmējumus mūsdienu laikmetam. Piemēram, superindustriālā sabiedrība/laikmets, hiperindustriālā sabiedrība/laikmets.

Aplams ir arī jēdziens „informācijas sabiedrība”. Patiesībā cilvēces vēsturē vienmēr notika informācijas apmaiņa. Vienmēr ir bijusi informācijas ietekme uz kultūras procesiem. Kultūra bez komunikācijas, informācijas apmaiņas, neeksistē. Tāpēc runāt par īpaša informācijas laikmeta iestāšanos ir aplami un tas izraisa konceptuālo haosu.

Sociālais metabolisms

Mūsu laikmeta intelektuālajā valodā noteikti iederas jēdziens „sociālais metabolisms” (sociālās pārvērtības). Pasaules procesu izpratne, šodienas kognitīvās prasmes bez minētā jēdziena nevar iztikt. Sociālo pārvērtību dinamika ir ļoti liela, visdažādākā rakstura integrācijas, apmaiņas, transformācijas procesi ir sastopami jebkurā dzīves segmentā un elementā.

Tāpēc nākas runāt par vienotību daudzveidībā gan attieksmē pret atsevišķu kultūru, gan visu kultūru kontekstā. Tas ir jauns un ļoti nepieciešams skatījums demogrāfiskās pārejas laikā.

Atsevišķas kultūras vienotība nekur nevar izzust un vienmēr saglabājas. Saglabājas arī tad, kad vienotības galvenā iezīme ir milzīga strukturālā daudzveidība – kultūras segmentu un elementu daudzveidība.

Citādāk ir ar kultūru vienotību. Kultūru vienotība jeb vienotā daudzveidība ir vēsturiski jauns fenomens globalizācijas laikmetā. Tai ir spoža nākotne.

Vienotība daudzveidībā,- šie vārdi kļūst par zināmu lozungu, apliecinot globalizācijas laikmeta un planetārās apziņas ideālus, vērtības, kad veidojas planetāra kultūra, kas balstās uz vienotību daudzveidībā. Tātad planetāro kultūru vienoto daudzveidību.

Cilvēce pašlaik tuvojas ļoti kritiskai robežai – civilizācijas evolūcijas bifurkācijas punktam. Cilvēces evolūcijā vienmēr ir bijušas atsevišķas fāzes ar noteiktu specifiku. Tāda fāze ir pašlaik,

kad galvenais dzinējspēks ir krīzes pieauguma perspektīvas un ar to saistītais vēsturiskais futuroloģiskais nihilisms, nemiers, apātija, melanholija no vienas puses, bet no otras puses visu procesu atvērtība kā nestabilitātes izpausme.

Vajadzīga jauna tipa domāšana un darbība, kas spētu sadzīvot ar šo procesu atvērtību un tās stimulēto nestabilitāti. Savukārt jauna domāšana un darbība rada jauna tipa kultūru – vienotas daudzveidības kultūru kā transplanetāru risinājumu. Tajā nostiprinās jauns skatījums uz personību, indivīdu, sabiedrību, valsti, efektīvu estētisko sistēmu dzīvei globālās mijietekmes un mijiedarbības pasaulē.

Cilvēks sevi apzinās kā planetāri globālas mijiedarbības locekli, kad katrs ir planetārās ģimenes loceklis ar noteiktiem pienākumiem un atbildību. Praktiski tas nozīmē pienākumus un atbildību kā indivīdam, kā savas valsts pilsonim, kā ekonomiskās darbības dalībniekam, kā planētas cilvēku kopienas tīkla dalībniekam, kā apzinīgai un domājošai būtnei (bioloģiskam veidam).

Saruna par sociālo metabolismu nevar izvairīties no ļoti drūmas tēmas. Proti, tā, ka visur cilvēku iekšējais potenciāls apsīkst un neattīstās. Bērnu audzināšanas metodes apspiež talantu. Ik uz soļa sastopamies ar sociālo un politisko apspiestību, ekonomiskajiem kariem, neiecietību pret citu kultūru, tautību, rasi, reliģiju, kriminālnoziegiem un noziegumu brīvību, vides piesārņošanu. Cilvēciskā kapitāla neattīstība izraisa frustrāciju, bet frustrācija izraisa nepareizu uzvedību un kavē attīstību. Izveidojās nolādēts aplis, no kura nav iespējams izrauties.

Nākas atcerēties vēsturi. Cilvēku kopienas, kas radās pirms 20-50 tūkstošiem gadu neolīta laikmetā zaudēja vispārējās vienotības balansu un sāka dalīties visdažādākajā veidā ne tikai rasu atšķirību ziņā. Radās daudzveidība. Turklāt radās hierarhiskā daudzveidība: bagāti-nabagi, attīstīti-neattīstīti.

Kultūru daudzveidības pieaugums notika bez tieksmes pēc vienotības. Tas noveda pie nestabilitātes, balansa trūkuma, kas saglabājās arī mūsu laikmetā un draud saglabāties arī turpmāk, kļūstot par cilvēces katastrofas avotu. Tāpēc mūsu laikmetā nākas koriģēt savu attieksmi pret daudzveidību un tās sabalansētību.

Reālā planetārā globalizācija, planetārās apziņas veidošanās, lokālos procesus interpretējot planetārā kontekstā, rada jaunu skatījumu uz kultūru daudzveidību un sabalansētību. Aktuāls kļūst lozungs „vienotība daudzveidībā”.

Tagad ir jāmācās cienīt lokālo kultūru daudzveidību, ņemot vērā to globālo vienotību un mērķtiecīgo vienotības izjūtu, kas ir planetārās apziņas centrā. Lokālo kultūru daudzveidība ir jāsaglabā, taču ir jābūt noteiktai sabalansētībai starp lokālajām kultūrām. Bez tā nav iespējama vienotība daudzveidībā kā cilvēces saglabāšanās garants jaunajos demogrāfiskajos apstākļos.

Anonīmais karš

1999.-2005.g. „krāsainās” („oranžās”) revolūcijas 1.0 no 2011.g. nomainīja revolūcijas 2.0, kuru galvenās iezīmes ir Interneta un sociālo tīklu izmantošana. Tāpat raksturīga ir jauniešu iesaistīšanās revolucionārajos notikumos kopā ar gados vecāko vidusšķiru. Tā tas „arābu pavasarī”, ASV, Lielbritānijā, Krievijā, Bulgārijā, Spānijā, Portugālē, Grieķijā, Īrijā, Izraēlā, Turcijā, Spānijā, Meksikā, Itālijā.

Revolūcija 2.0 (turpmāk – R-2.0) galvenokārt ir vērsta pret valdošo korumpēto eliti un tās tirāniju. Valdošā elite nespēj un nevēlās risināt sociālās problēmas. Piemēram, samazināt jauniešu bezdarbu.

Bet tas ir tikai pirmais un vienkāršotais priekšstats par R-2.0. Faktiski R-2.0 kāds spēks apzināti organizē un vada, lai mainītu cilvēces civilizācijas paradigmu, izmantojot informācijas kara tehnoloģijas. Tikai ārēji var rasties priekšstats, ka R-2.0 notikumi ir spontānu uzliesmojumu virkne, bet nevis no viena centra kompetenti vadīta kustība. Taču tajā pašā laikā visur tās ir revolūcijas bez vadoņiem – anonīmas revolūcijas.

Atsevišķās zemēs (ASV) R-2.0 aktivitātēs var viegli konstatēt valsts struktūru līdzdalību. R-2.0 metodoloģisko un taktisko vadību veic kompetentas iestādes.

Taču kopumā visu vada spēks, kuru var saukt par civilizācijas lobiju. Šis spēks realizē noteiktu globālo projektu, ņemot vērā demogrāfisko pāreju, pasaules pārvaldīšanas stabilu polu izveidošanas nepieciešamību. R-2.0 faktiski ir sava veida anonīmais karš par valdīšanu uz planētas un cilvēces tādu turpmāko attīstību, kas būtu izdevīga minētajam spēkam.

Tomēr arī šis spēks acīmredzot nav viendabīgs formējums. Pēc 2011.gada par to liecina, piemēram, mediju monopolu savstarpējie „kari”, aizstāvot finanšu grupējumu intereses (Merdoka lieta). Par to liecina arī lielo mediju iesaistīšanās militāri politisko struktūru un izlūkdienestu atmaskošanā, kas ir saistīta ar finanšu ietekmes globālo grupu savstarpējo cīņu (Snoudena lieta).

Planētas iedzīvotāju civilizācijas orientieru maiņa jau sākas XX gadsimta otrajā pusē morālo vērtību, garīgās kultūras, reliģijas, cilvēka problēmas sfērā. Šajās sfērās būtiski sāka izmainīties vērtību orientācija, darbības saturs, formas.

Radās jauns cilvēciskais tips gan kā antropoloģiskais ideāls, gan kā praktiski eksistenciālais variants. Jaunais cilvēciskais tips veido R-2.0 aktīvistu kodolu. Šī tipa un tādējādi arī R-2.0 protestētāju pasaules uzskats ir stereotipisks. Dominē tādas intereses kā anarhisms, ekoloģiskums, pacifisms, dženderiskās tiesības, primitīvo kultūru aizsardzība, antiklerikālisms, informatīvais caurspīdīgums, autoritāšu (valsts, militārās, reliģiskās) atmešana. Šī tipa cilvēki sevi uzskata par tautas glābējiem, atbrīvotājiem.

Tāpēc R-2.0 ir sociāli elementāru emociju translācija. Emocionālo spriedzi nosaka, piemēram, sociālā skaudība – mīts par politisko vadoņu un viņu ģimenes milzīgajām bagātībām. Sava loma ir riebumam pret līderu morālo pagrimumu, politisko līderu atkarību no sponsoriem, ekonomiskajiem klaniem. Noteikti pastāv arī etnoreliģiskais naidis, kas emocionāli konsolidē attiecīgās reliģiskās grupas pārstāvjus un stimulē naidu pret citu reliģisko grupu pārstāvjus.

R-2.0 protesta akcijās nav konstatējama vēsturiski tradicionālā cīņa starp valstīm par teritorijām, ģeopolitisko varu, koloniju ieguvu u.tml. Protesta akciju pamatā ir civilizācijas vērtības un eksistences jēgas problemātika. Tā ir jauna parādība – jauns sociālo protestu avots.

Informatīvi psiholoģiskais uzbrukums

Vienmēr ir pastāvējis zināms informatīvi psiholoģiskais uzbrukums pret sabiedrību, formējot sabiedrības apziņu vēlamā saturiskajā virzienā. Tāpēc vienmēr ir bijusi nepieciešama zināma pašaizsardzības stratēģija pret informatīvi psiholoģisko uzbrukumu. Vēsturiski šī stratēģija ir mainījusies. Tā tam ir jābūt, jo mainās informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma tehnoloģiskie līdzekļi – komunikācijas veidi, iespējas, daudzveidība utt. Mainās idejiskās intereses, ideoloģiskie mērķi.

Piemēram, XX gadsimta vidū jaunas iespējas pavēra televīzija. No pašaizsardzības viedokļa cīņa pret televīziju kā informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma efektīvu komponentu kādreiz pat notika sociāli plašā mērogā. Tā tas bija ASV, kur sabiedrība kolektīvi cīnījās pret televīzijas graužošo lomu bērnu garīgajā attīstībā. Arī šodien atsevišķās zemēs turpinās cīņa pret TV graužošo ietekmi uz sabiedrības apziņu. Taču šodien centrā ir Internets, sociālie tīkli.

Pašaizsardzības stratēģija un sabiedriskā cīņa pret informatīvi psiholoģisko uzbrukumu ļoti lielā mērā ir atkarīga no cilvēka izpratnes attiecīgajā laika periodā. Runa ir par attieksmi pret cilvēka garīgumu, morāli, ideāliem, dzīves jēgu, nākotnes perspektīvām.

Runa ir arī par cilvēka ideālu katrā konkrētajā laikmetā. Kā zināms, cilvēka ideāls mainās, bet no tā ir atkarīga izturēšanās pret visu, kas ir saistīts ar cilvēku. Protams, cīņa pret informatīvi psiholoģisko uzbrukumu, bet vispirms, protams, informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma saturs cilvēka skaidrojumā. Faktiski informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma galvenais objekts ir cilvēks.

Kas šodien cilvēkiem traucē pretoties informatīvi psiholoģiskajam uzbrukumam? Tiek uzskatīts, ka reāla pretestība nepastāv, un sabiedrība ir samierinājusies ar šī uzbrukuma klātbūtni, to atzīstot par mūsdienu cilvēku dzīves organisku sastāvdaļu. Kāpēc tas tā ir izveidojies?

Iemesls ir šodienas informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma paradoksālums; proti, uzbrukums ir tik manipulatīvi rafinēti organizēts, ka atgādina paradoksu.

Reāli paradoksālais izpaužās šādi. Informatīvi psiholoģiskais uzbrukums ir vērst pret eliti, zinātni, reliģiju un citiem it kā „nevainīgiem” kultūras segmentiem. Uzbrukuma laikā tiek kritizēti

politiķi, zinātnieki, mācītāji. Tāpēc šodienas cilvēkam ir grūti atšķirt „savējos” (godīgos un gudros) no „svešajiem” (amorālajiem un muļķiem). Cilvēks apjūk, viņš vairs nevar ne uz vienu paļauties un galu galā zaudē interesi par visu segmentu – politiku, zinātni, reliģiju. Saprotams, nav grūti iedomāties, ka tāds ir informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma galvenais mērķis.

Vēl ir viens moments, kāpēc nav konstatējama pretestība pret informatīvi psiholoģisko uzbrukumu. Lieta ir tā, ka uzbrukumā tiek izmantotas vispārcilvēciskās dogmas: vienlīdzība, līdztiesība, veselība, izglītība, labklājība, pašrealizācijas iespējas, uzskatu plurālisms, demokrātija, liberālisms, cilvēktiesības. Šīs dogmas tiek iepītas informatīvi psiholoģiskā uzbrukuma gatavotajā un izplatītajā materiālā tādā formā, ka ārēji liecina par milzīgām humānām rūpēm, nemitīgi domājot par cilvēka labklājību un labsajūtu. Uzbrukums ir tā noformēts, ka iemidzina cilvēka uzmanību un nomierina cilvēku, jo, lūk, par viņu nepārtraukti kāds rūpējās. Tātad informatīvi psiholoģiskajā uzbrukumā šodien demagoģiski izmanto cilvēka dzīvē viscēlākās izpausmes, tādējādi graujot cilvēka esamības metafiziskos pamatus. Cilvēks strauji pārvēršās par bioloģisko masu, jo viņa garīgajā pasaulē valda totāla destrukcija.

Interneta un tīkla sabiedrības gūstekņi

Informatīvo metožu iedarbības analīze vēl neko nedod, vēloties izskaidrot masu apziņas sociālos efektus. Efekti (zombēšanas mentālais dziļums) ir atkarīgi no auditorijas – cilvēkiem (informatīvās iedarbības recipientiem). Šodien (patiesībā vienmēr) informatīvā kara galvenais objekts ir cilvēks - cilvēka pasaules uztvere, motivācija, vērtības utt.

Tāpēc ir interesanti, lūk, kas. Informācijas tehnoloģijām, Interneta informācijas brīvībai un iespējai cilvēkiem neierobežoti komunicēt savā starpā it kā vajadzēja nostiprināt indivīdu patstāvīgo domāšanu un patstāvīgo darbību sociālajos procesos jeb, vienkārši sakot, dzīvē. Tehnoloģijām un komunikācijas iespējām vajadzēja nākt talkā, attīstot cilvēkos garīgo briedumu, idejisko neatkarību, domāšanas patstāvību. Tātad nākt talkā personības veidošanā, cilvēciskās kvalitātes uzlabošanā. Tehnoloģijām un komunikācijas iespējām vajadzēja atvieglot cilvēku dzīvi, pilnveidojot un atbalstot garīgās aktivitātes.

Taču reāli informācijas tehnoloģijas un komunikācijas iespējas kopumā panāca pretējo rezultātu – indivīda destrukciju, garīgo atrofiju, kā arī ideologi ieguva sabiedriskās apziņas vadīšanas jaunas fenomenālas iespējas, bet politiskie spēki ieguva iespēju totāli izsekot katru cilvēku, kas lieto Internetu, mobilo telefonu. Turklāt tas viss notiek, maskējoties ar demagoģiskiem apgalvojumiem par informācijas brīvību, ekspertu, speciālistu spriedumu neatkarību u.tml. ASV CIP tehnoloģiskā departamenta direktore *Ira Gus Hunt* neslēpj, ka grib visu zināt par mums un mūsu komunikāciju, jo amerikāņus satrauc pasaules attīstība.

Jaunās informācijas tehnoloģijas un komunikācijas iespējas izveidoja tīkla sabiedrību.

Cilvēku pašorganizācijas horizontālās sistēmas vēsturiski vienmēr pastāvēja. Taču šīm sistēmām nebija pa spēkam lieli uzdevumi ne sociālās vadības un ideoloģijas, ne starppersonālās komunikācijas un personības veidošanas sfērā. Piemēram, nespēja organizēt un vadīt revolūciju. Tāds uzdevums bija pa spēkam tikai vertikālām sistēmām, kuras stingri vadīja un kontrolēja politiskos resursus (partijas). Mūsdienās tīkla decentralizētās sistēmas ir spējīgas veikt lielus pasākumus, mobilizējot ļaužu masas attiecīgā mērķa sasniegšanai. Interneta sociālo tīklu aktīvisti ir aktīvi arī reālajā dzīvē.

Tajā pašā laikā pastāv zināms tīkla individuālisms, jo katrs patstāvīgi izlemj par savu līdzdalību kādā tīkla sistēmā viņš darbosies virtuāli un reāli.

Interneta un tīkla sabiedrības gūstekņi šodien ir ne tikai atsevišķi cilvēki, bet arī nacionāli suverēnas valstis. Tīkla sistēmas uz valsti var iedarboties divējādi: no apakšas ar savas valsts „tīkliem” un no augšas ar transnacionālajiem „tīkliem”.

Manipulāciju tehnoloģiju lielākā kaislība ir izmantot cilvēka emocijas, palielinot emocionālo reakciju un samazinot jēgas nozīmību. Tāds ir mērķis, balstoties uz emocionālo resursu izmantošanu.

Idejas tiek atšķeltas no emocionālajiem simboliem. Tā ir ļoti intensīva tendence šodienas informatīvi psiholoģiskajās manipulācijās. Tekstu apjoms samazinājās. Tas ir apzināts process, lai dažos vārdos raksturotu tikai emocionālo stāvokli.

Tāda pieeja kļūst par ikdienišķo normu, piemēram, komentāros Internetā. Galvenais ir emocionālā reakcija, bet nevis problēmas izpratne. Nopietni kaut ko pētīt, analizēt, apdomāt nav vēlams. Nav vajadzīga racionālā pieeja, kas var radīt priekšstatu par sociālajām tendencēm un cilvēka vietu šajās tendencēs. Vajadzīgs ir tikai cilvēka „bļāviens” – emocionālā reakcija. Pēc mozaīskiem emocionālajiem stimuliem ir jāseko mozaīskai emocionālajai reakcijai, visu pasauli pārvēršot par mozaīski emocionālo kolāžu.

Emocionālā intimitāte nebūt nav vienīgā mūsdienu informatīvās translācijas sastāvdaļa. Notiek privātās dzīves translācija vispār. Tā ir bezgalīga translācija un notiek brīvprātīgi, cilvēkiem pašiem nododot savas personiskās dzīves materiālu publiskai lietošanai.

Tas notiek, atsaucoties uz vairākām cilvēciskajām vajībām: publicitātes alkas, rotaļas ar tehniku, anonimitāte, emocionālā „izlādēšanās”.

Manipulāciju tehnoloģiem ir izdevies panākt, ka atsacīšanās darboties Interneta sociālajos tīklos sabiedriskajā domā tiek uzskatīta par atpalcības, nemodernuma, tehniskā infantilisma izpausmi. Individīda suverenitātes zaudēšana tiek slavēta un atzīta par modernu izpausmi.

Lai maldinātu sabiedrību, manipulāciju organizatori laiku pa laikam aktualizē tēmu par cilvēku vispārējo izsekošanu. Tas faktiski vēl vairāk sekmē līdzdalību savas privātās informācijas translēšanā. Katrā ziņā tas nemazina attiecīgo procesu.

Viena no mūsdienu sociālajām epidēmijām ir narcisma epidēmija – mākslīga paštīksmināšanās un eksaltēta pašjūsmošana. Mūsdienu ilūzija ir šāda: „Galvenais ir ticēt sev, un tad viss izdosies”. Cilvēki kļūst iedomīgi, visur cer gūt panākumus, lai gan viņos nav reāls potenciāls – prāts, zināšanas, spējas.

Internets ir narcisma multiplikators no apmēram 2004.gada, kad sākās sociālo pakalpojumu ēra digitālajā vidē.

Narcisma sekas ir būtiskas. Publiskais narcisms izmaina sociālās normas, dzīves standartus, uzvedības tradīcijas. Sava „viedokļa” demonstrācija kļūst par normālu parādību, ikdienas notikumu apjūsmošana veicina ilūzijas par to nozīmīgumu. Tādējādi cilvēka dzīve kļūst arvien seklāka un ikdienišķi orientēta, priekšroku dodod banālām norisēm.

Šodien cilvēks ir jāaudzina un jāsargā no hipersocialitātes – pārlielas komunikācijas bez jebkādam formalitātēm un satura nozīmības, kas parasti bremsē starppersonālo komunikāciju reālajā pasaulē. Reālajā pasaulē cilvēks parasti neuzrunā otru cilvēku un vispār klusē, ja viņam nav ko teikt. Cilvēks tūlīt nedalās ar svešiem cilvēkiem informācijā par savu privāto dzīvi. Digitālajā vidē cilvēks var uzrunāt svešu cilvēku bez vajadzības, var viņam jeb ko stāstīt. Turklāt tukšā komunikācija sociālajos tīklos atņem laiku izzināšanai un radošajai darbībai.

Internetā lielā mērā visu veic neprofesionāli, masu cilvēki. Tāpēc ir attiecīgs līmenis. Arī postcilvēku līmenis.

Internets kompensē intelektuālos, fiziskos, psiholoģiskos defektus, jo, teiksim, garīgi slims cilvēks var piedalīties komentēšanā utt.

Virtuālā pasaule sniedz to, ko nesniedz reālā pasaule. Var rasties iluzorā autoritāte; komentāros var izteikties par jebkuru jautājumu. Tas rada ilūziju par sava intelektuālā potenciāla un erudīcijas nozīmību.

Laikmeta specifiskās iezīmes

Par mūsdienu laikmeta specifiskāko iezīmi var uzskatīt pārmaiņu mērķa nenoteiktību. Nav skaidrs, kādēļ notiek pārmaiņas. It kā varētu runāt par cilvēka vajadzību apmierināšanu. Taču cilvēka vajadzībām nav redzams gals: jo vairāk apmierina vajadzības, jo vairāk tās rodas no jauna. Turklāt mūsdienās tiek apzināti stimulētas jaunas vajadzības.

Otrā specifiskā iezīme ir cilvēka bezrakstura attieksme pret dzīvi, lai sevi nesaistītu un neierobežotu ar kaut kādiem pienākumiem; tāpēc valda milzīgs aizdomīgums pret jebkuru

nākotnes mērķi. Tāpēc šodien neeksistē nekādas ilūzijas par turpmāko dzīvi. Cilvēks nevēlās sevi apgrūtināt ar savas dzīves plānošanu, un tā ir glēvulības izpausme, bet nevis apzināta un pamatota pozīcija.

Trešā specifiskā iezīme ir bezvaldības periods: vecie likumi nekur neder, bet netiek formulēti jauni likumi. Vecā dzīves kārtība izzūd, bet par dzīves kārtību nākotnē nekas nav zināms. Pašlaik izzūd priekšstats par nācijas, valsts un teritorijas vienotību. Kas veidojās šīs vienotības vietā, nevienam pašam nav interesē. Tas tāpēc, ka izzūd politikas un spēka sintēze. Cilvēces vēsturē politika vienmēr asociējās ar noteiktu spēku. Tagad politika zaudē spēku, un politikas reputācija ir ļoti vāja. Turklāt arī tas nevienam pašam nav interesē. Nav saprotams, ar ko tas beigsies. Spēks pārvietojās uz transnacionāliem fenomeniem, paceļoties pāri valstij, kā arī nepakļaujoties politikas kontrolei. Globālajā telpā nav politiskā kontrole. Politika zaudē spēku arī atsevišķā valstī, kur spēks ir ekonomiskajiem grupējumiem. Bet tas nozīmē, ka nav skaidrs politikas turpmākais liktenis.

Demogrāfiskās vibrācijas

Demogrāfijas totālās lomas izpratne varēja rasties tikai pēc tam, kad planētas iedzīvotāju kontingentu sāka uzskatīt par vienotu veselumu ar noteiktu struktūru. Tātad pēc tam, kad radās koncepts „cilvēce kā sistēma ar savu struktūru”. Tāds uzskats radās tikai XX gadsimtā, pie tam daudzi demogrāfi to ne visai cienā un turpina interesēties tikai par savas valsts iedzīvotāju kontingentu, netiecoties to interpretēt saistībā ar visas cilvēces demogrāfiskajām izpausmēm.

Svarīgs ir jautājums par demogrāfisko izmaiņu ieganstiem. Maltuss atzina, ka cilvēku skaita pieaugumu nosaka resursi, no kā ir atkarīga pieauguma robeža. Bez resursiem cilvēki nevar eksistēt. Cilvēkiem ir noteikts priekšstats par resursu apjomu, un cilvēki to ņem vērā, plānojot dzimstības pieaugumu.

Sergejs Kapica izmantoja fenomenoloģisko principu: pieaugumu nosaka apziņas potenciāla pieaugums. Tātad – cilvēku apziņas stāvoklis, plānojot dzimstības pieaugumu. Cilvēku skaita pieaugums nav saistīts ar resursu izsmeltību, ekoloģiju, bet gan ir „cilvēces iekšējās dinamikas iezīme”. Planēta var pabarot 20-25 miljardus cilvēku.

Demogrāfiskās pārejas temps visaugstākais bija līdz 2000.gadam, kad dienā dzima 240 000 bērnu (gadā – 87 miljoni).

Attīstīto valstu („balto” cilvēku) iedzīvotāju skaits pašlaik stabilizējies 1 miljarda robežās, kaut gan par stabilitāti nenākās runāt, jo fertilitātes koeficients ir ļoti zems. „Baltie” lēnām izmirst.

XXI gs. otrajā pusē pēc demogrāfiskās pārejas planētas iedzīvotāju skaits stabilizēsies 11-12 miljardu robežās. Stabilitāte būs reāla, jo „krāsaino” rasu dzimstības straujais temps samazinās.

Demogrāfiskajā problemātikā svarīga ir vēsturiskā laika samazināšanās – dažādu procesu tempa pieaugums. Jo tuvāk mūsdienām, jo īsāks ir vēsturiskais laiks un lielāks ir procesu temps. Senie laiki ilga 3 tūkst. gadus, viduslaiki – 1 tūkst.gadu, Jaunie laiki – 300 gadus, visjaunākie laiki – 100 gadus. Vēsturiskā laika samazināšanās ir saistīta ar iedzīvotāju skaita pieauguma dinamiku.

Pirms 1,6 milj. gadu uz planētas bija 100 000 cilvēku.

Bet tagad par to, kā demogrāfiskā pāreja atsaucās uz sabiedrības dzīvi.

1. „Balto” cilvēku maza dzimstība, sabiedrības novecošana, pensionāru īpatsvars sabiedrībā;
2. Negatīvi sociālie procesi – bezdarbs („krāsaino” zemēs), darba roku trūkums („balto” zemēs);
3. Izjūk sakari starp pagātni un tagadni, starp paaudzēm;
4. Apziņas sabrukums: „mēs izmirstam” („balto” retorika), „mums nav nākotnes” („krāsaino” retorika);
5. Politiskā krīze, haoss;
6. Ideoloģiskā krīze: morālo normu, vērtību, uzvedības sistēmas nespēj nostiprināties, jo viss strauji mainās;
7. Mākslas krīze: postmodernisms;
8. Noziedzības, korupcijas, varas infantilisma, alkoholisma, narkomānijas, pašnāvību pieaugums.

Planētas iedzīvotāju optimālais skaits – 1,5-2 miljardi iedzīvotāju. Tas ir ekonomistu viedoklis.

Jaunā liberālā kārtība

Šodien var žēloties, ka jaunā liberālā kārtība nespēj panākt vēlamo rezultātu globālajā pārvaldīšanā – globālajā vadības sistēmā. Neizdodas ieviest liberālismu visā pasaulē.

Jaunā liberālā kārtība nozīmē, ka tiek realizēta kolektīvā drošība, visiem ir kopīgi ekonomiskie mērķi un notiek cilvēktiesību aizsardzība visās zemēs. Tās ir vērtības, kuras sola jaunās liberālās kārtības autori.

Saprotams, jēdziens „jaunā liberālā kārtība” galvenokārt ir amerikāņu ģeopolitikas izdomājums, lai terminoloģiski aizēnotu savas patiesās velmes – velmi pārvaldīt planētu, samazinot citu valstu patstāvību. Taču patiesībā pasaules jaunā liberāla kārtība ir ne tikai amerikāņu stratēģiskie plāni, bet ir kosmopolitiskās globālās oligarhijas vara.

Vienu no pirmajiem globālajiem plāniem izstrādāja Romas kluba organizētāji ar Aurelio Pečeji vadībā 1965.gadā, paredzot ASV, Rietumeiropas un PSRS integrāciju. Romas klubs sāka šo integrāciju, ideoloģiski un metodoloģiski balstoties uz ekoloģisko problēmu plašu definējumu. Tāds definējums maskēja patiesos mērķus – kontrolēt visus resursus un pārvaldīt planētu. Romas klubs izstrādāja projektus, kuros sociālā, ekonomiskā, politiskā, ģeopolitiskā sfēra balstījās uz kopīgiem standartiem un normām. Tie, kas kopīgos standartus un normas neatbalsta, tika pasludināti par reakcionāriem.

PSRS līdzdalību pasaules jaunās kārtības formēšanā politiski atbalstīja Andropovs, Gorbačovs, praktiski organizatoriski un zinātniski nodrošināja Kosigina znots Džermens Gvišiani, kurš izveidoja vairākas speciālas zinātniskās iestādes, lai nodarbotos ar globālo problēmu analītiku.

Rietumos pasaules jaunās liberālās kārtības kritisku izvērtējumu veica *Antony Cyril Sutton* (1925-2002).

PSRS, vēlāk KF vienmēr ir ieņēmusi svarīgu vietu globālās oligarhijas sapņos par varu uz planētas. „Perestroikas” patiesais mērķis bija sagraut PSRS, PSKP un dzīvot kā „Eiropā”. Pēcāk pasaules jaunās kārtības politikas un ideoloģijas autori jau tieši varēja iejaukties KF virzībā. „Konsultanti” Maskavā mācīja apgūt pārmaiņas un jaunās metodes, pārvarēt PSRS laika kļūdas.

Pēc 1991.gada Krievijā, Latvijā un citās Austrumeiropas valstīs pie varas palika tie, kuri vēl nesen veidoja sociālismu ar „cilvēcisko seju”. Pēc 1991.gada viņi sāka tēlot liberālus un sludināja, ka valstij nav jāiejaucās ekonomikā, zinātnē, ideoloģijā, garīgajā kultūrā, izglītībā. Viņi kā apmāti paši uzskatīja un centās sabiedrībai iestāstīt, ka ekonomiskā un cita veida brīvība nodrošinās ātru izaugsmi, bet konkurence radīs jaunas ražotnes un tehnoloģijas. Savukārt ekonomiskā brīvība bez valsts plānošanas nodrošinās sociālo taisnīgumu, neveicinās bagātību koncentrēšanos šauras grupas rokās. Kā zināms, pasaules jaunās liberālās kārtības doktrīnas izpildījums Austrumeiropā noslēdzās ar nekur nederīgas cilvēciskās kārtas rašanos, nabadzības uzplaukumu, garīgās kultūras, zinātnes, izglītības pagrimumu, sabiedrības plašu slāņu degradāciju, aizceļošanu no savas dzimtenes. Liberālu prognozētās izaugsmes vietā iestājās totāls pagrimums visās dzīves jomās.

Veselības aizsardzības, izglītības, mākslas, zinātnes komercializācija faktiski panāca globālās kosmopolitiskās oligarhijas mērķi iznīcināt Austrumeiropas intelektuālo un saimniecisko potenciālu, lai iegūtu jaunu tirgu Rietumu produkcijai.

2012.gada oktobrī Krievijā 1% bagātajiem piederēja 71% no visas valsts bagātības aktīviem. Tas ir divas reizes vairāk nekā ASV, Ķīnā, četras reizes vairāk nekā Japānā. Krievijas 96 miljardieriem pieder 30% aktīvu; tas ir 15 reizes vairāk nekā vidēji pasaulē.

Jaunās liberālās kārtības tematikā ir viens interesants moments – tautas spēja būt hegemonam uz planētas. Pašu krievu atsevišķi domātāji, Aleksandrs Zinovjevs, uzskata, ka krievu tauta nav spējīga būt hegemone. Vācu tauta ir spējīga tāda būt. Ja vāciešu skaits būtu apm. 150 miljoni, tad viņi pārvaldītu planētu.

Jaunākās refleksijas par tēmu „antropoloģiskā katastrofa”

1. Tiekoties ar vārdiem „antropoloģiskā katastrofa”, cilvēki var domāt, ka tas uz viņiem neattiecas. Tas attiecas uz zinātniekiem un kaut kādiem sociālo nozaru speciālistiem; varbūt attiecas uz trako māju iemītniekiem.

Parasti cilvēki domā, ka uz viņiem attiecas tikai tas, kam ir pievienota attiecīgā norāde – informatīvs paziņojums. Tādējādi antropoloģiskā katastrofa uz viņiem attieksies tikai tādā gadījumā, ja kādai parādībai būs pievienota uzlīme „Antropoloģiskā katastrofa” vai kādam cilvēkam uz pieres būs uzrakstīts „Antropoloģiskā katastrofa”.

Tā ir naīva un pašapmānīga izpratne. Teiksim, ne dombrovskiem un repšiem, ne aboltņām un kalnietēm uz pieres nekad nekas netiks uzrakstīts. Mūsu prezidenta, ministru prezidenta, ministru lēmumus nekad nerotās grifs „Antropoloģiskā katastrofa”. Par antropoloģisko katastrofu reāli liecina viņu garīgā struktūra un viņu lēmumu idiotija.

Latvijā ar antropoloģisko katastrofu mēs reāli tiekamies katru dienu. Tā ir sērga, kas ir pārklājusi visu kultūru – cilvēku darbību, uzvedību, komunikāciju. Ar antropoloģisko katastrofu katru dienu netiekās vienīgi tie prātīgie un laimīgie cilvēki, kuri var atļauties dzīvot relatīvi izolēti dabas vidē un tāpēc komunicē tikai ar dzīvniekiem, putniem.

Ikdienā ar antropoloģisko katastrofu mēs tiekamies tad, kad lasām, klausāmies, skatāmies kādu vietējo mediju, reāli darbā, veikalā, iestādē, firmā vai uz ielas saduramies ar iracionālu, alogisku, idiotisku, kretīnisku, šizofrēnisku, nekaunīgu, negodīgu, hēdonisku, superpragmātisku un antigarīgu domu gaitu, rīcību, uzvedību. Tās visas ir antropoloģiskās katastrofas spilgtākās izpausmes, kas ik uz soļa tagad funkcionē bez paskaidrojošiem uzrakstiem un uzlīmēm visur tur, kur čupojās šodienas hominīdi.

Saprotams, Latvijā ar antropoloģisko katastrofu vispamatīgāk un visregulārāk tiekas tie, kuri ir spiesti sekot līdzi un iedziļināties mūsu „valsts” darbībā un politisko aprindu izdarībās. Šajās jomās antropoloģiskā katastrofa atspoguļojās ļoti griezīgi. No visjaunākā laika izdarībām antropoloģiskās katastrofas uzskatāms piemērs ir Zolitūdes traģēdija un tajā skaitā idiotiskā burza ap „sabiedrisko” izmeklēšanas komisiju. Tādas kroplības ir iespējamās tikai vidē, kurā virmo ne tikai antropoloģiskās katastrofas paraugi, bet dīdās antropoloģiskie pārpratumi vispār.

2. Tam, ar ko tagad sastopamies katru dienu, acīmredzot vispiemērotākais ir transcendentālais izskaidrojums. Proti, Dievs latviešu tautai atmaksā par tās mūžseno patoloģisko naidu pret saviem godīgākajiem un gundrākajiem cilvēkiem. Latvieši visvairāk mīl ienīst un vajāt savus godīgākos un gudrākos, pret viņiem agresīvi vērsties jebkurā izdevīgā situācijā. Bet tas nevar palikt bez sekām. Un sekas ir briesmīgas.

Katras tautas dzīvi vada tās elite – inteliģence. Elite organizātoriski formē tautas gaitas un piepilda ar saturu tautas apziņu. Tautas elite ir tautas galva. Ja tautai nav elite, tad tautai nav galvas. Ja tauta nerūpējās par savas elites izveidošanu, tad tautai ir jāsamierinās ar dzīvi bez galvas.

Latviešu tautas dzīve ir dzīve bez galvas. Visur elites vietā ir kretīni, muļķi, zagļi, blēži. Visur, jebkurā dzīves segmentā. Tajos vēsturiskajos periodos, kad latviešu tautu pieskatīja vācu un krievu elite, latviešu tauta neizjuta savas galvas trūkumu. Tajos vēsturiskajos periodos, kad latviešu tauta ir palaista savvaļā, galvas trūkums pārvēršās par tautas katastrofu.

Citādāk tas nevarēja notikt, jo tauta pati ir vainīga, un Dievs tagad tai liek dzīvot morālās un intelektuālās elles mocībās par tautas milzīgo grēku – patoloģisko naidu pret sava etnosa godīgākajiem un gudrākajiem cilvēkiem.

Radikālu notikumu laikā, saprotams, godīgas un gudras elites/inteliģences trūkums visuzskatāmāk atspoguļojās. Tā tas ir Zolitūdes traģēdijas sakarā.

Tas ir ļoti sāpīgs notikums. Taču ne mazāk sāpīgi notikumi ir nekur nederīgās un amorālās latviešu inteliģences nodevība 1939.-1940.gadā un 1989.-1990.gadā, nelietīgi atdodot tautas uzticēto valsti un pēc tam savas noziedzības slēpšanai izdomājot mītu par „okupāciju” (arī „globalizāciju”, „atgriešanos Eiropā”) un ar šo mītu zombējot vairākas paaudzes, kas praktiski nozīmē godīgas un gudras elites ģenēzes totālu neiespējamību ļoti tālā vēsturiskajā perspektīvā. Tā rezultātā latviešu tauta var palikt bez galvas līdz pasaules galam. Vienīgais glābiņš tāpēc var būt aicinājums kādam ārējam spēkam atkal pieskatīt latviešu tautu. Turklāt izvēle šajā ziņā tagad ir daudz plašāka nekā, teiksim, 1939.-1940.gadā.

3. Viens no latviešu degradācijas un nevērtības atsedzējiem ir homoseksuālisma milzīgā klātbūtne vietējās inteliģences aprindās. Ivara Prūša veidotajā saitā <http://infoagentura.wordpress.com/category/homoseksualisms-pedofilija/> jau ir 31 materiāls, no kuriem lielākā daļa ir par latviešu riebīgajām izdarībām pēcpadomju periodā, kad homoseksuālisms un dženderiskās anomālijas latviešu formāli it ka izglītoto ūdensgalvu aprindās ir “eiropeskās” dzīves kritērijs, ko aprobežotā latviešu inteliģence tiecas nepalaist garām, lieku reizi apliecinot savu bezvērtību un pagrimumu.

Tiesa, Latvijas leļļu teātrim esot bijusi starptautiska “pidarastu bandas” slava jau padomju laikā. Toties starptautiski pazīstamā pederasta Žagara slava ir nekur nederīgās latviešu brīvvalsts sasniegums, kad nākas konstatēt, ka Latvijā valda homoseksuālistu – pedofilu mafija, operā uzvedot pornooperas.

Par latviešu inteliģences pagrimumu ļoti uzskatāmi liecina izvirtības mācība bērnudārzos, skolā, dženderiskie “pētījumi” (parazīnātnes paraugi) kretīnu lieluniversitātē un mazuniversitātēs. Latviešu sapuvusi inteliģence aktīvi cenšas panākt homoseksuālisma un pedofilijas legalizāciju, priecājās (propagandē) par riebīgajiem “panākumiem” citās zemēs. Slavena ir mūsu “žurnālistu” līdzdalība, kad pederastu rokās ir lieli ziņu portāli, satoriskie un rīgasnelaika murgojumi plikgalvaino pediņu pietaisījumā.

Latviešu perversās kaislības pēcpadomju laikā ir vēsturiski jauna parādība gudrās un morāli cēlās tautas inteliģences klunkurošanā. Tautas publiskajā telpā perversās kaislības nonāk pirmo reizi. Un diemžēl pozitīvā interpretācijā, preversās kaislības atzīstot par lielu kultūras vērtību, attīstības progresīvu panākumu.

4. Cilvēki rada kultūru ne tikai atbilstoši savām vajadzībām, bet arī atbilstoši savam cilvēciskajam potenciālam – mentalitātes struktūrai. Tas, ko cilvēki rada savā kultūrā, jau no paša sākuma atbilst viņu garīgajam satvaram. Tātad, pieņemsim, patērēšanas sabiedrības rašanās principā atbilst cilvēku vajadzībām, un cilvēki šajā sabiedrībā jūtas komfortabli. Patērēšanas sabiedrībā komfortabli jūtās pat atsevišķas tautas, kuras priecē tas, ka nav jāpiepūlē smadzenes, nav jāpievēršas intelektuālai darbībai, var nedomāt un tikai emocionāli baudīt dzīvi.

Minētās pārdomas rodas, apsverot Sergeja Kurginjana kustības iespējamību citās kultūrās. Proti, rodas jautājums, cik lielā mērā viņa darbība atbilst citu tautu vajadzībām un mentalitātes struktūrai.

Esmu pārliecināts, ka latviešu vajadzībām un mentalitātes struktūrai Sergeja Kurginjana kustība nav pilnīgi piemērota.

Vispirms pie mums ir grūti iedomāties ne tikai simtiem, bet tikai dažus desmitus jauniešu pilnu zāli, kurā 90% ir sapulcējušies puisi līdz 30 gadiem ar gaišām, inteliģentām, gudrām, atklātām sejām un kuru rakstura stabilas iezīmes acīmredzot ir pašcieņa, pieklājība, kautrība, zinātkāre, intelektuālisms, garīgums. Aleksandrovas nomentā aizvadītajā vasarā pulcējās tūkstotis un vairāk tādu puisi no visas Krievijas, kuri uzmanīgi klausījās lekcijas.

Kad kļuva pieejami kustības videomateriāli, vairākkārt mēģināju tos nodarbību laikā rādīt mūsu „studentiem”, iepriekš viņus sagatavojot intelektuālai spriedzei. Diemžēl katru reizi nācās pārtraukt video demonstrējumus pēc dažām minūtēm, jo gandrīz visi kaut kādā veidā man lika saprast, ka viņus tas neinteresē.

5. Šodien, 21.XII, mediji stāsta par Sudrabas kundzes izteikumiem, raksturojot mūsu “politiķu” intelektuālo un morālo līmeni – deģenerātu līmeni. Izteikumi ir vistiešākajā veidā saistīti ar antropoloģisko katastrofu, norādot tās apjomu. Un apjoms ir grandiozs. Runa ir par antropoloģisko katastrofu Latvijas nācijai un ne tikai latviešu tautas mērogā. Mūsu politiskajās mahinācijās piedalās arī cittautieši (ebreji, krievi). Viņu antropoloģiskā kapacitāte ne ar ko neatšķiras no latviešu antropoloģiskās kapacitātes. Un šī kapacitāte ir prātam neaptverama, antropoloģiski normālā vidē neiespējama.

Sudraba saka, ka Repše nav normāls cilvēks un viņa ir informēta par slimības konkrēto diagnozi.

Bet tagad padomāsim, ko tāds spriedums patiesībā nozīmē! Tas nozīmē to, ka valsts ir bijusi nenormāla cilvēka pārziņā!!! Repše bija Valsts bankas prezidents 10 gadus, pēc tam bija premjerministrs, aizsardzības un finansu ministrs. Tātad Latvijas nācija viņam uzticēja savas valūtas, militārās aizsardzības un finansu lietas. Tātad uzticēja tik svarīgas sfēras nenormālam

cilvēkam ar konkrētu garīgās slimības diagnozi!!! Vai tas ir iespējams antropoloģiski veselā nācijā? Vai Sudraba šajās dienās atklāj “Ameriku”? Vai viņa atklāj “Ameriku”, objektīvi raksturojot citus „politiķus”?

Protams, atbilde ir zināma. Tas nekad nav bijis noslēpums, par ko izsakās Sudraba.

Bet kāpēc nekas nemainījās? Arī tas nav noslēpums, - nācija, latviešu tauta pati nav īsti normāla un nācijas/tautas garīgais līmenis ir jāfiksē ar jēdzienu “antropoloģiskā katastrofa”.

Melnais un baltais saraksts

Tagadnes nepatīkamo parādību melnais saraksts jau ir tik bieži apskatīts, ka strauji zaudē interesi tāpat kā jebkura pārāk novalkāta masu produkcija.

Tā, piemēram, ir jau sen labi zināms, ka mājā ar nosaukumu „jaunā pasaule”, kuras saimnieks pašlaik ir ASV, nekad nebūs vieta Krievijai, Latvijai, Armēnijai, Baltkrievijai u.c. valstīm. Vieta būs tikai sulaiņiem paredzētajās palīgtelpās, kas parasti atrodas pagrabstāvā vai bēniņos pažobelē.

Tāpat jau sen ir labi zināms, ka šodien dominējošā uzskatu un vērtību sistēmu būtiski ierobežo sabiedrības garīgo attīstību, reāli noved pagrimumā un degradācijā. Nevienam tāpēc nav iebildumu pret nepieciešamību pārprogrammēt minēto sistēmu un radīt jaunu kultūras kodu.

Mūsdienu cilvēcisko resursu mobilitātes pieaugums veicina migrāciju un kultūru konfliktus. Arī tā nav jauna atziņa. Labi ir zināms, ka veicina jauna tipa kultūru konfliktus: 1) civilizāciju mērogā, 2) reliģisko konfesiju mērogā, 3) starptautiskā terorisma formātā, 4) globālās kriminalizācijas formātā.

Mūsdienu eiropēiskā identitāte nav spējīga pretoties citu identitāšu uzbrukumam. Tas rada eiropiešu mazvērtības kompleksu, kas nomaina gadsimtiem ilgi eksistējošā pārākuma un augstprātības kompleksu.

Eiropēiskā patērēšanas un dzīves baudīšanas filosofija ir antagonistiska reliģiskajam fundamentālismam. Sadūrās divas galējības: kultūra kā patērēšanas un izklaides industrija un kultūra kā reliģiskais dogmātisms. Patērēšanas un dzīves baudīšanas vektors sabiedrībā veicina infantilismu un egocentrismu.

Jaunums un pārsteigums nav arī baltais saraksts – eksaltēti optimistiski ierosinājumi turpmākajai dzīvei. Tie ir ierosinājumi, kurus galvenokārt izstrādā dažādi starptautiskie forumi, organizācijas, kuras tēlo konstruktīvi optimistisko pieeju globālo sociālo problēmu analītikā.

Piemēram, Vispasaules forums „G-Global”. Tā rekomendācijās ir teikts, ka cilvēcei turpmāk ir jāvadās no pieciem principiem: 1) evolūcija, bet nevis revolūcija, 2) vienlīdzība un konsenss, 3) globālā tolerance un uzticība, 4) globālais transparentums, 5) konstruktīvā daudzpolaritāte.

Noosfēra

XX gadsimta otrajā pusē kulturoloģiskajās refleksijās populārs bija noosfēras jēdziens. Tas notika, pateicoties Vladimira Vernadska mūža pēdējai publikācijai 1944.gadā „Daži vārdi par noosfēru”.

Rakstā autors ir ietvēris visdažādākā rakstura filosofiskās pārdomas. Tā, piemēram, viņš I Pasaules karu salīdzina ar Zemes ģeoloģisko procesu, bet ne tikai vēsturisko procesu. Jau kara laikā pret ģeoloģiju izturējās kā pret ģeoķīmisko un bioģeoķīmisko fenomenu, vienā skatījumā aptverot dzīvo un nedzīvo dabu (biosfēru).

Autors žēlojās, ka ne tikai humanitāro zinātņu pārstāvji, bet pat biologi apzināti ignorē biosfēras likumus – Zemes apvalku, kurā var eksistēt dzīvība. Stihiski cilvēks no tā nav šķirts, taču šo nenoskaidrotību tikai tagad sākam noskaidrot. Visas dzīvās būtnes ir savstarpēji saistītas un saistītas ar materiāli enerģētisko vidi. Par to jau esot rakstījis akadēmiķis Kaspars Volfs (1733-1794) 1789.gada Lielās franču revolūcijas laikā Pēterburgā izdotajā grāmatā vācu valodā „Par īpašo un iedarbīgo spēku, kas ir raksturīga augu un dzīvnieku substancēm”. Jēdzienu „biosfēra” lietoja Lamarks (1744-1829). XX gadsimtā jēdziens „biosfēra” skaidro planetārā un kosmiskā mēroga parādības. Dzīvība kā kosmiskā mēroga parādība jau minēta holandiešu zinātnieka Kristiana

Gujgensa (1629-1695) grāmatā „Kosmoteoros”, kuru Pēteris I lika tulkot un izdot krievu valodā ar nosaukumu „Книга мирозрения».

Jēdzienu „noosfēra” 1927.gadā ieviesa francūzis J. Le-rua. Jaunā jēdziena pamatā ir atziņa, ka biosfēra tiek pārkārtota cilvēka prāta vajadzībām. Tādējādi rodas jauns kognitīvais stāvoklis: biosfēra + prāts = noosfēra.

Cilvēka evolūcija turpinās – centrālā nervu sistēma (smadzenes) evolucionē. A.Pavlovs (1854-1929) mūža beigās runāja par „antropogēno ēru”. XX gadsimtā cilvēce kļuva vienots veselums; tas izpaudās šādi: 1) sāka apdzīvot visu planētu, 2) iespējama komunikācija no jebkuras planētas vietas, 3) pieauga satiksmes ātrums, dodot iespēju relatīvi ātri nokļūt ikvienā planētas vietā. Tas viss ir cilvēka smadzeņu evolūcijas pieauguma rezultāts.

Nākas atcerēties Gētes vārdus. Viņš teica, ka zinātnē mēs varam zināt tikai to, kā kaut kas notika, bet nevis kāpēc kaut kas notika un priekš kam notika.

Inteliģence

Tiek uzskatīts, ka inteliģence ir Krievijas fenomens. Par inteliģenci kā sociālo stratu sāka runāt pēc dekabristu sacelšanās. Inteliģence asociējās ar opozīciju cariskajai varai, kā arī inteliģence tika uzlūkota kā Apgaismības projekta realizētāja lokālajos apstākļos (dzimtbūšana, analfabētisms utt.).

Pēc 1905.gada revolūcijas sakāves Krievijas sabiedrībā strauji nostiprinājās krasi negatīva attieksme pret inteliģenci. Piemēram, tas atspoguļojās daiļliteratūrā. Antona Čehova darbi ir tipisks piemērs. Sociālajā publicistikā XX gs. sākuma inteliģences portrets ir rakstu krājums „Vehi”. Pazīstams ir Vladimira Uljanova naidīgais aforisms, inteliģenci dēvējot par mēsliem.

Mūsdienās nekas nav mainījies. Arī pašlaik (2013) Krievijā inteliģence asociējās ar opozīciju Kremļa (prezidenta V.Putina) varai. Krievijas vienkāršā tauta pret inteliģenci izturās nevis kā pret nācijas gudrākajiem cilvēkiem („nācijas smadzenēm”), bet gan kā pret nācijas mēsliem un nodevējiem, dēvējot sarkastiski par „kreatīvo šķiru”, „ofisa planktonu”. Tas pats ir sakāms par attieksmi pret Latvijas inteliģenci, kura XX gs. bija tautas un valsts interešu lielākā nodevēja un profesionālajā ziņā (intelektuālās kapacitātes) nav spējīga realizēt Apgaismības projektu, bet var vienīgi padziļināt degradācijas un destrūkcijas procesus. Latvijas inteliģence ir novedusi latviešu tautu, nāciju līdz totālai antropoloģiskajai katastrofai.

1832.gadā Krievijas krimināllikumā tika iekļauts pants par homoseksuālismu. Sabiedrībā dominēja viedoklis, ka pantu ierakstīja inteliģences dēļ, jo tās aprindās ir izplatīts homoseksuālisms. Tauta (vienkāršie cilvēki) pret homoseksuālismu izturās naidīgi. Sods bija izsūtīšana uz Sibīriju līdz mūža beigām. PSRS no 1934.gada arī bija krimināllikumā pants par homoseksuālismu.

Inteliģences identitāti (autopozīciju) ne tik daudz apliecina tās pašvērtējums kā attieksme pret citiem sociālajiem stratiem – to kritika vai velme pievienoties. Inteliģence sevi vienmēr analizē un vērtē, ņemot vērā savu attieksmi pret varu un tautu. Inteliģence var vēlēties kalpot tautai, kā arī vēlēties kalpot varai. Viss ir atkarīgs no tā, kam kalpo vara. Ja vara kalpo tautai, tad inteliģence var kalpot varai. Ja vara nekalpo tautai, tad inteliģence var nekalpot varai. Taču vara var piespiest inteliģenci kalpot varai, kā tas bija PSRS un sastopams pašlaik Rietumos.

Inteliģence principā var būt opozīcijā visiem sociumā dominējošajiem institūtiem – politiskajam režīmam, ideoloģiskajām un reliģiskajām nostādnēm, ētiskajām normām, estētiskajiem priekšstatiem. Tas tā parasti notiek, ja inteliģence savu misiju saskata tautas kultūras attīstīšanās saskaņā ar visaugstākajiem kritērijiem, kādi valda visaugstāk attīstītajās citās kultūrās. Tādā gadījumā inteliģence neiesaistās valsts varas birokrātisko mehānismu darbībā. Inteliģences prioritāte ir apgaismības ideāli, progresa dievināšana, humānisma vērtības. Inteliģence nosoda despotismu, patvaldību, reakcionārismu, atpalcību, konservatīvismu u.tml. Inteliģence politiskās varas un birokrātijas vērtībām pretstata garīgās vērtības, kuras kļūst par kultūras attīstības galveno faktoru.

Ja inteliģences misija ir tautas kultūras attīstības veicināšana, tad inteliģence ir sava veida kultūras elite. Ja inteliģencei nerūp tautas kultūras attīstības veicināšana, tad tā pārvēršas par sociālo eliti, - tā ir materiāli labi nodrošināta, ieņēn amatus, izpilda administratīvo darbu utt.

Franču inteliģences formula kopš Lielās franču revolūcijas ir vienmēr bijusi šāda – brīvība, vienlīdzība, brālība. XIX gs. Krievijas inteliģences formula bija – pareizticība, patvaldība, tautiskums. Krievijas XX gs. inteliģences formula bija – garīgums, revolucionārisms, vienkārša tauta, kosmopolītisms.

Latviešu inteliģences formula – servilisms, verdziskums, pseidointelektuālisms. Tāda formula dominē no XX gadsimta.

Rietumeiropā pret inteliģenci vienmēr izturējās savādāk nekā Krievijā (Austrumeiropā). Rietumeiropas definīcija ir šāda: inteliģence ir sabiedrības slānis, kas ir audzināts un izglītots sabiedrības pārvaldīšanai. Rietumeiropā (plašāk – Rietumos) inteliģence ir varas atribūts. Inteliģences uzdevums ir nodrošināt varas garīgās varas pastāvēšanu, jo vara valda ne tikai ar policejiskām metodēm, bet arī ar garīgajām metodēm (izglītība, ideoloģija, mediji u.c.).

Rietumos pastāv intelektuāļu slānis. Tas ir specifisks fenomens, kuru pēc sociālisma sabrukuma sāka modīgi ieviest arī Austrumeiropā.

Elite

Elites jēgu vienmēr nosaka tās misija un misijas praktiskā realizācija. Visos laikos elites misija ir bijusi viena un tā pati – kalpot tautai, sabiedrībai, kalpot citiem. Ne tikai vārdos, bet arī darbos. Turklāt darbs ir galvenais, bet nevis galvenais ir retoriska kņada un intelektuāla prezentācija. Galvenais nekad nedrīkst būt savas misijas propaganda, ar ko ne reti ir nodarbojusies latviešu pseidoelite – neattīstītā un pseidointelektuālā latviešu inteliģence.

Lai kalpotu patiesi un godīgi, jābūt mīlestībai. Jāmīl tauta, sabiedrība, citi. Bez mīlestības kalpošana agri vai vēlu izvēršas falsifikācijā.

Taču ir jābūt arī tam, ko gribas dēvēt par metafizisko mīlestību – ideālu, garīguma, intelektuālisma mīlestību. Tās ir metafiziskās vērtības, kurām elites uztverē ir viscēlākā loma. Tās ir metafiziskās vērtības, kuras elite translē citiem – tautai, sabiedrībai. Tās ir metafiziskās vērtības, bez kuru klātbūtnes vispār nav iespējams sākt sarunu par eliti. Ja nav metafizisko vērtību apziņa, tad nav arī elites. Minētais izskaidro, kāpēc nekad nav bijusi īsta latviešu elite.

Elite, kalpojoša priekš sevis, ir antielite, un tās darbības formāts ir spēle. Elite, kura nekalpo tautai, sabiedrībai, ir antielite. Elitei ir jāciena tauta un tās vēsture.

Vienmēr svarīgs ir jautājums, vai elite funkcionē kā sistēmisks veselums jeb ar eliti spēj asociēties tikai atsevišķu indivīdu uzvedība un rīcība. Lai elite funkcionētu kā sistēmisks veselums, nepieciešama ir elites konsolidācija, solidaritāte. Uz latviešiem tas nevar attiekties, jo latviešu mentalitāte nav savienojama ar jēdzieniem „konsolidācija” un „solidaritāte”. Nekad nebūs latviešu elite kā sistēmisks veidojums.

Mantojuma liktenis

Raiņa mantojumu akadēmiskā formātā izdeva 70.-80.gados, pateicoties akadēmiķa Viļa Samsona iniciatīvai un gribai. Bet galvenokārt pateicoties akadēmiķa Viļa Samsona spējai adekvāti novērtēt Raiņa idejiskā un mākslinieciskā mantojuma dziļumu un nozīmību.

Latviešu literatūrzinātniekiem par Raini nekad nav bijusi liela interese. Tiesa, visos laikos ir bijuši pseidozinātnieki, kuri kaut kādu apsvērumu vadīti puņķojās ap Raini, viņa mantojumu interpretējot savu seklo smadzeņu līmenī (Birkerts, Hausmanis, Viese, Grīnuma).

Visos laikos Raiņa cilvēcisko personību un estētiski filosofisko mantojumu latvieši apspļaudīja un neiedomājami kropļoja. Padomju laikā krievi latviešiem neļāva spļaudīties, tāpēc latvieši varēja Raini novirzīt vienīgi savu banālo un sentimentāli primitīvo refleksiju gultnē. Taču īpaši aktīvi latviešu tumsonība attieksmē pret Raini izpauzās t.s. brīvvalstu laikā, kad latviešu mežonīgo prātu neviens nepieskata (ne vācieši, ne krievi).

Nīčes kopotos rakstus izdeva viņa māsa.

Hēgelis mira 1831.gada 14.decembrī. Pēc viņa nāves jau nākamajās dienās tika noorganizēta „Mirusā drauga savienība”, lai izdotu Hēgeļa darbus.

Hēgelis nebija labs orators. Taču viņa popularitāti Berlīnes universitātē veicināja viņa lekcijas, bet nevis publikācijas.

Interesanta ir Hēgeļu lekciju loma Prūsijas valsts darbībā. Tā, piemēram, Prūsijas kultūras ministrs izmantoja Hēgeļa lekciju konspektus, argumentējot savus politiskos lēmumus. Hēgeļa „Lekcijas par reliģisko filosofiju”, „Lekcijas par tiesību filosofiju” kalpoja politiskajiem mērķiem. Hēgelis kļuva par Prūsijas valsts oficiālo filosofu.

Hēgeļa sieva Marija Hēgele žēlojās par subjektīvo attieksmi pret nelaiķa vīra tekstiem, kurus katrs publicēja saskaņā ar savu izpratni, tekstu īsinot, mainot kompozīciju, izdodot nepabeigtus tekstus. Galvenokārt visi publicēja lekciju konspektus. Atkārtot: „Mirusā drauga savienība” izdeva nevis Hēgeļa sastādītos tekstus, bet lekciju konspektus.

Saprotams, lekciju konspekti kādam lekciju kursam varēja būt vairāki, jo lekcijas klausījās un konspektēja daudzi studenti. Tāpēc pēc filosofa nāves laiku pa laikam atrada jaunus lekciju konspektus.

Tikai 1958.gadā tika radīts „Hēgeļa arhīvs”. Valsts pirmo reizi uzņēmās filosofa darbu izdošanu. Tas notika 127 gadus pēc Hēgeļa nāves.

Ferdinanda Sosīra klasiskais darbs „Vispārējās lingvistikas kurss” tika publicēts pēc viņa nāves, balstoties uz divu studentu lekciju konspektiem.

Cilvēks

XX gadsimta otrās puses („pēckara”) neoliberalisma cilvēka projektā visu nosaka attieksme, ka cilvēka dzīves jēga ir patērēšana, bet valsts jēga ir globālā biznesa apkalpošana. Tātad – valstij nav jārūpējās par cilvēku.

XXI gadsimta sākumā neoliberalisma doktrīna mainās un tiek atklāti deklarēts, ka cilvēkam ir pašam jārūpējās par sevi, cilvēka dzīves kvalitāte ir atkarīga no viņa paša un nevienai sociālajai struktūrai nav jārūpējās par cilvēku. Par cilvēku ir atbildīgs vienīgi pats cilvēks. Nevar prasīt atbildību par cilvēku no valsts, politiskās partijas, sabiedriskās organizācijas u.c.

No XXI gadsimta sākuma starppersonālā konkurence iegūst bioloģisko raksturu. Neoliberalisms skaidro cilvēku dažādību, kurai ir bioloģisks pamats. Cilvēki ir dažādi – vieni garīgi spējīgāki, citi mazāk spējīgi. Neoliberalisms cilvēka definējumā balstās uz atziņu, ka cilvēks ir kolektīvs biosociāls fenomens.

No XXI gadsimta sākuma neoliberalisma sludinātā morāles un tikumības brīvība īpaši aktīvi un rezultatīvi grauj cilvēku, ģenerējot postcilvēku mutāciju. Neoliberalisma ētika grauj cilvēka cilvēciskuma tādu izpausmes veidu kā ģimene.

Neoliberalisma ētika ir izvirtības ētika. Izvirtība kā postcilvēka īpašība, - tas ir neoliberalisma izvirtības ētikas sasniegums.

Kam tas ir izdevīgi?

Izdevīgi tas ir planētas iedzīvotāju skaita samazināšanas programmu autoriem.

2013.gada 26.jūnijā ASV Augstākā tiesa atzina par nekonstitucionālu likumu par laulību aizsardzību. It kā konstitūcijai neatbilstošais likums nosaka, ka laulība var būt starp sievieti un vīrieti. Tagad tiek uzspiesta pieeja, ka laulība var būt ne tikai starp sievieti un vīrieti, bet arī starp divām sievietēm un diviem vīriešiem.

ASV Augstākajai tiesai aicinājumu atcelt laulību likumu nosūtīja 278 transnacionālās kompānijas. Šīs kompānijas finansē planētas iedzīvotāju skaita samazināšanas programmas. Tajās viss formulēts ļoti viltīgi – it kā rūpējoties par cilvēku. Tiek lietoti tādi cēli un nevainīgi formulējumi kā „ģimenes plānošana”, „veselības aizsardzība” u.tml. Faktiski tiek norādīts par abortu, sterilizācijas izmantošanu un palielināšanu „ģimenes plānošanā”.

Neoliberālisma manipulācijas (cilvēka zombēšana) ir panākušas absurdu situāciju. Tā, piemēram, sabiedriskajā domā nostiprinās viedoklis, ja neesi homoseksuālists, tad neesi demokrāts; ja vērsies pret homoseksuālismu, tad esi reakcionārs.

XXI gadsimta sākumā strauji attīstās t.s. homoseksuālisma bizness, dodot prāvu peļņu, piemēram, no homoseksuālistu kāzām. Izveidojusies homoseksuālistu kāzu industrija.

Saprotams, homoseksuālisma bizness saplūst ar pornoindustrijas biznesu. ASV pornoindustrijas biznesa apgrozījums gadā vidēji ir viens triljons dolāru, bet no šīs summas vienu trešo daļu veido pornomateriāli gejiem un lezbietēm.

Psihonētika

Cilvēka apziņa vienmēr vilināja domātājus, zinātniekus, ideologus, stratēģus, manipulātorus, šarlatānus, priesterus.

Napoleons mēdza atgādināt, ka viens vārds ir vairāku divīziju vērts.

XX gadsimtā amerikāņu profesors Džozefs Najs radīja *soft power* koncepciju, bet XXI gadsimtā viņš radīja *smart power* koncepciju priekš īpaši stūrgalvīgām tautām, kuras ignorē amerikāņu ideoloģisko agresiju un tāpēc ir pelnījušas paralēli izmantoto militāro agresiju.

Profesora pirmā koncepcija nebija pārāk oriģināla. Par mīkstā spēka iespējām jau rakstīja Makiaveli, Gandijs.

Mīkstā spēka pamatā ir tekstuālās informācijas un vizuālā tēla vara. Tiek izmantota lingvistiskā konstruēšana, realitātes interpretācija, pretrunīgu pāru emocionālā iedarbība (dievs-velns, labais-ļaunais, brīvība-verdzība u.c.). Kodējot apziņu, tiek ņemts vērā, ka cilvēks vienmēr dzīvo 1) reālajā pasaulē, 2) informācijas pasaulē, 3) simboliskajā pasaulē.

Gudrā spēka koncepcija ir oriģināla, iesakot apvienot cieto spēku (militāro) un mīksto spēku (ideoloģisko), lai sekmīgi realizētu savus plānus citu zemju pakļaušanā, kas ir amerikāņu stratēģiskais mērķis.

Cilvēka apziņa vilina arī tos, kuri gatavo kadrus konceptuālajai izlūkošanai, stratēģiskajai analītikai, ģeopolitiskajai prognozēšanai.

L.Larušs savā grāmatā „Fiziskā ekonomika” saka, ka bagātības avots ir radošā domāšana. Savukārt cilvēka prāta potenciāls visspilgtāk izpaužas klasiskajā mūzikā. Interesējoties par kreativitāti, Šillera institūtā ir līdzstrādnieku grupa, kas analizē klasisko mūziku.

Psihonētika ir jauna zinātniskā disciplīna, kas radās XX gs.70.gados Ukrainā. 2011.gadā Pēterburgā notika 1.Psihonētikas kongress. Tā dalībnieki izveidoja Starptautisko psihonētikas asociāciju.

Psihonētikas uzmanības centrā ir apziņas resursu izmantošana, izstrādājot speciālas psihonētiskās tehnoloģijas.

Psihonētikā tiek uzskatīts, ka apziņa sastāv no satura un psihiskajām funkcijām. Saturu veido tēli, simboli, zīmes, emocijas, vārdi. Psihiskās funkcijas ir domāšana, sajūtas, intuīcija.

Apziņā ir slāņi, kas atbilst esošajām psihiskajām funkcijām. Taču apziņā ir arī tādi slāņi, kuri nav „izvērtušies” funkciju izpildei. Psihonētikas mērķis ir analizēt iespējas aktivizēt šos „neizvērstos” apziņas slāņus. Lai tos izmantotu, var radīt jaunas psihiskās funkcijas un to psihotehnoloģisko realizāciju.

Jaunā suga

Antropoloģiskās katastrofas kontekstā ietilpst saruna par „jaunas sugas” rašanos, pastāvēšanu. Šajā sakarā ir sastopami fantastiski risinājumi.

Piemēram, vienmēr cilvēkiem līdzās ir eksistējuši citas sugas hominīdi; proti, uz planētas ir eksistējuši dažādu sugu hominīdi. Viņi dzīvoja mums, cilvēkiem, līdzās. Tikai mēs nepratām vai nespējam viņus identificēt dažādas sugas hominīdu masā ar kopējo nosaukumu „cilvēce”. Cilvēce varbūt ir daudzveidīga un sastāv no dažādām hominīdu sugām. Tagad citas sugas hominīdi pārņem iniciatīvu. Tā faktiski nav jauna suga, jauns antropoloģiskais tips. Tā ir suga, kas līdz šim bija

„nomaskējusies” starp *Homo sapiens*. Tagad šī suga „uznāk uz skatuves”. To var saukt par postcilvēku sugu.

Elitoloģija

Elitoloģija kā kompleksa starpdisciplinārā zinātniskā disciplīna radās XX gadsimta nogalē Krievijā, kad pēc sociālisma sabrukuma varēja pievērsties elites problemātikai. Elitoloģija izmanto politoloģijas, sociālās filosofijas, socioloģijas, sociālās psiholoģijas, kulturoloģijas, vēstures atziņas.

Elitoloģijas mērķis ir sociālās diferenciacijas un stratifikācijas pētniecība, īpašu uzmanību pievēršot atsevišķu (elitāru) sociālo stratu analīzei. Elite tradicionāli ir visaugstākais strats jebkurā sociālās stratifikācijas sistēmā. Elite ir sabiedrības vadošais slānis, kuram ir galvenā loma sociālo normu un vērtību izstrādē. Pārējā sabiedrība parasti orientējas uz elites izstrādāto materiālu jebkurā dzīves segmentā. Elite nodrošina pasionāro indivīdu, inovatīvo kreatīvo grupu esamību, tradīciju saglabātājus, sabiedrisko procesu stabilitātes nodrošinātājus. Krīzes laikā elites loma aktivizējās, bet stagnācijas periodā elites aprindās var izpausties servilisms, pseidoizdarības, modīgas ākstības, elite var propagandēt savas kulta personības.

Elite asociējās ar antagonistisku sabiedrību. Par elites lomu sabiedrībā rakstīja Šopenhauers, Karleils, Nīče. Moska Gaetano (1858-1941) ieviesa jēdzienu „*The Ruling class*”. Viņa grāmata ar tādu nosaukumu iznāca 1939.gadā. Taču jēdzienu „politiskā šķira” viņš lietoja jau 1896.gadā. Elites analīzē lielu ieguldījumu ir devis Vilfredo Pareto (1848-1923).

Attieksmē pret eliti vēsturiski var konstatēt vairākus variantus: 1) fašistisko variantu, 2) liberālo variantu (K.Manngeims, Dž.Šumpēters), 3) aristokrātisko variantu (H.Ortega-i-Gasets), 4) elitāri plurālistisko variantu (no XX gs.vidus Rietumos).

Sastopams elites ģenēzes un sociālās funkcijas psiholoģiskais pamatojums. Tas var balstīties uz atšķirīgu pieeju. 1) Instinktīvās pieejas autori uzskata, ka elite rodas, pateicoties varas kāres instinktā un vispār ģenētiski programmētu instinktu rezultātā. Masu cilvēka rašanos arī nosaka instinkti – bara, paklausības, verdziskas padevības instinkts. 2) T.s. freidiskā pieeja akcentē autoritātes nepieciešamību cilvēkā. Autoritāte var būt tēvam, kādam līderim, pret kuru izjūt mīlestību un arī bailes, cieņu un arī naidu. Z.Freids uzskatīja, ka labi ir tad, ja par līderiem kļūst personības. 3) Biheiviorisma pieejā visu nosaka sociālie stimuli, aktivizējot vēlēšanos iekļūt elitē. Tātad vide nosaka uzvedību, mērķus.

Vārdu „elite” vispirms attiecināja uz labām precēm. Tas aizsākās XVII gadsimtā, kad labas preces sāka dēvēt par elitārām precēm. XIX gadsimta beigās vārdu „elite” V.Pareto sāka attiecināt uz sociālo stratu.

Mūsdienās elites definīcijā parasti norāda, ka elite ir sociālā grupa, kas kontrolē materiālo, simbolisko, politisko resursu lielāko daļu. Elite tradicionāli ir apmēram 1% no sociuma.

Elites jēdzienu var piemērot sabiedrības morālo un intelektuālo līderu apzīmēšanai. Var runāt par formālo eliti un neformālo eliti.

Mantojums

Aizvadītā gadsimta otrās puses mantojums atbalsojās šodienā.

60.gados sākās demogrāfiskā pāreja, pasaules globālo problēmu analītika, kurai (kā tagad atklājās) bija manipulatīvs raksturs, jo faktiski bija vienota ar planetārās pārvaldīšanas stratēģiju. Taču katrā ziņā minētā analītika veicināja planetāro domāšanu un cilvēku apziņā cilvēces attīstību sāka uzlūkot kā kolektīvo mijiedarbību.

60.gados sākās patērēšanas mākslīga stimulēšana, kas ātri guva grandiozus panākumus, izraisot patērēšanas māniju cilvēku masās. 60.gados sākās masu kultūras invāzija, kas arī guva milzīgus panākumus, kulmināciju sasniedzot masu fenomenu segmentācijā. 60.gados sākās morāles un tikumības degradācija, paaudžu konflikts, postmodernistiskās visatļautības triumfs filosofijā, estētikā, ētikā, socioloģijā.

1968.gadā Rietumos svarīgs notikums bija Vjetnamas karš, studentu nemieri, Austrumeiropā – notikumi Čehoslovākijā.

Rietumu jaunatnes pseidosociālistiskums sākās 60.gados: alkas pēc seksuālās brīvības, naidis pret sociālo stabilitāti, kultūras tradicionālismu, naidis pret vecākiem. No 60.gadiem var runāt par „baltās” rases „sašķelto” apziņu.

60.gadu masu kultūras atribūtikā dominēja rokmūzika, džinsi. Galvenais varonis bija infantils sliņķis students 40 gadu vecumā, mūžīgi piedzēries, nemazgājies, nesakemmējies. Salīdzinājums ar iepriekšējo sociālo revolūciju (1917, 1794) varoņiem 68.gada notikumu galvenajiem varoņiem nav izdevīgs, jo iepriekšējos notikumos galvenais varonis bija enerģisks jaunietis, kas grib strādāt. 68.gada varoņi (šodienas varoņi) bija infantili hipiji, sliņķi un slaisti (tagad stulbi blogeri). 68.gada rituālajā lasīšanā ietilpa Sartrs, Markss, Trockis, Ļeņins, Kamī, Bakuņins, tagad – 140 zīmes „tviterā”.

68.gada notikumi politiski neko nedevis. Kaut ko devis tikai ideoloģiski: sākās postmodernisma murgi.

68.gadā populāri bija lozungi „Aizliegts aizliegt!”, „Esiet reālisti, prasiet neiespējamo!”, „Sekss – tas ir skaisti!”, „Iztēli pie varas!”, „Visu un nekavējoties!”, „Anarhija – tas esmu es!”, „Robežas – tās ir represijas!”, „Nē eksāmeniem!”, „Orgasms – šeit un tūlīt!”.

68.gada studentu nemieri kompromitēja kreiso kustību; Rietumos bagātu vecāku bērni tēloja revolucionārus. Tagad karakula kažokos tēlo revolucionārus Krievijas 5.kolonna no inteliģences padibenēm.

68.gadā sākās tendences ar devīzi „sekss, mūzika, narkotikas”. 68.gada notikumi veicināja jaunatnes hipertrofēto pašpārliecinātību, iespēju konfliktēt ar vecākiem, seksuālo visatļautību (geju parādes kā brīvības simbols).

90.gadu mantojums ir vēl drūmāks: liberālā projekta katastrofa; globālā depresija (globālo monopolistu trūdēšana, konkurences trūkums); sākās makroreģionu haotizācija, ko organizē ASV, lai kontrolētu valstis; ekonomiskās izaugsmes apstākums, pārprodukcijas kalni; sociālās konkurences vietā bioloģiskā konkurence; mazinās zināšanu sociālā loma; pieaug iracionālās domāšanas reputācija; masu cilvēki ģenerē postcilvēkus; vidusšķiras likvidācija.

Plurālistiskais komplekss

Visumu par plurālistisko kompleksu nosauca Ilja Prigožins.

Par kosmosa ietekmi uz biosfēru zināja jau ļoti sen. Zināja, tā teikt, intuitīvajā līmenī, balstoties uz elementāru sakarību novērojumiem.

Sociālo kolektīvu atkarība no Saules tika zinātniski apskatīta jau XVIII gs., kad atsevišķi Rietumu zinātnieki centās noskaidrot sakarības starp plankumiem uz Saules un neražas izraisīto cenu pieaugumu par maizi un rūpnieciskajām krīzēm.

XIX gs. beigās zinātne vairs neapšaubīja Saules parādību un sociālo parādību saistību. XX gs. sākumā zinātne konstatēja zināma ritmiskuma esamību – 10 gadi un 302 dienas. Ik pēc minētā laika pieaug Saules aktivitāte.

XX gs. sākumā zinātne runāja par uzplaukumu periodos, kad uz Saules valdīja „klusums”. Saules aktivitāte bija minimāla, piemēram, 1867., 1878., 1889., 1900.g., kad notika slavenās Pasaules izstādes Parīzē. Tās notika no Saules aktivitātes viedokļa cilvēkiem labvēlīgā laikā.

Mūsdienās plurālistiskā kompleksa, (piem., Saules, Zemes elektromagnētiskā lauka un Zemes gravitācijas lauka svārstību) ietekmi pēta ar visdažādākās aparatūras palīdzību. Par Saules aktivitātes svārstībām ir apkopota plaša informācija. Zināmi konkrēti Saules cikli (piem., 3750 gadu cikls), specifisks pārejas laiks no viena cikla uz otru ciklu (374 gadi). Ņemot vērā šos ciklus, zinātnieki ir secinājuši, ka maiju kultūras attīstība sakrīt ar pārejas periodu 440.-814.g.

Mūsdienās kosmisko faktoru ietekme uz vēsturiskajiem procesiem, Saules ciklu kolēratīvā saistība ar politiskajiem un sociāli ekonomiskajiem notikumiem veicina jaunu skatījumu uz cilvēka dzīves nosacījumiem. Saules aktivitātes maksimālajā stadijā uz Zemes ir konstatējami katastrofiski notikumi (revolūcijas, sacelšanās, nemieri, kari). Saules aktivitāte ģenerē t.s. nervu psihiskās epidēmijas, kataklizmas makrosociālajā formā.

1989.-1991.g. bija pastiprināta Saules aktivitāte. Tiek uzskatīts, ka tas atsaucās uz inteliģences apziņu, atspoguļojoties „perestroikā”, „atvērtībā”, „jaunā domāšanā”, „sociālisma atjaunošanā”, kas bija sava veida psihiskās fobijas un sava veida prāta aptumšojums.

Sociālā diagnostika ir šāda: cilvēku dzīve (vēsture) norit masu psihozes un masu psihopātijas ciklu maiņas formā. Vēsture faktiski ir šo ciklu hronoloģisks apraksts. Šie cikli sakrīt ar Saules aktivitātes cikliem.

2001.-2003.g. bija Saules aktivitātes jauns cikls; visa cilvēce cīnījās pret „terorismu”. Šo cīņu var uzskatīt par iracionālu globālu psihozi. Mūsdienu teroristi ir tie paši vēsturiski pazīstamie revolucionāri, par kuriem rakstīja Aleksandrs Čiževskis savā grandiozajā Saules aktivitātes un vēsturisko notikumu hronoloģiskajā salīdzinājumā.

A.Čiževska ieguldījums vispasaules vēsturiskā procesa un Saules cikliskās darbības salīdzinājumā ir milzīgs. Viņš izsekoja masu (revolucionāru) kustības (revolūcijas, grautiņus, sacelšanās, karus u.c.) no 500. gada pirms mūsu ēras līdz XX gs. sākumam. Viņš I Pasaules kara notikumus aplūkoja saistībā ar Saules aktivitāti. Piemēram, 1915.gada aprīlī-oktobrī Saules aktivitāte atsaucās uz notikumiem Austrumu frontē; pēc Saules aktivitātes pagāja 2-3 dienas, kad nekavējoties sākās nežēlīgas kaujas.

Saskaņā ar A.Čiževska „enerģētisko hipotēzi” Saule iedarbojās, paātrinot attiecīgos procesus uz Zemes un atmosfērā ap Zemi, kā arī Zemes garozā. Fizikāli ķīmiskie procesi dabā savukārt iedarbojās uz cilvēkiem – nervu psihisko un emocionālo enerģiju.

Zinātne tagad ir lietas kursā par Saules aktivitātes un ģeomagnētisko vētru saistību, kas savukārt negatīvi atsaucās uz fizisko un psihisko stāvokli metajūtīgiem cilvēkiem ar sirds, asinsvadu un nervu slimībām. Saules elektromagnētiskie izstarojumi iedarbojās uz Zemes jonosfēru, bet tā savukārt uz cilvēka organisma (niecīgo) elektromagnētisko potenciālu.

Cilvēka organisma analizē nākas balstīties uz četrām galvenajām kategorijām: 1) „Es” (gars, dvēsele), 2) astrālais ķermenis jeb apvalks, 3) bioenerģētiskā struktūra, 4) fiziskais ķermenis.

Visproblemātiskākais zinātnē ir astrālais ķermenis. To var saukt par „kosmisko skafandru”, kas apņem jebkuru *Homo sapiens*. Šis skafandrs atbild par cilvēka organisma (vispirms un galvenokārt apziņas) mijiedarbību ar kosmosu. Ezotēriķi saka, ka izmaiņas astrālajā ķermenī ir saistītas ar kultūras laikmetu maiņu. Tātad, mainoties „kosmiskajam skafandram”, mainās kultūras vide.

Trešais ceļš

Pēckara Vācijas „ekonomiskajā brīnumā” ļoti liela loma bija teorētiķim Alfredam Milleram-Armakam. Viņš ir jēdziena „sociālā tirgus ekonomika” autors. Viņš piedāvāja trešo ceļu, kas radīsies, apvienojot liberālo kapitālismu ar sociālismu. Viņa pārliecībā valsts darbībā ļoti svarīga ir sociālā izlīdzināšana. Tas patiesībā ir valsts pirmais un galvenais uzdevums – panākt, ka visi valsts pilsoņi dzīvo vienlīdzīgos sociālajos apstākļos. Valstij tāpēc ir jānosaka minimālā alga, jāsniedz pabalsti tiem cilvēkiem, kurus nepieciešams atbalstīt, jāievieš progresīvā nodokļu skala, jāīsteno dzīvokļu programma, sociālās apdrošināšanas programma, strādniekiem jāļauj piedalīties privāto firmu pārvaldē. Viņa priekšlikumus Ludvigs Erhards praktiski realizēja „vācu ekonomiskā brīnuma” laikā. Erhards savā grāmatā „Labklājība visiem” rakstīja, ka privātās intereses ir attaisnojamas vienīgi tad, kad tās kalpo arī sabiedrībai, bet nevis tikai privātpašniekam.

Pēckara Vācijā populārs bija t.s. ordoliberalisms: īpašuma brīvība, vārda brīvība, indivīda brīvība, kas ir galvenais garants tirgus ekonomikai. Pastāvēja nodokļu koriģēšana, ko nodrošināja attiecīgā nodokļu sistēma. Valsts enerģiski iejaucās ekonomiskajos procesos, ja sākās krīze (bezdarbs).

Ekonomiskā uzvedība

Ekonomiskajos process vienmēr ir sastopama noteikta morāli ētiskā uzvedība, kas ir atkarīga no daudziem faktoriem un vienmēr atsaucās uz ekonomisko procesu morāli tikumisko gaisotni.

Ekonomiskās uzvedības diametrāli pretējie varianti: 1) indivīds kā alkātīgs dzīvnieks, 2) indivīds kā morālā būtne, kas uzņemas atbildību par sevi, savu ģimeni un vadās no solidaritātes principa, un vispārējās sociālās labklājības principa.

Ekonomisko uzvedību ietekmē taisnīguma izpratne. Taisnīguma interpretācijā (ekonomiskās uzvedības aspektā) var būt vairākas pieejas: 1) taisnīgums kā labumu vienlīdzīga sadale; 2) taisnīgums kā vispārējo iespēju princips; tas nozīmē sekojošo: jo bagātāks, jo lielāku labumu izmanto sev un lielāku atbildību brīvprātīgi sniedz sabiedrībai.

Sociālās (materiālās) nevienlīdzības izlīdzināšana pamatā gulstās uz bagātajiem, atsaucoties uz sociāli atbildīga biznesa ideju. Būtiska nozīme ir arī cilvēciskās solidaritātes principam: darba devējs pret darba ņēmēju izturās kā pret sev tuvu cilvēku, bet nevis kā pret ekspluatējamu objektu.

Subsidiaritātes princips balstās uz ideju, ka problēma ir jārisina hierarhiski augstākā līmenī tikai tad, ja attiecīgais zemākais līmenis netiek galā ar saviem pienākumiem. Valsts iejaucās tad, kad ģimene, firma, kopiena netiek galā. Saskaņā ar subsidiaritātes principu par visu vispirms un galvenokārt atbild vietējā pašpārvalde. Ekonomikā tas vairo atbildības un pienākuma apziņu. Tas pozitīvi atsaucās uz ekonomisko uzvedību.

Uz ekonomisko uzvedību labvēlīgi atsaucās sociālais partnerības modelis, kad darba devējs un darba ņēmējs sevi apzinās kā partneri uz sociuma esamības metafiziskā pamatojuma fona (abi ir cilvēki, abi ir savas valsts pilsoņi u.tml.).

Tirgus

Hajeks mūža beigās turpināja uzskatīt, ka civilizācijas liktenis vienmēr būs atkarīgs no tā fenomena, kuru var apzīmēt ar vārdiem „cilvēciskās sadarbības paplašināta kārtība”. Tas ir tas, ko ne visai veiksmīgi sauc par kapitālismu. Kapitālisms radās spontāni: neapzināti sekojot tradicionālajai morālajai praksei nodrošināt eksistenci. Lai nodrošinātu eksistenci, cilvēciskā sadarbība vienmēr pastāvēja. Kapitālismā tā ieguva paplašinātu formātu, jo radās transnacionālā darba dalīšana.

Hajeks atzina iedzīvotāju skaita pieauguma ietekmi uz civilizācijas dzīves apstākļiem. Viņš apgalvoja, ka vienīgi tirgus ekonomika spēj tikt galā ar demogrāfisko problēmu – spēj apgādāt ar eksistences līdzekļiem visus cilvēkus. Viņa pārliecībā sociālisms to nespēj.

Tagad, protams, ir zināms, ka tirgus fundamentālisms ir pašapmāns. Tirgus pašorganizācija reāli neeksistē un ir ideoloģiski uzpūsta dogma.

Saskaņā ar tirgus fundamentālisma ideoloģiju „tirgus neredzamā roka” balstās uz 3 postulātiem: 1) visi biznesmeņi rīkojas absolūti racionāli; 2) peļņas ieguvī pamato tehnoloģiskie aprēķini; 3) ekonomikā ir konkurence un nav monopoli.

Katram ir saprotams, ka kapitālismā minētie postulāti neeksistē. Racionālismu ir nomainījis iracionālisms, nekādi relatīvi fundamentāli aprēķini netiek veikti, konkurence ir fikcija, un pastāv monopoli.

Aizvadītajos apmēram 100 gados kapitālisma attīstībā visu izšķīra zinātniski tehniskais progress – prasme zinātniski tehniskos atklājumus izmantot jaunu produkcijas veidu ražošanā un cilvēkus ievilinot nepārtrauktā un iracionālā patēriņā, manipulatīvi piespiežot pirkt jaunus izstrādājumus, kaut gan var praktiski izmantot vecos izstrādājumus un nav reāla nepieciešamība pirkt jaunas lietas.

Risks

Pasaules attīstības risks turpmākajos gados būs Ķīnas un ASV attiecības. Paši amerikāņi pagaidām nezina atbildi uz jautājumu, kā attīstīsies minētās attiecības.

Kas šodien dzīvo labi? Šodien labi dzīvo tie, kuri sāk veidot savu ekonomiku it kā no jauna bez novecojušās industriālās infrastruktūras. Tas pilnā mērā attiecās uz Ķīnu, kurai pie tam ir lēts darbaspēks un liels ir tautas nacionālais „draivs”.

ASV situācija ir savādāka. Tās rūpniecības prāva daļa ir izvietota Ķīnā, un Ķīna tagad maina savu ekonomisko stratēģiju – vēlas attīstīt savu iekšējo tirgu, palielināt algas saviem strādniekiem. Vārdu sakot, rūpēties galvenokārt par savu zemi. Vēlas nostiprināt savas valūtas starptautisko prestižu. Rietumu kapitālisma iespējas izmantot Ķīnas lēto darbaspēku vairs ilgi neturpināsies.

ASV attiecībā pret Ķīnu var „izspēlēt” galvenokārt negodīgas kārtis. Piemēram, uzrīdīt radikālā islama fanus pret Ķīnu tāpat kā savā laikā izmantoja pret Krievijas impēriju, Osmaņu impēriju, PSRS.

Ķīna pašlaik intensīvi bruņojās. Viņi šajā jomā ir izstrādājuši speciālu programmu 10 gadiem. Tāpēc apm. 2017.g. ASV nespēs Ķīnu militārā veidā sakaut. Tas ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc amerikāņi ir apjukuši un nespēj prognozēt savas attiecības ar Ķīnu. Liekas, nespēj atzīt nepieciešamību samierināties ar Ķīnas varenību, jo Ķīna kļūs par visgrandiozāko spēku uz planētas.

Attīstība

No 70.gadiem Rietumiem apnika attīstīties. Attīstības demagoģija (ideoloģija) tika nomainīta ar demokrātiskuma demagoģiju (ideoloģiju). Demokrātiskums kļuva par attīstības kritēriju, aizvietoja pašu attīstību, jo attīstības process, lūk, esot tas pats, kas demokratizācijas process; to iestāstīja tautai.

Faktiski sākās pasionārais pagrimums, ko ideoloģiski nomaskēja ar demokrātiskumu, jo attīstībai (reālai) nebija spēka. Tas nekas, ka arhaiskās valstīs demokratizācija neko nedod. Arhaisku valstu skaits ir samērā liels. Rietumi arī arhaiskajām valstīm uzspieda demokratizāciju. Latvijā demokratizācija noveda pie deindustrializācijas.

Var teikt, ka demokratizācijas demagoģijā ietilpa arī postmodernisma propaganda – nāves civilizācijas avots. Civilizācija zaudē spēku realizēt savu misiju, zaudē metafizisko jēgu savai eksistencei, iestājas civilizācijas nakts – dekadence.

Komunisms bija alternatīva Rietumiem, liekot „uzturēt uguni” – domāt par savu attīstību, bet nevis haosa veicināšanu citās civilizācijās. Komunisma klātbūtne mobilizēja Rietumu garu, lai to nenomāktu komunistiskais gars.

Tagad „uguns nav jāuztur”, jo komunisms Rietumu puslodē ir likvidēts. Metafiziskā alternatīva nepastāv. Tāpēc Rietumu civilizācija, pati nemanot, kultivē postmodernisma marasmu, zaudē enerģiju, pasionaritāti.

Postmodernismā attīstība ir elites privilēģija; par tautu neviens nerūpējās; visur tiek veicināts regress, destrukcija; apzināti nevienam neļauj attīstīties, pilnveidoties Āfrikā, Latīņamerikā, Austrumeiropā, Āzijā.

Jocīgs pārpratums – stabilas attīstības koncepcija, kuru pirms kāda laika sāka propagandēt amerikāņu elites viena daļa. Tiek piedāvāta jauna tipa attīstība – stabila attīstība. Tas nozīmē – harmoniska, pareiza, sabalansēta attīstība, izmantojot dabas resursus, investīcijas, zinātniski tehniskos sasniegumus, cilvēka pilnveidošanos, sociālo institūciju uzlabojumus.

Jocīgs pārpratums tas ir tāpēc, ka stabila attīstība nemaz nevar būt, jo jebkuras attīstības laikā zūd iekšējais sistēmiskais līdzsvars. Tātad demagoģisko, ideoloģisko apsvērumu vārdā tiek ignorēta elementārā loģika, cilvēces kognitīvie sasniegumi pasaules izpratnē. Stabilitāte nevar būt tur, kur ir attīstība. Attīstība nevar būt stabila; kur ir stabilitāte, tur nav attīstība.

Sociālisma sagraušanu var uzskatīt par attīstības sagraušanu. Ne tikai Latvija ir spilgts piemērs. Attīstība tika pārtraukta visās bijušajās sociālisma zemēs. Aleksandrs Zinovjevs ne velti rezumēja: „Tēmēja uz komunismu, bet trāpīja Krievijai”. Sociālisma/komunisma likvidēšanas aizsegā faktiski tika likvidēta attīstība visā Austrumeiropā, Krievijā.

Attīstības motors ir nācija un nacionālā valsts. Nav nacionālās valsts – nav attīstība. Nācija vienlaikus ir gan modernizācijas (attīstības) subjekts, gan rezultāts, uzlabojoties tās cilvēciskajai kvalitātei. Politiskā nācija nevar pastāvēt bez attīstības. Apstājās attīstība – sākās nācijas degradācija, destrukcija.

Šodien konservatīvās elites debatē par mobilizējošo attīstību. Primārais ir cilvēcisko resursu mobilizācija attīstībai, pārvarot cilvēku pasivitāti, bezcerību, cinismu, vienaldzību, arī izlaidīgo un bezjēdzīgo dzīves veidu.

Atsvešinātība

Darba dalīšana rada eliti. Tas ir neizbēgami. Mēdz būt darbi, kuri ir pa spēkam tikai elitei. Sabiedrība (valsts) nevar pastāvēt bez šiem darbiem. Nevar pastāvēt bez tiem, kuri spēj veikt šos darbus. Tātad sabiedrība, valsts nevar pastāvēt bez elites.

Neizbēgami ir arī tas, ka elite rada atsvešinātības sajūtu tajos cilvēkos, kuri nepieder elitei. Daudzi cilvēki noteikti apzinās savas iespējas piederēt vai nepiederēt elitei. Taču noteikti katrā sabiedrībā ir arī tāda cilvēku grupa, kura to neapzinās. Tās pārstāvji nesaprot, ka viņu īpašības neatbilst elites prasībām. Mēdz būt arī neveselīgi patmīlīgi cilvēki, kuri reāli neatbilst elites prasībām, taču paši ir pretējās domās par sevi.

Ekspluatācija ir visprimitīvākā atsvešinātības forma. Taču ekspluatācijas likvidēšana automātiski nenozīmē atsvešinātības likvidēšanu. Proletariāts padzina (iznīcināja) aristokrātiju un buržuāziju (eksploatātorus), taču atsvešinātība saglabājās, jo radās jauna elite - proletāriskā elite. Pēcpadomju laikā atkal radās jauna elite, kura naidīgi izturās pret proletārisko eliti.

Ideāli būtu dzīvot bez atsvešinātības, kad būtu vienīgi pretrunas starp cilvēku un dabu, cilvēku un Visumu. Taču atsvešinātību starp cilvēkiem nav vispār iespējams pārvarēt. Tas ir jāsaprot. Cilvēki ir dažādi. Vieni – potenciāla elite. Otri – potenciāla cita sociālā grupa.

Mūsdienās atsvešinātība pieaug. Globalizācijas apstākļos, kad cilvēki ir globāli informēti par dzīvi uz visas planētas, atsvešinātība iegūst jaunu materiālu – informāciju par atsvešinātību citās zemēs, ko veicina fantastiskā materiālā nevienlīdzība starp valstīm, kā arī drausmīgas ekspluatācijas saglabāšanās daudzās vietās uz planētas.

Pie tam mūsdienās ir milzīgas iespējas mākslīgi nonākt elites statusā un nepamatoti baudīt elites privilēģijas. Šodien ne tikai Latvijas „elite” ir neadekvātu indivīdu (masu cilvēku un postcivīlu) kopums. Tā tas ir arī citās zemēs. Īpaši Austrumeiropā Rietumu civilizācijā.

Šodien ir būtiski izmainījušās „elites” formēšanās iespējas un elites kritēriji. Masu cilvēks ļoti viegli var nonākt elites statusā. Īpaši tā tas ir politikā, kur elites atlases kritēriji ir netransparenti.

Elites ģenēzes un funkcionēšanas kontrole ir vēsturiski pastāvējusi vienmēr. Vienmēr ir pastāvējuši elites ģenēzes un funkcionēšanas savdabīgi dzelzs likumi. Teiksim, Irānā garīgā vara kontrolē attiecības starp tautu un eliti (birokrātiju). Staļins pieteica karu padomju elitei, taču izmantoja riebīgas metodes. Pret elites spēlēm, intrigām, netransparento ģenēzi un funkcionēšanu ir vērsušies daudzi gudri valstsvīri. Trūmens, Čerčils atklāti ņirgājās par politiķu eliti.

Arī tautas cīņa, tautas kustība var tikt pievērsta ne tikai sociālajai (šķiriskajai) sfērai, bet arī elites ģenēzes un funkcionēšanas sfērai.

Atsvešinātības izplatību mūsdienās ietekmē tas, ka kapitālismā mainās galvenā pretruna. Ja kapitālisma klasiskā pretruna ir starp darbu un kapitālu, tad tagad pretruna rodas īpašumu ieguves sfērā. Īpašumus var iegūt bez darba. Turklāt amorālā veidā un noziedzīgā veidā.

Melanholiķi

Uz Zemes visskumjākā dzīve noteikti ir latviešiem. Uz planētas nekas un neviens nevar latviešiem sagādāt pārsveigumu, izbrīnu, jaunas zināšanas. Latviešiem uz Zemes nav par ko būt pārsveigtiem, nav par ko brīnīties un neviens viņiem nevar sniegt jaunas zināšanas. Katrs latvietis jau visu ir redzējis, dzirdējis, paostījis, apčurājis un jebkuras jaunas zināšanas priekš viņa nevar būt jaunas zināšanas, jo katrs latvietis to jau sen zināja un katrā ziņā zināja plašāk, dziļāk, oriģinālāk par jauno zināšanu autoru. Tā teikt, par jebkuru sentenci latvietim jau ir gatava atbilde: „Es to jau sen zināju daudz labāk!”.

Katrs latvietis zina arī to, ka viņa nespēja ne par kaut ko būt pārsveigtam, nespēja ne par kaut ko brīnīties un apziņa, ka neviens viņam neko jaunu nevar pateikt, liecina par prāta aprobežotību un

trulumu, kas ir raksturīgs pašapmierinātiem cilvēkiem ar mietpilsoniskiem uzskatiem un liekulīgām izdarībām. Ja kāds par to aizrāda latviešiem, tad arī tas priekš viņiem nav pārsteiguma un izbrīnas cienīgs, kā arī nekādā gadījumā nav kaut kas tāds, ko viņš jau pats nezinātu agrāk un pie tam vēl labāk. Respektīvi, latviešiem ir gatava atbilde uz jebkuru jautājumu, informāciju, naratīvu. Tāpēc uz Zemes latviešiem ir visskumjākā dzīve no visām tautām. Citām tautām nav tik skumji, jo tās pārstāvji mīl pārsteigumus, prot brīnīties un prot adekvāti novērtēt jaunas zināšanas. Viņi nav melanholiķi. Uz Zemes melanholiķi ir vienīgi latvieši.

Tipoloģija

Cilvēces sociāli ekonomiskā tipoloģija varēja sākties tikai pēc tam, ka bija attiecīgā zinātniskā informācija par sociāli ekonomiskajiem procesiem uz planētas. Tāda informācija bija XIX gadsimtā, un K.Markss formulēja piecas sociāli ekonomiskās formācijas.

Pēc Marksa sociāli ekonomisko formāciju tipoloģijai pievērsās M. Vēbers. Viņš materiālu grupēja divās daļās; 1) formācija, kurai netiek dots nosaukums, 2) mūsdienu kapitālisms.

Amerikāņu sociālais antropologs Roberts Redfilds arī saskatīja divas formācijas: 1) lauku sabiedrība (tradicionālā sabiedrība), 2) pilsētas sabiedrība (modernā sabiedrība).

Karls Polaņji pāreju no vienas sociāli ekonomiskās formācijas uz otru sociāli ekonomisko formāciju sauca par „lielo transformāciju”.

Sarunā par sabiedrības tipoloģiju ietilpst arī nākotnes vīzija. Marksam nākotne ir komunisms, Vēberam nākotne ir kapitālisma ģeogrāfiskā ekspansija.

Aleksandrs Kustarevs izstrādā savu „hronotipoloģiju”. Cilvēces vēsture kopumā tiek dēvēta par „antroposfēru”. Antroposfēras vēsturē bija 3 revolūcijas: 1) zemkopības (neolīta laikmetā), 2) rūpnieciskā (XVIII gs.), 3) informācijas (XX gs.).

Principi

Individuālo (individuālisma) sākotni, kurai pamatus lika kristiānisms un kas ir kristiānisma nopelns, XIX gadsimtā nomainīja egalitārais, ģimeniskais (klanu) un kolektīvais gars. Par to liecina nacionālisma ideoloģijas uzplaukums XIX gadsimtā, sociālisma un komunisma teorijas rašanās, kā arī liberālā ideoloģija ar individuālisma manipulatīvu izpratni. XIX gadsimtā Eiropa zaudēja individuālisma un aristokrātisma principus. To vietā stājās kolektīvistikie, klanu, grupu principi.

XIX gadsimtā izvērtās sociālās dzīves (cilvēka dzīves vispār) komercializācija, - Rietumu civilizāciju (kristiešus) pārņēma „zelta teļa” kults. Kvalitātes kritērija vietā sāka dominēt kvantitātes kritērijs: vairāk un vairāk visu ražot un pārdot!

Visas cilvēciskās attiecības pārklāja ekonomiskās attiecības, kad visu nosaka ekonomiskais (komerciālais) izdevīgums.

XIX gadsimtā sākās jauns skatījums uz naudu (finanšu sfēru), kas kulmināciju sasniedza XX gadsimta beigās, dzemdējot t.s. finanšu kapitālismu. No XIX gadsimta augļošana kļuva par kultūras normu.

XXI gadsimta sākumā radās jauns princips: katram pašam ir sevi jāuztur! Praktiski tas nozīmē atsacīšanos no sociālajām programmām, ar ko bija slavens Rietumu kapitālisms pēc II Pasaules kara. Nākotnes perspektīva ir sociālais nihilisms, kas ir elites dzīves jēgas centrā, domājot tikai par sevi, bet nevis sabiedrību, tautu, nāciju, valsti. Un tas nekas, ja elites organizētās ideoloģiskās propagandas populārākais sauklis ir aicinājums pārvarēt materiālo nevienlīdzību un nabadzību. Sauklis ir paredzēts tautas zombēšanai.

Visjaunākā principa iedzīvināšanu sāpīgi izjūt vidusšķira, kurai ir augsta pašcieņa. Tiek uzskatīts, ka vidusšķira nesamierināsies dzīvot nabadzībā. Šodien ir 4 nākotnes varianti.

1) Islama lomas kāpināšana, jo islamā liela vērtība ir tradicionālajām vērtībām, paverot ceļu reālas vienlīdzības radīšanai – sava veida globālai revolūcijai, no kā visvairāk baidās Rietumu elite.

- 2) Aplaupīt vienu sociālo grupu otras sociālās grupas labā, izveidojot diktatūru ar nacistisku pieskaņu; elitei ļoti bīstams variants, jo diktatūra var likvidēt eliti.
- 3) Komunistisko ideju reinkarnācija; mūsdienu elite var saglabāt varu (bij. PSRS pieredze).
- 4) Nacionālistiska diktatūra; tādā gadījumā vecā elite stingri tur rokās visu, bet tautai neļauj nomirt badā. Nacionālisma ideoloģija ir ambivalenta parādība, ar kuru elite jau sen prot veikli manipulēt savā labā.

Hegemonija

ASV liberāļu autori Čarlzs Kupčāns un Džons Aikenbergs iesaka ASV saglabāt hegemoniju īpatnā veidā. Abi jau 1990.gadā publicēja rakstu „Socializācija un hegemoniskā vara” ar konkrētiem ieteikumiem.

ASV ir jāpaplašina sava ietekme, projecējot savu varu uz citu zemju eliti un liekot tai darboties hegemonā interesēs. Citās zemēs ir jāveido jauna paklausīga elite, kas nav spējīga saskatīt pretrunas starp savas valsts interesēm un hegemonā interesēm. Veidojot jauno un paklausīgo eliti, jāpielieto ir materiālā ieinteresētība, bet pats galvenais hegemonā līdzeklis (hegemonā „slepenās varas” līdzeklis) ir pārliecināšana jeb socializācija, kad citu zemju vietējā elite zaudē jeb kādu orientāciju par procesiem pasaulē. Tā rezultātā radīsies „otršķirīgas valsts” elite, kurai no apziņas būs izskaloti priekšstati par savu nacionālo identitāti un tā vietā būs zināms kosmopolītiskais mistrojums.

2012.gadā iznāca Kupčāna grāmata „*No One's World*”. Tajā viņš vairs nejūsmo par ASV hegemonijas perspektīvām. Pasaule sadalās vairākās vienībās: 1) Rietumu demokrātija, 2) Ķīnas kolektīvais autokrātiskais modelis (*communal autocracy*), 3) paternālistiskā autokrātija Krievijā (*paternal autocracy*), 4) cilšu autokrātija (*tribel autocracy*) Tuvajos Austrumos, 5) teokrātija (*theocracy*) Irānā.

Telpa

Pasaules telpiskā struktūra: centrs – perifērija – pusperifērija (līdz PSRS sabrukumam).

Pasaules telpas pārdalījuma instruments „Lielais karš”; reizē arī izeja no krīzes: alkātības, iracionālisma, patērēšanas ārprāta, sociālā cinisma krīzes.

Koloniālisma laikmets ilga apmēram 5 gadsimtus – līdz XX gs. 60.gadiem.

Rietumi nevar pastāvēt bez resursiem no kolonijām. XX gs. beigās sākās pasaules jauna kolonizācija. Sākās ar Afganistānu, Iraku, Lielajiem Tuvajiem Austrumiem, kur XXI gs. sākumā izdevās panākt pilnīgu haosu.

Jaunās kolonizācijas paņēmieni – vadāmais haoss.

Šodien lielākie kolonizātori ir ASV un ES.

Perifērijas (koloniju) suverenitāte nosacīta. Visu nosaka TNK + uzpirkta un zombēta vietējā elite.

Z.Bžežinska plāns: „Lielie Rietumi” (ASV+ES) + „Lielie Austrumi” (Japāna+Indija+Turcija+AAE).

Aktuāla ir 1884.gada starptautiskā konvencija: „efektīvas okupācijas princips” (ja kāda zeme netiek galā ar sevi, tad var izveidot okupācijas varu). Savā laikā konvenciju parakstīja arī Krievija.

Pasaules jaunā telpiskā struktūra: centrs + koloniālā perifērija.

Postmodernisma centība

Postmodernisms jau no paša sākuma centās atņemt visu – zinātniskumu, antropocentrismu, kultūras determinismu, tos pasludinot par totalitārisma domāšanas atribūtiem.

Postmodernisma pamatprincips kļuva decentralizācija, kā arī dekonstrukcija. Postmodernisms izvērtās kā decentralizācijas un dekonstrukcijas totalitārisms. Centra pastāvēšana tika vispār noliegta. Tika pasludināts, ka cilvēks nav pats galvenais elements pasaulē.

Postmodernisms tūlīt noliedza un apsmēja visu kultūras mantojumu. Pēc tam sāka izvirzīt alternatīvus konceptus. Noslēgumā ar alternatīvo konceptu palīdzību veido jaunu realitāti – postmodernisma realitāti.

Veselums neeksistē. Eksistē vienīgi atrauti elementi – realitātes fragmenti, nesaistītas daļas.

Postmodernisma metodoloģijā dominē dekonstrukcija, decentralizācija.

Sabiedrība kā veselums nepastāv. Pastāv tikai atsevišķi indivīdi.

Realitātes īpašības nav struktūra un sistēmiskums; tādas īpašības realitātei nepiemīt. Tās piemīt tikai tiem, kuri apraksta realitāti un apraksta katrs savā veidā.

Interpretēt sabiedrības kopīgos mērķus (tādi nepastāv) ir naivi un bezjēdzīgi.

Realitāti nevar izzināt, tāpēc var tikai to simulēt un virtualizēt. Realitāti var aizstāt ar simulakriem.

Logocentrisms ir muļķības, notikumu cēlonība-sekas ir muļķības, tāpēc viss ir neprognozējams, nejaušs. Tāpēc nevienā dzīves sfērā neko nevar stratēģiski plānot.

Patiesība (jēdziens) ir valodas fenomēns; patiesība neeksistē; patiesības noskaidrošana ir bezjēdzīga darbība.

Arī morāle ir bezjēdzība. Tā balstās uz valodas spēli – elastīgu un rizomātisku valodas spēli.

Cilvēkiem principā traucē cēloņu un seku loģika, tāpēc – lai dzīvo haoss!

Mērķi, mērķtiecība nav vajadzīga, nevar būt. Tāpēc nevar būt nekāda attīstība – personiskā, sociālā, zinātniskā, tehnoloģiskā.

Postmodernisms neatzīst dialektiku, binārās opozīcijas: labais – ļaunais, skaistais – neglītāis, godīgais – negodīgais u.c. Binārās opozīcijas ir mīts, jo radikāli pretēji pāri neeksistē.

Pasaulē neeksistē nekāda jēga; tāpēc postmodernismu kritizēt ir bezjēdzīgi.

Neeksistē nekāda vēsturiskā pozitīvā orientācija, kas varētu atklāt kaut kādas jaunas perspektīvas. Vēsture ir mīts, kas palīdz uzturēt sakarību starp cēloņiem un sekām.

Viedoklis

Karens Svasjans dzīvo Rietumos no 1993.gada. Vairākās publikācijās viņš neslēpj savu viedokli par mūsdienu Rietumu sabiedrību.

„Orientācija uz Rietumiem ir ārprāts”. Tā viņš vērtē krievu un citu velmi balstīties uz šodienas Rietumu sabiedrības normām, vērtībām, dzīves stilu.

Padomju laikā viņam un citiem padomju cilvēkiem Rietumi bija ideāls visam vērtīgākajam, patiesākajam, gudrākajam. Tā izrādījās ilūzija. Faktiski Rietumi ir „organizēts haoss, pašiznīcināšanās griba”.

Eiropas vienotība ir fikcija, jo pēc Berlīnes mūra sagraušanas Eiropa ir kļuvusi vēl atsvešinātāka, tautas ir garīgi svešākas viena otrai. Pastāv tikai vienotības manipulatīva imitācija ar amerikāņu aktīvu līdzdalību šajā imitēšanas procesā.

Rietumos šodien var novērot apzinātu tieksmi uz idiotismu. Arbūziem ir jāizaug vienā izmērā, nopietni diskutē par iespēju vīrietim dzemdēt bērnus, pilsētas laukumā veido skulptūras no 400 tonnām gaļas, kas otrā dienā jau sāk nepatīkami smirdēt...

68.gada „studentu” paaudzes pārstāvji šodien ir ministri, deputāti, profesori. Izrādās, tā bija paaudze, kuru raksturo dvēseliskais trulums un zemiskums. Savukārt šodienas pusaudži ir vēl trulāki.

Zinātniski tehniskais progress no 60.gadiem arī ir sava veida sajukšana prātā. Rietumu civilizācijas vēsturē tehniskais progress nekad nebija pašmērķis, un tehnika vienmēr palika cilvēku dzīves otrajā plānā. Pirmajā plānā bija garīgā dzīve.

Pašiznīcināšanās virzieni ir vairāki. Demogrāfiskajā ziņā, nedzemdējot bērnus, aizraujoties ar homoseksuālismu, džendera „problemātiku”. Saimnieciskajā dzīvē dominē patērēšanas mānija, alkātība, cinisms. Garīgajā sfērā - glamūrs, atsacīšanās no kultūras mantojuma, morālais plurālisms, vērtību plurālisms, mākslas un literatūras iznīcināšana.

Zinātniski tehniskais progress demonstrē intelekta iespējas. Taču zinātniski tehniskā progressa augļi nonāk mēslu rokās: politiķu, militāristu, alkātīgu biznesmeņu.

Rietumu civilizācija ir kritusi marasma stāvoklī. Rietumu cilvēku grāmatu nolasīšanu aklais var tikai neredzēt. Oligofrēnija, laimes kults ir Rietumu marksisms, kas pārņemts no amerikāņiem.

Eiropas vēsture XX gs. otrajā pusē ir afroamerikanizācijas vēsture. Rietumu mūsdienu civilizācija ir lietu civilizācija – elektroniski gudru un lāzeriski superprecīzu lietu civilizācija. Pat Špenglers nevarēja paredzēt to, kas notiek tagad. Špenglers paredzēja tikai „fellahismu”.

Cietsirdība

Amerikāņu zinātnieks Stenlijs Milgrems 1963.gadā eksperimentāli pierādīja amerikāņu (vispār cilvēku) cietsirdību pret otru cilvēku. Tā bija tāda pati cietsirdība, kādu vācieši apliecināja Osvencimā. Nākas secināt, ka cilvēka ļaunums ir apslēpts. Taču tas var izpausties attiecīgā situācijā. Eksperimentu atkārtoja daudzās valstīs, un rezultāts nemainījās.

Liberālisms

Liberālais konsenss demokrātiskās valstīs ietver šādas iespējas: brīvas vēlēšanas, neatkarīga prese, visiem vienādi jāpakļaujas likumiem, jāievēro cilvēktiesības.

Liberālisma doktrīnas ir vairākas. Ekonomiskā doktrīna paredz, ka visu regulē tirgus. Regulē arī garīgo kultūru.

Politiskais liberālisms balstās uz atziņu, ka valsts politikā jāatbalsojās tirgus principu realizācijai. Realizējās individuālisma fetišizācija: cilvēks ir galvenais, bet nevis sabiedrība (kolektīvā identitāte). Tāda pieceja veicināja Rietumu civilizācijas pāreju no holisma uz superindividuālismu. Atspoguļojās nominālisma uzvara XIV gadsimtā (Viljams Okkams): aiz konkrēta indivīda robežām nav nekāda esamība.

Vērojama indivīda emancipācija kā progresu izpausme: cilvēks aug un pilnveidojās, nobriest viņa prāts, pieaug zināšanas par sevi un savu vietu pasaulē. Aktuāla kļūst prasība sabiedrībai nevaldīt pār indivīdu. Indivīda vērtības ir patstāvīgas vērtības, tās nav kolektīvās vērtības. Etniskā kopiena, tauta, nācija ir vienīgi atsevišķu „atomu” mehāniska kopība. Indivīds pats ir visa esošā saimnieks. Indivīds ir sociālā būtne, taču tāpēc nekomunicē ar citiem. Indivīds ar citiem apvienojās tikai tāpēc, ka tas ir izdevīgi viņam.

Valsts nedrīkst iejaukties indivīda dzīvē. Ja senāk cilvēka brīvība izpaudās iespējā darboties sabiedriskajā dzīvē, tad mūsdienu liberālisma brīvība ir apzināta demonstrācija nepiedalīties kolektīvās norisēs. Cilvēka laimei svarīgākais ir neatkarība no citiem.

Liberālisma doktrīnas sekas ir atsvešinātība starp cilvēkiem, savtīgums, pašpārliecinātība, visatļautība, patriotisma un kolektīvisma gara atmiršana, sociālo ideālu deficīts.

Valda uzskats, ka sabiedrības intereses ir jāpakļauj indivīda interesēm. Sabiedrībai ir jānodrošina optimāli izdevīga apmaiņa – tirgus „neredzamā roka”. Katrs indivīds darbojas savā vārdā, kas reizē kalpo arī sabiedrības interesēm (morālā divkosība).

Manāma ir liberālās ekonomikas – tirgus loģikas – translēšana uz visu kultūru: ģimene kā mikrouzņēmums, bērns kā ilglaicīga investīcija, sabiedriskās attiecības kā ieinteresēto konkurentu taktika un stratēģija, politiskās norises kā tirgus, cilvēks kā kapitāls (cilvēciskais kapitāls), katrai lietai un parādībai ir cena, politika ir bīstama sabiedrībai, sabiedrību jāvada ar ekspertīzes un menedžmenta palīdzību.

Tirgus vēsturiski rodas valsts vadībā. Liberāļi pakāpeniski sāka valsti atstumt un tās vietā ideologizēt pilsonisko sabiedrību. XIX gadsimta beigās kļuva skaidrs, ka tirgus ir radījis šķiru cīņu; proletariāts ir kādam (valstij) jāizstāv; tirgus nevar regulēt sociālās attiecības; savukārt mūsdienās (visjaunākajā periodā) ir skaidrs, kāda ir kultūras loma (kultūras determinisms).

Mūsdienu nelaimes ir no tā, ka pārdošanai tiek piedāvātas vērtības, kuras antīkā kultūra un kristiānisms atzina par nepārdodamām vērtībām.

Liberālisms principā ideoloģiski balstās uz utopiskām tēzēm; (1) ideja, ka cilvēks brīvi un racionāli rīkojās tirgū, ir utopiska ideja, jo ekonomiskā darbība nav autonoma darbība, bet vienmēr ir atkarīga no sabiedriskā un garīgās kultūras konteksta; (2) cilvēkā neeksistē apriora un iedzimta

ekonomiskā racionalitāte, kas reāli veidojās sociāli vēsturiskā gaitā; (3) preču apmaiņa nav universiāla forma ne sabiedriskajām attiecībām, ne ekonomiskajām attiecībām; (4) tirgus ir nevis universiāls, bet gan lokāls fenomens; (5) tirgus nerealizē piedāvājuma un pieprasījuma optimālo saistību, jo respektē tikai pieprasījuma apmierināšanu attiecīgajā laikā; (6) sabiedrība vienmēr ir kaut kas vairāk nekā indivīdu kopums.

Ģeokrātija

Šodien pabeidzu rakstu, kurā iesaku trešo valsts formu - ģeokrātiju. Fragments no raksta:

"Cilvēces kultūra ir mainīga izpausme. Ar laiku mainās katrs kultūras segments un tajā sastopamās kultūras formas. Mainās arī tāda forma kā valstiskums. Respektīvi, mainās valsts forma.

Kultūras mainība ir dažāda. Mainības dažādību nosaka izmaiņu ātrums. No šī viedokļa kultūrā ir daudz kas tāds, kas mainās lēni un zināmas izmaiņas var konstatēt tikai pēc ilga laika. Tā ir kultūras statiskā daļa. Taču ir arī kultūras dinamiskā daļa, apliecinot regulāras un radikālas izmaiņas.

Valsts forma ietilpst kultūras statiskajā daļā. Cilvēces vēsturē līdz šim ir bijušas tikai divas valsts formas – monokrātija un polikrātija.

Monokrātija ir valsts forma, kad vara pieder vienai personai, vienai valsts vai reliģiskajai institūcijai. Monokrātijas pamatā ir vienvaldības princips. Parasti vara pieder vienam cilvēkam - monarham. Ja vara pieder vienai personai, tad valsti dēvē par monarhiju. Savukārt monarhu var dēvēt dažādi (ķeizars, karalis, cars, emīrs, cēzars, hans, imperators, fīrers) atkarībā no attiecīgajā valstī (valodā) lietotās terminoloģijas. Monokrātiskā valsts forma ir arī tad, ja valstī visu nosaka, piemēram, valsts prezidents vai viena politiskā partija (kā tas bija PSRS), kā arī reliģiskā organizācija (piemēram, Irānā). Tādā gadījumā valstī pastāv ideoloģiskais monisms, vienpartiju sistēma, teokrātiskais totalitārisms.

Polikrātijas pamatā ir varas dalīšanas princips. Polikrātiskā valstī vara pieder vairākiem institūtiem - parlamentam, prezidentam, valdībai, konstitucionālās kontroles orgāniem. Polikrātiskā valsts forma ir vēsturiski jaunāka nekā monokrātiskā valsts forma. Varētu teikt, masveidā to izmanto no XIX gadsimta. No tā laika daudzās zemēs varu ieguva jaunā sociālā šķira – buržuāzija, kurai vissimpātiskākais ir varas dalīšanas princips.

Varas ambīcijas piemīt katrai šķirai, taču buržuāzija cilvēces vēsturē ir pirmā šķira, kuras varas ambīcijas praktiski realizējās globāli planetārā mērogā. Par pasaules iekarošanu sapņoja tāda šķira kā proletariāts un daudzi monarhi. Vēsturiski visjaunākais piemērs ir fīrera Hitlera sapnis un reālā asiņainā darbība. To, ko neizdevās panākt vācu fīreram, XX gadsimtā izdevās panākt Rietumu (anglosakšu) buržuāzijai, savā kontrolē pārņemot dzīvi gandrīz uz visas planētas un savas varas ambīcijas reāli īstenojot planetāri globālā mērogā.

Rietumu buržuāzijas planetāri globālās kontroles galvenais politiskais mehānisms ir ģeopolitika. Tā radās XX gadsimtā un ļoti ātri palīdzēja Rietumu buržuāzijai panākt to, ko pirms tam nespēja panākt neviena sociālā šķira un neviens monarhs.

Panākumus nodrošina ģeopolitikas spēja radīt jaunu, vēsturiski trešo, valsts formu. Uz valstiskuma formu atsaucās dažādi faktori – politiskie, ekonomiskie, vēsturiskie. No XX gadsimta uz valstiskuma formu atsaucās arī ģeopolitisks faktors.

XX gadsimtā radās jauna valsts forma, kuru ieteicams dēvēt par ģeokrātiju. Ja agrāk uz Zemes dominēja monokrātija un polikrātija, tad mūsdienās (pēc II Pasaules kara) dominē ģeokrātija, kas acīmredzami saglabāsies turpmāk XXI gadsimtā".

Filosofija

1912.gada 29.novembrī Ludvigs Vitgenšteins lasīja referātu Kembridžas universitātes Morālo zinātņu klubā. Referāta tēma bija „Kas ir filosofija?”. Referāts ilga 4 minūtes.

Vitgenšteinam tolaik bija 23 gadi, un tā bija viņa pirmā publiskā uzstāšanās. Referātā izskanēja vienīgi filosofijas definīcija. Tā skanēja apmēram šādi: filosofija ir visu primitīvo priekšlikumu kopums, kas ir akceptēts visās zinātnēs bez pierādījumiem.

Tagad normāli cilvēki saprot: cik filosofu, tik filosofijas definīciju. Katrs filosofs filosofiju saprot savādāk.

Filosofijā ir samērā populārs formāts, kad filosofs stāsta par savu mācību kādam cilvēkam. Sokrāts stāstīja Platonam, Boēcijs stāstīja dāmai vārdā Filosofija, Nīče stāstīja Zaratustram.

Cilvēks, kuram filosofs stāsta par savu filosofiju, var tikt dēvēts par konceptuālo personu.

Bērni

No 1980.gada Ķīna realizē politiku ar devīzi „viena ģimene, viens bērns”. Tas tiek darīts, lai kontrolētu dzimstību. Atsevišķās provincēs bija atļauts dzemdēt otru bērnu, ja bija ģimenē radušies īpaši apstākļi.

No 2012.gada Ķīnā darbojās īpašs likums, liekot rūpēties par vecākiem, kuri ir palikuši vieni, jo viņu bērni ir emigrējuši uz citām zemēm dzemdēt bērnus.

Projekti

Tie ir Raiņa projekti, kas izrakstīti no viņa dienasgrāmatām. Faktiski tikai no 1907.gada dienasgrāmatas. Saglabāta Raiņa lietotā datējuma forma un leksika.

15.8.7. zoles, pieliekamas pie kurpēm, kā galošas, var arī ar naglām

17.8.7. Bibliotēku dārzi

19.8.7. kantorī, bankā iegūt vadošu vietu, tad uz eksotisk. Zemēm. Jāmācās: franciski, angl., itāļiski un arābiski

25.8.7. man izlietot savas amatu zināš. un tikt par profesoru

5.10.7. rakstīt runču stāstu no mūsu katra runča

18.10.7. Man vajga atrast amatu, kur nav daudz rīku, kura ražojumus pats varu patērēt

19.10.7. mācīties pavārību, taisīt pavārības un mājturības grām. Priekš stradn. un ierēdņiem

Mācīties grāmatniecību, vajdzēs, kad būs sava bods un drukātava. Grāmatvešana, burtlicība, kuvēru fabrika, makulatūras izlietošana.

Siltas vestes neturīgiem, *confetti* jauni izgudrojumi

30.10.7. braukt uz Amēriku, māc.amatu, skroder. un pavār.

1.12.7. burtlikšanas mašīna izdomāta

Mentalitātes privilēģijas

Eiropas intelektuālajā vēsturē ir pateikts samērā daudz par ķīniešu un ebreju komerciālās mentalitātes kopību. Galvenās iezīmes: vienmēr ir aktuāla grāmatvedība; enerģiski izturās pret jebkuru iespēju gūt peļņu; aplaupa vietējos un bagātības sūta uz Ķīnu; ģimeniskums, savējo mafija.

Spinoza, Leibnics uzskatīja, ka „Ķīna ir antieiropa”.

Ķīnieši, ebreji zaudēja savu valsti, taču vienmēr to atjaunoja.

Ķīniešu bizes (*pig taile*), ebreju – „peisi”.

Ķīnā despotisks valdīšanas stils, taču tajā pašā laikā eksistē pagātnes aristokrātiska interpretācija, priecājoties par savu brīvību.

Eiropiešu kultūras vēstures filosofijā (Hēgelis, Herders, Špenglers) ebreji, ķīnieši tiek atspoguļoti kā „*fossils of history*” – nekur nederīgi, deģenerācijas simbols, pagrimuma simbols, vēsturiskās nebūtības simbols.

Ķīniešu, ebreju praktiskums, materiālistiskums, rituālisms, ceremonālisms morāli estētiskajā sfērā tiek akcentēts.

E.Renans, franču semitologs, rakstīja par ebreju nepoētiskumu un tieksmi uz konkrētību.

Ķīniešu daiļliteratūra ir morāles traktāti. Ķīnieši nav zinātnieki, - spēj vienīgi kompilēt bez kritiska skatījuma.

Ebreju zinātne ir materiālistiska, naidis pret filosofiju, simboliski noslēpumaino neatzīst, negrib un nespēj saskatīt. Ebreju zinātnē nav faustiskās kaislības un izziņas dramatiskuma.

Ķīnieši, ebreji nav spējīgi uz romantiskiem kāpumiem un pārdzīvojumiem.

Rihards Vāgners, Vasilij Rozānovs savos tekstos atzīst, ka nespēj iedomāties ebrejus kā karavīrus un medniekus.

Eiropiešu morāles kodeksa pamatā ir bruņinieka-karavīra ētoss. Eiropā ir aristokrātiskā morāle: vīrišķība, bruņinieka goda kulta, pašcieņa.

M.Vebers saskatīja saistību starp pilsonību, aristokrātismu un militāro dienestu. Savas valsts aizsardzība ir karavīra pienākums.

Ģeokrātijas koncepcija

Ģeokrātijas koncepcija tika izstrādāta Rīgā 2014.gada janvārī.

Lieliski apzinot, ka jēdziens „ģeokrātija” līdz šim pasaulē tika lietots dažādās valodās (piem., angļu, krievu val.). Taču minētais jēdziens tika lietots pilnīgi savādāk. Līdz šim jēdziens „ģeokrātija” dažādās valodās tika lietots, lai raksturotu dabas valdīšanu pār cilvēkiem. Tātad runa ir pavisam par kaut ko citu, nekā jaunajā koncepcijā.

Tātad jēdziena līdzšinējais lietojums nav saistīts ģeopolitiku un ar valsts jaunas formas rašanos, kā tas ir jaunajā koncepcijā. Tajā jēdziens „ģeokrātija” ir atvasināts no jēdziena „ģeopolitika”; ģeokrātija = ģeo + kratos (vara).

Jaunajā koncepcijā ģeokrātija cilvēces vēsturē ir trešā valsts forma. Pirmā valsts forma ir monokrātija, otrā – polikrātija. Cilvēces vēsturē līdz XX gs. bija divas valsts formas. XX gs. radās trešā valsts forma – ģeokrātija, tādējādi apzīmējot ģeopolitikas nozīmi attiecīgajā (trešajā) valsts formā, jo mūsdienās ģeopolitikai ir milzīga loma valstiskuma satvarā.

Vēl man ir zināms, ka Krievijā atsevišķi zinātnieki vēlas ieviest jēdzienu „ģeokrātija” kā Krievijas civilizācijas iezīmi. Krievijas zinātniskajā domā ļoti liela loma ir Krievijas ģeogrāfiskajai telpai. Krievijas ģeogrāfiskā telpa ir savdabīgs simbols, kas ietekmē kognitīvos procesus. Šo simbolu iesaka dēvēt par „ģeokrātiju” – telpas varu pār krievu domāšanu, cenšoties izprast savu civilizāciju. Tātad jēdziena pamatā nav ģeopolitika, kā tas ir jaunajā koncepcijā un tajā izmantotajā jēdzienā „ģeokrātija”.

Valsts

Tomasa Vudro Vilsona „miera programma” jeb doktrīna sastāvēja no 14 punktiem, un bija vēstījums ASV Kongresam 1918.gada 8.janvārī. Par Baltijas valstu likteni nekas konkrēts nav teikts. Proti, nav konkrēti minēta nepieciešamība veidot Baltijas valstis, lai lietuvieši, latvieši un igauņi iegūtu neatkarību. Doktrīnas 6.punktā ir teikts, ka Krievijai jāļauj pašai lemt par savu teritoriju likteni. Kā zināms, ASV cienīja teritoriālās nedalamības principu un tāpēc Krievijai neko teritoriāli negribēja atņemt, ļaujot saglabāt Krievijas impērijas robežas.

Parīzes Miera konference notika 1919.g.23.I-1919.g.15.XII. Latvija netika aicināta piedalīties. Latvija rakstīja konferencei vēstules. Pavisam tika nosūtītas 34 vēstules. Atbilde netika saņemta ne uz vienu vēstuli. Versaļas miera līgums tika parakstīts 1919.gada 28.jūlijā. Līgumu parakstīja 32 valstis. LR nebija to sastāvā.

LR noslēdza miera līgumu ar padomju Krieviju 1920.gada 11.augustā. Tas veicināja LR atzīšanu *De iure*. 1921.gada 26.I sāka atzīt daudzas valstis. No lielvalstīm pēdējā atzina ASV 1922.gada 28.augustā. ASV rīkojās neparasti: atzina tikai valdību, bet nevis valsti.

Pirms Molotova-Ribentropa pakta parakstīšanas 1939.gada 23.augustā bija Minhēnes vienošanās kā noteikts precedents citiem izlemt kādas valsts likteni. Minhēnes vienošanos 1938.gada 30.septembrī parakstīja Francija, Lielbritānija, Vācija un Itālija. Vienošanās paredzēja vāciešiem atdot atsevišķu Čehoslovākijas teritoriju, taču viss beidzās ar visas valsts okupāciju. Aktīvi iejaucās arī poļi, ar tankiem ieņemot Tešinas apgabalu. Tagad atsevišķi poļu vēstures profesori nožēlo, ka Polija nekaroja kopā ar vāciešiem tāpat kā to darīja Itālija, Ungārija, Rumānija, karojot pret PSRS.

Pēc I Pasaules kara Čehoslovākijā no iedzīvotāju kopējā skaita 23,4% bija vācieši. Čehoslovākijai bija līgums par savstarpējo palīdzību ar Franciju. Angļu premjerministrs Nevils Čemberlens 1938.gada 15.septembrī viesojās pie Hitlera. Hitleris nepieņēma. 19.septembrī Francija un Lielbritānija aicināja čehus atdot Hitleram zemes. Aicinājums tika atkārtots 21.septembrī. 1939.gada 15.martā vācu karaspēks iegāja Prāgā, laužot Minhēnes vienošanos, kas paredzēja vāciešiem atdot tikai Sudetes apgabalu.

Džordžs Fridmans no ASV „Stratfor” 2010.gada 19.novembrī rakstīja, ka šodien poļi ir ieinteresēti ģeopolitiski kontrolēt Baltkrieviju, jo Polija jūtas neaizsargāta Austrumos. Tāpēc Polija šodien finansē Baltkrievijas opozīciju – tautas nodevējus.

Noziegums

Neapdomātu rīcību valstiskās neatkarības piešķiršanā neattīstītām tautām var uzskatīt par noziegumu pret cilvēci.

1960.gada jūnijā Beļģija atstāja savu koloniju Kongo, ļaujot vietējiem iedzīvotājiem veidot savu valsti. Valsts darbam vajadzēja vismaz 4 000 cilvēkus ar augstāko izglītību. Kongo tolaik bija tikai 30 vietējie iedzīvotāji ar universitātes izglītību.

Arī Jeļcina aicinājums „nemiet brīvību tik, cik variet paņemt” bija noziegums pret cilvēci. Labi ir zināms, kas notika pēc tam ne tikai Latvijā, bet arī citās zemēs, kur valsts izveidošana pārvērtās par nacionālo katastrofu, bet latviešiem – tautas bojāeju.

Šodien, kad nekāda cilvēciskā vērtība nav jau divām latviešu paaudzēm, minētā nozieguma būtību pie mums pat var nesaprast un adekvāti nenovērtēt. Idiotu, zombiju, neizglītotu cilvēku īpatsvars ir šausmīgs.

Konceptuālās inovācijas

Aizvadītajos gados (2004-2014) tekstos ir fiksēti sekojošie konceptuālie priekšlikumi: 1) kulturoloģiskā paradigma, 2) masu fenomenu segmentācija, 3) kultūras determinisms, 4) krīzes neekonomiskie (kulturoloģiskie) faktori, 5) rases teorijas aktualitāte, 6) iracionālais kapitālisms, 7) subkulturācija, 8) vadāmā haosa poētika, 9) noziegumu brīvība, 10) ģeokrātija (2014, janv.).

Demokrātijas farizeji

ASV zinātnieks Viljams Blūms ir autors grāmatai ar nosaukumu „Demokrātijas nogalināšana”. Tajā viņš apraksta ASV agresīvo darbību pēc II Pasaules kara.

1945.-2003.g. ASV centās gāzt valdību 40 valstīs; bombardēja 25 valstu teritoriju; apspieda 30 nacionālās atbrīvošanās kustības 30 valstīs, saglabājot amerikāņiem paklausīgā vietējā diktatora varu.

Blūma kunga izmantotā informācija aptver laiku līdz 2003.gadam. Labi zināms, ka arī pēc 2003.g. ASV agresīvā politika nemazinājās, bet ieguva vēl plašāku vērību, kā arī vadāmā haosa un citu destruktīvo tehnoloģiju pielietošana tika atklāti propagandēta kā demokrātijas ieviešana.

Haosa paradigma

Vadāmā haosa tehnoloģiju pielietošana ir sasniegusi kritisku robežu. Tagad ir nepieciešams veidot īpaša tipa specdienestus (izlūkdienestus) cīņai pret organizēto haosu.

Lai kādā zemē radītu haosu, noteikti ir jābūt konkrētiem iegastiem attiecīgās zemes valstiskajā sistēmā.

Vadāmā haosa tehnoloģijas balstās uz nelīnijiskās dinamikas teoriju, komplicētības teoriju. To izmanto ASV jūras kājnieku korpusa „apbruņojumā” jau no 1994.gada.

Santa Fe institūtā 1996.gadā bija konference. Tajā piedalījās Mirrejs Hellens-Manns, Bžežinskis, Karls Bilders, Džeims Rozenads, Roberts Maksfilds, Alans Baijerhens, Stīvens Manns, kurš nolasīja referātu „Haosa reakcija”.

Tradicionālisms

XX gadsimta idejiskās strāvas: liberālisms-komunisms-fašisms-tradicionālisms.

Tradicionālisma tēzes: liberālisma un komunisma noliegšana kā modernisma ideoloģija; absolūta taisnīguma uzsvēršana; tradīcijas vērtības uzsvēršana; visu mūsdienu anomālo tendenču kritika.

Tradicionālisma idejiskie pamatavoti: Renē Genona (1886-1951), Jūliusa Evolas (1898-1974) darbi.

Francijā tradicionālismu atbalsta Alens de Benuā, Krievijā – Aleksandrs Dugins, kurš tradicionālismu (konservatīvismu) dēvē par ceturto politisko teoriju.

Konservatīvisms

Konservatīvisms nav ideoloģija, nav politiskā doktrīna, nevar būt konservatīvisma teorija.

Konservatīvisma pamatā ir šādas sociāli filosofiskās konstrukcijas:

- 1) fundamentālais konservatīvisms (princips: jo senāks fenomens, jo tas ir labāks fenomens);
- 2) liberālais konservatīvisms: sabiedrībā viss mainās, taču izmaiņas nedrīkst būt radikālas; nepieciešams izmantot un realizēt mēreni progresīvas izmaiņas;
- 3) sociālais konservatīvisms: vienkāršā cilvēka, plēbeja ideoloģija, aizstāvēšana, aprūpēšana; pret kapitālismu;
- 4) konservatīvie revolucionāri: princips: vakar bija labāka dzīve, šodien – sliktāka, bet rītdien tāpēc viss ir revolucionāri jāpārveido.

Vēsturiskais optimisms (progress, evolūcija, attīstība) piemīt liberālismam, sociālismam, fašismam.

Demokrātijas filosofija

XVIII gs. daudz tika domāts par kopējā labuma radīšanu visai tautai. Tolaik sāka naivi ticēt cilvēku kompromisam, it kā visi būtu morāli gatavi tiekties pēc viena mērķa – kopīgā labuma visiem vienādā mērā. Daudzi sāka uzskatīt, ka tautas gribu var realizēt tās deleģēti sūtņi – valdības locekļi, parlamenta deputāti.

Skeptiska attieksme pret „tautas gribu” radās vēlāk, kad saprata minētās parādības mistisko raksturu. Nevienlīdzība sāka asociēties ar netaisnību, kaut gan tā nav objektīva pieeja. Drīzāk neveiksminieku psiholoģija, politisko demagogu leksika.

Jau XIX gs. otrajā pusē zuda ticība un priekšstati par cilvēku vienveidību un „tautas gribu” kā virzošo vēsturisko faktoru. To saprata pirms Z.Freida psiholoģiskās mācības rašanās.

XIX gs. un XX gs. mijā jau bija pamatīgi priekšstati par masu cilvēku, masu sabiedrību. Angļu sociālais psihologs *Graham Wallas* (1858-1932) 1908.gadā izdeva grāmatu „*Human Nature in Politics*”. Angļu vēsturnieks lords Aktons (1834-1902) rakstīja par to, kā vara kropļo cilvēkus, bet demokrātijas vislielākais ļaunums ir vairākuma vara jeb vairākuma partijas vara, kura ar spēka vai mānīšanās palīdzību manipulē ar vēlēšanu procesu. Par to 1878.gadā rakstīja F.Nīče. Savukārt

amerikāņu ekonomists *Mancur Olson* (1932-1998) savā grāmatā „Kolektīvās darbības loģika” centās pierādīt demokrātijas humāni ideālo iedabu.

Politikas definīcijas un profesionālisms

Politikas definīcijas ir dažādas. Vienprātība nav sastopama pat vienā atsevišķā vēsturiskajā laikmetā. Piemēram, visjaunākajos laikos (XX-XXI gs.).

Mūsdienās politika tiek skaidrota šādi: darbība, varas institūts, politiskās manevrēšanas māksla, valsts pārvaldīšanas zinātne, valsts vadīšanas māksla. Tā, piemēram, par politiku var saukt vispārējo vadību, kas ir nepieciešama darbībai un lēmumu pieņemšanai, lai sasniegtu noteiktus mērķus. Politika ir varas noturēšanas instruments, balstoties uz sociālo grupu attiecībām. Politika ir sabiedrisko interešu formēšana, aizstāvība. Politika ir radniecīga mākslai – jāprot paredzēt notikumu attīstību. Politikas domāšana ir domāšana plašās kategorijās, perspektīvas kategorijās, humanitāro vērtību un ideālu kategorijās, labdarības un goda principu kategorijās.

Aristotelis (IV gs.p.m.ē.) politiku uzskatīja par mākslu pārvaldīt valsti un sabiedrību.

M.Vebers: Politika ir tieksme piedalīties varas izpildē vai arī ietekmēt varas dalīšanu starp valstīm vai atsevišķā valstī. Savukārt politiķa profesionalitātes kritēriji ir 1) kaislība, 2) atbildības sajūta, 3) auksts skatījums.

Valsts forma nosaka politiķu raksturu: monokrātija, polikrātija, ģeokrātija (tautas nodevēju prioritāte).

Dažādi ir viedokļi par politikas izcelsmi. Teoloģiskā izcelsme – politikas dievišķā izcelsme. Astroloģiskā izcelsme – politika ir cilvēka dabā, un tā ir cilvēkam dota iespēja (māksla) sadzīvot ar citiem cilvēkiem.

Stabils ir viedoklis, ka politika vienmēr ir vienota ar konkrētu kompetenci – militāro, tiesību, ekonomisko, finanšu. Politika nav iespējama bez zināšanām konkrētā sfērā, lai gudri pārvaldītu attiecīgo sfēru.

Lielāka vienprātība ir politiskās partijas definējumos. Politiskā partija ir domubiedru organizācija ar kopēju skatījumu uz procesiem un to vadīšanas ideoloģiju.

XX gs. radās politiķu profesija. Profesionāls politiķis ir cilvēks, kas profesionāli nodarbojas ar politiku. Politika satvaru nosaka viņa psiholoģiskās, morālās īpašības.

Sastopams viedoklis, ka mūsdienās nav aktuāli tādi politiskās darbības principi kā humānisms, profesionālisms. Politika personisko autoritāti identificē viņa varas autoritātē („krēsls”).

Valsts darbinieks ir valsts varas politiskais darbinieks; valsts vara nevar būt bez politiķiem; ja profesionālis (kāda nozarē) piedalās valsts pārvaldē, tad viņš automātiski kļūst politiķis.

Angļu valodā ir divi jēdzieni – *politician* un *statesman*.

M.Vebers nepieļāva valsts ierēdņu politizāciju. Ierēdņiem nav jānodarbojas ar politiku, bet jāpārvalda objektīvi, bez kaislībām saskaņā ar valsts interesēm. Ierēdņiem nav jāpiedalās politiskajā cīņā. Jācīnās ir politiķiem, kuri kaismīgi pieņem vienu viedokli.

Atbildības pakāpe katram ir sava – sava ierēdnim, sava politiķim. Ierēdnis par savu darbu atbild priekšniekam. Politiski – pats sev, savai sirdsapziņai.

G.Trumens: Politiski ir tas, kurš prot pārvaldīt valsti.

V.Čerčils: Politiski domā par vēlēšanām, valsts darbinieks – par nākamām paaudzēm.

Politika profesionālisma kritēriji ir dažādi. Politika darbības rezultātu nosaka profesionālā kompetence, politika motivācija, politiskās pozīcijas konsekvence. Jo atbildīgāks ir politiķa darbs, jo lielākas ir prasības viņa cilvēciskajām un profesionālajām īpašībām.

Parlamentos strādājošo politiķu darbībai var būt dažāda ievirze: 1) konfrontācijas, 2) korporatīvo interešu lobēšana, 3) valsts interešu aizstāvēšana, 4) konstruktīva un objektīva pieeja jebkurā jautājumā.

Politikas, politika profesionālisma problēma ir vienmēr pastāvējusi. Taču aktuāla tā kļuva mūsdienās, kad ar politiku sāka nodarboties masu cilvēki un politika kļuva par masu fenomenu. Rietumu civilizācijā nav nekāda pieredze analizēt politiku kā masu fenomenu – masu cilvēku

masveidīgu darbošanos. Vienīgi ir priekšstats par zemo kvalitāti, kas universāli piemīt masu fenomeniem.

Strausi

Ar strausu salīdzina tos cilvēkus, kuri nevēlās domāt un neko mainīt savā dzīvē. Viņi tāpat kā strausi slēpj galvu smiltīs, lai nebūtu nekāda intelektuālā piepūle.

Strausu sindroms šodien piemīt arī pasaules elites kādai daļai, kura negrib nekādas pārmaiņas, jo viņuprāt dzīve ir lieliska.

Arī krievu aristokrātija pirms 1917.gada katastrofas nevēlējās nekādas pārmaiņas. Ar ko tas noslēdzās aristokrātijai, ir labi zināms. Krievijā aristokrātija tika fiziski iznīcināta.

Mūsdienās neko nevēlās mainīt kosmopolītiski noskaņotie finansisti un birokrātija. Abas grupas samazina sev konkurentus: pasliktina izglītību (diplomu inflācija), nemaksā normālas algas utt.

Kādreiz pārmaiņas vēlējās komunisti. Viņi noorganizēja revolūciju. Komunisti tagad nav sastopami. Komunistu vietā pārmaiņas vēlas politiskais islams, kas neatzīst reformas, bet tikai revolūciju. Diemžēl politiskais islams nezina, ko darīt pēc revolūcijas.

Tā dēvētajās nacionālajās valstīs tagad galvenokārt dzīvo zombiji (vidējā un jaunākā paaudze). Austrumeiropā dzīvo arī rusofobi. Ne zombiji, ne rusofobi arī neko nevēlās mainīt savā dzīvē. Viņi vienīgi nezina, ko ēdīs cilvēki rītdien viņu nacionālajā valstī.

Politika un morāle

Morāles un politikas attiecības nekad nav bijušas vienkāršas. Tas ir zināms gadu tūkstošiem. Nav aizmirsta likumsakarība par politiķa ranga un morāles pakārtotību: jo augstāka ranga politiķis, jo komplicētāka ir politiķa vienotība ar morāli.

Aforisms: politikā valda aprēķins, taču pār aprēķinu ir jāvalda morālei.

Mūsdienās pret politiķu morāli daudzi izturās skeptiski. Viņu viedoklis ir šāds. Naivi ir ticēt, ka politiķis un morāle ir savstarpēji saderīgi jēdzieni. Naivi ir domāt, ka politiķis nopietni tic savai misijai praktiski savā darbībā respektēt tās skaistās morāles vērtības, par kurām viņš emocionāli pacilāti runā medijos un no tribīnes.

Bet tikpat naivi ir ignorēt morāles un politikas attiecību iespējamību vispār. Protams, tikai pilnīgi naivs cilvēks var ticēt politikas moralitātei. Taču arī politikas amorālisma sludināšana piestāv tikai ne visai gudriem cilvēkiem.

Politikā nav draugu, bet vienīgi intereses.

Politikas trula demoralizēšana ir muļķu sfēra.

Politikas pamatā vienmēr ir ideāli. Ideāli, kuri apvieno un saliedē komandu (partiju). Tie ir ideāli, kuriem katrs politiķis ir gatavs kalpot līdz kapa malai.

Napoleonam teica: "Skatieties, kā jūs sveic tauta!"

Napoleons atbildēja: „Tauta tāpat jūsmotu, ja mani vestu uz ešafotu”.

Politiskā filosofija zina, ka demokrātija balstās uz abstrakciju. Demokrātiskās varas leģitimitāte balstās uz tautu. Vara it kā ir tautas vara. Taču tajā pašā laikā tā nav neviena vara, jo tauta ir abstrakcija.

Morāles pamatā ir humāni ideāli: labestība, taisnīgums, godīgums, tikumība, garīgums.

Gan morāles, gan politikas misija ir valdīt pār cilvēkiem. Tas morālei un politikai ir kopējs. Taču valdīšanas metodes katrai ir savas.

Morāle balstās uz pārliecību, uzskatiem. Morāles ievērošanas vai neievērošanas galvenais kritērijs ir sirdsapziņa un citu cilvēku nosodījums.

Politika balstās uz spēku, piespiešanu. Politiskās rīcības novērtējumu var sniegt tikai tiesa.

Morāle balstās uz kolektīvu mentālo rezultātu – vērtībām, paražām, tradīcijām, normām u.c. Morālei ir vērtējoši normatīvs pamats.

Politikas pamatā ir dažādu sociālo grupu intereses, kas transformējās likumos.

Morāles prasībām ir patstāvīgs raksturs, morāles prasības nav atkarīgas no konkrētās situācijas. Morālei ir universāla misija.

Morāles prasības un kritēriji ir abstrakti lielumi.

Pirms Makiavelli neviens Rietumu domātājs nenodalīja politiku un morāli. Visu laiku no antīkās filosofijas laikmeta morāle un politika bija vienota: politiķim bija jābūt stingrai morālei. Tādējādi var teikt, ka Rietumu politikas morālā degradācija sākās pēc Makiavelli slavenajiem uzskatiem – publiskajam cinismam. Viņš pieļāva amorālu līdzekļu pielietošanu politikā, jo cilvēki ir viltīgi savā būtībā.

Populārs ir aforisms: jebkura vara sabojā cilvēku, absolūtā vara cilvēku absolūti sabojā.

Morāli formāli raksturo vairāki momenti.

Pirmkārt, morāle ir pavēloša. Morāles ievērošana ir obligāta visiem cilvēkiem neatkarīgi no viņu personiskajām interesēm, noslieksmēm un spontāni radušos vēlēšanos.

Otrkārt, morāle ir prioritāra attiecībā pret citām normām, kas nosaka cilvēka uzvedību.

Treškārt, morāles normām ir vispārējs raksturs, jo morāles normas ir visiem adresētas vienādā mērā.

Ceturtkārt, morāle nosaka ne tikai rīcību, bet arī rīcības motīvus. Tādējādi morāle prasa no cilvēka vispirms garīgo darbību un tikai pēc tam praktisko darbību, un tās pašnovērtējumu.

Piektkārt, morāles normas balstās uz ideālām sankcijām, kad cilvēks pats sevi nosoda saskaņā ar savu sirdsapziņu, bet negaida sabiedrības nosodījumu.

Morāles interpretācija (izpratne, attieksme) ir dažāda. Piemēram, pret morāli var izturēties no sabiedrības sociālo vajadzību viedokļa. Var izturēties no individuālo vajadzību viedokļa. Morāle tad var kļūt par indivīda attīstības dzinējspēku.

Tas, ko tradicionāli dēvē par garīgo brīvību, patiesībā ir brīvība morāles ziņā – iespēja rīkoties saskaņā ar savu sirdsapziņu jeb izvēlēties morālo kompromisu ar savu sirdsapziņu un rīkoties morāli nekorekti.

Tikai morāles sfērā ir iespējams runāt par individuāliem panākumiem un individuālo pilnveidošanos garīgajā ziņā.

Politika kā nodarbošanās veids no cilvēka visiem iespējamajiem nodarbošanās veidiem ir vispamatīgāk vienota ar morāliem argumentiem. Māksla ir vērtīga ar savu mākslinieciskumu neatkarīgi no morālajām sekām. Zinātne ir vērtīga ar savu izziņas potenciālu. Zinātnes morālās sekas var būt drausmīgas (atombumba).

Politikā nav patstāvīga vērtība. Politikā vērtība izpaužas darbībā, bet savukārt darbības vērtību (politiku) nosaka morālā pozīcija. Tajā pašā laikā politika izmanto tādas formas (spēku, melus u.c.), kas neatbilst morālei. Politika meklē morālisko attaisnojumu galvenokārt tad, kad praktiski ir rīkojusies ļoti amorāli.

Politika atšķirībā no kriminālās pasaules savus noziegumus pasludina par varonību, cēlu rīcību kopīgās lietas labā.

Zinātnē plaģiātu neviens neattaisno. Taču politiķi attaisno visus savus noziegumus: veselu pilsētu iznīcināšanu (Hirošimas, Nagasaki, Groznijas u.c.).

Ikdienīšajā apziņā (gan vidusmēra cilvēku, gan ideologu aprindās) valda uzskats, ka politikai ir jābūt 1) morālai vai 2) politikai jau no paša sākuma (savā būtībā) ir netīra darbība. Abi viedokļi ir pastāvējuši gadu tūkstošiem. Aristotelis simbolizē politikas morālo cēlumu. Makiavelli – politikas amorālismu.

Jaunākajā Rietumu politoloģijā dominē tendence krasi nošķirt politiku un morāli. Turklāt tiek iestāstīts, ka morāle var nelabvēlīgi ietekmēt politiku - deformēt politiku. Rietumos politiskā ētika netiek studēta, netiek propagandēta.

Centieni atraut politiku no morāles ir teorētiski absurda un praktiski ļoti bīstama lieta.

Aristotelis skaidroja, ka politikā ir jābūt visaugstākajam mērķim, kurā iekļaujas mazāki mērķi, kas reizē var būt līdzekļi citu mērķu sasniegšanā. Visaugstākais mērķis nevar būt līdzeklis citu mērķu sasniegšanai. Tāds līdzeklis var būt tikai mazākie mērķi.

Nevienlīdzības ģenēze

Jaunajos laikos nevienlīdzības aizsākums ir koloniālisms. Koloniju izlaupīšana veicināja nevienlīdzību ne tikai starp koloniju metropolēm un „pasaules perifēriju”, bet arī starp Eiropas valstīm. Iespējams, skandināvu valstu bēdīgo stāvokli ietekmēja koloniju trūkums. Eiropā uzplauka tikai tās valstis, kurām bija kolonijas.

Nevienlīdzība veicināja nestabilitāti – I Pasaules karu.

Taču I Pasaules karš izvirzīja jautājumu arī par etnisko un rasu nevienlīdzību. Tātad – antropoloģisko nevienlīdzību, par ko rakstīja Herberts Spensers. Viņš balstījās uz Darvina evolūcijas teoriju. Darvins tautas iedalīja „barbaros” un „civilizētajos”. Civilizētības kritērijs bija solidaritāte un savstarpējā palīdzība – kolektīvisms, kas ļauj uzvarēt konkurencē ar barbariem, kuriem nav solidaritātes un kolektīvisma.

Spensers cilvēku kolektīvu (tautu) cīņu par izdzīvošanu nosauca par sociobioloģismu un sociāldarvinismu, kas tagad atkal ir modē un ieņem būtisku vietu jaunās „kreatīvās šķiras” ideoloģijā.

XIX gs. beigās modē nāca ideja par rasu nevienlīdzību. Tai pievērsās Žozefs Gobino, Hjūstons Čemberlens. Gobino rases iedalīja šādi: baltā, dzeltenā, melnā rase. Vēl viņš lietoja jēdzienu „tīrās rases”.

Antropoloģiskās, etniskās, nacionālās, rasu nevienlīdzības jautājums aktualizējās XX gs. nogalē idejiskā plurālisma un uzskatu brīvības laikmetā, kad katra „ķēkša” var izteikt savu viedokli par rasu teoriju u.c. jautājumiem. T.s. slēgtās analītiskas apstākļos, kad pastāv reāls politkorektums, „ķēkšas” var izteikties vienīgi savā „ķēķī”.

Eiropas līgumi

Eiropas dzīves pamatā ir zināma līgumu hronoloģija, kad starpvalstu līgumi nosaka eiropiešu likteni relatīvi ilgu laiku. Līgumi ir savdabīgs pamats valstu robežām, valstu attīstības iespējām, valstu ģeopolitiskajām ambīcijām. Līgumi ir savdabīgi eiropiešu dzīves principi. Galvenie vēsturiski nozīmīgie līgumi un starplaiks starp atsevišķiem līgumiem veido šādu secību:

1. no Verdenas miera līguma (843.g.) līdz Vestfāles līgumam (1648.g.);
2. no Vestfāles līguma līdz Vīnes Kongresam (1815.g.);
3. no Vīnes Kongresa līdz Versaļas līgumam (1919.g.);
4. no Versaļas līguma līdz Jaltas-Potsdamas vienošanos (1945.g.);
5. no Jaltas-Potsdamas vienošanos līdz Māstruhtas vienošanos (1991.g.).

Buršanas maģija

Mūsdienās nav pieklājīgi teikt, ka cilvēkus (sabiedrību) var noburt (zombēt). Mūsdienās ir jāsaka, ka tiek lietotas neirolingvistiskās, neirosemantiskās, neirosemiotiskās programmas.

Taču buršanas maģija nav pametusi pasauli reizē ar pēdējo raganu sadedzināšanu. Tikai termins. Vēl daži mūsdienu termini – sociālā inženierija, informācijas antropoloģija. Procesu var pētīt komunikācijas tehnoloģiju sociāli psiholoģiskā vēsture.

Maikls Manns (1942) saka, ka sabiedrībā valda 4 varas tīkli: 1. Ideoloģiskais, 2. Ekonomiskais, 3. Militārais un 4. Politiskais tīkls.

Gebelss norādīja: „Patiesība ir meli, kuru atkārtoti vairākkārt. Meliem ir jābūt nekaunīgiem, lai tauta tiem noticētu”.

Grāmatas par mediju virusiem raksta Duglass Raškoffs, par memiem grāmatas raksta Ričards Dokkins, par gudro pūli grāmatas raksta G.Reingolds.

Lāsts

Tieksme nolādēt ir vispārcilvēciskā tieksme. Tā acīmredzot piemīt visām rasēm un visām tautām.

Kīniešu (Austrumu) kultūrā lielākais lāsts ir novēlējums dzīvot pārejas laikmetā, kad dzīve ir īpaši smaga, haotiska, bez skaidrības par nākotni. Ja kādu grib nolādēt, tad novēl dzīvot pārejas laikmetā.

Nolādēšanas formas var būt dažādas. Cilvēks var nolādēt otru cilvēku, citu tautu vispār.

Taču noteikti ir arī kaut kāds transcendentāls nolādējums. Teiksim, Dieva nolādējums, kad Dievs ir nolādējis ne tikai atsevišķus cilvēkus, bet pat atsevišķas tautas, kuras ir spiestas eksistēt ar šo transcendentālo nolādējumu.

Latviešu tautas lielākais lāsts ir latviešu necienīgā attieksme pret savas tautas godīgākajiem un gudrākajiem cilvēkiem. Iespējams, Dievs ir šādā formā nolādējis latviešu tautu. Latvieši neciena savus spējīgākos cilvēkus arī pēc viņu nāves, kas citās tautās nav sastopams (vai ir reti sastopams, kaut gan nevienam piemēru nevaru nosaukt). Un tas ir ļoti briesmīgi.

Dieva lāsts ļoti būtiski atsaucās uz latviešu tautas dzīvi. Tā ir dzīve bez gudru, talantīgu, morāli cēlu cilvēku ietekmējošās līdzdalības. Tā rezultātā latviešu dzīves procesus nosaka pelēki un amorāli indivīdi. Tā tas notiek visos kultūras segmentos. Tā ir dzīve, kurā nav vietas pasionāriem cilvēkiem. Tā ir dzīve, kurā nav vietas īstiem zinātniekiem, māksliniekiem, rakstniekiem, inženieriem, politiķiem. Tā ir tautas dzīve, kuras lielākās garīgās kultūras vērtības ir radītas svešās zemēs, uz kurām bija spiesti pārcelties spējīgākie latvieši. Tā ir tautas dzīve, kuras garīgo mantojumu ir vispamatīgāk izpētījuši cittautieši. Tā ir tautas dzīve bez citu tautu cieņas. Necieņa ir totāla, jo pat tik dziļi neciena, ka nolemj latviešus iznīcināt kā nevērtīgu tautu.

Šodien šī dzīve ir sasniegusi kulmināciju, jo padomju laikā valdošie valstiski universālie standarti veicināja spējīgāko cilvēku attīstību. Spējīgākie cilvēki tika atlasīti, atbalstīti, stimulēti, novērtēti.

Latviešu nevērtīgajai dzīvei ir gan kolektīvs raksturs, gan individuāls raksturs, ietekmējot atsevišķu indivīdu likteni. Talantīgo, gudro, godīgo indivīdu likteni. Un tas ir drūms liktenis. Tas ir latviešu tautas lāsta diktētais liktenis, kad talantīgs, gudrs un godīgs cilvēks netiek atzīts, novērtēts un tiek nepārtraukti vajāts, kas ir sava veida latviešu kolektīvais nosodījums par uzdrīkstēšanos atšķirties no pelēkās masas ar savu talantu, intelektuāli un morāli augsto potenciālu.

Patriotisms

Patriotisms ir sociālā izjūta, kuras pamatā ir dzimtenes mīlestība, spēja savas personiskās intereses pakļaut tautas/valsts/nācijas/kolektīva interesēm. Patriotisms nav iespējams bez lepnuma par dzimteni, kultūru, ekonomiskajiem un cita veida sasniegumiem. Patriotisms noteikti ir arī velme saglabāt identitāti – pilsonisko, etnisko.

Patriotisma t.s. ģenētiskie avoti ir dzīve noteiktā teritorijā, kultūrā, etniskajā un valodas vidē. Patriotisms ir emocionāls pārdzīvojums. Katram cilvēkam ir savi priekšstati par patriotismu.

Mūsdienās veidojās jauns patriotisma tips: rases, konfesijas, civilizācijas. Var runāt par globālo patriotismu.

Katrs cilvēks pats izvērtē, vai ir patriots.

Patriotismam ir dažādi veidi: etniskais patriotisms, impēriskais, valstiskais. Sastopams jēdziens – ultrapatriots. Fašisti tiek uzskatīti par ultrapatriotiem.

Patriotisms veicina atbildību par valsti. Bez patriotisma nav atbildības par māju, par bērniem, vecākiem, kultūru. Cilvēkam bez patriotisma nav sava zeme. „Pasaules pilsonis” ir cilvēks bez savas zemes, savām mājām.

Savas tautas mīlestība ir dabiska jūta, kuru var izkropļot. Tas ir tas pats, kas Dieva mīlestība, kuru arī var izkropļot.

Patriotisma attīstībai ir daudz kopēja ar vēsturē sastopamajām sociāli politiskajām tendencēm un sabiedrības dzīves formātiem. Tāpēc nākas sastapties ar pilsētu patriotismu (antīkajā sab.), kristiānisma patriotismu, buržuāzisko patriotismu. Tiek uzskatīts, ka nacionālisms un patriotisms ir sinonīmi.

Patriotismu nevar apvienot ar naidu pret citām tautām.

Levs Tolstojs patriotismu uzskatīja par kaut ko rupju, kaitīgu, apkaunojošu un mulķīgu, bet galvenais – netikumisku. Tāds viedoklis viņam bija tāpēc, ka patriotisms izraisa karu un kalpo valsts tirānijai. Viņaprāt krievu tautai patriotisms nepiemīt. Vispār vienkāršajai tautai patriotisms ir svešs, vienkāršā tauta pat naidīgi var izturēties pret patriotismu. Tolstojs mīlēja citēt Samuelu Džonsonu: „Patriotisms ir neliēša pēdējais patvērumš” (*Patriotism is the last refuge of a scoundrel*). Samuels Džonsons to teica 1775.gada 7.aprīlī. Izteikums tika publicēts 1791.gadā. Samuel Johnson (1709-1784) – angļu literatūras kritiķis, valodnieks, dzejnieks.

Daņilevskis

Nikolajs Daņilevskis (1822-1885) ir tā saucamo lokālo civilizāciju teorijas autors. Viens no pirmajiem Rietumu zinātnē, kas kultūru analizēja no civilizācijas pieejas viedokļa. Pirms viņa dominēja sociāli ekonomiskās formācijas līnijiskā pieeja (Hēgelis, Markss).

Daņilevskis viens no pirmajiem netieši pretojās mītam par vispārcilvēcisko kultūru, lai visiem uzspiestu Rietumu kultūru kā vispārcilvēcisko kultūru.

Viņa galvenais darbs ir „Krievija un Eiropa” (1869).

Viņš atzina, ka kultūras vēsturiskais tips formējās pakāpeniski, realizējoties vairākās stadijās: sākotnējā formēšanās, valsts izveidošana un aizsardzība, kultūras attīstības kulminācija – reliģija, māksla, zinātne, pakāpeniska pārvēršanās „etnogrāfiskajā materiālā”, kas izvērsās valsts neatkarības zaudēšanā un kultūras īpatnību izzušanā.

Patriotisms: aforismi

Nikolajs Karamzins: Tēvzemes mīlestība var būt fiziska, morāla un politiska.

Gēte: Nav iespējama ne patriotiska māksla, ne patriotiska zinātne.

Heine: Mums tika ieteikts patriotisms, un mēs kļuvām patrioti, jo mēs darām visu, ko mums pavēl valdnieks.

Monteskjē: Jābūt ir patiesam visā, pat tajā, kas skar dzimteni. Katra pilsoņa pienākums ir mirt savas tēvzemes dēļ, bet nevienam nav dots pienākums tēvzemes dēļ melot.

Puškins: Es, protams, neieredzu savu dzimteni no galvas līdz kājām, bet manī rodas sapīkums, ja to pašu, ko es, izjūt arī ārzemnieks.

Patriotisma audzināšana

Patriotisma audzināšanā izmantojamie atribūti: vēstures dati, valsts konstitūcija, valsts simbolika (karogs, ģerbonis, himna, valsts prezidents). Simbolikas mīlestība rodas tad, ja ir pateicība pret valsti par tās ieguldījumu cilvēka dzīvē.

Patriotisma audzināšana sākas ģimenē, tuvinieku vidē. Pēc tam turpinās skolā un turpmākajā socializācijas procesā visu mūžu.

Patriotisma audzināšana saskaras ar vairākām filosofiskām problēmām: patriotisms – taisnīgums; patriotisms – patiesība; oficiālais patriotisms – īstais patriotisms; publiskais patriotisms – dabiskais patriotisms; kara patriotisms – iekarošanas patriotisms.

Ķeltu tīģeris

Īrija bija nabadzīga valsts vismaz divus aizvadītos gadsimtus. XX gs. 90.gados ekonomiskās attīstības tempa ziņā apsteidza Liebritāniju, Vāciju. 1990.-1995.g. pieauguma temps gadā bija 5,14%, 1996.-2000.g. – 9,66%.

Ekonomiskā teorija nav spējīga izskaidrot radikālās izmaiņas. Izskaidrojumu nākas rast kulturoloģiskajā materiālā. Vispirms un galvenokārt tautas cilvēciskajā kvalitātē.

Liela loma bija angļu valodas zināšanām, kas pavēra ceļu amerikāņu firmu filiāļu atklāšanai Īrijā.

Attīstību nodrošināja, protams, arī ekonomiskie pasākumi: Īrijā vismazākie nodokļi ES, izņemot Luksemburgu; 1999.g. valstī nodokļu ieņēmums bija 31% no kopprodukta (ES vidēji – 46%).

Attīstību veicināja šāda pieeja: jāļauj uzņēmējiem strādāt, lai stimulētu viņu intereses palielināt savu darbību (nodokļi, likumi, tirgus institūti); ekonomiskā brīvība ir galvenais, tad seko valsts garantēta privātīpašuma aizsardzība un tiesiskuma nodrošināšana.

ES subsīdiju problemātika. Subsīdiju saņemšana var būt maldinoša, jo nevar nosacīt, cik tas labi cilvēkiem; subsīdijas neļauj zemniekiem doties uz pilsētu, veicina laukos stagnāciju; subsīdijas nonāk valsts rokās, kas naudu var izlietot neefektīvi, atdot naudu saviem politiskajiem draugiem; Īrija no ES nesaņēma pārāk daudz naudas, un ekonomisko uzplaukumu veicināja citi faktori.

„Panoptikums”

Jeremija Bentams XVIII gs. beigās izdomāja „Panoptikumu” – jauna tipa cietumu. Tā būtu cilindra formas ēka, kuras iekšējās sienas ir no stikla. Aiz stikla ir sargi, kurus cietumnieki neredz, bet zina par viņu atrašanos aiz stikla un zina, ka sargi visu laiku novēro cietumniekus. Tas cietumniekos rada noteiktu psiholoģisko stāvokli.

Mišels Fuko „Panoptikumu” salīdzināja ar masu komunikācijas līdzekļiem, kuri tāpat kā cietumsargi atrodas aiz stikla un visu laiku novēro, un kontrolē sabiedrības dzīvi. Sabiedrība ir cietumnieki.

Zinātne un morāle

Zinātne nav spējīga risināt morāles problēmas. Zinātnieka viedoklis par to, kas ir labs vai kas ir ļauns, nav lielākā mērā un dziļāk pamatots kā jebkuras citas profesijas pārstāvja spriedums par morāles izpausmēm – labo vai ļauno. Taču zinātnieks var dziļi izprast morālās dilemmas, un tādējādi zinātnes ieguldījums var palīdzēt risināt morālās problēmas.

Elītes teorija

Viens no pirmajiem elites teorijas autoriem ir itāļu sociologs Vilfredo Pareto (1848-1923). Viņš atzina, ka tauta nevar valdīt. Valdīšanas funkciju ir jāuzņemās elitei. Elites atlases kritēriji vēsturiski ir bijuši dažādi: izcelsme, fiziskais spēks, izglītība, pieredze, spējas, bagātība.

Par eliti izsacījās N.Makiavelli. Viņš uzskatīja, ka elites, kuras sabiedrībā rodas un valda, savu varu nevar realizēt bez atbalsta. Elites līderi balstās uz piekritēju atbalstu. Sabiedrība ir piramīda, kuras virsotnē atrodas elite. Ļoti svarīgi ir savlaicīgi atjaunot eliti – rotācijas, kooptācijas veidā.

Centrālā Eirāzija

Harvardas universitātes jaunais zinātnieks Džons Šoberleins pirms kāda laika nodibināja jaunu zinātniski pētniecisko struktūru „*Central Eurasian Studies Society*”. Darbība koncentrējās ap relatīvi jaunu ģeopolitisko kategoriju – Centrālā Eirāzija. Tajā ietilpst teritorija no Jakutijas līdz Krimai, bet bez slāviskā elementa.

Struktūras darbība ir vienota ar t.s. labdarības koloniālismu – amerikāņu velmi iejaukties citu teritoriju attīstībā. Līdzīga struktūra, piemēram, pēta „Kaukāzu”, tajā iekļaujot Azerbaidžānu, Armēniju, Grūziju un Ziemeļkaukāzu. No 1999.g. darbojās amerikāņu komiteja par mieru Čečenijā.

Etniskās attiecības

Teorētiskai analīzei starpetniskās attiecības tiek grupētas vairākos līmeņos. 1) Sociāli vēsturiskais līmenis: etnosa sociokulturālie, civilizācijas apstākļi. 2) Sistēmiski aksioloģiskais līmenis: attiecību vērtēšana. 3) Subjektīvi refleksīvais: attieksme pret citu etnosu, stereotipi.

Etniskās attiecības valodas jomā var pētīt etnolingvistika, sociolingvistika, lingvokulturoloģija, psiholingvistika, etnopsiholingvistika, lingvosociopsiholoģija.

Zinātnes etapi

Mūsdienās zinātnē atkal notiek lielas pārmaiņas. Sākās jauns etaps – postneklasiskās zinātnes attīstības etaps. Tas ir trešais etaps cilvēces zinātnes vēsturē. Pirmais etaps bija klasiskās zinātnes etaps, otrais – neklasiskais. Bet tagad trešais – postneklasiskais.

Šajā jaunajā etapā principiāli mainās attieksme pret zinātnes racionālismu. Rodas jauns zinātniskā racionālisma tips. Mainās pētījumu normatīvās struktūras, kā arī zinātnes filosofiskais pamatojums.

Saprotams, zinātniskā izpratne par pasauli vēsturiski virzījās pakāpeniski. Klasiskajā etapā galvenā uzmanība tika koncentrēta uz objektu. Teorētiski tika izskaidrots tikai pētnieciskais objekts, atsakoties no tā visa, kas attiecās uz pašu zinātnieku, kas pēta attiecīgo objektu. Zinātnieka darbības līdzekļi un operācijas netika ņemtas vērā. Centrā bija objekts – izpētes priekšmets. Pētniekam un viņa darbībai nebija nekāda vērtība. Tas radīja priekšstatu par objektīvi patiesām zināšanām bez zinātnieka subjektivitātes piejaukuma.

Klasiskajā etapā zinātniskie pētījumi tika uzskatīti par dabas likumu izpēti. Tika atzīts, ka dabas likumi eksistē neatkarīgi no cilvēka gribas.

Neklasiskajā etapā cilvēka (zinātnieka) līdzdalība joprojām ir minimāla. Taču vispār zinātnieka klātbūtnes loma pētījumos palielinās. Zināšanās par objektu ņem vērā pētnieka darbības līdzekļus un operācijas. Ja pētnieks pēta objektu ar psihiku, tad pētījums pārvēršas par divu „pētnieku” izpēti.

Postneklasiskajā etapā palielinās zinātnieka refleksijas loma. Tiek respektēta pētnieka apziņas darbība. Pētnieka apziņa nosaka līdzekļu un operāciju izvēli. Tiek ņemta vērā pētnieka vērtība un mērķu struktūra. Tāpēc tagad var runāt par pasaules ainu, kurā ir universāls evolucionisms – pasaules ainā ietilpst arī cilvēka sociālās dzīves komponents. Pasaules universālajā evolucionismā ietilpst cilvēka refleksijas. Tādējādi rodas jauna zinātniskā mentalitāte. Mūsdienų zinātniskajā pasaules ainā tiek iekļauta pasaules kultūras vērtību kopsumma.

Tātad jaunā zinātniskā racionālisma loģika pieprasa jebkurā pētījumā iekļaut vidi – kultūras kontekstu. Turklāt vide tiek uzskatīta par pašattīstības sistēmu. Tas ir galvenais solis jaunajā postneklasiskajā etapā.

Tāpēc palielinās humanitāro zinātņu loma. Humanitārās zinātnes galvenokārt izzina vidi – garīgo kultūru. Civilizācijas attīstības vadības galvenais instruments kļūst humanitārās zinātnes. Humanitārās zinātnes pārstāv sociālo realitāti un universālu patiesību meklējumus, kā arī patstāvīgu darbību, komunikācijas līdzekļus, cilvēku refleksijas.

Klasiskajā zinātnes etapā subjektam nav nekāda loma, jo zināšanās nav jābūt subjektīvajam materiālam. Tiek ignorēts, aizmirsts, ka subjekts ir atvērts kultūrai un sociālajai komunikācijai. Tiek formalizēts cilvēks un atrauts no kultūras. To praktiski nevar izdarīt. To var izdarīt tikai mākslīgi, ignorējot cilvēka eksistenci kultūras vidē, kā tas notika klasiskajā etapā.

Postneklasiskajā etapā subjekts tiek iekļauts teorētiskās izziņas shēmā. Tiek atzīts refleksīvais moments: cilvēka individuālā pozīcija vidē (kultūrā).

Teiksim, cilvēks iegūst zināšanas par kaut kādiem objektiem. Šīs zināšanas vajag sasaistīt ar citām zināšanām, iegūstot kopīgus secinājumus. Līdz šim zināšanu sasaistīšanu veica metodoloģija un filosofija. Taču vēl plašāka telpa tādai zināšanu sasaistīšanai ir kultūrai un tās zinātniskajai disciplīnai kulturoloģijai. Tātad savā laikā tika „uzminēts”, ka kulturoloģija nomaina filosofiju. Postneklasiskajā etapā kulturoloģijas loma ir primārā, sintezējot visdažādākās zināšanas.

Postneklasiskajā etapā aktuāla ir koevolūcijas ideja: cilvēka un dabas kopīga un savstarpēji saistīta evolūcija, līdzvērtīgu partneru evolūcija abiem kopīgā vidē. Tā dabas un cilvēka atrautība, kas eksistēja klasiskajā etapā un lielā mērā arī neklasiskajā etapā, ir pārvarēta.

Konceptuālais karš

Konceptuālais karš ir interpretāciju karš. Tajā karo koncepcijas. Kaujas ieroči ir konceptuālais instrumentārijs. T.s. aukstais karš starp Rietumiem un sociālisma sistēmu bija konceptuālais karš, katrai pusei cilvēku dzīvi interpretējot savā veidā.

Aukstajam karam bija paradoksāla iezīme. Risinājās konceptuālais karš, taču dzīves pamatnosacījumi un pamatmērķi abām karojošajām pusēm bija identiski. Citādi tas nevarēja būt, jo abu pušu sociums pieder vienai rasei. „Baltiem” cilvēkiem visiem ir kopīgi dzīves pamatnosacījumi (demogrāfiskā krīze/garīgā un morālā katastrofa/rases izmiršana) un kopīgi mapatmērķi (tieksme pēc materiālās labklājības/dzīves baudīšanas).

ASV sāka konceptuālo karu pret sociālisma sistēmu/PSRS pēc 1945.gada tāpēc, ka komunistu elite neļāva amerikāņiem realizēt „banānu revolūciju”.

Par „banānu revolūciju” sauc varas maiņu, kuru realizē bijušais kolonizators savā kontrolētajā teritorijā, kurai nav reāla suverenitāte. Tā amerikāņi rīkojās Latīņamerikā. Tur ASV organizēja valsts apvērsumus, lai gāztu valdību, kas bija nelabvēlīga amerikāņu augļu tirgotājiem – banānu tirgotājiem. Tā radās nosaukums „banānu revolūcija”.

XX gs. un XXI gs. ir bijušas ne tikai „banānu revolūcijas”, jo amerikāņu interesēm ir ļoti plašs spektrs – nafta, dārgie izrakteņi, atļauja ierīkot karabāzes utt.

Bet visriebligākais ir tas, ka no XX gs. 60. gadiem amerikāņi sāka ideoloģiski nomaskēt savas patiesās intereses svešās zemēs ar visdažādākajām demagoģiskajām formulām. No tām vispopulārā ir atruna, ka amerikāņi vēlas attiecīgajai svešajai tautai ieviest savā valstī „demokrātiju”, „cilvēktiesības”.

PSRS/sociālisma sistēma zaudēja konceptuālajā karā. Zaudēja tāpēc, ka balstījās uz godīgākiem paņēmieniem un tādējādi nespēja dot prettriecienu amerikāņu demagoģijai, kurai it kā bija humāns raksturs. Komunistu vara neprata izdomāt informatīvi interpretējošos ieročus – konceptuālos ieročus. To neprot arī Krievijas Federācija. Prot vienīgi Baltkrievija.

Triljoni

Pasaules ekonomika gadā rada apmēram 80 triljonus dolāru lielas vērtības.

2012.gadā bankas slēptās/ēnu operācijās apgrozīja 67 triljonus dolāru. 2002.gadā ēnu finanšu apgrozījums bija 26 triljoni, bet pēc desmit gadiem, kā tik tikko tika minēts, tas bija 67 triljoni.

Galvenie ēnu „banksteri” ir ASV un Lielbritānija – 75% no ēnu apgrozījuma; Honkonga, Nīderlande – 25%.

Pasaules narkotiku tirgus apgrozījums gadā ir 800 miljardi dolāru. Tas ir tikpat liels, cik naftas tirgus apgrozījums gadā.

Iracionālisms politikā

Iracionālisma izpausmes politikā var fiksēt atsevišķu tēžu formā. Tēzes ir sekojošas.

Iracionālisms politikā izpaužas: organizējot haosu, organizējot mediju šovus, balstoties haosa organizēšanā uz vietējām cilvēciskajām padibenēm, nesakot patiesību par saviem politiskajiem mērķiem, dzīvojot iracionālā greznībā, veicinot lojalitātes pērkamību, veicinot nelojalitātes pērkamību, izplatot iracionālas ideoloģiskās konstrukcijas (piem., „europeiskā izvēle”, „europeiskās vērtības”), stimulējot naidu pret atsevišķām tautām, valstīm, to vadītājiem (piem., Krieviju), formējot patoloģisku biedu pasaules sabiedrībai (atkal Krievija, krievi).

Tautas vara

Mūsdienu „demokrātiju” viens no vislielākajiem trūkumiem ir tas, ka tauta visu varu ir atdevusi politiķiem (deputātiem), neatstājot pilnīgi neko savā varā. Tāpēc tauta pēc vēlēšanām ir spiesta samierināties ar politiķu (deputātu) rīcību un nav spējīga to koriģēt sev par labu.

To izskaidro ar tautas pilsoniskās atbildības trūkumu. Tautai nav pietiekama pilsoniskā atbildība, nav pilsoniskās sabiedrības strukturālās formas vispār. Tauta maldīgi domā, ka politiķi (deputāti) rūpēsies par sabiedrību, valsti. Tauta maldīgi pat uzskata, ka tai nav jāiejaucās politiķu (deputātu) darbībā.

Faktiski tauta nedrīkst visu varu atdot politiķiem (deputātiem). Noteikti ir jābūt alternatīvai paternālismam. Politiķi (deputāti) paternālismu var izmantot savās interesēs. Tautai patiesībā ir jābūt pie varas vairāk kā politiķiem (deputātiem).

Ja visa vara ir deleģēta politiķiem (deputātiem), tad ātri izveidojās pat 5.kolonna, kā tas notiek Krievijā, Ukrainā. Izeja no tā ir tikai viena – pilsoniskās sabiedrības pretestība. Politiķu (deputātu) vara nevar nodrošināt pretestību 5.kolonnai. Politiķu (deputātu) kāda daļa pati ietilpst 5.kolonnā. Latvijā visa „politiķu” varza ir 5.kolonna.

Lai tauta konsolidētos pilsoniskajā sabiedrībā un realizētu savas suverēnās tiesības, tautai ir jābūt, kā saka, savai sejai – augstai pašcieņai un pašapziņai. Tautai ir jāciena tiesiskums, likumi. Tautā ir jābūt ticība savai attīstībai, jābūt ir noteiktiem dzīves mērķiem, nacionālajai idejai.

Tautai ir jābūt intelektuālajai elitei, kas formulē dzīves mērķus, kā arī organizatoriski vada pilsonisko sabiedrību un realizē tautas varas gribu, kontrolējot, koriģējot politiķu (deputātu) darbību.

Krievijā 5.kolonnas uzbrukumu 2011.-2012.g. ziemā apturēja nevis politiķi (deputāti), bet gan pilsoniskā sabiedrība. Pret tautas atkritumiem nostājās pilsoniskā sabiedrība, kuru vadīja tās intelektuālā elite.

Homoseksuālisma legalizācija

1973.gadā Amerikas psihiatru asociācija izsvītvoja homoseksuālismu no psihisko slimību saraksta.

1990.gadā to izdarīja Vispasaules veselības aizsardzības organizācija.

1999.gadā Krievijā homoseksuālisms tika izsvītrots kā sodāma parādība kriminālajā kodeksā.

Pašlaik daudzu valstu likumdošanā ir dota atļauja pašam cilvēkam izvēlēties savu dzimti – gendera identitāti. Tiesa, pārāk lielas iespējas nav. Ir tikai 3 varianti: vīr., siev., „abinieks”. Domājams, latvieši dos priekšroku „abiniekam”. Tas piestāv tautas mentalitātei: jo idiotiskāk, jo labāk.

Antropais princips

Ne reti sastopama žēlošanās, ka par cilvēku zinātne ir vismazāk noskaidrojusi, salīdzinot ar citu dzīvo būtnu izpēti.

Tā ir taisnība. Daudzi noslēpumi par cilvēku saglabājas. Taču zinātne, izzinot dabu, reizē iegūst jaunas zināšanas arī par cilvēku. Pētot dabu, rodas negaidīti secinājumi par cilvēku.

Viens no tādiem secinājumiem attiecas uz antropo principu, kas nosaka uzskatus par cilvēku. Visuma rašanās pēc Lielā sprādziena notika, vadoties no tā, kā dzīvos cilvēks. Šī atziņa ir antropais princips, saskaņā ar kuru Visuma attīstība notiek atbilstoši cilvēka vajadzībām.

Anglijas karalienes astronoms Martins Riss savā grāmatā norāda 6 parametrus, kas Visumā palīdzēja rasties cilvēkam: temperatūra, elementāro daļiņu īpašības u.c.

Visuma saprātīgs novērotājs jau no paša sākuma varēja prognozēt dzīvas radības rašanos perspektīvā. Tajā skaitā iespējamību, ka radīsies cilvēks.

Cilvēks ir saprātīga būtne ne tikai tāpēc, ka viņam piemīt prāts. Cilvēks ir saprātīga būtne tāpēc, ka pats var spriest par savu prātu.

Arī Visums ir tā veidots, lai tajā būtu kāds novērotājs un tas varētu spriest par Visuma jēgu, uzbūvi.

Visumā ir bijušas kosmiskās katastrofas, pēc kurām dzīvība sākās no jauna. Populārākā katastrofa – dinozauru katastrofa pirms 70 miljoniem gadu. Zinātne izsakās par 5 katastrofām. Ja

dzīvotu dinozauri, tad cilvēki nevarētu dzīvot. Tas stimulē domu, ka kāds pārvalda Visumu, regulē Visuma gaitu.

Antropoloģiskais tips

Objektīvs iemesls ir jautājumam, kāpēc t.s. nacionālie spēki sastāv no tiem, uz kuriem medicīnā attiecinā terminu „kretīni” vai „kretinisms”. Gorbačova speciālo dienestu atlasītie „kadri” agresīvi nacionālajām organizācijām „perestroikas” laikā bija galvenokārt kretīni – repšiem un cilinskiem līdzīgi kretīni.

Iemesli vairāki.

Pirmkārt, XX gadsimta otrajā pusē nacionālisms jau bija „miris”. Nacionālisma uzplūdi sākās tikai gadsimta beigās sakarā ar migrācijas palielināšanos. Pēc XIX gs. uzplūdiem XX gs. nacionālisms nebija aktuāls. Tāpēc nacionālistiskās noslieksmes varēja būt ļotiniecīgai sabiedrības daļai – garīgi ne visai normālai sabiedrības daļai. Varēja būt tikai jauniešiem, kuru vecāki jau bija garīgi ne visai pilnvērtīgi, viegli zombējami utt.

Otrkārt, nacionālisms tā reakcionārajā un šovinistiskajā variantā vienmēr ir izteikta idejiskā vienpusība – tendencioza lietu un parādību izpratne un interpretācija. Tā ir vienpusība, kas nav iespējama gudrās smadzenēs. Tā ir vienpusība, kas nav iespējama izglītotās smadzenēs. Tāpēc nācās atlasīt kretīnus – garīgi aprobežotus un neizglītotus tipus. Tāpēc specdienesti balstījās uz kretīniem – repšiem un cilinskiem, kuri vēlāk „valsts darbā” neko nevarēja nopietnu izdarīt.

Treškārt, nacionālisma aizstāvēšana, cīņa ar nacionālisma kritiķiem prasa noteiktu izturību. Prasa tādu izturību, kas parasti ir tipiskiem kretīniem, kretīniski spītīgiem tiem, kādi ir mūsu repši un cilinski.

Un vēl kas. Ja amerikāņiem interesētu Latvijas normāla attīstība, tad viņi būtu novākuši kretīnus. Tas netika izdarīts. Amerikāņi saprata, ka kretīni var viņiem palīdzēt „jaukt gaisu” Latvijā – neļaut Latvijai normāli attīstīties, kas ASV, protams, nav vajadzīgs.

Un pēdējais – pati latviešu tauta ir „skaists kretīns”, jo vēlēšanās vienmēr ir atbalstījusi savus dārgos kretīnus – repšus un cilinskus.

Zinātniskā revolūcija

Kas veicina zinātnisko revolūciju?

(1) Principiāli jauni objektu tipi, kas prasa jaunu realitātes izpratni. (2) Zinātniskās informētības izaugsme ir tik liela, ka prasa jaunu pielietojumu.

Zinātnē var notikt diva veida radikāla pārkārtošanās (revolūcija).

(1) Zinātniskā revolūcija, kas saistīta ar pasaules ainas transformāciju bez pētniecisko normu un ideālu izmaiņas.

(2) Zinātniskā revolūcija, kad reizē ar pasaules ainu radikāli mainās arī zinātnes ideāli un normas.

Reāli tas notiek (1) vienas zinātniskās disciplīnas robežās, (2) starpdisciplināro sakaru zinātniskās disciplīnas, kuru objekts ir bijis dažādu disciplīnu objekts (piem., semiotika, kulturoloģija).

Zinātnisko meklējumu stratēģiskās izmaiņas nosaka ne tikai jaunu fakti un jaunu teorētisko modeļu ģenerācijas perspektīvas; var būt arī sociokulturāls raksturs – jauno procesu diktē jaunas vērtības, jauns pasaules uzskats.

Zinātniskās revolūcijas ir organiski vienotas ar zinātniskās racionalitātes tipa maiņu.

Kopprodukts

Jēdzienu „valsts iekšējais kopprodukts” (*Gross Domestic Product*) 1934.gadā ieviesa Saimons Kuzņecs (*Simon Smith Kuznets*) ASV. Ar šo jēdzienu apzīmē tirgus cenu visiem produktiem un pakalpojumiem. Mūsdienās daudzi ekonomisti pret šo formātu izturās kritiski, jo iespējamās manipulācijas ar aprēķiniem.

Kuzņecs bija no Harkovas – *Семён Абрамович Кузнец* (1901-1985). Nobela prēmiju saņēma 1971.gadā.

1974.gadā ASV 1% bagātnieku piederēja 9% no valsts iekšējā kopprodukta, 2007.gadā – 23,5%. Krīzes laikā bagātību koncentrēšanās nedaudzās privātās rokās ievērojami palielinājās un arī pašlaik turpina palielināties.

Nirnberga-2

ASV jau sen veica darbības, lai uzkurinātu pasaules sabiedrības naidu pret Krieviju saskaņā ar tēmu Nirnberga-2. Šīs tēmas pamatā ir ideja organizēt komunisma tiesāšanu. Komunisms tiek pielīdzināts fašismam, un Krievija tiek pasludināta par fašistisko valsti.

ASV nelietību Eiropā visaktīvāk atbalsta bijušās sociālisma valstis. Jo nabadzīgāka valsts, jo lielāka agresija pret Krieviju. Agresīvākie ir čehi, latvieši, lietuvieši, igauņi, poļi, ukraiņi, krievu nodevēji, kuri sadarbojās ar Hitleru.

Tika radītas dažādas organizācijas, pasākumi. To skaitā Eiropas atmiņas un sirdsapziņas platforma, Vispasaules antikomunistiskā līga, Apspiesto tautu komiteja, Tautas darba savienība, kas ir vlasoviešu veidojums. 1996.gada maijā vlasovieši savā 1.kongresā ieteica radīt neatkarīgu starptautisko tiesu Nirnberga-2. 1996.gada jūnijā par Nirnbergu-2 ierunājās Eiropas Parlamentārā asociācija.

Krievija esot jātiesā, jo tā vēlas atjaunot impēriju, Eirāzijas savienību veido. To nedrīkst pieļaut. Nedrīkst pieļaut Lielās Krievijas veidošanos.

Saprotams, nevienam neinteresē tiesātāju cilvēciskā vērtība. Nevienam neinteresē, ka Nirnbergu-2 organizē „prihvatizācijas” kriminālās aprindas, jaunbagātnieku reptīļi, smirdoši oligarhi. Tas faktiski ir servilās „elites” projekts, jo tauta neatbalsta fašistu slavināšanu un sociālisma pielīdzināšanu fašismam. Latvijā tas nozīmē, ka mūsu zagļi un nodevēji šķēles, godmaņi, repsieši, šleserieši un citi mēsli tiesātu valsts iekārtu, kas visiem latviešiem garantēja darbu, bezmaksas medicīnu, izglītību, attīstīja zinātņi, rūpniecību, lauksaimniecību, zvejniecību, sportu, garīgo kultūru.

Nirnberga-2 noteikti iekļaujas mūsdienu iracionālo procesu virknē, kuru galvenais subjekts ir postcilvēki, cilvēces, tautas atkritumi, latviešu padibenes. Nirnbergu-2 var atbalstīt tikai nevērtīgi etnosi.

„Perestroika”

2010.gadā intervijā žurnālam „*Forbs*” Burbulis skaidroja, ka jau 1989.-90.gadā bija nolemts uzmanību veltīt tikai Krievijas Federācijas attīstībai.

Klubs „Perestroika” (Gaidars, Čubais u.c.) tika izveidots 1987.gadā.

„Perestroikas” masu ideālisms tagad tiek saukts par „masu idiotismu”.

1988.gadā jūnijā Ķelnē tika parakstīta vienošanās par VDR pievienošanu VFR. Par to no Rietumiem PSRS saņēma dāvanu – 350 miljardus dolāru.

1989.gadā PSRS atļāva veidot politiskās partijas.

No 1989.gada 1.jūlija drīkstēja izbraukt uz ārzemēm.

PSRS sāka gatavoties reformām jau 1982.gadā, kad ģenerālsekretārs bija Andropovs.

1985.gada martā ģenerālsekretārs kļuva Gorbačovs. 1985.gada PSKP CK aprīļa Plēnums ir sākums „paātrināšanai”. Savukārt PSKP CK 1987.gada janvāra Plēnums ir sākums „perestroikai”.

PSRS degradācija sākās 70.gadu vidū ekonomikā, morālajā ziņā, jo partijas vadībā nonāca morāli vāji cilvēki, kuriem interesēja tikai sava personīgā labklājība.

ASV interesē tikai viena lieta – lai Krievija būtu vāja valsts. ASV neinteresē, kāda ir Krievijas politiskā iekārta. Tas nav svarīgi, vai ir monarhija, kapitālisms, sociālisms. Galvenais, lai Krievija būtu vāja valsts un nespētu pretoties ASV hegemonijai. ASV ieskatā pasaule ir liels biznesa projekts. Biznesā ir ekonomika un ideoloģija. Biznesā konkurents nav vajadzīgs. Krievijas novājināšana („apgraizīšana”) ļoti veiksmīgi notika 1991.gadā.

LTF (1)

Markss rakstīja, ka kapitāls ir gatavs par 300% lielas peļņas iespēju pārdot tēvu, par 1000% lielas peļņas iespēju var veikt jebkuru noziegumu pret tautu, valsti, to noslīcinot asinīs.

Sergejs Kurginjans jau 1989.gadā rakstīja „*Перестройку – перестрелку...*».

Vārds „privatizācija” padomju leksikā bija jauns vārds. Visi cerēja, ka būs tāpat kā Rietumos. Taču atšķirība ir milzīga – aiza!

Pēc Brežņeva, Andropova, Čerņenko nāves sabiedrības pacietības mērs bija pilns, visi bija gatavi jaunai dzīvei.

Gorbačovs deva signālu ar „perestroiku”, lai sociālais šoks tiktu vaļā no...šoka – radikālas gatavības sākt jaunu dzīvi!

Viss bija atkarīgs no partijas autoritātes. Partija formulēja jaunus ideālus – demokratizācija, atvērtība. Partija atsacījās no represīvās funkcijas, ko tūlīt masas apsveica.

1985.gada aprīļa Plēnumā „paātrinājums”.

Informācijas brīvība: jo mazākas iespējas pavēlēt, jo vairāk ir jāprot pārliecināt. PSKP gribēja turpmāk tikai pārliecināt. Taču partija to nespēja. Partijas vietā nāca „jaunie demagogi”, arī no ASV, jo tur bija milzīga pieredze sociālajā menedžmentā.

Tika atmodināta patērēšanas mānija jeb veicināta patērēšanas mānija. Preces nebija, tāpēc šī mānija kļuva agresīva, stulba, gatava uz visu. Lai patērētu, vajadzēja aizņemties uz parāda preces. Gribēja sasniegt sociālo un ekonomisko progresu vienlaicīgi. Bet tas nav iespējams.

Nacionālā kriminālā buržuāzija un tās mafiozais totalitārisms radās 1988.gadā. No kooperatīvu vadītājiem 20% bija kriminālā pagātne.

Kultūras agresija: maniakāla tieksme atbrīvoties no vecās kultūras un pāriet uz „jauno” kultūru. Apvienojās ap nacionālo ideju un „eiropesko” ideju kā prespēku PSRS un PSKP idejai.

Vēsture zina: ja atsakās no vairāku paaudžu idejām un tās neiestrādā jaunajās idejās, tad sākās juku laiki.

90.gados bijušo padomju cilvēku leksikā parādījās jauns vārds – korupcija.

PSRS laikā vara-nauda-vara-nauda pastāvēja. Taču korupcija bija integrēta spēcīgā valstī, t.i., spēcīga vara pavēra ceļu korupcijai, vara deva naudu.

LTF līderi valsts un savu brīvību nomainīja ar privatizāciju, nododot tautu, valsti, savus vecākus, vecvecākus, kuri sapņoja par brīvību. LTF līderi ir nodevēji, revolūcijas nodevēji. Atdeva valsti amerikāņiem. LTF līderi visu noveda līdz tam, ka godīgam cilvēkam nav vietas šajā latviešu atkritumu, zagļu un blēžu, zemē.

Privatizācija – antikomunistiskās revolūcijas lielākais grēks.

Otrs lielākais grēks – amerikāņu verdzības pieļaušana.

Nenožēlojot grēkus, nesodot nodevējus, tauta nekad neiegūs cilvēcisku stāju, un minētie grēki tautas vēsturiskajā atmiņā būs vienmēr kā morāli degradējošs faktors.

Barbariska, sociāli amorāla un ekonomiski bezjēdzīga privatizācija sagrāva tautas ticību un morālo satvaru. Privatizācija nebija privātīpašuma institūta izveide, tirgus konkurences izveide, demokrātijas ieviešana.

Džons Kenedijs 1961.gadā, sākot darbu Baltajā namā, teica: „Mēs nevaram uzvarēt PSRS parastā karā. Tas ir neieņemams cietoksnis. Mēs varam uzvarēt PSRS tikai ar citām metodēm: ideoloģiskajām, psiholoģiskajām, propagandas, ekonomiskajām”.

Dainis Īvāns 1994.gada 29. Aprīlī laikrakstā „*Известия*» žēlojās, ka varu sagrāba muļķi un nelieši.

M.Tečere 1991.gada novembrī izsacījās par PSRS sagraušānu; viņa teica, ka Gorbačovs nāca pie varas ar mūsu palīdzību un mēs varējām ar viņu realizēt mūsu intereses. Tautas frontes finansēšana neesot bijusi dārga: nauda vajadzēja tikai kseroksiem un priekšniekiem.

1995.gada 25.oktobrī Bils Klintons slēgtā sanāksmē stāstīja, ka par iztērēto naudu amerikāņi ieguva izejvielas.

1999.gadā Stambulā Gorbačovs atcerējās, ka viņa dzīves mērķis vienmēr bija komunisma iznīcināšana; lai sagrautu komunismu, vajadzēja nomainīt varu partijā un valstī, centrā un republikās. Viņš esot vēlējies saglabāt PSRS tās robežās, bet ar citu valsts nosaukumu. Tas viņam neizdevās.

1991.gada 8.decembrī plkst.14.17 Viskuļu ciemā tika likvidēta PSRS.

1991.gada 25.decembrī Gorbačovs aiziet pēc uzstāšanās TV. 19.38 Kremļī nomaina karogu.

1991.gada martā referendumā 71.37% balsoja par PSRS saglabāšanu atjaunotā veidā.

2001.gada decembrī Krievijā 76% nožēloja PSRS likvidēšanu.

VDK „nerentabla impēriju” gribēja sagraut jau pēc Brežņeva nāves, atbrīvojoties no nacionālajām republikām un Krieviju izveidot par bagātu valsti. Šīs idejas autors bija Andropovs.

Taču idejas realizācija bija atkarīga no krievu nacionālās elites kvalitātes. Diemžēl tā nebija nacionālā elite, kura valsts intereses cienītu vairāk par savām personiskajām interesēm. Inteligences (elites) degradācija bija acīmredzama.

Nacionālā apziņa nebija arī tautas masās, kura izkalpīgi sekoja jebkura nelieša aicinājumam. Tādējādi PSRS sabrukumu veicināja daudzi iemesli. Tajā skaitā cilvēciskās kvalitātes faktors.

„Perestroikas” pirmajā etapā tika izmantota zinātniskā un mākslinieciskā inteliģence. Otrajā etapā ēnu ekonomikas speci, kuri rāvās pie varas, apvienojoties ar nacionālistiskajiem šovinistiem un masu kustībā iesaistot lumpeniskos slāņus, kriminālās un subkriminālās grupas. Trešajā etapā līderi kļūst t.s. buržuāziskie radikāļi – Rietumu kalpi.

Pirmajā etapā dominēja sociāli ekonomiskā taisnīguma ilgas. Otrajā etapā dominēja ekonomiskās autonomijas prasība, trešajā – tieksme pēc Rietumu modeļa.

1988.gada 24.-25.septembrī Rīgā nacionāldemokrātisko kustību sanāksmē tiek izvirzīta prasība „perestroikā” turpmāk akcentēt „nacionālo komponentu”. Gorbačovs saprata, ka nacionālā tematika aktivizēs tautas masas.

1988.gada beigās pamodās padomju cilvēkā zvērs: morāles normu atmešana, destruktīva apziņa masās, vēlas nevis radīt, bet ņemt visu gatavu, darba disciplīna sabrūk, sociālā inversija.

1990.gada 15.martā PSRS prezidents kļuva Gorbačovs.

Kampēju tauta

Vienā Vācijas saitā atrodama šāda informācija par latviešu totālo nevērtību.

„2009. cipari. Kamēr vieniem lika savilkt jostas, tikmēr, ja rēķina absolūtajās summās, pirms 5-8 gadiem (tā saucamajos treknajos gados) alkatības pieauguma ziņā valsts amatpersonu — kā valsts uzņēmēj sabiedrību un aģentūru (kuras arī rīkojas ar valsts līdzekļiem), tā arī iestāžu vadītāju — pirmais divdesmitnieks (tas ir tikai pirmais divdesmitnieks, bet vēl ir citi pēc tā divdesmitnieka), ņemot vērā 2007. gada amatpersonu deklarācijas, izskatījās šādi:

1. VAS «Latvijas Valsts meži» valdes priekšsēdētājs Roberts Strīpnieks: 2006. gada atalgojums — 61 622 lati, 2007. gada atalgojums — 104 863 lati, pieaugums — 43 241 lats.
2. VAS «Latvenergo» valdes priekšsēdētājs Kārlis Miķelsons: 2006. gada atalgojums — 70 646 lati, 2007. gada atalgojums — 97 779 lati, pieaugums — 27 133 lati.
3. VAS «Valsts nekustamie īpašumi» valdes priekšsēdētājs Māris Kaijaks: 2006. gada atalgojums — 44 798 lati, 2007. gada atalgojums — 68 567 lati, pieaugums — 23 769 lati.
4. Latvijas Bankas prezidents Ilmārs Rimšēvičs: 2006. gada atalgojums — 96 486 lati, 2007. gada atalgojums — 120 008 lati, pieaugums — 23 522 lati.
5. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdētāja Valentīna Andrējeva: 2006. gada atalgojums — 40 713 latu, 2007. gada atalgojums — 62 229 lati, pieaugums — 21 516 latu.
6. VAS «Latvijas Valsts ceļi» valdes priekšsēdētājs Tālis Straume: 2006. gada atalgojums — 35 432 lati, 2007. gada atalgojums — 54 690 latu, pieaugums — 19 258 lati.
7. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētājs Uldis Cērps(atstāj amatu): 2006. gada atalgojums — 69 628 lati, 2007. gada atalgojums — 86 095 lati, pieaugums — 16 467 lati.

8. Latvijas Nacionālās operas direktors Andrejs Žagars: 2006. gada atalgojums — 25 610 latu, 2007. gada atalgojums — 40 405 latu, pieaugums — 14 795 latu.
9. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes loceklis Edvīns Karnītis: 2006. gada atalgojums — 38 244 latu, 2007. gada atalgojums — 51 956 latu, pieaugums — 13 712 latu.
10. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieks Aleksejs Loskutovs: 2006. gada atalgojums — 18 180 latu, 2007. gada atalgojums — 29 838 latu, pieaugums — 11 658 latu.
11. LR ģenerālprokurors Jānis Maizītis: 2006. gada atalgojums — 27 281 lats, 2007. gada atalgojums — 38 032 latu, pieaugums — 10 751 lats.
12. Augstākās tiesas priekšsēdētājs Andris Guļāns: 2006. gada atalgojums — 42 505 latu, 2007. gada atalgojums — 52 799 latu, pieaugums — 10 294 latu.
13. SIA «Lattelecom» padomes priekšsēdētājs Gundars Strautmanis: 2006. gada atalgojums — 87 340 latu, 2007. gada atalgojums — 94 764 latu, pieaugums — 7424 latu.
14. Konkurences padomes priekšsēdētāja Ieva Jaunzeme: 2006. gada atalgojums — 27 246 latu (nenostrādāja pilnu gadu), 2007. gada atalgojums — 34 246 latu, pieaugums — 7000 latu.
15. Valsts robežsardzes priekšnieks Gunārs Dāboliņš: 2006. gada atalgojums — 35 196 latu, 2007. gada atalgojums — 40 031 lats, pieaugums — 4835 latu.
16. SIA «Lattelecom» valdes priekšsēdētājs (jau atlaists) Nils Melngailis: 2006. gada atalgojums — 158 955 latu, 2007. gada atalgojums — 162 842 latu, pieaugums — 3887 latu.
17. Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras direktors Andris Ozols: 2006. gada atalgojums — 25 291 lats, 2007. gada atalgojums — 28 536 latu, pieaugums — 3245 latu.
18. Privatizācijas aģentūras valdes priekšsēdētājs Arturs Grants: 2006. gada atalgojums — 35 270 latu, 2007. gada atalgojums — 38 395 latu, pieaugums — 3125 latu.
19. Valsts kontroliere Inguna Sudraba: 2006. gada atalgojums — 36 629 latu, 2007. gada atalgojums — 38 308 latu, pieaugums — 1679 latu.
20. Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors Dzintars Jakāns: 2006. gada atalgojums — 54 291 lats, 2007. gada atalgojums — 55 594 latu, pieaugums — 1303 lats”.

LTF(2)

CIP centās traucēt PSRS dzīvi, bet ne tādā apjomā, lai sabruktu pasaules lielākā valsts. Valsti sagrāva savējie alkātīgie vadoņi, realizējot projektu „Zvezda”.

1982.gada 12.XI Jurijs Andropovs kļuva PSKP ģenerālsekretārs.

1987.gadā radās kooperatīvi, nauda sāka plūst no valsts kases uz privātajiem makiem.

1988.gadā radās privātās bankas.

Ekonomistus tirgus sociālismam gatavoja Starptautiskais sistēmisko pētījumu institūts Vīnē, ko radīja padomju valdība.

PSRS sabrukuma rezultātā Krievija ieguva XVII gs.robežas.

1987.gadā VDK uzraudzībā sākās t.s. nacionāli atbrīvošanās kustību darbība.

1990.gada 7.februārī PSKP CK Plēnumā nolēma atteikties no partijas vadošās lomas, ieviest PSRS prezidenta amatu.

Vidusšķiras māksla

Anglijā karalienes Viktorijas laikmetā radās pilsētas romāns. Tas bija domāts mājāsaimniecēm laika kavēšanai. Tas tiek uzskatīts par masu literatūras pirmo žanru.

ASV masu kultūras radīšana bija valsts politikas rezultāts, lai demokrātiskajā iekārtā izveidotu demokrātisku literatūru un mākslu, kas būtu demokrātiski pieejama visai sabiedrībai.

Antīkā teātra gandrīz 1000 gadus ilgā vēsture apliecina vienu līmeni gan no autora ģenialitātes viedokļa (Eshils, Sofokls, Eiripīds), gan no skatītāju gaumes viedokļa.

Aleksejs Losevs norādīja, ka grieķu mākslas uzplaukumam nav nekāds sakars ar demokratizāciju. Arī Aristoteļa aprakstītā „zelta vidusdaļa”, kura cienīja sadzīves komēdiju, nav apzināts mēģinājums tuvojies, pieskaņoties auditorijas gaumei (demokratizācija ASV variantā).

„Zelta vidusdaļas” galvenais dzīves mērķis bija laimes sasniegšana. „Zelta vidusdaļas” pārstāvis netiecās pēc slavas un varonības. Tādai pieticīgai velmei atbilda jaunā mākslinieciskā forma – sadzīves komēdija. Tajā likteņa vietā valda nejaušība, noslēgumā iestājās vispārējā labklājība.

Definīcijas

Hofstede: *Culture as the collective programming of the mind that distinguishes the members of one group or category of people from another.*

Kluckhoh: *Culture in this sense includes values, systems of values are a core element of culture.*

Prioritāte

Par dabu mēs zinām nesalīdzināmi vairāk nekā paši par sevi. Dabaszinātņu attīstība ir grandioza. Taču sociālās un humanitārās zinātnes nevar lepoties ar zinātnisko rezultātu lielu apjomu. Tas ir pamatoti, jo cilvēkā (raksturā, darbībā, uzvedībā, komunikācijā) nebūt viss pakļaujas formalizētai analīzei. Tādas cilvēka esamības sfēras kā reliģija, māksla, morāle vispār nepakļaujas stingrai zinātniskajai izpētei. Var tikai interpretēt saskaņā ar interpretācijas autora zināšanām, viedokli, gaumi u.tml. Pie tam interpretācija pati par sevi pārvēršas par jaunu patstāvīgu radošo izpausmi, kā tas ir literatūrzinātnē, mākslas zinātnē. Piemēram, literatūras kritika un mākslas kritika ir patstāvīga jaunrades sfēra.

Mēs zinām daudzus dabas likumus. Taču maz ir likumu par cilvēku sociālo organizāciju. Sociālo realitāti rada cilvēks, kas ir darbības subjekts, bet tāpēc viņš nevar pakļauties transindividuāliem likumiem – cilvēku sabiedrības evolūcijas likumiem. Cilvēka individualitāte neļauj pakļauties transindividuāliem likumiem.

Kultūra

Aristotelis: veselais ir vairāk nekā tā daļu summa. Arī kultūra ir kaut kas vairāk nekā tās elementu summa. Elementu summa rada abstraktu un jutekliski netveramu (neredzamu, nesataustāmu, neizmēramu, nesaožamu, nepagaršojamu) fenomenu, ko saucam par tautas kultūru.

Nīče: kultūra ir stila vienotība. Aforisms bija vērsts pret buržuāzijas tendenci primitivizēt un vulgarizēt kultūru, kad par „kultūru” atzīst tikai kabarē un labākajā gadījumā jūgendu – jaunbagātnieku stilu XIX gs. beigās un XX gs.sākumā. Nīčes laikā lietu un parādību estētiskā uztvere kļuva par pasaules interpretācijas universiālu līdzekli. Kultūra koncentrēja savus estētiskos spēkus. Varbūt pēdējo reizi Rietumu civilizācijā. *Fin de Siecle* – dekadence, mākslas tīksmināšanās ar sevi.

Špenglers

„*Der Untergang des Abendlander*”, autors – *Oswald Spengler*. 1918.gads, izdevniecība „*Braumuller*”. Autoram 38 gadi.

Jo tuvāk mūsdienām, jo mazāka interese par šo grāmatu. Grāmata acīmredzot neiederas un izskatās jocīgi mūsdienu diskursu optikā. Tā uzskata Karens Svasjans, tulkotājs un pētnieks.

Jo tuvāk mūsdienām, jo mazāk cilvēku, kuri spējīgi izlasīt grāmatu.

Grāmata paredz kultūras, cilvēku beigas. Tāpēc beigas ir arī pašai grāmatai – tās lasīšanai.

Izaugsmes fāzes

1770.-1830. – tekstilmašīnas

1830.-1880. – tvaika dzinējs

1880.-1930. – elektrodzinējs/motors

1930.-1970. – iekšdedzes dzinējs

1970.-2010. – mikroelektronika

2010.-2040. – nanotehnoloģijas, hēlija un kodolenerģija

Somijas izglītība

Pasaules izglītībā viens no XX gadsimta „pasaules brīnumiem” ir Somijas panākumi izglītībā. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (34 valstis) pārbaudēs somu jaunieši ir priekšgalā. Pārbauda vidusskolēnu zināšanas matemātikā, dabaszinātnēs, kā arī valodas prasmi. Pārbaudē izmanto testu metodi. Nevienš nezina, par ko būs tests. Nevienš nesaņem atzīmi par testa izpildi.

Tiek uzskatīts, ka somu panākumu pamatā ir vairāki momenti. Somi nemurgo par „investīcijām”, nav valsts mēroga zināšanu testēšana, nav čartera skolas, skolotājus nevērtē saskaņā ar skolēnu atzīmēm, dominē individuālā, grupu pieeja.

ASV, salīdzinot ar Somiju, ir krīze izglītībā. To sekmē stingra sacensība starp skolotājiem, čartera skolas, skolu menedžments ir mākslīgs, jo menedžeri ir bez pieredzes.

Somijā ļoti lielu vērību velta skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanai, zināšanu pārbaudē reti izmanto testēšanu, skolu administrācija no skolotājiem prasa uzticību un atbildību, bet nevis atskaites.

Latvijieši

Rainis lieto vārdu „latvijieši” intervijā laikrakstam „Сегодня”. Materiāls publicēts 1929.gada 29.septembrī.

Jaunākie risinājumi

Velobraucien un pārgājienu rezultāti tekstu kopā „Raksti-2014”: 1) noziegumu brīvība, 2) ģeokrātija, 3) gnozeoloģiskais ideāls, 4) politiskā orientācija, 5) kulturoloģiskā imunitāte, 6) zināšanas kā ideoloģijas saturs, 7) idiotijas plurālisms, 8) tolerances rehabilitātes funkcija, 9) Rietumu civilizācijas iekšējā sadursme, lūzums, Baltijas siena, 10) patiesība kā saprātīgo cilvēku identitātes pamats.

Tās ir jaunākās idejas, koncepciju skices, terminoloģiskie formulējumi, kas atspoguļojās 2014.gadā (līdz 11.V) gatavotajos rakstos priekš „pietiek.com”.

Progress

Attieksmē pret progresu ir sastopami divi varianti: 1) „progresisti”; pozitīvisti, kuri tic, ka progress ir vēstures likums; 2) „antiprogresisti”; noliedz vēsturisko likumu pastāvēšanu; K.Poppers, fon Hajeks.

„Progresisti” progresa argumentācijā saka, ka cilvēku misija ir progresa radīšana – patiesības, skaistā un labā bezgalīga radīšana, krāšana un pilveidošana. Cilvēks tādējādi ir augstākā radība, Dieva dēls.

„Antiprogresistu” argumentācijā skan tas, ka vēstures gaitu nosaka nejaušības un neprognozējamība cilvēcisko zināšanu iegūšanā, bez kā nav iespējams progress; nav iespējami teorētiski priekšstatī par vēsturi, balstoties uz vēsturisko likumsakarību apkopojumu. Tāds apkopojums ir iespējams, taču tam nevar ticēt – nevar uz to paļauties turpmākajā dzīvē, kurā atkal kaut kas notiks nejauši, negaidīti, neprognozēti u.tml.

Runājot par progresu, iespējams ir lokālais aktīvisms, balstoties uz tekošo politisko, ekonomisko, sociālo notikumu kritisku interpretāciju. Jo sarežģītāka ir sistēma/kārtība, pēc kuras tiecamies, jo vairāk ir jāpaļaujas uz stihiskiem spēkiem.

Neticība cilvēces progresam pašlaik ir totāla – valda atsacīšanās no domas par nākotni. Valda neticība nākotnei. Bet, ja nav domas par nākotni, tad cilvēks sabruk, degradējas, pārvēršas par

lopu/postcilvēku; šodien pietrūkst pozitīva orientācija, kas varētu atklāt mums kādu jaunu perspektīvu.

Līdzeklis

ASV brīvība un tiesiskums nav mērķis, bet gan līdzeklis savu interešu realizācijai. Tāpēc ir demokrātijas un cilvēktiesību retorikas eksports, lai panāktu savu citās zemēs. ASV neinteresē tas, ka tādējādi tiek devalvēti priekšstati par brīvību, tiesiskumu, cilvēka tiesībām. Tas ir novedis pie minēto fenomenu šausmīgas devalvācijas mūsdienu sabiedrībā. Faktiski var uzskatīt, ka sagrauti ir svētākie nosacījumi, svētākās normas cilvēka eksistencei. ASV kopā ar saviem stratēģiskajiem partneriem (to skaitā ietilpst arī Latvijas politiskās „elites” padibenes) ir izveidojusi dežūrējošu retoriku, nedomājot par cilvēces morālo esamību.

Elementi

Rietumu civilizācijas katastrofas izpausmes veidi (elementi) var būt visdažādākie. Piemēram, mentālās kartes līmenī, etniskās mozaikas jomā, genofonda pasliktināšanās ziņā, nabadzības pieauguma ziņā, izmiršanas draudu apziņas līmenī, sociālās apātijas ziņā, masu, „elites”, postcilvēku glamurizācijas kaislību jomā, patērēšanas bezjēdzības ziņā, ideoloģiskās imunitātes jomā. Noteikti var būt vēl citi elementi.

Materiālā enerģija

Par materiālo enerģiju var saukt materiālo lietu spēju iedarboties uz jūtām, domām, emocijām, uzvedību, vērtējumu, pašvērtējumu. Tādējādi var runāt par lietu dvēseli, lietu kā materiālo formu un lietu kā garīgo formu, ideoloģisko formu. Var runāt par lietas simbolisko saturu.

Patiesība

Profanācija ir svētuma apgānīšana. Plurālisma profanācijā tiek apgānīts tāds svētums kā patiesība. Liberālās demokrātijas ideoloģija aicina ne vien neticēt patiesības iespējamībai, bet pat mudina izsmiet patiesību un tās aizstāvjus, ko cītīgi dara postmodernisma filosofija.

Patiesības definēšana Rietumu civilizācijā jau no paša sākuma ietilpst filosofijas kompetencē. Un šajā ziņā pārsteidzoši ir tas, ka patiesības definīcija tika formulēta jau sengrieķu filosofijā un kopš tā laika līdz šodienai nav mainījusies. Neticami, taču aizvadītajos gadu tūkstošos Rietumu civilizācijā eksistēja tikai viens uzskats par patiesību. Rietumu civilizācijā vienmēr bija un joprojām ir tikai viena patiesības definīcija. Tātad Rietumu ļaudis vienmēr aptvēra, ja būs dažādi ieskatī par patiesību un jautājumā par patiesību pastāvēs atšķirīgi viedokļi, tad cilvēku dzīvē nebūs stabili ne intelektuālie, ne morālie pamati. Ja cilvēku dzīvē virmos patiesību plurālisms, tad cilvēku dzīvē iestāsies bezjēdzība, degradācija, amorāla izvirtība, haoss, prāta aptumsums.

Tā saucamā klasiskā patiesības definīcija skan šādi: patiesība ir īstenības adekvāta atspoguļošanās cilvēka apziņā. Citiem vārdiem sakot, patiesība ir lietas un prāta sakritība. Var teikt arī tā, ka patiesība ir domāšanas un esamības sakritība. To pašu var pateikt mūsdienīgākā variantā: patiesība ir adekvāta informācija par objektu, kas iegūta objekta jutekliskajā un intelektuālajā izpētē. Patiesības kritērijs ir domāšanas un esamības sakritība.

Par ko liecina patiesības definīcijas nemainība? Kāpēc ir sastopami visdažādākie uzskati par citām parādībām, taču par patiesību visu laiku ir bijis tikai viens uzskats?

Tas, ka Rietumu filosofijā patiesības definīcija principā nav mainījusies, savdabīgi liecina par patiesības saistību ar visos laikmetos dzīvojošo cilvēku piederību vienai hominīdu sugai – saprātīgiem cilvēkiem (*Homo sapiens*). No vienas puses mēs redzam, ka saprātīgiem cilvēkiem var būt tikai viens priekšstats par patiesību un viena patiesības definīcija. Saprātīgiem cilvēkiem nevar būt daudzas patiesības un patiesību plurālisms.

No otras puses patiesības definīcijas nemainība liecina, ka patiesības izpratne ir saprātīgo cilvēku sugas kopsaucējs un identitātes pamats, kā arī katra cilvēka identitātes pamats, apliecinot viņa piederību „*Homo sapiens*”. Ja zūd vienota patiesības izpratne un sākās patiesības plurālisms, tad zūd saprātīgo cilvēku suga un zūd cilvēka kā „*Homo sapiens*” identitāte.

Bet ko mēs redzam tagad? Par ko liecina plurālisma profanācija? Par ko liecina patiesības zākāšana? Par ko liecina atsacīšanās no patiesības? Par ko liecina citētajā murgojumā cilvēka identitātes šausmīgā neizpratne?

Loģiski, ka liecina par hominīdu jaunas sugas veidošanos. Tā būs suga, kurai būs savs priekšstats par patiesību, ja tai vispār interesēs patiesība. Pašlaik viss liecina, ka tā murkšķēs neskaitāmi daudzu patiesību zaņķī. Tā būs suga, uz kuru vairs neattieksies cilvēku sugas latīniskais apzīmējums „*Homo sapiens*”.

Mēs jau zinām, ka saprātīgi cilvēki jauno sugu ir nosaukuši par postcilvēkiem. Plurālisma profanācija ir postcilvēku sfēra. Postcilvēka „patiesībai” („viedoklim”) realitāte nav vajadzīga. Nav vajadzīga postcilvēka apziņas un realitātes sakritība. Tie etnosi, kuri agrāk nerasniedza zināmu kulturoloģisko briedumu un veģetē bez zinātniski uzlādētas izglītības, liberālās demokrātijas ērā kolektīvi ieveļas postcilvēku sugā. Liberālās demokrātijas ideoloģijai var pretoties gudri izstrādāta kontrideoloģija. Milzīga loma ir zinātniski uzlādētai izglītībai. Pārgudro murgojumu cēlonis noteikti ir murgaina izglītība. Visvairāk augstskolās.

No raksta „Plurālisma palaidnīgā profanācija”.

Ģeokrātiskais valstiskums

Cilvēces kultūra mainās. Ar laiku mainās katrs kultūras segments un tajā sastopamās kultūras formas. Mainās arī tāda forma kā valstiskums. Respektīvi, mainās valsts forma.

Kultūra mainās dažādi. Mainības dažādību nosaka izmaiņu ātrums. No šī viedokļa kultūrā ir daudz kas tāds, kas mainās lēni un zināmas izmaiņas var konstatēt tikai pēc ilga laika. Tā ir kultūras statiskā daļa. Taču ir arī kultūras dinamiskā daļa, apliecinot regulāras un radikālas izmaiņas.

Valsts forma ietilpst kultūras statiskajā daļā. Cilvēces vēsturē līdz šim ir bijušas tikai divas valsts formas – monokrātija un polikrātija.

Monokrātija ir valsts forma, kad vara pieder vienai personai, vienai valsts vai reliģiskajai institūcijai. Monokrātijas pamatā ir vienvaldības princips. Parasti vara pieder vienai personai - monarham. Ja vara pieder vienai personai, tad valsti dēvē par monarhiju. Savukārt monarhu var dēvēt dažādi (ķeizars, karalis, cars, emīrs, cēzars, hans, imperators, fīrers) atkarībā no attiecīgajā valstī (valodā) lietotās terminoloģijas.

Monokrātiskā valsts forma ir arī tad, ja valstī visu nosaka, piemēram, valsts prezidents vai viena politiskā partija (kā tas bija PSRS), kā arī reliģiskā organizācija (piemēram, Irānā). Tādā gadījumā valstī pastāv ideoloģiskais monisms, vienpartiju sistēma, teokrātiskais totalitārisms.

Polikrātijas pamatā ir varas dalīšanas princips. Polikrātiskā valstī vara pieder vairākiem institūtiem - parlamentam, prezidentam, valdībai, konstitucionālās kontroles orgāniem.

Polikrātiskā valsts forma ir vēsturiski jaunāka nekā monokrātiskā valsts forma. Masveidā to izmanto no XIX gadsimta. No tā laika daudzās zemēs varu ieguva jaunā sociālā šķira – buržuāzija, kurai vissimpātiskākais ir varas dalīšanas princips.

Varas ambīcijas piemīt katrai šķirai, taču buržuāzija cilvēces vēsturē ir pirmā šķira, kuras varas ambīcijas praktiski realizējās planetāri globālā mērogā. Par pasaules iekarošanu sapņoja tāda šķira kā proletariāts un daudzi monarhi. Vēsturiski visjaunākais piemērs ir fīrera Hitlera sapnis un reālā asiņainā darbība. To, ko neizdevās panākt proletariātam un vācu fīreram, XX gadsimtā izdevās panākt Rietumu (anglosakšu) buržuāzijai, savā kontrolē pārņemot dzīvi gandrīz uz visas planētas un savas varas ambīcijas reāli īstenojot planetāri globālā mērogā.

Rietumu buržuāzijas planetāri globālās kontroles galvenais politiskais instruments ir ģeopolitika. Tā radās XX gadsimtā un ļoti ātri palīdzēja Rietumu buržuāzijai panākt to, ko pirms tam nespēja panākt neviena sociālā šķira un neviens monarhs.

Panākumus nodrošina ģeopolitikas spēja radīt jaunu, vēsturiski trešo, valsts formu. Uz valstiskuma formu atsaucās dažādi faktori – politiskie, ekonomiskie, vēsturiskie. No XX gadsimta uz valstiskuma formu kardināli atsaucās ģeopolitiskais faktors. Mūsdienās valstiskums ir atkarīgs no ģeopolitiskā faktora daudz vairāk nekā no politiskā, ekonomiskā un vēsturiskā faktora.

Tāpēc XX gadsimtā radās jauna valsts forma, kuru ieteicams dēvēt par ģeokrātiju. Ja agrāk uz Zemes dominēja monokrātija un polikrātija, tad mūsdienās (pēc II Pasaules kara) dominē ģeokrātija, kas acīmredzami saglabāsies turpmāk XXI gadsimtā.

No raksta „Ģeokrātiskais valstiskums”

Noziegumu brīvība

Aizvadītajos apmēram divdesmit gados ir radīts jauns sociālais produkts, kuru ieteicams dēvēt par noziegumu brīvību. To radīja Rietumu civilizācija. Tāpēc jaunā sociālā produkta lietotāji ir „baltie” cilvēki. Viņi to lieto ar baudu katru gadu arvien vairāk un vairāk. Atsevišķās zemēs jaunais sociālais produkts ir valstiski politiskās dzīves pamats. Ja šajās zemēs pārtrauktu izmantot jauno sociālo produktu, tad sāktos jauna valstiski politiskā dzīve un noziegumu brīvības likvidācija atgādinātu revolūciju. Mūsdienā Latvijā noziegumu brīvības prakse attiecas uz katru iedzīvotāju. Ja mūsdienā Latvijā tiktu likvidēta noziegumu brīvība, tad katram godīgam pilsonim un nepilsonim sāktos cilvēka cienīga dzīve.

Runa ir par visdažādākā veida noziegumu brīvību. Cilvēku dzīvē ir ļoti liela noziegumu daudzveidība. Var būt morālie noziegumi, tikumiskie noziegumi, politiskie noziegumi, ekonomiskie noziegumi, reliģiskie noziegumi, ideoloģiskie noziegumi, psiholoģiskie noziegumi, profesionālie noziegumi, kriminālie noziegumi, nacionālie noziegumi, noziegumi pret cilvēci, tautu, nāciju, valsti, atsevišķiem indivīdiem, dzīvniekiem, dabu.

Jaunajā sociālajā produktā principā runa var būt par jebkura veida noziegumu. Arī kriminālajiem noziegumiem, par kuriem likumdošanā paredzēts sods. Tajās zemēs, kurās jaunais sociālais produkts ir valstiski politiskās dzīves pamats, galvenokārt runa ir par kriminālajiem noziegumiem un noziegumiem pret tautu un nāciju. Masveidā noziegumu brīvība attiecas uz ideoloģiskajiem, politiskajiem un morālajiem noziegumiem, par kuriem likumdošanā nav paredzēts sods.

No raksta „Noziegumu brīvība”.

Tolerances funkcija

Rietumu ideoloģijā tolerancei tiek veltīta ļoti liela vērība un atvēlētas grandiozas summas. Zinot to, ka tolerance faktiski ir cilvēku komunikācijas dabiska (organiska) sastāvdaļa un cilvēku esamībā tolerance pastāv neatkarīgi no ANO, ES konfederācijas un atsevišķo valstu, sabiedrisko organizāciju un skolu speciālajām akcijām, rodas vēlēšanās noskaidrot tolerances ideoloģiskā „piāra” patieso (neformālo) iemeslu. Liberālās demokrātijas speciāli organizētā ideoloģiskā kņada ap toleranci vedina domāt, ka tāds iemesls pastāv.

Viss liecina, ka iemesls ir šāds. Rietumu civilizācijai ir nepieciešams rehabilitēt (atjaunot iepriekšējo reputāciju) kapitālismu, ar kuru aizvadītajos apmēram 40 gados ir notikušas milzīgas pārvērtības un pašlaik kapitālismam visvairāk piestāv epitets „iracionālais”. Respektīvi, izveidojies ir iracionālais kapitālisms.

Var rezumēt vēl plašāk. Proti, Rietumu sabiedrībai ir nepieciešams rehabilitēt savu cilvēcisko seju jeb ētosu (morāles ideālu, principu, normu kopumu) vispār. To nepieciešams darīt tāpēc, ka demogrāfiskā pāreja stimulē ļoti dziļas izmaiņas „balto” cilvēku darbībā, uzvedībā un komunikācijā.

Izmaiņas ir milzīgas. Turklāt tās galvenokārt ir sliktas izmaiņas un skaidram prātam grūti aptveramas izmaiņas. Tāpēc liberālās ideoloģijas mērķis ir aicināt samierināties un atzīt milzīgās izmaiņas, izturēties iecietīgi pret visām izmaiņām.

Bet tā reizē ir atbrīvošana no jebkādas atbildības par to, kas ir noticis ar „baltajiem” cilvēkiem. Tāpēc, piemēram, masu cilvēkiem ļoti patīk plurālisms. Viņi ar dziļu prieku apsveic propagandēto plurālismu un propagandēto toleranto attieksmi pret plurālismu. Viņi priecājas, ka viņu viedokļa saturs nevienam neinteresē un par viedokļa saturu viņiem nav jāatbild. Katrs masu cilvēks tagad ir ielāgojis, ka tautā ir iezombēts toleranti izturēties pret plurālismu kopumā un pret katru viedokli atsevišķi neatkarīgi no tā, vai tas ir pareizs vai nepareizs.

Tādējādi tolerances ideoloģiskā propaganda palīdz Rietumu ļaužu masām pielāgoties dzīvei jaunajos sociālajos, ekonomiskajos, politiskajos, intelektuālajos, morālajos apstākļos, kas no Rietumu cilvēku kultūras atmiņas viedokļa neatbilst veselajam saprātam, jo ir pretrunā ar dzīves jēgu un kārtību vēl nesenā (līdz XX gs. 70.gadiem) pagātnē.

No raksta „Ilustrācijas komentārs..”.

Melnā diena

16.martam faktiski vajadzētu būt latviešu nacionālā naida melnajai dienai pret vācu fašistiem. Vajadzētu būt tā, ka katru gadu 16.martā visā Latvijā latvieši vienoti demonstrē savu nacionālo naidu pret vācu fašistiem. Tā nav priecīga svētku diena, bet gan ir neizdzēšama naida melnā diena pret vācu fašistiem.

Tādai melnai dienai ir obligāti jābūt latviešu kalandārā. Latviešu kalandārā ir obligāti jābūt melnai dienai, kas ir veltīta tautas naida apliecinājumam pret vācu fašistiem. Protams, tā var būt arī cita diena. Šai dienai nav obligāti jābūt 16.martam. Var izvēlēties arī citu dienu. Taču obligāti tādai melnai dienai ir jābūt latviešu kalendarā. Latviešu tautai obligāti ir jāapliecina savs naidis vācu fašistiem. Tas ir jādara regulāri un nepārtraukti, kamēr eksistēs latviešu tauta kā vienots un suverēns etniskais kolektīvs.

Iemesls tādas dienas nepieciešamībai ir konkrēts un loģiski neapstrīdams – vācu fašisti gribēja iznīcināt latviešu tautu kā nevērtīgu tautu! Atkārtoju, pasvītrotot doto faktu: **vācu fašisti gribēja iznīcināt latviešu tautu kā nevērtīgu tautu!** Vācu fašisti plānoja pēc savas uzvaras II Pasaules karā iznīcināt latviešu tautu kā nevērtīgu tautu!

Domāju, lieki ir norādīt, ka tik necilvēciski pret latviešu tautu neviens nav izturējies! Citas tautas pret latviešu tautu ir dažādi izturējušās. Taču nevienas tautas varas elite neplānoja latviešus iznīcināt kā nevērtīgu tautu. To plānoja vienīgi vācu fašisti. Un viņi noteikti būtu iznīcinājuši latviešus, ja būtu uzvarējuši II Pasaules karā. Vācu fašistu uzskatā latvieši ir nevērtīga tauta, kas ir jāiznīcina.

Domāju, lieki ir atgādināt, cik absurda ir mūsdienu latviešu tautas vienas daļas attieksme pret vācu fašistiem. Vācu fašistu apjūsmošana pēcpadomju laikā katru gadu 16.martā ir visuzskatāmākais piemērs latviešu tautas vienas daļas absurdaļai vēsturiskajai atmiņai. Tā vietā, lai nosodītu un vienoti apliecinātu nacionālo naidu pret vācu fašistu plānu iznīcināt latviešus kā nevērtīgu tautu, tautas viena daļa nevēlas zināt un ņemt vērā drausmīgo vēsturisko patiesību. Tautas viena daļa kā spītīgi apmāta nespēj objektīvi izprast un novērtēt drausmīgo vēsturisko patiesību.

Nav taču grūti saprast, par ko liecina tautas vienas daļas vēsturiskās atmiņas absurdās kroplības? Tās liecina par to, ka vācu fašistiem varbūt bija taisnība – latvieši ir nevērtīga tauta! Cits izskaidrojums nemaz nevar būt, ja mūsdienu latvieši ar ziediem un dziesmām 16.martā sveic savas slepkavas – latviešu holokausta plānotājus! Cits izskaidrojums nemaz nevar būt, ja ņemam vērā arī rusofobijas izplatības drausmīgo apjomu šodienas latviešu sabiedrībā. Daudzi latvieši nevis nosoda vācu fašistus, bet nosoda savus glābējus! Tā ir neticama situācija! Tā ir nenormāla situācija! Tā neliecina par tautas vērtību! Tauta taču neko nav darījusi, lai likvidētu tautas tās daļas rīcību, kas apkauno visu latviešu sabiedrību! Tauta neko nav darījusi, lai visi latvieši ar cieņu

izturētos pret saviem glābējiem, kuri novērsa latviešu holokaustu! Tautas kalendārā nav nacionālā naida melnā diena pret vācu fašistiem! Kamēr latviešu sabiedrībā turpinās 16.marta ārpriests, visai cilvēcei ir tiesības latviešus uzskatīt par nevērtīgu tautu. Tas nav patīkami, bet tas ir pilnā mērā pelnīti!

Zināšanu ideoloģija

Tomēr cilvēku priekšstatiem par ideoloģijas melīgumu ir reāls pamats. Pēc II Pasaules kara līdz pat šodienai ar ideoloģiskajiem meliem nākas regulāri sastapties, jo tika radīta jauna tipa ideoloģija, kas pilnā mērā balstās uz meliem.

Melīgās jaunā tipa ideoloģijas rašanos veicināja sociāli politiskie apstākļi. Pēc II Pasaules kara cilvēces dzīvē pirmo reizi radās apstākļi, kuri lika būtiski izmainīt ideoloģijas saturu un funkciju.

Idealizēto emocionālo konstrukciju vietā stājās zināšanu bloki par noteiktām tēmām. Respektīvi, jaunā tipa ideoloģija tiecās vajadzīgajā virzienā ietekmēt cilvēku zināšanas. Jaunā tipa ideoloģija cilvēkiem neko nesola un cilvēkus nekur neaicina. Jaunā tipa ideoloģija vienīgi sniedz cilvēkiem zināšanas. Sniedz tādas zināšanas, lai cilvēki visu uztvertu un novērtētu ideoloģiski vajadzīgajā virzienā. Jaunā tipa ideoloģija cilvēkus zombē nevis ar skaistiem lozungiem, bet ar speciāli atlasītām un apstrādātām zināšanām. Tāpēc jaunā tipa ideoloģiju vēlos dēvēt par zināšanu ideoloģiju. Ja agrāk ideoloģijas saturs un funkcija bija tautas cilvēciskās kvalitātes uzlabošana un valsts celtniecība, mobilizējot konkrētu sabiedrību (nāciju) noteiktu tagadnes un nākotnes uzdevumu izpildei, tad pēc II Pasaules kara ideoloģijas misija radikāli izmainījās.

Pirmkārt, jaunā tipa ideoloģija adresēta visai cilvēcei.

Otrkārt, jaunā tipa ideoloģijas uzdevums ir ietekmēt visas cilvēces zināšanas par noteiktām parādībām. Un, lūk, jaunā tipa ideoloģijas melīgums izpaužas tādējādi, ka tiek izplatītas nepatiesas zināšanas.

Pēc II Pasaules kara cilvēces vēsturē pilnīgi jauns notikums bija tā saucamais aukstais karš. Cilvēce lieliski pazina „karstos karus”, risinot konfliktus bruņotā veidā un frontes ierakumos. Ar „auksto karu” cilvēce sastapās pirmo reizi. Konfliktus nācās risināt ideoloģiskā veidā. Pats par sevi saprotams, ka „aukstais karš” (reāli – ideoloģiju karš) stimulēja jauna tipa ideoloģijas rašanos, un ideoloģijas jauns tips tika ļoti veiksmīgi radīts.

To radīja anglosakšu politiskā elite ASV virsvadībā. PSRS ideoloģijā pēc II Pasaules kara nekas principā nemainījās, turpinot planetārā mērogā propagandēt sociālisma (komunisma) skaistos ideālus. Rietumu jaunā tipa ideoloģija nepropagandē skaistus ideālus, bet noteiktas zināšanas par visjaunāko laiku vēsturi, PSRS, sociālismu.

Skaidrs, ka zināšanu propaganda (zināšanu ideoloģija) ir piezemētāks un masu cilvēkiem saprotamāks līmenis nekā komunistiskās nākotnes skaistās fantāzijas. Tāpēc nav jābrīnās, ka PSRS zaudēja „aukstajā karā”.

No raksta „Zināšanu ideoloģijas dvīņu brāļi”.

Konteksts

Ukrainas notikumi noteikti ir planetāri globālo procesu sastāvdaļa. Ukrainas notikumu analīzē noteikti jāņem vērā planetāri globālais konteksts.

Šajā kontekstā no vienas puses ietilpst tie procesi, kuri attiecas uz „balto” cilvēku likteni. No otras puses ietilpst tie procesi, kas attiecas uz citu rasu (civilizāciju) likteni. Praktiski tas nozīmē, ka centrā ir planetāri globālā demogrāfiskā pāreja un tas viss, kas ar to saistīts. Eiropēdiem tā ir izmiršana, pirmsnāves agonija, planetārās iniciatīvas un kulturoloģiskā statusa zaudēšana. Citām rasēm tas ir demogrāfiskais kāpums, pasionaritātes pieaugums, planetārās iniciatīvas pārņemšana un kulturoloģiskā statusa iegūšana un nostiprināšana. Tādējādi „baltie” zaudē savu lomu uz planētas un strauji nonāk citu enerģisku rasu pakļautībā. Protams, citas rases joprojām turpina

tradicionālo cīņu pret vesternizāciju un Rietumu civilizācijas kundzību, ko histēriski cenšas saglabāt „baltie”.

Katrā ziņā nav aizmirstams, ka planetāri globālajiem procesiem piemīt milzīgi sakāpināta enerģija. Tā ir tāda tipa enerģija, kas izpaužās pārejas posmos, kad visi spēki tiek koncentrēti gan iepriekšējās dzīves kārtības saglabāšanai, gan jaunu dzīves apstākļu izveidošanai. Tā ir strukturāli ļoti pretrunīga enerģija, kurai piemīt gan milzīgas ambīcijas, gan īstas pašpārliecinātības trūkums, gan hipertrofēta paš aizsardzība, gan fanātiska velme realizēt jaunus dzīves uzdevumus. Tā nav enerģija, kas ir raksturīga laikmetiem, kad ir iestājusies zināma dzīves stabilitāte, kas var pat robežoties ar stagnāciju. Tā ir enerģija, kurai piemīt izteikta agresivitāte, iracionālisms, saprāta zaudēšana, alogiskums uzvedībā un darbībā. Turklāt tas attiecas uz abām pusēm; tiem, kuri iet bojā un cenšas par katru cenu paildzināt savu eksistenci; arī tiem, kuri fanātiski vēlas radikāli optimizēt savu dzīvi saskaņā ar jaunajām vajadzībām.

Ukrainas notikumi parāda, ka agresivitāte, iracionālisms, saprāta zaudēšana, alogiskums uzvedībā un darbībā praktiski var prasīt arī lielus cilvēku upurus. Minētās īpašības transformējās ārprātīgā savstarpējā naidā, ārprātīgā cinismā, ārprātīgās psihiskās reakcijās. Tas bija sastopams arī agrāk, kur bojāejošā un reti nelietīgā ASV izprovocēja asiņainus slaktiņus. Tikai agrāk tas galvenokārt notika citu civilizāciju zemēs. Ukraina ir „balto” zeme, un Ukrainā pamatā izpaužās „balto” iekšējās kaislības, kuras stimulē demogrāfiskā pāreja un tās sekas. Kaislības atklāj „balto” degradāciju: latviešu pagrimumu, ebreju pagrimumu, ukraiņu, krievu pagrimumu, arī citu Eiropas tautu pagrimumu, vairs nespējot objektīvi vērtēt savu dzīvi. Ukrainas notikumi atklāj, cik grandiozi eiropēdu prātu ir aptumšojis rases kritiskais un bezcerīgais stāvoklis.

Saprotams, šis stāvoklis lielā mērā ir arī pašu „balto” uzkurināts. Tas nav tik lielā mērā citu rasu uzkurināts. Pirmsnāves agonijā „baltie” paši sāk viens otru iznīcināt. „Balto” morālais un intelektuālais pagrimums jau ir tik grandiozs, ka par lielajiem cilvēku upuriem var teikt – „viņi paši to ir pelnījuši”.

Piemērs

Šodien no rīta sacerētajam tekstam „Konteksts” vakarā ieguvu šādu apstiprinājumu:

Укропомрачение

О духовных причинах украинского кризиса

О глубоком духовном помрачении многих сегодняшних граждан Украины, о зомбировании и самозомбировании говорят ужасающие факты. «Восторги смерти» хлещут с телеэкранов, брызжут из социальных сетей, звучат на улицах. Иначе как коллективным и индивидуальным беснованием это объяснить затруднительно.

Одна из причин помрачения — внедрение в течение 23 лет сектантского мышления. Украину даже называли полигоном для сект. Здесь их около 70-ти. И персоны в политикуме соответствующие — начиная с пастора Турчинова, продолжая сайентологом Яценюком, завершая самосвятом Филаретом Денисенко, т.н. «киевским патриархом».

Коллега описывает случай инверсного сектантского сознания в Киеве: «Тетка лет шестидесяти приблизилась ко мне: "В нашей церкви пастор нам объяснил, что Путин — это сатана в человеческом облике". Сказала и начала смеяться чуть ли не гомерическим смехом. Потом остановилась и спросила: «Не верите? Зря, зря... Приходите в воскресенье к нам. Мы поем, славим Бога».

Izredzēto tipāžs

Vēl viens oriģināls risinājums: par proletariāta un buržuāzijas mentalitātes kopību un lomu Rietumu civilizācijas katastrofā.

„Pašlaik postburžuāzijas mentalitāte uzskatāmi atsedz Rietumu civilizācijas katastrofu sabiedrības elites līmenī. Ja PEP mentalitātē katastrofa atsedzas ļaužu masu līmenī, tad postburžuāzijas mentalitātē katastrofa atsedzas sabiedrības valdošās daļas līmenī.

Abas grupas civilizāciju grauj divējādi.

Pirmkārt, PEP un postburžuāzija atsakās no sociālās solidaritātes, sociālā kolektīvisma un elementāras cilvēciskās solidaritātes. Atsakās no līdzcietības it kā nepiemērotajiem cilvēkiem, kuri nav piemēroti dzīvei ciniskajā un antihumānajā materiālistiskajā atmosfērā. Gan PEP, gan postburžuāzija ciniski apliecina galēji individuālistisku pieeju ar rasistisku noslieksmi, atsakoties atzīt un cienīt tos, kuri viņiem šķiet neveiksminieki un neizdevušies tipi. Arī Latvijas medijos laiku pa laikam iezaigojās augstprātīgs naidis pret tiem, kuriem ir vajadzīga sociālā palīdzība un tai nākas atdot budžeta naudu, kuru savējie varētu klusi sadalīt starp savējiem.

PEP un postburžuāzijas materiālistiskā morāle ir rupjš izaicinājums kristiānisma morālei un sabiedrībai, jo normālā sabiedrībā dzīve nav iespējama bez sociālās saliedētības un gatavības vajadzīgajā brīdī izrādīt spontānu solidaritāti. PEP un postburžuāzija kristiāniskās brālības vietā realizē izredzētības kultu. Pie tam to nedara slepeni, bet demonstratīvi atklāti popularizē medijos. Latvijas galvaspilsētas mediju saturs ir teicams piemērs.

Otrkārt, PEP un postburžuāzija neatzīst kolektīvisma izpausmes. Atzīst vienīgi savas individuālās izpausmes. Zinātnes, mākslas, izglītības kolektīvi kopīgajiem sasniegumiem izredzēto tipāzs pretstata savu individuālo saprātu un atzīst vienīgi sava individuālā saprāta unikālos un ģeniālos izgarojumus. Noteikta vērtība ir tikai izredzētā tipāža darbībai, jo tā ir dzīves saimnieku, suverēnu privātpašnieku, auglīgu biznesmeņu un veiklu klerku kreatīvās šķiras individuālā darbība, kas tiek pretstatīta jebkurai kolektīvajai darbībai.

Ļoti nepatīkami ir tas, ka individuālā saprāta unikālo un ģeniālo sasniegumu slavēšanā ietilpst kultūras mantojuma un radošo personību ignorēšana un izsmiešana, kas civilizācijas katastrofu iekrāso sevišķi bēdīgi. Labi ir zināms, ka tiem, kuri neciena un nemācās no pagātnes, neciena sabiedrības patiesi spējīgākos un talantīgākos cilvēkus, nav nekāda nākotne.”

No esejas: Civilizācijas katastrofālās sprukas. Sestā eseja: izredzēto tipāzs.

Stereotipi

Var konstatēt vismaz piecus galvenos stereotipus, kuri kavē refleksijas mehānismus, neļaujot apzināti organizēt savas attīstības procesus. Tie ir stereotipi, kurus cilvēks pats ir izdomājis un tādējādi pats ierobežo savu brīvību. Cilvēks nonāk stereotipu gūstā.

Pirmais: cilvēks visam vainu meklē kauzāli – pagātnē un uzdodot jautājumu „Kāpēc?”. Tāpēc liekas, ka visi dzīves fenomeni tiecas no organizēta stāvokļa uz mazāk organizētu stāvokli.

Otrais: priekšstats par zinātniski tehnisko revolūciju kā dabisku mehānismu cilvēces attīstībā.

Trešais: priekšstats, ka patērēšanas sabiedrībai nav alternatīvas, un tas ir progresīvs sociālais modelis.

Ceturtais: racionālisma dominēšana ekonomikā, politikā, militārajā un citā sfērā.

Piektais: individuālisma dominēšana sociālajās attiecībās; indivīda tiesības tiek pārspīlētas, salīdzinot ar pienākumiem pret kolektīvu.

Patiesībā vajadzētu valdīt teleoloģiskajai pieejai, kad uzdot jautājumu „Priekš kam?” un atbildi meklē nākotnes jēgā.

Bērni

Demogrāfiskais aspekts ir ne tikai iedzīvotāju skaits, rases un tautu skaitliskā sastāva pieaugums. Demogrāfiskais aspekts ir arī bērni un ar tiem saistītais morāli psiholoģiskais stāvoklis.

Bērnu klātbūtne ievērojami izmaina vecāku psiholoģiju. Bērnu klātbūtne ievērojami kāpina vecāku atbildības pakāpi. Vecākiem rodas cits skatījums uz pasauli, dzīvi. Bērnu klātbūtne veicina domāšanas racionālismu, saprātīgumu. Vecāki jūtas atbildīgi par savu bērnu likteni, tāpēc arī pret sevi izturās ievērojami atbildīgāk, jo bezatbildība atsauksies uz bērnu labklājību, nākotni.

Bērnu klātbūtne kāpina ne tikai vecāku individuālo atbildību. Bērnu klātbūtne kāpina sabiedrības sociālo atbildību. Ja sabiedrībā ir daudz bērnu, tad sabiedrības institūtiem ir par viņiem jā rūpējās. Sabiedrības institūtu atbildības mērs manāmi pieaug, ja sabiedrības locekļiem ir daudz bērnu.

Bērnu skaita pieaugums var pozitīvi izmainīt sociuma apziņu, mazināt iracionālismu un hēdonismu.

Vēsture

Kas ir vēsture? Var būt vismaz divi savādāk formulēti jautājumi.

Vai vēsture ir organisks process? Vai vēsture ir tāds pats process, kāds sastopams dzīvo organismu izaugsmē vai bioloģisko organismu evolūcijā?

Jeb varbūt vēsture ir cilvēku apzināti konstruēta izpausme tāpat kā ir veidots jebkurš mehānisms?

Lai atbildētu uz jautājumu, kas ir vēsture, noteikti ir jāatbild uz jautājumu, kas ir sabiedrība? Vai sabiedrība ir organisms jeb mehānisms?

Ja sabiedrība ir organisms, tad sabiedrība rodas uzvedības normu evolūcijas rezultātā. Šīs normas neviens apzināti neizdomāja. Uzvedības normas ir sarežģīta procesa rezultāts. Tas ir process, kurā katrs jauns solis balstās uz visu iepriekšējo soļu vēsturi.

Cits viedoklis: sabiedrību veido apzināti, ņemot vērā mērķtiecību, vajadzību. Lai sabiedrību veidotu apzināti un mērķtiecīgi, tad ir vajadzīgi divi komponenti: 1) radošā elite, kas vada procesu, un 2) „materiāls”, no kura izveidot sabiedrību.

Eliti (inteliģenci) franču vēsturnieks *Augustin Cochin* (1876-1916) nosauca par „mazo tautu” pretstatā „lielajai tautai”- ļauzu masām, sabiedrības veidošanas „materiālam”.

Kultūras ekonomika

Šodien populārā attieksme pret garīgo kultūru kā ekonomikas sastāvdaļu sākās 20. gs. 60. gados, kad tika izstrādāts kultūras ekonomikas koncepts. Tas varēja notikt vienīgi Rietumos, jo PSRS publiskajā telpā nebija iespējama attieksme pret garīgo kultūru kā ekonomikas priekšmetu, tirgus sastāvdaļu u.tml.

Rietumos pirmā grāmata par kultūras ekonomiku ir darbs: *Baumol W.J., Bowen W.G. Performing Arts – the Economic Dilemma. Twentieth Century Fund, New York, 1966.*

Tagad Rietumos un arī pie mums Austrumeiropā kultūras ekonomika ir populāra augstskolās, garīgās kultūras menedžmenta institūcijās.

Politika

Atsevišķās valstīs tagad ir cieņā Karls Šmits. Viņa uzskati par politiku nav zaudējuši aktualitāti. Iespējams, tāpēc, ka šodienas Rietumu politika ir amorāla un iracionāla. Karls Šmits savos darbos runā par politikas racionālismu un objektivitāti – bez apriorām dogmām un imperatīviem. Viņa uzskati pelna ievērību vispārējā mentālā haosa laikmetā.

Politisko principu dominēšana sabiedrības dzīvē ir visaptveroša. Politika ir galvenais ekonomikā, garīgajā kultūrā.

Politikas galvenais avots ir tautas griba; tautas griba ir politikas faktors, bāze, pamats. Tāda ir kolektīvā vēsturiskā ideālisma teorija.

Tautas griba var izpausties dažādās formās.

Politika ir konkrēti saistīta ar diviem faktoriem: 1) tautas vēsturisko konkrētiku, kurai ir noteiktas kvalitātes raksturs un griba; 2) sabiedrības un valsts vēsturisko specifiku: tradīcijām, pagātnes mantojumu, kas koncentrējās tautas politiskajā darbībā.

Kas notiek dzīvē?

Dzīvē reāli tiek īstenota antinacionāla, redukcionistiska ideoloģija, kas ignorē tautas gribu, pagātni, kvalitatīvo vienotību un vēsturiskā ceļa garīgo jēgu.

Tauta politiski eksistē tikai tad, ja veido neatkarīgu politisko kopumu un ja sevi pretstata citiem politiskajiem kopumiem sava kopuma specifiskas saglabāšanas vārdā. „Mūsējie” – „nemūsējie” vienmēr reāli eksistē. Taču to ignorē humānistiskās demagoģijas vārdā, lai neapvainotu mazākumu un „nemūsējos”.

Divdomīgums

Šodien situācija ir divdomīga. No vienas puses tiek atzīts, ka akadēmiskai personai nav nekāda ietekme. No otras puses ir zināms, ka cilvēki vairs nelasa, netiecās iepazīt filosofiju, vēsturi. Taču tajā pašā laikā tiek runāts par kreativitāti, kreativitātes laikmetu, inovācijām, inovāciju nepieciešamību un izšķirošo lomu mūsdienās. Vārdu sakot, situācija ir ne tikai divdomīga, bet absurda; idejiskais mantojums neinteresē, bet jaunas idejas pieprasa, cenšas radīt...

Situācijas divdomību pastiprina atsevišķas modīgas nostādes. Piemēram, modīga rekomendācija par to, ka šodien ir jāprot oriģināli kliegt vai ļoti skaļi kliegt, lai tevi sadzirdētu Internetā.

Cita pamācība: domāt ir nepieciešams, bet nav nepieciešams pārāk dziļi domāt. Tāpēc pārāk dziļi nedomājošie ir spējīgi Internetā izraisīt milzīgu intelektuālo troksni.

Tie, kuri sevi šodien pasniedz kā intelektuāli, pirms gadiem 100 tādu godu nebūtu ieguvuši savas primitivitātes dēļ. Masu izglītības, masu augstākās izglītības laikmetā katrs var pats sevi iecelt par intelektuāli. Arī tā, protams, ir divdomīga situācija.

Izglītība

Uz izglītības sistēmas maiņu atsaucās paradigmas maiņa. Taču galvenais – atsaucās šīs maiņas būtība: mēs zinām, no kurienes nākam, bet nezinām, uz kurieni ejam. Tāpēc rodas visdažādākā veida haoss. Tās laikā inteliģence kļūst par zagļiem, blēžiem, pseidozinātniekiem, izglītības iestādēs visu pārdod un pērk, katra augstskola sevi reklamē kā vislabāko un viselitārāko Latvijā.

Izglītībai teorētiski ir jānoved jaunais cilvēks līdz kaut kādam modelim, paraugam. Augstākajai izglītībai ir jaunietim jāpalīdz izvēlēties dzīves ceļu. Bet ko darīt tad, ja tāds ceļš nav vispār, ja sabiedrība nezina, uz kurieni dodas?

Rietumu civilizācijā notiek paradigmas maiņa. Apgaismības paradigmas ideāli vairs neeksistē. Vispārējā obligātā izglītība kā sociālā prasība atmirst. Latvijā bērni var neiet skolā. Primitīva izglītība no vienas puses, iemācot tikai lasīt un rakstīt, dziedāt „Kur tu teci, gailīti manu...”, dejojot „Tūdaliņ, tāgadiņ...” Taču no otras puses augsti specializēta izglītība koledžās, pēc kuras nevar uz kartes parādīt savu kaimiņu valsti...

Postmodernisma personība

Postmodernisma personība ir jauns personības tips. Katram laikmetam ir savs specifisks personības tips. Postmodernisma laikmets nav izņēmums, jo arī tajā var konstatēt jaunu specifisku personības tipu, kas ir iespējams tikai zināmos apstākļos.

Postmodernisma personības iezīmes ir vairākas. Viena no galvenajām – ultraspeciālists kaut kādā ultrašaurā jomā, bet tumsonis citās zināšanu jomās.

Postmodernismā zinātnes vietā ir postzinātne.

Izglītības vietā ir postizglītība.

Postzinātnes un postizglītības sfērā dominē šarlatānisms un pseidoaktivitātes – zinātnes un izglītības imitācija.

Saprotams, postzinātne un postizglītība uzplaukst tikai tajās vietās, kur visus dzīves procesus vada masu cilvēki-pārsvarā postcilvēki, kā tas ir Latvijā.

Zinātnes un izglītības (postzinātnes un postizglītības) jautājums attiecīgajā zemē ir vienots ar šīs zemes (valsts) vietu pasaules politisko un ģeopolitisko koordinātu sistēmā. Tas attiecas arī uz

Latviju, kurai šai sistēmā nav konstruktīva vieta un nevar būt tāda vieta vispārējās neattīstības dēļ. Tikai neattīstītā zemē ir iespējams jautājums: „Ja tu esi tik gudrs, tad kāpēc esi tik nabadzīgs?”.

Neattīstītās zemēs zaļo un zied neoliberālais pragmatisms izglītībā. Postcilvēkiem nav grūti iestāstīt, ka neoliberālais pragmatisms ir visprogresīvākā pieeja cilvēces vēsturē. Saskaņā ar šo pieeju postcilvēkus pamāca izglītībai naudu krāt jau tad, kad bērns vēl atrodas mātes vēderā. Ja nebūs nauda, tad neiegūs izglītību - diplomu.

Postcilvēkiem, protams, nesaka, ka nauda ir jākrāj, lai plauktu postzinātne un postizglītība kā privātais bizness. Postcilvēkiem, protams, nesaka, ka starp zināšanām un izglītību neattīstītās zemēs ir milzīga atšķirība. Neattīstītās zemēs nav tāpat kā attīstītās zemēs, kurās zināšanas ir vajadzīgas, lai būtu cilvēks. Neattīstītās zemēs cilvēki nav vajadzīgi. Vajadzīgi ir vienīgi postcilvēki, kuriem ir diploms. Postcilvēkiem diploms ir vajadzīgs, lai viņi būtu firmu personāls.

Postmodernisma personības ģenēze notiek paradoksālā laikā. Mūsdienu aerokosmiskās tehnoloģijas spēj palīdzēt atrauties no Zemes; elektroniskā mikroskopija bioloģiem paver iespēju iejaukties genomā; pirms bērna piedzimšanas vecākus var savlaicīgi brīdināt par ģenētisko anomāliju; var pārvietot ģenētisko materiālu telpā un sintezēt jaunā vietā.

Paradoksālais ir tas, ka no vienas puses nākas konstatēt ultrazinātņi, bet no otras puses šarlatānismu (postzinātņi); no vienas puses var sastapt ultraizglītotus indivīdus, bet no otras puses postizglītības radītās fantastiska mēroga tumsoņas ar diplomu – postmodernisma personības.

Pamati

Mūsdienu pasaules globālajām tendencēm ir garīgs raksturs, izpaužoties mentālajā, bet nevis empīriski materiālajā sfērā.

Galvenās tendences ir t.s. informācijas revolūcija (Internets), ekonomiski finansiālā revolūcija (t.s. finansu kapitālisms), ģeokrātiskā revolūcija (ģeopolitikas prioritāre), postmodernistiskā apziņas revolūcija (idejiskais plurālisms, tolerance).

Minētās tendences praktiski nozīmē empīrisko pamatu ekspropriāciju jeb pasaules dematerializāciju, pasaulei atņemot pamatus. Par ko tas liecina?

Tas liecina, ka zūd priekšstats par kaut kādu stabilu esamības pamatu. Ja nav stabila pamatu, tad arī viss pārējais ļodzās. Cilvēki nezina, kas ir pasaules pamatā.

Mākslā tas izpaužas abstrakcionisma un simbolisma ekspansijā, - māksla pārstāj ticēt priekšmetiskajai pasaulei un cilvēka gnozeoloģiskajām spējām. Tāpēc māksla pati kļūst izziņas instruments.

Sākās „karš” pret substancēm. Pret fizikāli ontoloģiskajām, sociālajām, garīgās kultūras, morāles substancēm – matērijas paveidiem, būtiskām atziņām, normām. „Kara” iegansts ir neziņa, neticība.

Kādreiz domāja, ka atoms ir visa pamats. Taču elektrona atklāšana sagrāva iepriekšējos ieskatus. Zuda pamats, „pasaules ēkas pamatķieģelis” (atoms) izzuda.

Radās koncepcija, ka visa pasaule ir nevis stabila matērija, bet enerģija. Radās enerģijas determinisms – visa pamatā ir enerģija. Cilvēki vēlas stabilitāti. Stabilitāte tika iegūta, balstoties uz atziņu par enerģijas pamatprioritāti.

XX gs.beigās izmainījās garīgā atmosfēra. Šodien progresu idejai ir cita ontoloģiskā bāze. Agrāk progresu ideja balstījās uz sekojošām nostādnēm:

- mākslīgais, kas ir radīts saskaņā ar zinātnes receptēm, ir labāks par dabisko – dabas doto vai mantoto no senčiem;
- progress ir bezgalīgs laikā un telpā;
- progress ir universāls – der visiem hominīdiem.

Mūsdienās visas trīs nostādnēs (postulāti) nefunkcionē. Tagad pret progresu izturās savādāk; proti, neuzticās minētajiem postulātiem.

Vēl vēsturiski nesen (šo rindu autora jaunībā) polimēru ķīmijas izstrādājumiem vajadzēja aizstāt visu dabisko. Taču tas nenotika. Iemesli vairāki. Noteikti viens no galvenajiem iemesliem

ir tas, ka ķīmiskie izstrādājumi ir kaitīgi cilvēka veselībai. Tāpēc šodien tehnikas monoteisma reliģijas vietā ir fantastisks pagānisms – cilvēki pieprasa visu dabisko.

Dabas objektiem ir bezgalīga komplicētība un daudzveidība, ar kuru konkurējošais zinātniskais prāts nevar sacensties. Šī atziņa tagad dominē. Šī atziņa var zināmā mērā „nomierināt” cilvēku, vēloties noskaidrot pasaules pirm pamatu.

Pretestība

Arnolds Toinbijs rakstīja: „ASV nevar ieinteresēt pasauli ar savu galējā individuālisma doktrīnu”. Taču ASV cenšas to darīt, sastopoties ar pretestību. Lūk, daži piemēri no Eiropas politiskās elites pretestības.

Šarls de Golls, Eiropas pēdējais bruņinieks, savos memuāros raksta par amerikāņu tieksmi valdīt, angļu pakļāvību amerikāņiem; viņš slavē PSRS spēju pretoties ASV hegemonijai, PSRS atdeva kara parādus, nepieņēma Maršala plānu, nepiedalījās Pasaules valūtas fonda un Pasaules bankas darbā.

XX gs. 90.gados pret ASV atklāti vērsās daudzi Rietumeiropas ministri, politiķi:

Seržio Romano – Itālijas ārlietu ministrs,

Mišels Žobers – Francijas kara ministrs,

Žans Pjers Ševennans – Francijas iekšlietu ministrs,

Ivs Lakosts – franču militārais eksperts, ģeopolitiķis.

Bijušais Francijas prezidents Miterans pirms nāves reiz teica: „Francija vēl nezina, ka mēs karojam ar Ameriku. Jā, jā, notiek nemitīgs karš, ekonomiskais karš, karš uz dzīvību un nāvi”.

1996.gada 14.augustā Francijas prezidents Ž.Širaks paskaidroja, kāpēc atsakās no franka un pāriet uz eiro: „Tas palīdzēs cīnīties pret ASV hegemoniju”.

Vācijas kanclers H.Kols franču TV 1997.gada 13.februārī teica: „Mums nav vairāk vajadzīga ASV vadība, aukstais karš ir beidzies”. Vācija atzina (bez saskaņošanas ar ASV) Horvātiju, Slovēniju. H.Kola lozungs 1998.gada vēlēšanās: „*Deutschland – Weltklasse*” (Vācija – pasaules lielvalsts). Saprotams, tāds lozungs bija tēmēts uz amerikāņiem.

Impērija

Amerikāņu politiskā doma savu valsti raksturo kā impēriju. Īpaši aktīvi to dara neokonservatori. Pret impēriju (konceptu) viņi izturās kā pret kārtības iemiejotību, varas organizācijas universālu modeli un scenāriju.

Bet vai ASV ir kārtības nesēja pasaulē un kārtības uzturētāja pasaulē?

Faktiski ir pretēji. ASV ir haosa izraisītāja. Visjaunākajos laikos haoss tiek izraisīts apzināti gan ar „mīksto” spēku, gan ar „karsto” spēku. Obama ir Nobela miera prēmijas laureāts, taču kā virspavēlnieks karo vairākās citās zemēs.

Haoss rodas tur, kur tiek uzspiestas Rietumu liberāli mesianiskās formas. Amerikāņu „kārtība” balstās metodoloģiskā individuālisma absolutizācijā (individuālisms kā metodoloģiskā bāze jebkurā dzīves formātā). Anglosakšu zemēs individuālisma politika un ideoloģija sekmīgi ieviesās. Sagraujot sociālo (sociāli kolektīvo) kā sabiedriskās dzīves pamatu, anglosakšu liberālisms nesagrauj sabiedrību, valsti.

Individuālisms ir amerikāņu impērijas pamatā, kad dominē individuālās brīvības, individuālās varas, individuālās gribas patoss.

Taču Rietumu liberālisms ir kļuvis pašmērķīgs, pāraudzis neierobežotā brīvībā un brīvībā bez jebkādas atbildības – individuālās, kolektīvās. Tas faktiski ir Rietumu (arī ASV impērijas) pašlikvidācijas process. Karens Svasjans nesaka „krīze”, bet saka „pašlikvidācija”. Tas ir haoss pašā Rietumu civilizācijā. ASV impērija pati savā vidē producē haosu.

Patiesība

Aristotelis: patiesība ir intelekta intencionāla piekrišana reālajai lietai vai tās atbilstībai.
Patiesība ir lietu atbilstība zināmam pārbaudes kritērijam – teorētiskam, empīriskam.
Patiesība ir adekvāta informācija par lietu, parādību.
Patiesība ir īstenības adekvāta atspoguļošanās apziņā.
Iracionalistiska pieeja patiesībai sākās 19.gadsimta beigās.
Absolūta patiesība – pilnīgas, pabeigtas zināšanas.
Nosacīta patiesība – nepilnīgas, bet patiesas zināšanas.
20.gs. radās neopozitīvisms. Tas apskata 1) empīrisko patiesību (apstiprina pieredze) un 2) loģisko patiesību (apriora, no pieredzes neatkarīga patiesība).

Michael Polanyi

Michael Polanyi (1891-1976) – Ungārijas ebrejs, dzīvoja Anglijā, fiziķis, ķīmiķis, zinātnes filozofs. Atsevišķas tēzes no viņa uzskatiem.

Cilvēks dzīvo nevis zinātniski konceptuālu dzīvi, bet konkrētu personisko dzīvi, kurā zinātniskajiem risinājumiem nevar būt galvenā loma. Galvenais ir sevi iepazīt un dzīvot saskaņā ar savām izjūtām. Cilvēkā eksistē „personiskās (klusējošās) zināšanas”. Grāmata „Personiskās zināšanas” (1958); kr.val. – 1985.g.

Vēl ir „*tacit knowledge*”. Tās ir zināšanas, kuras nevar viegli nodod citiem. Viņa aforisms: „*We can know more than we can tell*” (mēs varam zināt vairāk nekā spējam izstāstīt).

Zinātniskajā izziņā zinātniskās zināšanas ir 1) centrālās zināšanas, eksplicētās, tiešās, interpersonālās zināšanas; tiek translētas bez personiskiem sakariem, subjektivitātes piedevas; 2) perifēriskās, netiešās zināšanas, implicētās zināšanas, kas rodas praktiskās darbības laikā un tiek translētas mācīšanās procesā.

Ļoti bieži akcentēja zinātnieka radošo brīvību.

Anarhists

Paul Karl Feuerabend (1924-1994) slavenākā grāmata saucas „Pret metodi. Izziņas anarhistiskās teorijas apraksts”.

Autora pārlicībā zinātne ne ar ko neatšķiras no mīta. Racionalitāte ierobežo cilvēka radošās spējas, radošo brīvību un tāpēc arī zinātni ir jāatbrīvo no racionalitātes.

Zinātnei der viss, kas veicina panākumus. Zinātnieks, kurš aizstāv savas idejas, drīkst tās propagandēt – politiski, ideoloģiski, izmantojot visdažādākos paņēmienus, pat psiholoģiski zombējot.

Brīvā sabiedrībā zinātnei ir jāatbrīvojās no sava šovinisma, pārākuma apziņas, izcilās vietas kultūrā.

Zinātnei ir jāatbrīvojās no valsts gādības.

Autors zinātnes attīstības kontekstā priekšroku dod plurālismam, anarhistiskai un antiscentistiskai pieejai. Viņa gnozeoloģiskā attieksme pret zinātni ir tipiski postmodernistiska attieksme.

Debespolitika

Krievijā pēcpadomju gados ir sastopams tāds intelektuālais virziens kā debespolitika (*небополитика*). To attīsta armijas bijušie izlūki un speciālo dienestu analītiķi, kuri savā laikā studējuši *Военный институт иностранных языков Красной Армии*.

Internetā savos saitos viņi debespolitiku definē kā laika un gara doktrīnu. Salīdzinoši: ģeopolitika ir telpas un sociuma doktrīna. Viņu ieskatā sirdsapziņa ir zināšanu transinformatīvais līmenis. Ticība stimulē garu. Gars atmodina sirdsapziņu. Sirdsapziņa ir iedzimtā patiesība. Bet patiesība ir patiesība realitātē.

Debespolitika pievēršās globālo procesu prognozēšanai. Tā, piemēram, Krievijā būstiskas pārmaiņas notiks 2012.-2015.gadā, uzvara būs 2015.-2027.gadā.

Progenozēšanā tiek izmantota kosmoloģiska rakstura informācija par Visuma procesiem un to saistību ar sociālajiem procesiem uz Zemes. Eksistē tēze: pasaules izglābšanās ir cilvēkā; cilvēka izglābšanās ir cilvēcē; cilvēces izglābšanās ir pasaules uzbūvē. Uzvaras rezultāts: baltā paradigma pasaulē valdīs, to dos Krievija, uzvarēs gara brīvība.

Debespolitikas autori uzskata, ka pastāv trīs zināšanu veidi: 1) ezoteriskas slepenas zināšanas, 2) zinātniskās zināšanas un 3) reliģiskās zināšanas.

Debespolitikas autori saka, ka konkurencē uzvar tas, kas kontrolē nākotni. Bet nākotnē visu izšķir sirdsapziņa. Pasaule nepastāv bez iracionālā.

Meli

Viena no Rietumu lielākajām nelietībām ir pierakstīt sev uzvaru II Pasaules karā, apzināti noklusējot PSRS lomu fašisma iznīcināšanā.

Statistika ir šāda.

No karadarbības 1418 dienām karadarbība vācu-PSRS frontē bija 1320 dienas, bet Rietumu frontē – 293 dienas.

Vācu-PSRS frontes garums bija 3000-6200 km, Rietumu frontes – 800 km.

Vācu-PSRS frontē Vācija zaudēja 73% no karavīriem.

Šarls de Golls

ASV hegemonijai Eiropā savā laikā visasāk pretojās Francija, kad prezidents bija Šarls de Golss. Viņš atklāti veica vairākus pasākumus pret amerikāņu uzkundzēšanos savā zemē un Eiropā vispār.

Viņš nosūtīja uz ASV kuģi ar 750 milj.dolāru, lai tos apmainītu pret zeltu un zeltu nogādātu Francijā.

Viņš izdzina NATO štabu no Francijas, izdzina 29 amerikāņu karabāzes un apm. 35 000 karavīrus. Francija izstājās no NATO.

Viņš palielināja savas valsts zelta rezerves no 500 kg līdz 4200 tonnām.

Likumsakarība

Labi ir zināms, ka pastāv milzīga atšķirība starp augšupejošu valsti un lejupejošu valsti. Augšupejoša valsts atbalsta talantīgus un dedzīgus cilvēkus. Lejupejoša valsts atbalsta tikai viduvējības un dažāda ranga deģenerātus, kas ir idejiski un organizatoriski impotenti cilvēki un kuriem ir zems morālais līmenis.

Vēsturiskās likumsakarības vienmēr iet roku rokā ar psiholoģiskajām likumsakarībām. Piemēram, jo radikālāki sociālie pārkārtojumi, jo lielāks pieprasījums pēc idejiski radikāliem cilvēkiem.

Viltība

Amerikāņu valdošā kliķe necīnās ar individuālo viedokli un necenšās aizbāzt muti atsevišķiem cilvēkiem. Amerikāņu valdošā kliķe maksimāli propagandē vajadzīgo viedokli, lai noslāpētu opozīcijas viedokli. Tāpēc rodas iespaids par vārda brīvību un demokrātiju, kas ASV faktiski funkcionē viltīgā un valdošajai kliķei izdevīgā veidā.

Tauta

Valsts var attīstīt tikai to vērtību sistēmu, kura ir tautas garā un prātā. Valsts nevar mākslīgi uzspiest citu tautu vērtību sistēmu, kas vienmēr ir noteiktas mākslīgas ideoloģiskās sistēmas uzspiešana un kurai ir savas doktrīnas saskaņā ar svešās valdošās elites interesēm.

Tāds viedoklis dominēja vēsturiski ilgu laiku. Vēsturiski ilgu laiku bija aizdomas, ka tautu var vadīt un ar tautu var manipulēt. Tagad šīs aizdomas ir izvērkušās stabilā un legālā konstatācijā. Valdošās elites publiski nekaunās atzīt, ka tauta ir vadāms fenomens un tas ir normāli.

Agrāk bija zināms viedoklis par tautas aizstāvjiem. Tauta pati sevi neaizstāv. Tas bija skaidrs. Skaidrs bija arī tas (jaunajos laikos), ka tautu aizstāv tās intelīgence. Intelīgenes misija ir kalpot tautai, realizējot apgaismības un sociāli politiskos projektus

Jau 19.-20.gs. mijā aktuāls kļuva jautājums par intelīgenes kvalitāti. Eiropā tas bija starptautiska rakstura jautājums, jo intelīgenes kvalitāte (nespēja aizsargāt tautu) izraisīja bažas un neapmierinātību daudzās zemēs. Īpaši tajās zemēs, ar kuru tautu valdošā elite veica grandiozas manipulācijas.

Tās Austrumeiropas tautas, ar kurām 20.gs. beigās sāka grandiozi manipulēt Rietumu (ASV) valdošā elite, uzspiežot t.s. liberālās demokrātijas, patērēšanas sabiedrības, hēdonisma vērtības, visvairāk izjuta savas intelīgenes palīdzības nepieciešamību, jo tautas intuitīvi pretojās „europeiskās kultūras augstākajiem sasniegumiem”.

Tautas intuitīvi saprata, ka tām uzspiež svešas un organiski nepieņemamas vērtības. Taču Austrumeiropas daudzās zemēs ar Latviju priekšgalā intelīgence izrādījās ļoti vāja, neapzinīga, nelojāla savai tautai, uzpērkama, zombējama, pakalpīga, nodevīga. Atsevišķām tautām (latviešiem) intelīgenes līmenis ne reti ir noslīdējis līdz deģenerātu pakāpei, kas var ļoti negatīvi atsaukties uz attiecīgās tautas likteni – pastāvēšanas un saglabāšanās iespējām. Tautas dzīve bez savas intelīgenes ir dzīve bez galvas un sirds – prāta un sirdsapziņas. Saprotams, tā nav dzīve, bet nīkuļošana, nevarot sagaidīt savu pēdējo stundu.

Krievijas intelīgenes kāda daļa ir spējīga palīdzēt tautai saglabāt un attīstīt savas kultūras vērtību sistēmu. Tauta to redz un jūtas gandarīta par intelīgenes misijas realizāciju. Taču otra intelīgenes daļa (5.un 6.kolonna) tautu tūlīt nosauca par „*много быдло*”, jo atsakās „europeizēties”.

Pasaules uzskats

Pasaules uzskats ir cilvēka metodoloģiskā pieeja saskarsmē ar ārējo un iekšējo pasauli. Tāpat kā jebkura metodoloģija, arī šī metodoloģija balstās uz noteiktiem elementiem.

Pasaules uzskata elementus var izkārtot zināmā secībā.

Pasaules uzskats sākas ar vērtību sistēmas elementiem: labais-ļaunais, pieļaujamais-nepieļaujamais, primārais-sekundārais, skaistais-neglītais, godīgais-negodīgais, patiesais-nepatiesais utt.

Pēc tam veidojās garīgās kultūras matrica: morāles normas, estētiskās normas, politiskās normas, sociālās komunikācijas normas, saimnieciskās darbības normas utt.

Pasaules valdība

Kas ir „pasaules valdība”? Kas tai ir galvenais?

„Pasaules valdība” ir ekonomikas valdība, un galvenais tai ir peļņa. Tādēļ tā propagandē liberālismu. Tādēļ tā iznīcina visas citas vērtības – garīgās kultūras, morāles, ideoloģiskās vērtības. Tādēļ tā atzīst, propagandē un atļauj pastāvēt tikai viena tipa vērtībai – liberālā tirgus vērtībai.

„Pasaules valdība” ir transnacionālais kapitālisms. Precīzāk: transnacionālā kapitālisma menedžeris. Tas ir menedžeris, kas iznīcina nacionālo satvaru, specifiku. Nacionālais kritērijs tiek noliegts. Jebkuras valsts, sabiedrības kritērijs ir tikai viens – ekonomika. Savukārt ekonomikas kritērijs arī ir tikai viens – peļņa.

Prizma

Mūsdienu pasaulē patērēšanas kaislību pārņemtajā sabiedrībā tagad daudzi ir aizmirsuši, ka cilvēks ir kultūras būtne; t.i., cilvēka dzīves īstenības uztveri nosaka kultūras prizma. Tas praktiski

nozīmē, ka cilvēks savu darbību, uzvedību un komunikāciju organizē nevis saskaņā ar biheivioristisko shēmu (stimuls-reakcija), bet balstoties uz nemitīgu hermeneitisko procedūru, kad dzīves īstenības fakti tiek interpretēti saskaņā ar iepriekšēju jēdzienisko shēmu, bet pati šī shēma tiek rekonstruēta un koriģēta jauno dzīves faktu ietekmē. Saskarsmē ar katru dzīves reālo situāciju cilvēks reaģē saskaņā ar savu kultūras identitāti. Kultūras garīgās shēmas ir primārais cilvēka dzīves īstenības uztverē.

Vītols

Vēl viens latvietis, par kuru jau zināju agrāk - lasīju viņa rakstu:

Витол Эдуард Арнольдович - кандидат философских наук Действительный член Российской академии прогнозирования, Международной академии исследований будущего, Международного философско-космологического общества Область научных интересов – космология, теория познания, концепции современного естествознания, научная картина мира, общая теория эволюции.

Vītols-1

Витол Эдуард Арнольдович Кандидат философских наук. В 1987 г. окончил Харьковский авиационный институт им. Н.Е.Жуковского (Национальный аэрокосмический университет Украины) по специальности «Самолетостроение». В 1987-1995 гг. занимался научно-исследовательскими и опытно-конструкторскими разработками в рамках проекта по созданию новой авиационной техники. Преподавал философию, культурологию, экологию и концепции современного естествознания в ряде российских вузов: Санкт-Петербургская академия культуры и искусств, Ростовский государственный строительный университет, Южно-Российский гуманитарный институт. В 1997 г. в Ростовском государственном университете защитил кандидатскую диссертацию по теме «Философско-космологическая концепция глобального эволюционизма». Руководил центром «Глобальные исследования». Действительный член Российской академии прогнозирования (2004 г.), Международной академии исследований будущего (2004 г.), Международного философско-космологического общества (2006 г). Автор нескольких монографий, учебных пособий и десятков статей по проблемам эволюции планетарных и космических систем. Область интересов и специализация: проблемы формирования новой картины мира, эволюция Вселенной, прогнозирование развития глобальных планетарных структур, футурология, типологизация современного эволюционизма.

web-сайт: www.mirfuture.narod.ru

Ideāls

Sociālajos procesos viena no galvenajām kategorijām ir vērtības kategorija. Vērtības formēšanās process ir sarežģīts.

Vērtības funkcionālā būtība arī ir komplicēta. Vērtības reizē ir sabiedrības attiecīgo centienu mērķis, kā arī kritērijs un ideāls.

Vērtību formēšanā cilvēks vairāk vai mazāk balstās uz zināmu algoritmu. Pirmajā vietā var būt ideāla fiksācija un tieksme sasniegt ideālu.

Ideāls ir tēls. Sākotnējā instinktīvajā daļā – morāli neitrāls tēls. Tas var būt emocionāli un semantiski nenoteikts tēls.

Ideāla intelektuālais, verbālais, semantiskais tēla noformējums rodas tad, kad sākas ceļš uz konkrētu mērķi, rodas konkrēta mērķa apziņa un tieksme katrā ziņā sasniegt konkrēto mērķi.

Pēc tam rodas vērtības: resursu kvalitāte, nosacījumi, noteikumi konkrētā mērķa sasniegšanai, kas var novest pie ideāla, - ideāls iegūst noteiktu intelektuālo, verbālo, semantisko noformējumu. Tas kļūst konkrēts – papildīts ar konkrētu saturu.

Shematiski var izdalīt šādas stadijas: 1) ideāla noformēšana, 2) mērķu noteikšana, 3) līdzekļu izvēle.

Konkrētu ideālu tipi ir visdažādākie: taisnīgas sabiedrības ideāls, politiskās darbības ideāls, morāles ideāls u.c.

Mitoloģija

Padomju laikā bija oficiālā valsts mitoloģija un pagrīdes mitoloģija – „ķēķa” kritiskā un hiperkritiskā mitoloģija.

„Perestroikas” musinātās „atklātības” laikā pagrīdes mitoloģija ieguva legālu raksturu. Radās pat aprobežota mode kritizēt partiju, specdienestus, formējot jaunu mitoloģiju par PSRS, PSKP, VDK.

90.gadu sākumā veco varu vairs nevajadzēja kritizēt. Radās jaunās varas kritika. Tā radās padomju kanonu kritikas vietā; proti, veco padomju laiku opozīciju nomainīja jauna pēcpadomju laiku opozīcija. Galvenais iemesls – „prihvatizācija”; vēlāk – nacionālās suverenitātes nodevība, inteliģences deģeneratīvais raksturs, „politiķu” cinisms un muļķības, vispārējas zagšanas un blēdību („shēmu”) ēras iestāšanās, traģiskā atskārsme par tautas patieso cilvēcisko potenciālu un vērtību.

21.gs. radās arī padomju laiku retrospektīvā mitoloģija – mitoloģija par padomju laiku priekšrocībām. Īpaši morāli tikumiskajā ziņā, sastopoties ar mūsdienu sabiedrības vispārējo morālo un intelektuālo pagrimumu.

21.gs. 10.gados radās nacionālā „veiksmes stāsta” hipertrofētā mitoloģija – valdošās kriminālās kliķes oficiālā mitoloģija.

Noteikti jāņem vērā, ka pēcpadomju laikā graužoša loma bija Rietumu neoliberalisma mitoloģijai, zombējoši izkropļojot divas pēcpadomju jauniešu paaudzes (99%). Rietumu neoliberalisma mitoloģija funkcionē paralēli vietējās valdošās kriminālās kliķes ideoloģiskajiem murgiem – mitoloģijai.

Vēl noteikti jāņem vērā, ka visam minētajam LR paralēli funkcionē arī amerikāņu ideoloģiskais/mitoloģiskais „specprojekts” – Krievijas un krievu tautas difamācija, ko vietējie tipi realizē īpaši paklausīgi un centīgi, atbilstoši savai nodevīgajai un nepateicīgajai dvēselei. Krievijas un krievu difamācija formē atsevišķu mitoloģiju.

Zinātne

Zinātne praktiski attīstās saskaņā ar sociālajiem nosacījumiem un socializācijas nosacījumiem. Zinātne reāli ir viens no cilvēku socializācijas veidiem, dodot cilvēkiem iespēju iegūt dzīves labumus un dzīves panākumus (grādus, akadēmiskos nosaukumus, akadēmiskos amatus, akadēmiskos u.c. apbalvojumus, atalgojumu, privilēģijas).

Reāli tas nozīmē, ka profesionālo, intelektuālo, idejisko autoritāti var nomainīt rangū, amatu, grādu, akadēmisko nosaukumu autoritāte. Par lieliem zinātniekiem tiek pasludināti lieli priekšnieki. Visbiežāk – parazīnātnes autoritātes.

Zinātnē ir radies balasts, kas sevi aizsargā, sevi korporatīvi nodrošina; zinātnisko interešu vietā faktiski dominē tieksme saglabāt zinātnes sniegtos labumus.

Antons Čehovs mīlēja kariķēt pseidozinātniekus, kuri tēlo lielus vīrus-zinātniekus, bet ja „заглянеш в душу – обыкновенный крокодил”.

Angļu valodā eksistē attiecīga terminoloģija – *conventional science, conventional scholarship*.

Mūsdienās zinātne ir hierarhiska un rigoroza izpausme. Zinātne tikai ideālā variantā ir patiesības meklējumi.

Zinātnē mūsdienās ietilpst arī parazīnātne, antizīnātne, pseidozinātne. Zinātne ir kļuvusi masu fenomēns, masu parādība, kurā apgrozās masu cilvēki un visi procesi notiek saskaņā ar masu komunikācijas un masu pasākumu loģiku, formātiem, atmosfēru, rituāliem, leksisko ietērpumu.

Ienaidnieks

Zināšanu ienaidnieks ir zinātne tās organizatoriski formālistiskajā izpildījumā.

Jau XII gs. Eiropas garīgajā dzīvē radās jauna kasta, kuru vēlāk nosauca par inteliģenci. Šīs kastas pamatā ir dabiskā atlase. Dabiskās atlases kritērijs/princips bioloģiskajā nozīmē ir spēja apgūt zināšanas un kļūt izglītotam. Inteliģences kastā var iekļūt vienīgi tie cilvēki, kuriem ir minētās spējas. Cilvēki dalās „docti” un „indocti”.

Zināšanas kā bioloģiskā spēja, - ne visiem cilvēkiem Dievs ir devis šo spēju. To šodien ignorē un augstāko izglītību pārvērš masu parādībā – it kā visiem pieejamā dzīves labumā, neņemot vērā attiecīgo spēju nepieciešamību.

Eiropā universitātes vienmēr ir radušās kā revolucionārs pasākums pret domas stagnāciju, konservatīvismu, korporatīvo klanu diktatūru. Kembridžā, Oksfordā, Salamankā, Monpeljē, Parīzē, Neapolē, Padujā, Tulūzā, Boloņā universitātes radās kā opozīcija baznīcas hegemonijai garīgajā dzīvē, kā arī vēršoties pret karaļu varu. Oksforda pat uzsāka karadarbību pret Romas pāvesta un karaļa manipulācijām, lai iegūtu savā varā universitātes.

No XIII gs. eiropiešu politiskajā dzīvē ir trīs protagonistu: 1) garīgā baznīcas vara, 2) laicīgā vara un 3) profesionālās izglītības (*studium*) vara.

No XIII gs. ciņā par politisko un garīgo varu iesaistās zinātne, zināšanas. Tas ir slikti. *Studium* saindējās ar varaskāri, politiskajām ambīcijām. *Studium* arī tiecās pēc varas – kundzības pār pasauli.

Universitātes akadēmiskajās aprindās strauji nostiprinājās korporatīvā apziņa – piederība kastai un cenšanās kolektīvi aizsargāt savas kastas intereses. Sākās savas respektabilitātes pašslavēšana. Sākās dažādu statūtu sacerēšana un birokrātiska realizācija. Sākās merkantilisms un kastas norobežošanās no pārējās pasaules. Sākās stagnācija, konservatīvisms, zināšanas pārvērtās par pārakmeņojusies masku.

Vārdu sakot, zināšanas ieguva jaunu ienaidnieku – universitātes varu. Ja pirmajā laikā zināšanu ienaidnieks bija baznīcas vara un karaļu vara, tad tagad radās trešā vara – pašas universitātes vara, zināšanu rašanās platformas vara.

Sākās zinātnes kanonizācija. Ne reti politiskajās interesēs. Bekona slavenā frāze „zināšanas ir spēks” tika formulēta politiskajā kontekstā, lai pārvaldītu pasauli.

Gēte rakstīja, ka XVI-XVII gs. atsevišķi zinātnieki ar savu zināšanu vispusību paši bija sava veida akadēmijas. Piemēram, Leibnīcs. Kad zināšanu apjoms sāka pieaugt, nolēma kolektīvi veikt to, kas vienam cilvēkam nav pa spēkam. Tā radās „kolektīvās akadēmijas”, kuras nomainīja „individuālās akadēmijas”.

Zinātnes institucionalizācija, - tas ir raibs un nepatīkams process Eiropas garīgajā vēsturē.

Zinātnieks var būt jebkurš cilvēks. Arī līdz tādai aplamai atziņai nonāca eiropieši, bet tas ir atsevišķs sižets eiropiešu garīgajā vēsturē. Saskaņā ar šo atziņu zinātniekam tika piemērots tikai viens kritērijs – nepieciešama universitātes dresūra (tagad saka – diploms).

Konstitūcija

Bieži savos tekstos atgādinu par nenormāli daudzajām loģiskajām, gramatiskajām un stilistiskajām kļūdām Satversmē. Tas ir ļoti nopietni. Pārāk nopietni. Mana pozīcija ir vienkārša: kamēr netiks izlabotas kļūdas Satversmē, latviešu tautu nevar uzskatīt par pilnvērtīgu tautu. Katras tautas dzīvē ir tāds līmenis, kurā nedrīkst būt neviena kļūda (visplašākajā nozīmē). Valsts konstitūcija arī pieder minētajam līmenim. Tautai ir jāprot uzrakstīt savas valsts konstitūciju.

Protesti

Pret izglītības komerciālizāciju 2006.-2009.gadā aktīvi protestēja studenti ASV, Grieķijā, Čīlē, Vācijā, Francijā, Lielbritānijā, Izraēlā, Itālijā, Horvātijā, Nīderlandē, Francijā, Polijā, Maķedonijā, Austrijā, Šveicē, Spānijā u.c. Atsevišķās zemēs studentiem pievienojās skolēni un licejisti, kā arī pasniedzēji (piem., Francijā).

Izglītības komerciālizācija izpaužas dažādi – katrā zemē var būt savas specifiskās iezīmes. Taču kopīgais ir tas, ka valstis samazina budžeta izdevumus izglītībai, privātais bizness iespēžas izglītības sfērā, pat privatizējot universitātes. Kopīgais ir arī neoliberālisma tirgus ideoloģijas ekspansija izglītībā; mācību iestādes sāk orientēties uz „tirgu” un vēlas būt „rentablas”.

Eiropā savukārt lielu postu nodara t.s. Boloņas process. Tā mērķis ir izglītības unifikācija, atbrīvošanās no nerentablām specialitātēm (piem., Bizantijas studijas, Austrumu studijas), kas neatbilst „mūsdienu tirgus prasībām”.

Studentu protestu metodes bija dažādas. Taču dominēja atsacīšanās no pilsoniskās sabiedrības klasiskajām metodēm – piketēšanas, petīciju rakstīšanas, velobraucienų maršiem u.tml. Minētās metodes nedarbojās. Tās var dēvēt par „karnevāliskajām” metodēm, kuras politiskā vara ignorē.

Vispopulārākā forma kļuva universitātes „okupācija”. Tas nozīmē, ka studenti ieņem galvenās auditorijas un neļauj tur lasīt lekcijas. To vietā studenti auditorijās debatē par savām problēmām. Šī forma bija cieņā Vācijā, Austrijā, Lielbritānijā, Itālijā, Spānijā.

Īpaši enerģiskā veidā šī forma tika praktizēta Kalifornijas universitātēs, „okupējot” atsevišķus mācību korpusus un administrācijas ēkas. ASV studiju maksa tika palielināta par 32%. Kalifornijas studenti tāpēc protestēja ļoti enerģiski. Viņus varēja izdzīt no „okupētajām” telpām, atsevišķus studentus varēja arestēt. Taču nākamajā dienā studenti atkal „okupēja” kādu ēku. Eiropā aktīvi protestētāji bija horvātu studenti.

Zīmīgi, ka nekur studenti neuzticējās savu arodbiedrību līderiem un sabiedrisko organizāciju līderiem, jo viņi praktiski darbojās universitātes administrācijas interesēs.

Terminoloģija

Par izglītību jau pastāv jauna terminoloģija. Tā ir izveidojusies pakalpojumu ekonomikas terminoloģiskajā kontekstā, izmantojot pakalpojumu ekonomikas vispārējo jauno vārdu krājumu.

Jaunie termini ir šādi: izglītības pakalpojums, klients, cena, tirgus attiecības, izglītības ekonomiskā efektivitāte u.c.

Par jauno terminoloģiju diskutē zinātnieki, jo izglītības komerciālizācijas procesu apkalpo vesela rinda speciālistu, kuriem patīk izglītības pielāgošana neoliberālisma retorikai.

Tā, piemēram, zinātniskā diskusija turpinās par termina „izglītības pakalpojums” definīciju. Nav vienotība par klientiem; proti, ko uzskatīt par izglītības pakalpojuma klientiem (skolēnus, studentus, klausītājus utt.).

Jauno attieksmi pret izglītību zinātnieki pamato ar argumentu, ka tirgus attiecības dominē visā kultūrā. Savukārt cilvēks vienmēr esot bijis patērētājs, bet ne tikai radītājs. Kultūras visi artefakti ir prece vai pakalpojums.

Neoliberālisma ideoloģija jau ir pamatīgi iezombējusi sabiedriskajā apziņā domu, ka bezmaksas izglītība nav labums, bet gan ļaunums. Sabiedriskā doma jau ir pārliecināta, ka par izglītību ir jāmaksā, ir jāpērk izglītības pakalpojums.

Neoliberālisma ekonomiskā retorika savukārt izplata viedokli, ka izglītībai ir noteikta ekonomiskā efektivitāte. Tas ir normāli, ka katra valsts rūpējās par izglītības rentabilitāti un ekonomisko efektivitāti.

15%

Rietumu zinātne ir aprēķinājusi masu fenomenu un elitāro fenomenu proporcionālās attiecības. Ja elitārajā fenomenā iespēžas 15% masu fenomēns, tad sākas elitārā fenomena profanācija, devalvācija, sistēmas transformācija, sistēmas sašķelšanās. No elitārās sistēmas var atšķelties kāda

daļa, kas nevēlas pakļauties masu fenomena 15% ietekmei un vēlas saglabāt agrāko elitāro statusu. Taču faktiski tas nozīmē, ka masu fenomenam ir izdevies realizēt noteiktu destruktīvo darbību. Agrākā elitārā sistēma ir sagrauta, un turpmāk tā nefunkcionēs agrākajā apjomā, jo no agrākā apjoma elitārā sistēma pati atdod zināmu daļu masu fenomenam. Masu fenomēns nevar svinēt pilnīgu uzvaru, jo elitārā sistēma pati par sevi kā elitāra sistēma turpina pastāvēt, taču var svinēt daļēju uzvaru.

Mentālais genocīds

Neirofiziologi jau apmēram 40 gadus zina, kā vadīt dzīvos organismus. Tas praktiski nozīmē – kā pārvaldīt dzīvos organismus. Eksistē vairāki veidi. Zinātnieki vispirms smadzenēs konstatēja centrus, kas atbild par bailēm un niknumu. Pēc tam konstatēja pozitīvo emociju vadības centrus, atbildot par apmierinātību, slavināšanu. Zinātne vēlāk uzzināja par psihotehnoloģijām – iespēju vadīt sociālās grupas. Galvenokārt tās ir datortehnoloģijas, kas ļauj precīzi diagnosticēt un regulēt cilvēka psihisko un fizisko stāvokli, ietecoties viņa zemapziņā. Eksistē divi galvenie psihotehnoloģiskie procesi: psihoanalīze un psihoregulācija. Galvenie faktori ir valoda, tēli. Psihoregulācijas rezultātā var stimulēt bailes, agresiju, naidu. Zinātne tagad ir samērā kompetenta arī par elektromagnētisko izstarojumu distancionālo iedarbošanos uz augstāko nervu darbību cilvēkā, kas skar uzmanības, atmiņas, mācību, lēmumu pieņemšanas mehānismus. Elektromagnētiskā lauka, kā arī lāzera staru iedarbība var izraisīt nāvi.

Jaunā sintēze

Skaidri ir redzams, ka pie mums nelietība ir progresējusi. Radusies ir jauna tipa nelietība – nelietība sintēzē ar debilitāti. Jaunā tipa nelietība ir redzama politikā, augstākās izglītības biznesā, valsts iestāžu darbībā. Jaunā tipa nelietība ir redzama arī tik psihiski jūtīgā sfērā kā žurnālistika. Turklāt žurnālistikā nelietību un debilitāti satuvina Interneta iespējas. Internets paver iespēju garīgi nelīdzsvarotiem cilvēkiem tēlot žurnālistus (ekspertus, analītiķus, speciālistus), ievietojot savus “viedokļus” komentāros u.c. Internetā iespējamā anonimitāte (iespēja noslēpties aiz “nika”) ir viens no galvenajiem katalizatoriem nelietības un debilitātes sintēzē. Minēto sintēzi atsevišķos gadījumos stimulē arī mediju (Interneta portālu) redakcijas nepārdomātā attieksme. Piemēram, publicējot tekstus ar “niku”. Turklāt publicējot tādus tekstus ar “niku”, kuros ir debili noķengāti citi darbi, kuru autori savus tekstus ir publicējuši ar īsto vārdu un uzvārdu. Tāda pieceja žurnālistikā (bet ne tikai žurnālistikā) normālā sabiedrībā tradicionāli tiek uzskatīta par denunciaciju. Diemžēl tāda pieceja žurnālistikā ir sastopama. Taču sevi cenoša žurnālistika, žurnālistika ar stabilu morāli profesionālo stāju, no šīs piecejas atsakās. Pats par sevi ir skaidrs, ka tādā gadījumā nevar būt runa ne par kādu polemiku, diskusiju. Runa var būt vienīgi par zemisku velmi kādu noķengāt, glēvi slēpjoties, lai neviens neuzzinātu denuncētāja vārdu. Polemikā, diskusijā var izmantot un izmanto pseidonīmu. Taču tādā gadījumā valda klasiska norma: pseidonīma lietotāja īstais vārds ir zināms ja ne visai sabiedrībai, tad vismaz ir zināms kādai sabiedrības daļai un vienmēr ir zināms attiecīgā medija redakcijai. Ne velti žurnālistu/publicistu biogrāfijās līdzās īstajam vārdam tiek norādīti arī viņu izmantotie pseidonīmi. Paldies Dievam, arī pie mums Internetā jau ir izveidojusies stabila morāli pamatota tradīcija nekomunicēt ar tiem, kuri mazdūšīgi slēpjas aiz “nika”. Zināms ir arī tas, ka nopietnos portālos npublicē “darbus”, kurus ir atsūtījuši autori ar “niku”.

Sākums

Antropoloģijā jēdzienu „kultūra” kā tehnisku terminu ieviesa *Edward Tylor* – antropoloģijas pamatlicējs, slavenās grāmatas „Pirmatnējā kultūra” (1871) autors. Viņš sevi uzskatīja par etnogrāfu.

XIX gs. divas grāmatas sarakstīja *Gustav Klemn* (1802-1867). Abu grāmatu nosaukumā ir vārds „kultūra”.

Pirmo koncepciju par kultūru kā uzvedību izstrādāja *A.R.Radcliffe-Brown*. Viņš interesējās par kultūru kā abstrakciju, kultūru kā sociālie signāli, kultūru kā psihiskās aizsardzības mehānismu, kultūru kā uzvedības abstrakciju.

Vilhelms Ostvalds 1909.gadā pirmais ierunājās par jaunas zinātnes – kulturoloģijas – nepieciešamību. Viņš kultūru uzskatīja kā faktoru kopumu, kas kalpo sociālajam progresam, cilvēka un sabiedrības pilnveidošanai. Viņa ieskatā kultūra aptver cilvēka specifiskās īpašības, atšķirot *Homo sapiens* no citām dzīvajām būtnēm.

XX gs. pret kultūru kā sistēmu izturējās *Benedict Ruth, Herbert Spencer, L.A.White, Robert H.Lowie*.

L.A.White apcere „*The Science of Culture*” ir radikāls pagrieza punkts kultūras modernajā izpratnē. Viņam kultūra ir dinamiska pašorganizācijas interaktīva iekšēji vienota sistēma, kurai nav bioloģiskā iedaba. Kultūra ir *Homo sapiens* bioloģiskās esamības uzturētājs. Tātad: palīdz cilvēkam kā bioloģiskai būtnei dzīvot.

XX gs. otrajā pusē Rietumos liela loma bija *Clifford Geertz* uzskatiem. Viņam kultūra ir zīmju sistēma; kultūras zīmes rada cilvēks un lasa pats cilvēks; zīmju analīze ir cilvēka darbības analīze un cilvēka uztveres analīze.

Dažas refleksijas

Kas ir kultūra?

Kultūra ir īpaša programma (programmas) cilvēku sociālajai uzvedībai, darbībai un komunikācijai, nosakot šiem procesiem kārtību un konstruktīvu raksturu intelektuālās, mākslinieciskās, reliģiskās, ekonomiskās, zinātniskās, etnogrāfiskās, folkloristiskās un citās formās.

Šajā definīcijā visstrīdīgākais ir jautājumā par „kārtību un konstruktīvu raksturu”. Labi saprotams, ka kultūrā eksistē arī kaut kas pretējs kārtībai un konstruktīvam raksturam.

*

Manipulēt ir visvieglāk ar apātiskiem cilvēkiem un agresīviem cilvēkiem. Agresīvo cilvēku agresivitātes saknes ir apātiskums, cenšoties ar savu agresiju apliecināt savu esamību.

*

Nīče: *Wille zur Macht* (varas griba).

*

Dabiskais izolacionisms ir mentalitātes iezīme: hipertrofēts paštaisnīgums, aprobežotība, savas mazvērtības intuitīva atskarsme, kas veicina naidu pret svešo un bailes no svešā.

*

Sācies ir aukstais pilsoņu karš starp cilvēkiem un postcilvēkiem, kuriem labā roka nezina, ko dara kreisā roka.

Saimnieciskais faktors

Kultūras virzības kopējo tonalitāti nosaka dažādi attiecīgās kultūras iekšējie faktori. Taču mēdz būt faktori, kas līdzvērtīgi atsaucās uz daudzām kultūrām, visas civilizācijas kultūrām. Šo faktoru pamatā ir cilvēka bioloģiskās un intelektuālās būtības analogiskums. Principā cilvēki rīkojās analogiski neatkarīgi no savas piederības noteiktas tautas kultūrai.

Tāds līdzvērtīgs faktors ir saimnieciskās darbības faktors. Tas var vienādā mērā ietekmēt daudzas kultūras. Planētas globalizācijas apstākļos var ietekmēt pat planētas visu civilizāciju kultūras.

Ar ko ir raksturīgs mūsdienu saimnieciskais faktors?

- 1) Ļoti augsts zinātniski tehniskais līmenis.
- 2) Tas nosaka ļoti sazarotu darba dalīšanu.
- 3) Ļoti sazarotā darba dalīšana ir sasniegta ar patērēšanas mākslīgu stimulēšanu.

4) Krīzes laikā, kad patērēšanas mākslīgā stimulēšana vairs nenotiek, darba dalīšana var samazināties.

5) Tā rezultātā samazināsies arī zinātniski tehnoloģiskais līmenis uz visas planētas.

6) Neviens nezina, ko nozīmē ekonomika pēc krīzes (no 2008.g.), cik dziļi var notikt darba dalīšanas samazināšanās, zinātniski tehnoloģiskā līmeņa samazināšanās.

7) ASV no 80.gadiem sāka mākslīgi stimulēt patērēšanu, lai attīstītu tehnoloģijas un palielinātu darba dalīšanu, taču piedzīvoja 2008.g. krīzi. Acīmredzot, pastāv kaut kāda robeža patērēšanas mākslīgajā stimulēšanā, kuru nedrīkst pārkāpt.

Likumsakarības

Kultūra nestāv uz vietas. Kultūra ir dinamiska sistēma. To saprot katrs cilvēks, jo nepārtraukti tiekas ar savas dzīves izmaiņām, ārējo faktoru nemitīgo ietekmi uz savu dzīvi. Šie ārējie faktori nemitīgi mainās.

Var uzskatīt, ka vēsturisko izmaiņu laikā kultūrā pieaug strukturālā un funkcionālā komplicētība. Kā sakām, kultūra progresē, jo komplicētības pieaugums mums asociējās ar progresu. Kultūras struktūrā ienāk jauni komplicētāki artefakti. Starp kultūras artefaktiem rodas arvien izteiktākas strukturālās sakarības, organizējot artefaktu funkcijas.

Var uzskatīt, ka kultūras vēsturiskajā mainībā ir saskatāmas noteiktas likumsakarības. Vēsturiskā mainība vienmēr notiek noteiktos pamatvirzienos, kurus var saukt par likumsakarībām.

Likumsakarību konstatācija ir zinātnes sfēra un ietilpst zinātnieku kompetencē. Likumsakarību konstatācija var notikt noteiktas analītiskās darbības rezultātā, apkopojot un kristalizējot kultūras vēsturisko pieredzi. Ikdienu dzīvē likumsakarības var palīdzēt risināt daudzus jautājumus. Ja mēs zinām kultūras attīstības likumsakarības, tad mums ir iespējams prognozēt nākotni, prognozēt savas izredzes vēsturiskajā perspektīvā u.tml.

Zinātniskā doma var fiksēt dažādas kultūras vēsturiskās mainības likumsakarības. Piemēram, šādas likumsakarības.

1) Pieaug cilvēku darbības specializācija. XIX gs. beigās par šo likumsakarību rakstīja E.Dirkheims. Viņa ieskatā galvenā loma ir tehnoloģijas specializācijas pieaugumam, kam cilvēki ir spiesti piemēroties. Jautājums ir atklāts. Kas ir primārais? Tehnoloģija jeb cilvēku tieksme specializēties, jeb tieksme radīt specializētu tehnoloģiju? Iespējams, primārā ir demogrāfija: lai visus nodrošinātu, optimālākais veids ir ražošanas specializācija.

2) Kultūras izmaiņu ātrums ir atkarīgs no kultūras savdabības: jo niecīgāka savdabība, jo izmaiņu temps ir straujāks. Savdabības akcentēšana izraisa pretestību kultūras izmaiņām, – kultūras dinamika nav strauja.

3) Kultūras attīstība ir vienota ar personības brīvību attiecīgajā kultūrā. Tātad vienota ar sociālās brīvības parametriem dotajā kultūrā. Jo sarežģītāka ir sociālā struktūra, jo mazāka kontrole pār cilvēkiem.

Projekta virzieni

Jaunajos laikos modernisma projekts virzījās divos virzienos: 1) dabas pakļaušana, dabisko vidi aizstājot ar tehnisko vidi; tas tika panākts ar tehnoloģiju palīdzību; 2) pasaules vesternizācija, tradicionālo (arhaisko) kultūru aizstāšana ar Rietumu moderno kultūru.

Pašlaik iegūstam rezumējošu atbildi par abu virzienu rezultātiem. Tie ir šādi: 1) ekoloģiskā krīze/katastrofa; 2) nepieciešama universāli kolektīva zinātne, kas var atbildēt uz visiem jautājumiem par pasaules kopējo attīstību visās civilizācijās; tāda kolektīvā zinātne var būt kulturoloģija. Kulturoloģija ir spējīga sniegt instrumentālas zināšanas, atklājot tos spēkus, kas organizē procesus, bet ne tikai apraksta procesus.

Jaunajos laikos, kad Rietumu civilizācijā arvien vairāk un vairāk izvērtās tendence visu vadīt un kontrolēt (dabu, sabiedrību, cilvēku), intelektuālās kaislības rotēja ap velmi uzlabot vadību – cilvēces menedžmentu. Bet tas praktiski nozīmē, ka nostiprinās vienveidība un mazinās

daudzveidība – dzīves garants uz Zemes. Daudzveidība var nebūt pa spēkam cilvēces menedžmentam, kura spēks ir procesu vadības modelēšana ar nelielu modeļu skaitu.

Vienveidības nostiprināšanās ir liels risks cilvēka esamībai. Pret pasaules komplicētību un to visu, ko nevar sabāzt apriorās modernās zinātniskajās shēmās, šodienas intelektuālās aprindas izturās rezervēti. Ne reti tiek ignorēts tas, kas ir nesaprotams. Nesaprotamo var pat pasludināt par progresu kaitēkli, kas ir nekavējoties jālikvidē. Tādējādi progresu ceļš ir nevis rozēm kaisīts, bet kaisīts ar vienkāršotas racionalizācijas upuriem.

Nookosmoloģijas secinājumi

Nookosmoloģija ir jauna kultūras parādība. No 20.gs. 80.gadiem. Tai ir velti interneta resursi. Vienā no tiem ir ievietoti secinājumi, analizējot t.s. metakontaktus. Pastāv īpaša metakontaktu tehnoloģija. Pateicoties tai ir iegūti šādi secinājumi:

- katrs uztver pasauli savas apziņas robežās; tāpēc sarunas laikā ir jāņem vērā otra cilvēka iespējas;
- nekas nenotiek nejauši; jebkuram notikumam ir iemesls;
- cilvēka dzīve ir kā algoritms – tā ir izvēles rinda;
- cilvēka rašanās mērķis ir padarīt pasauli labāku, sevi pilnveidojot darbā;
- darbs atšķiras no nervozas raustīšanās ar to, ka darba rezultātā pasaule kļūst labāka;
- ideja atšķiras no lozungiem ar to, ka idejai ir realizācijas ceļš;
- labā voluntāra realizācija neskaitās ļaunums;
- labais drīkst sist ar dūrēm, lai aizstāvētos;
- jebkuru cilvēku dzīvē virza viņa intereses;
- brīvība ir izvēles brīvība;
- mīlestība ir harmonijas sajūta;
- ticība ir stabili priekšstati;
- intuīcija ir cilvēkā iedzimta īpašība iegūt tikai viņam paredzēto informāciju;
- veselais saprāts ir vērtējoša kategorija tam, kas gaidāms vai tiek plānots, ņemot vērā notikumu attīstības rezultātus;
- personība ir tas cilvēks, kas harmoniski atbilst Pasaules likumiem, bet ne tas cilvēks, kurš tiecas sevi pasniegt kā personību;
- izziņas ceļā jums ir jābūt gatavam, ka jaunās zināšanas var nesaskanēt ar līdzšinējām zināšanām;
- drošības jomā nav jēdzieni „labi” vai „slikti”; ir tikai izpratne „kā viss norisinās īstenībā”;
- māksla ir atsevišķu cilvēku spējas, kā arī atsevišķu civilizāciju spējas uzkrāt, realizēt un glabāt informācijas apmaiņas produktus to lietotājiem pieņemamā veidā;
- ģenialitātes formula - ikviens mākslas darbs kļūst ģeniāls, izpildot virkni nosacījumus, no kuriem galvenais ir sekojošais: attiecīgajā darbā ieguldītās pozitīvās enerģijas daudzumam ir jābūt līdzvērtīgam darba mērķim; spēja akumulēt pozitīvo enerģiju ilgu laiku (vai uz visiem laikiem) ir kritērijs, ka paveikto var uzskatīt par ģeniālu darbu.

Kultūras politika

Globālo sociālo problēmu analītikā diezgan plaši tiek runāts par kultūras politiku globalizācijas laikmetā.

Saruna par kultūras politiku globalizācijas laikmetā diemžēl pa lielākai daļai iegūst samērā deklaratīvu raksturu. Dominē skaistas un it kā vērtīgas ieceres, kuru leksiskais noformējums faktiski ir deklaratīvs. Tāpēc nākas fiksēt politiskās ieceres atsevišķu tēžu veidā.

Tiek runāts par nepieciešamību tautas mentalitāti pieskaņot globalizācijas laikmeta mentalitātei. Domātas ir tādas garīgās iezīmes kā kosmopolitisms, skatījums uz pasauli kā vienotu globālu fenomenu, planetāri globālās telpas izjūta un izmantošana domāšanā.

Svarīgs uzdevums ir attiecīgās tautas/sabiedrības intereses saskaņot ar t.s. globālizācijas interesēm. Šajā gadījumā runa ir par globālo transnacionālo struktūru interesēm un nepieciešamību tajās iekļauties, aizstāvot savas nacionālās intereses.

Jāgatavojās tam, ka globalizācijas procesi dinamiski turpināsies un nākotnē radikāli izmainīsies kultūras vide. Būs jaunas vērtības un to hierarhija. Tam ir jāgatavojās savlaicīgi.

Kultūras politikā ir jāparedz kultūras vides izmaiņas, tām morāli ir jāgatavo cilvēciskais kapitāls.

Sociālais taisnīgums un politiskā stabilitāte ir jāplāno, sabalansējot ar tirgus ekonomiku un valsts kapitālismu.

Jaunā kultūras politika nozīmē valsts kultūras dzīves prioritāšu maiņu. Nākas apzināties, ka iekļaušanās globālajā pasaulē nevar notikt bez atsacīšanās no savdabības un bez pakļaušanās unifikācijai. Var teikt – bez iekļaušanās globālajos procesos cienīgā veidā.

Iekļaušanos globālajos procesos var uzskatīt par modernizācijas procesu. Kas traucē modernizāciju?

Traucē vairāki faktori:

- arhaiska sociāli kulturoloģiskā sistēma;
- iedzīvotāju sociālo un politisko brīvību trūkums;
- paražas, kuras ierobežo cilvēku iniciatīvu;
- tradicionālo/arhaisko vērtību dominēšana ikdienas dzīvē;
- sabiedrības pārspīlētā velme kontrolēt personību.

Minētie un citi trūkumi ir jāpārvar ne tikai juridiskajā ceļā, bet galvenais – sabiedriskās apziņas sfērā; jālokalizē tradicionālās/arhaiskās tradīcijas ģimenē.

Kāda kultūras vide ir jārada? Kādi resursi var to radīt?

Atbilde ir valsts ideoloģijā; valstij ir jāizlemj, ko tā vēlas un cik krasi ir spējīga pārvarēt konservatīvi paternālistisko pieeju.

Valsts ideoloģijas mērķi ir jāsaskaņo ar tautas mentalitāti. Mērķiem ir jāsaskan ar sabiedrības dzīves līmeni, sabiedrisko morāli un idejām par modernizāciju, modernizācijas izpratni un akceptu sabiedriskajā domā.

Globālā prognozēšana

Globālās prognozēšanas iespējas ir dažādas, ņemot vērā valsts apjomu, potenciālu un planetārās ambīcijas. Lielas valstis sludina pasauli bez robežām un barjerām, jo tas tām ir izdevīgi. Tāda ideoloģija paver iespēju paplašināt tirgu, piekļūt dabas resursiem, nostiprināt politisko ietekmi mazākās valstīs. Ideoloģija ir skaista. Kurš gan spēs iebilst pret vārdiem par robežu atvēršanu un barjeru likvidēšanu. Atvērtas sabiedrības propaganda ir lielo valstu (īpaši ASV) starptautiskās ideoloģijas svarīga tēze. Tas nekas, ka pasaule tiek skaidrota sociālā darvinisma garā kā jaunas dabiskās atlases telpa. Cilvēku vietā atlase tiek veikta valstu līmenī. Izdzīvot ir tiesības vienīgi lielām un spēcīgām valstīm. Pārējām ir jāpakļaujas uzvarētājiem. Tāpēc pārējām valstīm (nelielām, mazām) ir vajadzīgi savas aizsardzības protekcionistiskie mehānismi. Asimetriskums starp „elektronisko sādžu” (informācijas atvērību sludina lielas valstis) un „informācijas imperiālismu” (sludina vājas valstis) globālajā prognozēšanā kļūst ļoti aktuāls.

Globālajā prognozēšanā jāņem vērā jaunās iespējas starptautiskajā menedžmentā. Šodien ir jauni „ieroči” – finansiāli ekonomiskie, politiskie, militāri tehnoloģiskie. Šodien ir jaunas iespējas vadīšanā – var citas valstis vadīt no attāluma, var izmantot peldošus valūtas kursus, īslaicīgas spekulatīvas finansu operācijas, var ekspropriēt nacionālos uzkrājumus un padarīt mazvērtīgu simtiem miljonu cilvēku darbu. Tas ir iespējams lielā mērā tāpēc, ka ir pavājinājusies cilvēciskā kvalitāte. Var uzpirkt daudzus cilvēkus, kuriem nekas nav svēts.

Nākotnē nedrīkst saglabāties daudzi šodienas formāti: ekoloģiskajā ziņā, morālās izvirtības jomā. Nedrīkst turpināties elites pieņemto lēmumu niecīgā kvalitāte, bagātības un nabadzības polarizācija. Tomēr ir jāņem vērā, ka marksistiskās futuroloģijas fiasko parādīja, ka nākotni nevar prognozēt. Mūsdienu neoliberālisms vēl cer, ka spēj prognozēt nākotni. Tas var izrādīties bezcerīgs sapnis. Īpaši tad, ja pasliktināsies cilvēciskā kvalitāte un morālā izvirtība netiks samazināta.

Mūsu nākotnes prognozēšanas spējas ir atkarīgas no kultūras atmiņas. Ja nav skaidrība par pagātņi, nevar būt skaidrība par nākotni.

Uz mūsu nākotni var atsaukties arī tādas izpausmes kā cilvēka esamības kosmiskā determinētība (mūsu prasme to ņemt vērā); interesanti, ka tradicionālajā sabiedrībā cilvēki saprata kosmisko determinētību – dabas nosacīto cikliskumu, atkarību no Saules, dabas vispār.

Kultūras antipātijas

Kultūra neieredz pašpārliecinātu monotonismu, pedantisku skrupulozitāti. Kultūrai nepatīk „sasniegumi”, „stabilitāte”, „uzvaras”, „lielas mācības”, „progress”, „attīstība”, „aktuālas koncepcijas”. Kultūra nemīl to un tos, kuri kalpo, pielien, slavē. Kultūra nemīl varu. Kultūrai nepatīk, ja neņem vērā tās metafizisko būtību: matērija seko garam, bet nevis gars seko matērijai. Kultūra uzskata, ka nevis „kalkulātors” nosaka cilvēku dzīvi, bet kultūra nosaka cilvēku dzīvi – ticējumus, vērtības, normas.

Aktieris

Neoliberālisms ir lielisks aktieris. Neoliberālisms tēlo, ka tam neinteresē vara. Faktiski neoliberālisms bez varas sabrūk, jo priekšroku iegūst valsts sociāli patriotiskā darbība, kurā neoliberālisms tikai traucē. Ja neoliberālisti netiek pie varas, tad iestājas valsts sociālās attīstības laikmets, kā tas ir Krievijā no 2000.gada. Principā arī ASV pie varas nav neoliberālisti. ASV tikai tēlo neoliberālisma apoloģētus. Tas notiek ASV valsts interesēs, vēloties ekspluatēt visu pārējo planētu. Planēta nav dumja, un neoliberālisms ir spiests regulāri mainīt lomas savā izrādē. Kad vienu lomu atmasko un tā ir kompromitēta, tad tūlīt izvēlās citu lomu. Tāds liktenis ir tādām lomām kā „atvērta sabiedrība” (jāļauj savās mājās saimniekot arī citiem), „valsts-minimums” (valsts neiejaucās ekonomikā, sociālajā sfērā, valstij nav reāli sevi jāaizsargā, bet jāpaļauj „brīvai konkurencei”), „demokrātiskuma ieviešana” (neoliberālistiem nepakļāvīgas varas likvidēšana ar spēku), „tirgus dabiskā atlase” (sociāldarvinisma ideoloģija).

Nākotne

Jautājums ir nevis par to, kas mūs gaida nākotnē, bet gan par to, kādu nākotni mēs esam izveidojuši šodienas darbos, kādu nākotni esam provocējuši ar savu rīcību un prātu. Ne velti pastāv tas, ko var saukt par futuroloģisko transcendentālo pseidoproгноzēšanu. Tā ir nākotnes plānošana bez šodienas prāta klātbūtnes.

Uz nākotni atsauksies šodienas pasaules komponenti: komplicētība, nenosakamība, stohastiskums, determinisma neiespējamība, bifurkācija, haoss, polivariants bifurkācijas punktos, nelīnijiskie procesi. Minētie komponenti ir mūsu prāta elementi. Tā ir mūsu šodienas izpratne, kas noteikti atsauksies uz nākotni.

Hipotēze par kultūru

Hipotēze par kultūru ir šāda: mūsdienu zinātniskās domas attīstības stadijā programmēšanas pamats būs nevis eksperimentālā jeb „stingrā” zinātne, bet kultūra.

Kultūra kā ticējumu un normu, tradīciju un vērtību kopums nosaka attīstības programmas – notikumu attīstības iespējamās trajektorijas. Lai kultūrai piešķirtu šādu statusu, nepieciešams pārvarēt ekonomiskā, tehnoloģiskā un cita veida determinismu. Faktiski determinisma fetišismu, pakļaujot domāšanu t.s. objektīvajām likumsakarībām. Teiksim, velme visu izskaidrot no ekonomiskā viedokļa joprojām ir ļoti populāra.

Mūsdienu fenomenoloģija māca, ka visas sabiedriskās sistēmas, institūti un procesi ir atkarīgi no cilvēka. Tā ir daļēja patiesība. Reāli cilvēka darbība, uzvedība un komunikācija fokusējās tajā grandiozajā kompleksā, ko sauc par kultūru. Kultūra ir primārā. Visa ārējā pasaule uz cilvēku iedarbojas ar kultūras starpniecību. Kultūra ģenerē vērtējumus, interpretāciju, izpratni, zināšanas, izjūtas. Kultūra izkārtu akcentus, jēgu, nozīmību, radot cilvēka dzīvei visdažādākās programmas.

Spējas

Kultūrai ir daudzas spējas. Piemēram, kultūras hermeneitikas spējas – iztulkošanas, izskaidrošanas spēja.

Kultūras atsevišķa spēja ir kulturoloģiskais transcendentālisms – prognozēšanas spēja un spēja izskaidrot visbūtiskākos jautājumos.

Kultūras transcendentālismā ietilpst kultūras apriorisms – spēja strādāt ar pirmspriedzes konstrukcijām. Jo spēcīgāks ir kultūras apriorisms, jo vairāk var prognozēt nākotni. Kultūras apriorisms izmanto tradīciju stabilitāti, vērtību sakausētību, normu un ideālu patstāvību. Kultūras apriorisms palīdz prognozēt ne tikai parādības, bet arī reakciju saskarsmē ar attiecīgajām parādībām. Var veidot antientropu stratēģiju. Var paredzēt notikumu jēgu, jēgas potenciālu, bet ne tikai pašu notikumu formālo seju.

Kultūras transcendentāli apriorā pasaule eksistē divās formās: 1) programmas formā, ko nosaka kultūras vispārējā tradīcija (kultūras stereotipi, arhetipi), 2) morālās un estētiskās reakcijas formā (attieksmē pret parādībām). Pirmā forma rada līnijisku, pārmantotu, kumulatīvu ainu; otrā forma sniedz atbildi uz izaicinājumu.

Kultūra sevī iemieso pašorganizāciju tik lielā mērā, cik lielā mērā to pieļauj kultūras autori.

Kosmoglobālistika

Kosmoglobālistikas avots ir antropokosmisms: K.Ciolkovskis, V.Vernadskis, A.Čiževskis, N.Holodnijs. Pamatā ir ideja par cilvēci kā vienotu veselumu, kas ir saistīts ar biosfēru, ģeogrāfisko vidi, kosmosu. Valda globālais evolucionisms kā vispārzinātniskais princips.

Kosmoglobālistikas interešu centrā ir biopsihosociogēnēze: ilglaicīgo klimatisko svārstību ietekme uz dabu, cilvēku. Tiek analizēta periodiskā sistēma kosmisko procesu cikliem un to vienotībai ar procesiem uz Zemes.

Tā, piemēram, cilvēces likteni nosaka paleoklimatiskais cikls. Liela loma Mēness konstelācijai, kas ilgst 1620 gadus ar 810 gadus ilgu aukstuma iestāšanos un 810 gadus ilgu globālo sasilšanu: 1) aukstums: 3912.-3102.g.p.m.ē., 2292.-1482.g.p.m.ē., 672.g.p.m.ē.-138.g., 948.-1758.g.; 2) sasilšana: 138.-948.g., 1758.-2568.g.

Cikli nosaka Pasaules okeāna svārstības. Sasilšana izraisa sausumu, ūdens trūkumu.

Rietumos antropokosmisma speciālists *Sven Otto Pettersson* (1848-1941), vācu paleoklimatologs Heinrihs Hartmuts.

Tektoloģija, kulturoloģija, kibernetika, sinerģētika

Starpdisciplinārās pieejas alkas uzplauka XX gs. sākumā. Izpausmes veidi vairāki. Tajā skaitā A.Bogdanova velme radīt tektoloģiju un V.Ostvalda ierosinājums jaunajai zinātnei kulturoloģijai.

Starpdisciplinārās pieejas vēsturiskā ģenēze sākas XVI-XVIII gs., kad zinātniskā doma cilvēku un sabiedrību uzlūkoja kā dabas sistēmas sastāvdaļu (Bekons, Dekarts, Leibnics). XIX gs. zinātnes krasi nodalās. Rodas divi atzari: zinātnes par dabu un zinātnes par garīgo kultūru. XX gs. notiek abu atzaru savdabīga tuvošanās. To veicina tādu kategoriju kā informācija, sistēma, struktūra, funkcija, vadība, sakari popularitāte un universālais izmantojums gan dabas zinātnēs, gan humanitārajās zinātnēs.

Sinerģētikas jēdzienu pirmais lietoja ASV dizainers un arhitekts Ričards Fullers. Terminu „pārtvēra” Hermanis Hakens 1977.gadā. Sinerģētika kļuva universāla evolūcijas teorija. Kibernetika – universāla vadības teorija.

Sinerģētika ir atvērtu sistēmu pētniecība. Pētnieciskais materiāls – sistēmas apakšsistēmas. Sinerģētiku var uzskatīt par zinātnisko metodi, pētot parādību rašanās iemeslus, attīstības stabilitāti un mainību. Sinerģētika ir sava veida domāšanas stils. Tāpat kā kulturoloģiskais domāšanas stils. Sinerģētika aizraujās ar katastrofu teoriju, haosa teoriju, fizisko kinētiku.

Sinergētikai patīk nelīdzsvarotu sistēmu pētniecība: fizisko, ķīmisko, bioloģisko, ekoloģisko, arī sociālo. Tās ir sistēmas, kurām piemīt pašorganizācijas princips. Sinergētikai sistēmu pašorganizācija interesē gan kā nejaušību prioritāte, gan kā nepieciešamība. Tas tāpēc, ka haoss ir kārtības priekšnoteikums, taču kārtība vispār ir ļoti nestabila izpausme. Kārtība ir necīgs slānis starp haosa diviem slāņiem.

Vērtību pētījums

Rietumos pazīstama ir *Ronald Inglehart* un *Christian Welzel* darbība, organizējot Vispasaules vērtību pētījumu no postmateriālistiskās orientācijas viedokļa. Angļu valodā plašs materiāls tika publicēts 2005.gadā, krievu valodā – 2011.gadā. Minētie zinātnieki uzskata, ka aizvadīto 30 gadu laikā materiālisma vērtības nomaina postmateriālisma vērtības. Pētījumus sāka vispirms Rietumeiropā no 1981.gada, bet no 90.g. sākuma visā pasaulē – apm. 100 valstīs reizi piecos gados (worldvaluessurvey.org). 2003.gadā tika izstrādāta cilvēces attīstības teorija, kad cilvēka dzīves stadijas nosaka vērtības. Ja dzīves stadijā ir problemātiski iegūt materiālās vērtības un labumu (ēdienu, mājokli, drošību), tad ir vienas vērtības. Turpretī, ja cilvēks dzīvo industriālā sabiedrībā, tad augstu vērtē autoritāti, racionālistu, kārtību, drošību. Sabiedrībā, kurā nav jādoma par ēdienu, mājokli, drošību, parādās jaunas vērtības: tolerances ideja, pilsoniskā līdzdalība, dabas aizsardzība, pašizziņa. Cilvēka attīstības teorijas pamatā ir ideja, ka attīstība ir izvēles iespēju pieaugums. Sastopama emancipācijas tendence: pieaugot labklājībai, pieaug neuzticība autoritātēm, dzimumlīdztiesības prasības, vēršanās pret politisko eliti.

Indokrinācija

Indokrinācija ir eiropēdu klasiska īpašība, par katru cenu vēloties citus sistemātiski un ilgstoši pamācīt vai ideoloģiski zombēt, lai citi bez ierunām pieņemtu Rietumu dzīves veidu, domāšanu, izglītību, saimniekošanas formātus utt. Indokrinācija ir vienota ar eiropēdu velmi citus pakļaut un izmantot. Pašlaik ASV politikas stratēģija ir indokrinācijas spilgts piemērs, vēloties valdīt uz planētas. Eiropēdi nemaz nav spējīgi izjust un respektēt kognitīvo disonansi starp ilgām un praksi no indokrinācijas viedokļa. Eiropēdu ģeopolitiskā mentalitāte ir akla mentalitāte, nespējot pārvarēt indokrinācijas maldus. Eiropēdu indokrinācija ir novedusi pie tā, ka Eiropa ir vēsturiski vislaunākais un visagresīvākais kontinents, - par to liecina kari, fašisms, nacisms, komunisms, Osvencima, I un II, un III Pasaules karš. Protams, eiropēdu pārvaldītā Ziemeļamerika cenšas atņemt Eiropas godu būt vislaunākajiem un visagresīvākajiem uz planētas. Taču eiropēdi 2002.-2014.gadā zaudēja agrākās indokrinācijas sasniegumus. Islama valsts aktivitātes iezīmē eiropēdu kolapsu planētas kundzībā.

Gēni

Katrs cilvēks ir unikāls veidojums. Unikāla ir katra cilvēka gēnu kombinācija, kas mantota no vecākiem, vecvecākiem. Katrs indivīds ir konkrēts genotips. Katra indivīda genotips ietilpst cilvēces genofondā. Ģenētiskā informācija galvenokārt atrodas hromosomās. Cilvēkam ir 23 hromosomu pāri. Viens pāris atbild par evolūcijas izmaiņām. Gēna darbība ir atkarīga no saistības ar citiem gēniem. Gēnu terapija ļauj izlabot iedzimtos defektus bez iejaukšanās genofondā. Genofonds izmainās pakāpeniski. Par to liecina cilvēka mūža ilguma nemitīgā palielināšanās cilvēka evolūcijas laikā. Velmi pārvaldīt cilvēku genofondu veicina biotehnoloģiju, cilvēka genoma atšifrētāju, gēnu inženierijas ambīcijas. Gēnu ceļā nostājās ambiciozā kultūra.

Dzīves jēga

Skeptiķi saka: dzīves jēga neeksistē. Jēdziens „dzīves jēga” ir mākslīgi izdomāts. Cilvēks ir radies bez noteikta eksistenciālā mērķa. Ja nav mērķis, tad nevar būt dzīves jēga.

Radikālie darvinisti skaidro: cilvēka instinktos ir ietverti visi mērķi dzīves mērķi.

Filosofi čalo: dzīves jēga ir mistiskās, reliģiskās apziņas sastāvdaļa.

Diktatori zina: visiem cilvēkiem ir viens mērķis – dzīvot diktatūras normu gaisotnē.

Demokrāti spiedz: katram cilvēkam ir sava dzīves jēga, savi dzīves mērķi.

Sociologi prāto: dzīves jēga un izpratne par dzīves jēgu ietilpst pasaules uzskatā; ja nav stabils pasaules uzskats, tad nav stabila izpratne par dzīves jēgu; ja nav skaidrs pasaules uzskats un skaidra izpratne par dzīves jēgu, tad sākas dažādas problēmas: sociālās, individuālās (alkoholisms, narkomānija, klaidonība).

Kulturoloģija teoretizē: dzīves jēga ir vienota ar kultūras attīstību; dzīves jēga nosaka kultūras attīstību; dzīves jēgu var uzskatīt par kultūras attīstības faktoru; no dzīves jēgas definīcijas ir atkarīga kultūras attīstība.

Abstraktie humānisti domā: katrs cilvēks izvēlās savu dzīves jēgu, iztēlojoties dabisko izvēles brīvību, patstāvības un neatkarības iespējas, kuras nosaka vispārējās cilvēktiesības.

Nelietības modifikācijas

Nelietība ir kultūras stabils elements. To nosaka cilvēka instinktu raksturs, paš aizsardzības nolūkā spējot pastrādāt nelietību. Kultūrā ir sastopamas daudzas nelietības modifikācijas. To savukārt nosaka cilvēka dzīves daudzveidība un cilvēka instinktu realizācijas plašā nepieciešamība. Cilvēkam dzīvē ir nepieciešams būt daudzveidīgam. Tātad perspektīvā arī nelietība ir iespējama visdažādākajās modifikācijās. Paš aizsardzība saskaras ar visnegaidītākajiem dzīves negatīvajiem risinājumiem, kas tūlīt atsaucās uz cilvēka darbības, uzvedības un komunikācijas morālo iedabu. Cilvēkam nākas adekvāti reaģēt.

Nepatīkami ir saskarties ar katru nelietības modifikāciju. Ļoti nepatīkami ir saskarties ar to modifikāciju, kuru var dēvēt par profesionālo nelietību. Ļoti nepatīkami tas ir tāpēc, ka profesionālā nelietība izpaužas attiecīgās profesionālās vides kontekstā. Atrāšanās tādā vidē vienmēr nozīmē profesionālās solidaritātes klātbūtni. Starp jebkuras profesijas pārstāvjiem eksistē profesionālā solidaritāte, kurai ir savs iekšējais morālais kodekss, sava iekšējā neformālā komunikācija un tās normas. Šo normu ievērošana ir profesionālās solidaritātes pamatā. Praktiski tas nozīmē, ka attiecīgās profesijas pārstāvji viens pret otru izturās īpaši korekti, tolerantī, izpalīdzīgi, saprotoši, atbalstoši utt. Jebkurš attiecīgās profesijas pārstāvis otram kolēģim nedarīs pāri un nekad nedarīs to, ko varbūt darītu tiem, kuri neietilpst attiecīgajā profesijā.

Vēsturiski profesionālā solidaritāte acīmredzot bija amatniecības ģilžu centrā. Ģildes nevarēja pastāvēt bez profesionālās solidaritātes.

Aizvadītajos gadu desmitos (pusgadsimtā) ir nācies darboties vairākās „ģildēs”. Padomju laikā nevarēja žēloties par profesionālās solidaritātes trūkumu ne žurnālistu, ne literatūrzinātnieku, ne augstskolu docētāju aprindās. Nevarēja žēloties ne par latviešu, ne par krievu un citu tautu pārtāvju profesionālās solidaritātes trūkumu. Protams, visizteiktāk profesionālo solidaritāti nācās izjust no ebreju kolēģiem un no latviešu t.s. ulmaņlaiku cilvēkiem.

Tas izklausās jocīgi, taču profesionālās solidaritātes trūkumu latviešu, krievu vidē nācās nepatīkami izjust tūlīt pēc varas maiņas. Tā vien gribas domāt, ka liberālajā demokrātijā profesionālā solidaritāte nedrīkst būt. Mūsu cilvēki momentā atcerējās to, ka kapitālismā „cilvēks cilvēkam ir zvērs”, kā sludināja sociālisma ideoloģija. Tagad ir tāda sajūta, ka kolēģiem vispār nav nekāds priekšstats par profesionālo solidaritāti. Kolēģis var neatbildēt uz kolēģa vēstuli, kolēģis var neko nepaskaidrot par publicēšanai nosūtītā darba likteni, kolēģis var neaizstāvēt kolēģi sakarā ar nepatiesiem apmelojumiem. Tā vien liekas, ka pie mums ir iestājies profesionālās nelietības laikmets, kurā profesionālajai solidaritātei nav vietas. Profesionālā nelietība profesionālim ir visrieģīgākā nelietības modifikācija, jo profesionālā nelietība ir savējo nelietība. Kā zināms, savējo nelietību pārdzīvojam visskaudrāk.

Savējo nelietība

Nelietības atsevišķa modifikācija ir savējo nelietība – nelietīga izturēšanās pret savas tautas pārstāvjiem. Ļoti iespējams, šis modifikācijas veids ir samērā reta kultūras parādība. Teiksim, Latvijā ar savējo nelietību var lepoties tikai latvieši, konsekvēnti nelietīgi izturoties vienam pret otru. Latvijā savējo nelietība nav izplatīta ne starp čigāniem un ebrejiem, ne starp krieviem un baltkrieviem, ne starp lietuviešiem un poļiem, ne starp igauņiem un tatāriem. Speciālajā literatūrā un daiļliteratūrā savējo nelietība nav Eiropā citur sastapta. Vienīgi latvieši ir slaveni ar savu savstarpējo naidu. Ja latviešu sievietei ir jākomunicē ar otru latviešu sievieti, tad abām viņu tradicionāli vulgārās sejas tūlīt savelkās ārpazīgama naida grumbās. Ja latviešu vīrietim ir jākomunicē ar otru latviešu vīrieti, tad abiem viņu tradicionāli viltīgi smīnošās sejas savelkās vēl trakākā smīnā.

Latviešu savējo nelietība ir bijusi izplatīta vienmēr. Par to liecina tautas vēsture, latviešu daiļliteratūra. Andreja Upīša romāni bez savējo nelietības nemaz nav iedomājami. Viņa daiļrades galvenā tēma bija savējo nelietības portretēšana. Latviešu savējo nelietība uzplauka pēcpadomju Latvijā, visu atdodot citiem, lai nekas nenonāktu savējiem. Latvietis visu atdos drīzāk ebrejiem, krieviem, tatāriem, lietuviešiem, igauņiem nekā savējiem. Latvietim ebrejs-opozicionārs ir lielāks draugs nekā latvietis-patriots, kurš norāda uz latviešu mentalitātes kropļībām. Latvietis universitātē drīzāk dos darbu kubiešu pusanalfabētam nekā latviešu speciālistam. Latviešu savējo nelietības piemēru skaits ir milzīgs. Faktiski piemēros iederas latviešu visa dzīve – visi komunikācijas gadījumi ar savējiem.

Narcisma variācijas

Narcisma izpausmes var būt visdažādākās. Turklāt narcisms var nebūt tikai individuāla rakstura izpausme. Narcisms var būt arī kolektīva rakstura izpausme. Tā, piemēram, narcisms ietilpst tautas nacionālisma kompleksā. To var dēvēt par sociālā narcisma variāciju.

Savas rases, tautas pārkuma sludināšanas pamatā ir narcisms – rases, etnosa tīksmināšanās pašam par sevi. Nacionālais naidis, nacionālā konfrontācija ir cieši vienota ar narcismu. Pat kara psiholoģiskajā motivācijā ietilpst narcisms. Rasu naidis nav iespējams bez narcisma – savas rases pārkuma akcentēšanu un citu rasu noniecināšanu.

Mūsdienās nākas konstatēt divas strāvas. No vienas puses humānisma strāvu, bet no otras puses sociālā narcisma strāvu, kura var izpausties politiskajā, reliģiskajā, etniskajā, profesionālajā formā.

Noteikti var novērot arī narcistisko patoloģiju.

Civilizēta sabiedrība

Interese par to, kas ir civilizēta sabiedrība, jau ir sastopama antīkajā filosofijā. Interese nav mazinājusies arī mūsdienās, kad atgriešanās pirmatnējā barbarismā (no civilizētu cilvēku viedokļa) ir kļuvusi dzīves norma.

No Apgaismības laikmeta ir nostiprinājies viedoklis, ka civilizēta sabiedrība ir sava veida kompromiss starp personības brīvību un sabiedrības interesēm. Tātad šī viedokļa pamatā ir brīvības un atbildības kategorija, kā arī cilvēka apziņas augsts līmenis, spējot ne tikai savas intereses nošķirt no kolektīvajām interesēm, bet arī ziedot savas intereses citu cilvēku labā. Runa ir par cilvēcisko kvalitāti – tās noteiktu līmeni.

Z.Freids neatzina, ka individuālā brīvība ir civilizācijas ieguvums un civilizētības atribūts. Viņaprāt civilizācija ierobežo personības brīvību. Individuālās brīvības vietā civilizētā sabiedrībā prioritāte ir kolektīvajām interesēm. Tādējādi civilizācija nevis palielina, bet gan ierobežo individuālo brīvību. Civilizācija nostiprina sabiedrības varu. Var teikt – valsts varu, elites varu, kādas grupas varu, kādas kliķes varu. Pret valsts varas diktatūru savā laikā vērsās Vilhelms fon Humbolts, Džons Stjuarts Mills, Žans-Žaks Russo.

K.Popers uzskatīja, ka cilvēkiem ir vajadzīga tāda sabiedriskā iekārta, kurā katrs cilvēks atsakās kaitēt otram cilvēkam. Pjotrs Kropotkins savukārt jūsmoja par cilvēku spēju sadarboties – cilvēku savstarpējās palīdzības spēju. Bet tas acīmredzot var notikt tikai tad, ja cilvēku agresīvie instinkti ir „iedzīti atpakaļ cilvēkā” (Z.Freids). Kā zināms, XX gs. otrajā pusē politiskajā filosofijā valdīja

divas pozīcijas: (1) cilvēks pēc savas dabas ir slikts un tāpēc viņu vienmēr ir jāuzmana; (2) cilvēks ir labsirdīgs, un tas garantē civilizētības pastāvēšanu. Protams, šīs pozīcijas bija sastopamas arī agrāk.

Brīvības fineses

Brīvība ir iluzora parādība. Brīvība vienmēr ir nosacīta un ierobežota. To var ierobežot diktators, partija, kolektīvs, korporācija, kultūras normas, morāles normas. Taču pats galvenais brīvības ierobežotājs ir dabas objektīvie likumi.

Cilvēka evolūcija it kā ir brīva un nekas to neierobežo – izvēlos tādu mutāciju, kādu gribu. Bet tā nav. Daba izvēlās tikai labvēlīgo mutāciju, atlasa attiecīgajā vidē nelabvēlīgo mutāciju. Izdzīvo tikai tas, kas dod cilvēkam vislielākos spēkus un enerģiju dzīvei. Daba tāpat ierobežo brīvību. Ierobežo pozitīvā garā.

Taču mūsu dzīves virzība (virzība noteiktas attīstības sasniegšanai) ir pakļauta negatīvu spēku ietekmei – darbībai un uzvedībai kaitīgu shēmu ietekmei (noziegumi, varas kāre, slavas kāre, karš).

Ļoti liela loma cilvēku dzīvē ir morālei. Morāle, kā jau tika minēts, ir smalka brīvības finese. Morāle ierobežo brīvību. Ne vienmēr pozitīvā garā. Morāles ierobežojošo potenciālu var ļaunprātīgi izmantot tie sociālie un individuālie spēki, kuri tiecas vispār maksimāli ierobežot cilvēku brīvību, savu konkrētu laikabiedru brīvību.

Evolūcija

Evolūcija ir neredzama parādība. Evolūcijas procesu mēs neredzam un varam konstatēt tikai pēc ilga laika. Evolūcija virzās lēnām – vairāku paaudžu laikā. Teiksim, šodienas t.s. interneta paaudzes evolūcijas sekas būs redzamas tikai pēc apmēram 100 gadiem. Tās latviešu un citu tautu jaunās paaudzes, kuras tagad visu dzīvi pavada pie datora, evolūcijas sekas pa īstam „uzplauks” tikai krietni vēlāk pēcāko paaudžu mutācijas procesā.

Cilvēks cēlies no dzīvniekiem un saglabā dzīvnieku instinktus. Taču cilvēkā ir kaut kas vairāk. Nav tikai dzīvnieku instinkti. Neirobioloģijas, evolūcijas psiholoģijas jaunākie pētījumi liecina, ka tādām mūsu jūtām kā mīlestība, līdzcietība ir bioloģisks pamats – mūsu organismā šo jūtu laikā notiek zināmi procesi.

Evolūcijas sintētiskā teorija saka: bioloģiskie veidi attīstās mutācijas ceļā un pateicoties tādu gēnu izplatībai populācijā, kas nosaka vairošanos un izdzīvošanu. Evolūcija ir sistēmas attīstība, kas norisinās, glabājot un vairojot mantojumu: informācijas kopumu, ar kuru var veidot sistēmu. Evolūcijas pamatā ir trīs komponenti: 1) mantošana (mantojuma glabāšana), 2) mutācija, 3) atlase (2.-3. ir mantojuma vairošana).

Mūsu gēnos ir tieksme pavairot bioloģisko un kultūras mantojumu. Tā ir mūsu esamības vitāla nepieciešamība. Interesanti, ka šodienas jaunajai paaudzei irniecīga interese par jebkura veida mantojumu – pagātni. Tas noteikti atsauksies uz evolūcijas procesu. Šajā ziņā tā rezultāti arī būs redzami tikai pēc apm. 100 gadiem. Vilinoši būtu redzēt, kādas sekas ir intereses trūkumam par mantojumu.

Dabiskā izlase atstāj tikai tos, kuriem ir attīstību veicinoši instinkti. Cilvēkam (atšķirībā no dzīvniekiem) ir divas evolūcijas sistēmas: 1) bioloģiskā un 2) kultūras. Cilvēkā ir arī kultūras mantojuma saglabāšanas un vairošanas instinkti. Dzīvē ir negatīvas bioloģiskās mutācijas un negatīvas kultūras mutācijas. Sanāk, ka cilvēku liek adaptēties viņam kaitīgā kultūrā.

Adaptācija

Mēs neesam apriori runājošas dzīvās būtnes. Runa ir kultūras produkts. Adaptācijas produkts noteiktā sociālajā vidē – noteiktā kultūras (valodas) vidē.

Katrs sociālais kontakts (komunikācija) sevī ietver robežas, kuras ir jāievēro. Tās ir t.s. pieļaujamās robežas. Valoda arī ir sava veida pieļaujamā robeža.

Adaptācija sociālajā vidē ir ātrs process. Runāt iemācāmies ātri. Daudz lēnāk adaptējamies dabas vidē. Tā, piemēram, lēna ietekme uz cilvēku organismu ir ledus laikmetu maiņai, Zemes tektonisko plākšņu kustībai, Saules aktivitātes svārstībām, Zemes ass precesijai.

Dabas vidē ir gan periodiskas, gan nejaušas pārmaiņas. Dabas nākotnei nav noteikts galamērķis. Tāpēc arī cilvēka bioloģiskajai evolūcijai nav noteikts galamērķis. Par galamērķi var nosacīti uzskatīt adaptācijas diapazona paplašināšanu un adaptācijas metožu pilnveidošanu. Cilvēkiem ir jābūt gataviem adaptēties vidē arī vides nejaušo izmaiņu laikā.

Kultūras evolūcijas mērķis ir savādāks – pretējs. Kultūras evolūcijas uzdevums ir nevis cilvēku eksistences/izdzīvošanas diapazona palielināšana, bet gan cilvēku dzīves apkārtējās vides stabilizācija, vides īpašības pieskaņojot adaptivitātes diapazonam. Kultūra palīdz izdzīvot dabas vidē dabas jebkuru pārmaiņu laikā. Teiksim, materiālās kultūras „dabiskās izlases” princips ir palīdzēt izdzīvot cilvēkiem. Materiālās kultūras „dabiskajā izlasē” saglabājās tikai tie risinājumi, kuri palīdz cilvēkiem pārvarēt aukstumu, karstumu un citus dabas apstākļus, kas ir kaitīgi (neatbilst) cilvēku bioloģiskajām spējām. Garīgā kultūra arī ir pievērsta adaptācijai, un mantojuma vairošanai un saglabāšanai.

Laieme

Laieme it kā ir subjektīvs jēdziens; katrs pats sev nosaka, kas nepieciešams, lai būtu laimīgs. Tomēr laime nav subjektīvs jēdziens. Laieme ir objektīvs jēdziens un pie tam objektivitātes indikators. Laieme ir rādītājs tam, cik lielā mērā mūsu dzīve atbilst dzīves jēgai. Laieme norāda uz to, cik efektīvi mēs realizējam instinktus, glabājot un pavairojot kultūras un bioloģisko mantojumu. Ja cilvēks labi realizē dzīves jēgu (minētā mantojuma aspektā), tad viņš ir laimīgs; ja nerealizē normāli, tad ir nelaimīgs. Cilvēku iekšējais barometrs, kas nosaka attiecīgo hormonu koncentrāciju asinīs, katram ir individuāli „uzstādīts”. Dažus apmierina lēnāka attīstība; citus – straujāka. Taču visiem cilvēkiem kopējais ir tas, ka laimei ir nepieciešama attīstība. Lai būtu laimīgs, jābūt ir attīstībai. Laimīgi cilvēki ir harismātiski; no viņiem gribas mācīties, pārņemot viņu sniegto informāciju. Nelaimīgi cilvēki neko jaunu nerada. Katram cilvēkam ir unikāla neironu sakaru konfigurācija starp smadzeņu šūnām, tāpēc katrs cilvēks ir unikālas pasaules izjūtas nesējs. Laimes izjūta ir unikāla. Unikāla ir arī nelaimīguma izjūta.

Instinkti

Nav vienprātīgi atzīta definīcija, kas ir instinkts. Pastāv definīciju dažādība. Piemēram, par instinktu var uzskatīt iedzimtu refleksu kopumu. Šis komplekss ir saistīts ar 4 funkcijām: 1) bioloģiskā mantojuma glabāšana, 2) bioloģiskā mantojuma vairošana, 3) kultūras mantojuma glabāšana, 4) kultūras mantojuma vairošana. Uzvedība ir dzīvē (no kultūras) iegūta forma instinktu realizācijai. Cilvēks atšķiras no dzīvniekiem ar šo formu daudzveidību. Garīgā kultūra ir šo formu kopums. Zināšanas palīdz radīt jaunas formas.

Specifika

Cilvēka dzīves liktenim ir sava specifika. Tā izpaužas individuāli un kolektīvi. Cilvēka rīcība neseko racionāli determinētai loģikai – apstākļu loģikai vai interešu loģikai. Cilvēka rīcība vadās no īpašiem noteikumiem. Tos var saukt par drāmas noteikumiem, kad drāmas personāža rīcību nosaka dialoga situācija. Citiem vārdiem sakot, cilvēka biogrāfija risinās nevis racionālā kontekstā savu problēmu pēctecīgā risinājumā, bet gan dihotomijas kontekstā: „izaicinājums” – „atbilde”. Cilvēka rīcība visdrīzāk ir izprovocēta rīcība nekā racionāli pamatota rīcība. Mūsu rīcību var salīdzināt ar drāmas repliku modeli, atbildot uz izaicinošu repliku. Tā nav pārdomāta autonoma taktika, kas ir adekvāta problēmas situācijai. Cilvēka dzīves apstākļi ne tik daudz mobilizē mūsu prātu, kā ir pakļauta afiliācijai – aktivizē mūsu jūtīgumu, emocionalitāti, morālās refleksijas. Cilvēks ir radījums, kas vairāk atsaucās uz subjektīvo izaicinājumu saturu nekā uz objektīvām

problēmām. Tāpēc cilvēku tik bieži apmierina problēmas simbolisks, emocionāls risinājums, apmierinot mūsu patmīlību un taisnīguma izjūtu. Tas neliecina par solipsismu – objektīvās pasaules noliegšanu. Tas liecina, ka cilvēks vispirms dzīvo kultūras pasaulē un pasauli uztver, balstoties uz kultūrā pieņemto simbolisko valodu.

Liberālisma pagrimums

Jau XX gs. vidū liberālisms polemikā ar keinsianismu atbrīvojās no sociālās solidaritātes un līdzietības motīviem, kristietības un Apgaismības humānisma. „Aukstais karš” vēl vairāk liberālismam atņēma humānistiskā satura klātbūtni. Radās dubulto standartu taktika, kas ietilpst liberālisma pagrimuma hronikā kā viena pirmajām fāzēm vispārējā pagrimumā. Liberāļi ļoti jūtīgi apsprieda un dzēlīgi kritizēja savu pretinieku atsacīšanos no humānistiski demokrātiskajiem standartiem, taču klusēja par savu pagrimumu. XX gs. otrajā pusē liberālisms pārvērtās par ideoloģisko manipulāciju placdarmu. Rietumu kultūrā liberālismam ir dominējošā loma. Tāpēc liberālisma pagrimums ir visas Rietumu kultūras katastrofa, negatīvi atsaucoties uz mūsdienu cilvēku apziņu. Pēc sociālisma sabrukuma liberālisms kļūst sociālā darvinisma rupors, lemjot, kuriem ir tiesības dzīvot uz Zemes un kuri ir jāpakļauj eliminācijai – izslēgšanai, izstumšanai, izskaušanai.

Sociālais darvinisms un jauna tipa genocīds

Var droši teikt, ka XXI gadsimtā viena no lielākajām sociālajām nelaimēm ir sociālā darvinisma nostiprināšanās. Sociālais darvinisms kļūst par jauna tipa genocīda ideoloģiju. Kompozīcijā ar demogrāfiskās pārejas „balto” cilvēku šausmīgo likteni sociālais darvinisms iegūst ārpazīgu auru. Taču jaunā tipa genocīda rašanās nav nekāds pārsteigums. Tas ir loģisks process. Samazinoties „balto” populācijai, automātiski palielinās konkurence starp „baltajiem” cilvēkiem. Tā nav ekonomiskā, saimnieciskā darbības vai kāda cita pragmatiskā rakstura konkurence. Tā ir eksistenciāla konkurence – velme izdzīvot populācijas vispārējās izmiršanas apstākļos. Jaunā tipa genocīda ideoloģijā primārā ir antropoloģiskā motivācija, tautā vienu daļu uzskatot par nevērtīgu daļu. Tā agrāk nebija. Agrāk tauta karoja pret citu tautu, to uzskatot par nevērtīgu. Vācieši par nevērtīgiem uzskatīja ebrejus, čigānus, krievus, latviešus. Nevērtības ideja attiecās uz visu tautu. Turklāt nevis uz savu tautu, bet citu tautu. Jaunā tipa genocīdā nevērtības ideja attiecās uz savu tautu; proti, savas tautas kādu daļu.

Genotips

Cilvēku genotips nosaka kultūru. Visvairāk tas atsaucās uz uzvedību: intro/ekstrovertumu, atsevišķu cilvēku dzīves individuālo tempu, psihomotoro un sporta aktivitāti, neirotismu, domāšanu, depresijas noslieksmi, vecumu pirmā dzimumakta laikā, kognitīvās attīstības vecumu, šizofrēniskuma noslieksmi. Sastopami speciāli pētījumi (*Freedman* 1974, 1979) par jaunpiedzimušajiem, lai noskaidrotu rasu atšķirības, kuras nosaka genotips: kustības raksturs, auguma stāja, muskuļu tonuss, emocionālā reakcija. Noskaidrots, ka ASV ķīniešu bērni ir psihiski stabilāki, mazāk uztraucās no trokšņa un kustībām ap sevi, ātrāk nomierinās, ātrāk piemērojās diskomfortam nekā „baltie” bērni. Taču kultūras mainībai drīzāk ir fenotipisks nekā ģenētisks avots. Kultūras daži aspekti var izmainīties vienas paaudzes laikā. Tātad pārāk ātri, lai šīm izmaiņām būtu evolucionējošs raksturs.

Antropoloģiskā ģenētika

Tāds nosaukums varētu būt jaunai zinātnei, par kuras nepieciešamību tagad izsakās daudzi speciālisti. Šajā jaunajā zinātnē vienīgais pētnieciskais objekts būtu cilvēks, un cilvēks atspoguļotos kā (1) dabiskās izlases produkts un (2) kultūras autors, un viņa sugas radītās kultūras

determinētības izbaudītājs. Kultūra palīdz pārvarēt dabisko izlasi, regulē dabisko izlasi. Pateicoties kultūrai, cilvēks nav atkarīgs tikai no dabiskās izlases. Darvinisma pamatā ir bioloģiskais faktors – dabiskā izlase. Taču cilvēka pastāvēšanas vēsturē notiek bioloģiskās adaptācijas nomaiņa ar kultūras adaptāciju. Cilvēka likteni nosaka divas informācijas plūsmas: 1) gēni, genoms – gēnu kopums ir informācijas kopums: matu krāsa, acu krāsa, ādas krāsa, deguna forma, ausu forma; to visu mantojam no senčiem ģenētiski; 2) kultūras informācija: valoda; neviens nepiedzimst ar valodas prasmi; valodu mācās no apkārtējiem cilvēkiem – kultūras.

Fakti

Senprūšus kristīja/pakļāva 1283.g., Latvijas teritorijā dzīvojošās ciltis pilnā mērā – 1290.g., Igaunijas teritorijā dzīvojošās ciltis pilnā mērā – 1224.g. Tā laika ciltis: lībji, kurši, zemgaļi, sēļi, latvieši, zemaļi, skalvi, augstaiši. Vācieši iekaroja arī Pomerānijas un Silēzijas slāvus – vendus. Vendi bija zemkopji, kuri turpināja runāt slāvu valodā līdz 17.gs. Slāviskos vendus vācieši pakļāva 300 gadus, bet viņu pilnīga pārvācošana turpinājās vēl 300 gadus.

Evolūcija

Ja aplūkojam evolūciju no australopiteka līdz *Homo sapiens*, tad var izdarīt zināmus secinājumus. Proti, cilvēki ir kļuvuši gudrāki, palielināties smadzeņu apjoms. Taču var būt arī citi secinājumi, kas liecina par atgriešanos kromanjoliešu līmenī – pirmatnējā barbarisma līmenī. Neandertāliešiem smadzenes bija lielākas nekā cilvēkiem. Zinātne nezina tam izskaidrojumu. Zinātne nezina, kā gēni nosaka smadzeņu uzbūvi un funkcionēšanu. Neandertāliešu genoms ir iegūts. Tā pētīšana prasīs turpmākos 100 gadus. Cilvēks var vienlaicīgi operēt ar 7 objektiem, simboliem, idejām; pērtiķis – maksimāli ar četriem. Aizvadītajos 150 gados cilvēka evolūcijā mainījās augums, galvaskausa forma, smadzeņu apjoms un citi parametri. Cilvēka apģērbs radās apm. pirms 25 000 gadiem; plaši izplatīts kļuva pirms 7 000 gadiem. Par cilvēka izcelsmi no pērtiķiem liecina anatomija, fizioloģija, embrioloģija, biokīmija, ģenētika, uzvedības īpatnības.

Izdzimumi

Zinātne saka, ka vāji kaitīgas mutācijas pašas par sevi nav kaitīgas. Tās ir kaitīgas lielās devās. Tādā gadījumā vāji kaitīgās mutācijas var pavājināt veselību, pazemināt imunitāti, intelektu, enerģiskumu, reakcijas ātrumu, auglību, dzīves ilgumu, seksualitāti. Katra jaunpiedzimušā genomā ir apmēram 10 jaunas vāji kaitīgas mutācijas, kas nebija viņa vecākiem. Dabiskā izlase ir nepieciešama, jo katrs indivīds manto arī no vecākiem vāji kaitīgās mutācijas. Ja nav dabiskā izlase, tad ir ģenētiskie izdzimumi. Tas ir zinātniski pierādīts fakts.

Dabiskā izlase

Pamatoti var uzskatīt, ka aizvadītajos apmēram 100 gados cilvēki attīstītākajās valstīs nonāca apstākļos, kad nefunkcionē dabiskā izlase. Medicīna, antibiotikas, pārtikas programmas, dzīves materiālā līmeņa pieaugums ir galvenie faktori, sekmējot mirstības un arī dzimstības samazināšanos. Droši var teikt, ka attīstītākajās valstīs tagad vairs neeksistē dabiskā izlase. Tādējādi izdzīvošana un auglīgums pārstāja būt atkarīgs no cilvēku genotipa. Pieaug kaitīgo mutāciju apjoms. Cilvēkiem viss ir atkarīgs no genotipa: labsirdība, intelekts, laime ģimenē, politiskie uzskati, ķermeņa simetriskums. Taču patiesībā dabiskā izlase pastāv un vienmēr pastāvēs. Dabiskā izlase darbojas embrionu līmenī. Tomēr arī šajā līmenī ir iespējama apzināta iejaukšanās. Ekstrakorporālā apaugļošana: zigotai (apaugļotai olbaltumšūnai) mēģenē ir vairākas rezerves zigotas, no kurām var izvēlēties labāko un pārstādīt mātes dzemdē. Embrionu pētniecība, ģenētiskā analīze palīdzēs cīnīties pret kaitīgām mutācijām.

Nianses

Gēni nenosaka etniskumu, tautību, dzimto valodu un citas kultūras reālijas. Balti ir balti tāpēc, ka runā baltu valodās, bet nevis tāpēc, ka viņiem ir baltu gēni. Katra tauta ir cilšu mistrojums: konstatējamās dažādas ģenētiskās līnijas.

*

Ebreju garīdzniekiem („koeniem”) ir Y-hromosoma, kuras aizsākums esot bībeliskā Ārona laikā. Tas tāpēc, ka viņi precējās savā starpā. Tā ir īpaša Y-hromosomas līnija: apmēram 60 000 no 13,4 miljoniem ebreju.

*

Atsacīšanās no vecās etniskās pašapziņas, ja vairs nelieto veco valodu, bet lieto jauno valodu, notiek 3-4 paaudžu laikā. Tie it kā slāvi, kuri Vācijā tagad lieto vācu valodu, savu pašapziņu zaudēs pakāpeniski.

*

Atklājumus par antropoģenēzi sniedz paleoantropoloģija, salīdzinošā ģenētika, evolūcijas psiholoģija. Darvins varēja izmantot tikai salīdzinošo anatomiju un embrioloģiju. Viņš teica: „*Much light will be thrown on the origin of man and his history*”.

*

XX gs. dominēja priekšstats par šādu evolūcijas līniju (evolūcijas koku): australopiteki- *Homo habilis*-arhantropi-paleoantropi (neandertālieši)- neoantropi (*Homo sapiens*). XXI gs. viss izmainījās: atklāja hominīdu evolūcijas koka jaunus atzarus. Tagad var secināt: 1) evolūcija nebija vienas līnijas attīstība, bet daudzu līniju attīstība; 2) vienā teritorijā varēja vienlaicīgi dzīvot 3-4 hominīdu tipi; 3) pirms 30-40 tūkst. gadiem uz Zemes bija 4 tipi: (1) mūsdienu cilvēks, (2) neandertālietis, (3) reliktie erektusi Austrumāzijā, (4) pundurcilvēki Floresas salā. Zinātnei pašlaik (2015) ir zināmi 20 hominīdu tipi. *Homo sapiens* ir radies Austrumāfrikā pirms 160 000-200 000 gadiem. No Āfrikas *Homo sapiens* izgāja pirms 135-115 tūkst.gadiem. Tā bija pirmā iziešana no Āfrikas, kas neko nedeķa. Otrā iziešana bija pirms 90-85 tūkst.gadiem. Tai bija noteikts rezultāts – *Homo sapiens* palika dzīvot jaunajās teritorijās.

*

Mūsu teritorijā neandertāliešu apbedījumi nav atrasti. Paleoģenētika ir noskaidrojusi, ka starp mūsdienu cilvēkiem nav neandertāliešu senči mātes līnijā.

*

Aizvadītajos 2 miljonus gadu cilvēce bija vienota sistēma. Nebija izolētas populācijas, notika krustojšanās. Krustojās neandertālieši ar cilvēkiem.

*

Cilvēkiem ir viena emocija, kas nav dzīvniekiem. Proti, cilvēkiem ir riebums. Šī emocija radās sociālo attiecību rezultātā; to veicināja naidis pret svešajiem (ksenofobija).

Emociju vara

Zinātne ir pārliecināta, ka politiskie uzskati ir atkarīgi no bailīguma. Amerikāņi ir bailīgi, tāpēc atbalsta nāves sodu, iebrukumu Irakā un citur. Politiskie uzskati, saprotams, ir atkarīgi arī no saprātīguma. Taču liela loma ir psihikas visdziļākajiem slāņiem un organisma fizioloģiskajām īpašībām. Patriotisms ir atkarīgs no riebīguma jūtu pakāpes. Noskaidrota ir šāda reakcija. Kad uz datora ekrāna parādās kaut kas negaidīts, liberāļiem stiprāk kā konservatoriem iedarbojās smadzeņu daļa, kas atbild par novitātes uztveršanu. Psihologi un neirobiologi, pētot emociju iedabu, uzskata, ka daudzas morāli tikumiskās nostādnēs ir radušās no pretīguma sajūtām. Pretīgums cilvēkiem traucē normāli komunicēt un rada dažādus aizspriedumus. Mēs paši zinām, ka daudzas morālās vērtības balstās nevis uz prātu, bet emocijām. Pirmā emocionālā reakcija parasti vispatiesāk raksturo mūsu attieksmi pret attiecīgo fenomenu.

Emociju kontrole

2007.gadā tika publicēta informācija par ASV psihologu un neirobiologu kādu interesantu atklājumu. Zinātnieki atklāja smadzeņu daļu, kas ir emociju kontrolētāja. Ja šī smadzeņu daļa nedarbojas, tad cilvēki par visu spriež tikai ar prātu bez emocijām. Cilvēka psihi bioloģisko pamatu noskaidrošana mūsdienās ir reāli iespējama. Tajā skaitā ir noskaidrojami morāles un tikumības materiālie procesi smadzenēs. Agrāk uzskatīja, ka morāles un tikumības normas ir racionāls produkts – audzināšanas rezultāts. Tagad ir noskaidrots, ka arī emocionāls produkts.

N.Daņilevska viedoklis

Tautu kultūrvēsturisko tipu (civilizāciju) raksturo trīs atšķirības: 1) etnogrāfiskās, 2) augstākais morālais pienākums, kas nosaka virzību visai kultūrai, 3) vēsturiskās audzināšanas nosacījumi un atšķirības. Etnogrāfiskajās atšķirībās ietilpst arī fizioloģiskās atšķirības. Krieviem nepatīkamā formā vācu zinātnieks *Петруйск* eiropiešus iedala 1) gargalvainos (*dolichocephali*) un 2) īsgalvainos (*brachycephali, короткоголовые прямочелюстные*). Īsgalvainie esot slāvi, lietuvieši, laplandieši, baski, albāņi, senie etruski. Augstu kultūras līmeni esot sasnieguši tikai gargalvainie. Eiropiešu tautām, romāņu-ģermāņu tautām visām ir viena kopīga īpašība – *насилъственность* (*Gewaltsamkeit*). Šī īpašība balstās uz pārlieku attīstītu pašapziņu, individuālismu. Cilvēks sevi stāda augstāk par citiem cilvēkiem, un citiem ir viņam jāpakļaujas, jo citi nav viņam līdztiesīgi. Sava domāšanas veida uzspiešana citiem, citu pakļaušana kā nelīdzvērtīgos šim pašapziņas tipam neliekas agresija un netaisnība. Tā tam ir jābūt – citi nav tik attīstīti un viņiem ir jāpakļaujas. Tāda prāta ievirze, jūtu ievirze, gribas ievirze atsaucās uz politiku, sabiedrisko dzīvi utt., radot aristokrātiskumu, brīvības ierobežošanu, reliģisko neiecietību pret citu ticību. Romāņu-ģermāņu īpašības vispirms izpaudās reliģijā. Spāņu erētiķis *Прискилман* kopā ar 6 domubiedriem tika nogalināts Bordo 385.gadā. Kristiānisms nesatur neiecietību, naidu, agresivitāti. Tātad nevarēja tautās veicināt minētās izpausmes. Minētās izpausmes bija tautu mentalitātē, kas atsaucās uz reliģijas normu izpratni. Baznīcas dalīšanās bija Rietumu naida un hipertrofētās pašapziņas, tumsonības rezultāts. Naida izpausme bija koloniālisms. Naida izpausme bija arī pilsoniskās un politiskās brīvības iegūšana asiņainā veidā.

Demogrāfiskais bumerangs

Demogrāfija īpatni var atsaukties uz dažādiem procesiem. Piemēram: (1) jo lielāks cilvēku skaits, jo vājāka vispārējā cilvēciskā kvalitāte; (2) jo lielāks cilvēku skaits, jo zemākas kvalitātes cilvēki nonāk centrā, perifērijā nostumjot labākos; (3) jo lielāks cilvēku skaits, jo niecīgāka demokrātija; (4) jo lielāks cilvēku skaits, jo sliktāks cilvēciskais tips dominē kā laikmeta līderis.

Asimilācija

Saskaņā ar Maskavas slavenā arheologa Valentīna Sedova koncepciju baltkrievu etnoģenēze ir asimilācijas rezultāts: vietējie balti + atnācēju slāvu ciltis. Slāvi devās uz baltu teritoriju l.g.t.vidū, galvenokārt – VIII-X gs. Baltkrievu genofonda pētījumi 2005.- 2010.g. pierāda, ka baltkrievi ģenētiski vīriešu līnijā ir tālu no baltiem. Baltkrieviem ir lielāka radniecība ar poļiem, krieviem. Sieviešu līnijā ir šāda aina: ziemeļbaltkrievi atšķiras no dienvidbaltkrieviem; ziemeļbaltkrieviem nav baltu piemaisījums; bet vispār sieviešu līnijā ir baltu piemaisījums, kā arī slāvu piemaisījums. Antropoloģiskās iezīmes, asins grupu izplatība liecina, ka ir viens rases tips baltkrieviem, aukštaišiem, latviešiem, Brjanskas, Smolenskas, Čerņigovas iedzīvotājiem.

Balti

Ārpus mūsdienu Latvijas teritorijas balti asimilējās ar krivičiem, dregovičiem, radimičiem. Balti dzīvoja plašā teritorijā vieni paši līdz VIII gs., no IX gs. parādās slāvu cilšu klātbūtne. Slāvi

ieceļoja baltu teritorijā. Baltu teritorija bija mūsdienu Baltkrievija, Smoļenskas novads, Brjanskas novads, Kalugas novads, Tulas novads, Orlas novads. Etnonīms „latvieši” ilgi neeksistēja un nebija konsolidācijas pamats. Tas pats attiecas uz etnonīmu „baltkrievi”. Jēdziens „Latvija” oficiāli nekad neeksistēja līdz XX gs. Etnoģenēzes procesos ļoti liela loma bija tādiem valstiskajiem veidojumiem kā Lietuvas lielkņaziste un Maskavas lielkņaziste. Īpaši tas attiecas uz baltkrievu un krievu etnosa veidošanos. Krievu valodas pamatā bija kriviču-dregoviču dialektu sintēze. Baltkrievu valodas fonētiskā sistēma veidojās XIV-XVI gs. Maskavas cīņa pret tatāru jūgu balstījās uz nacionālo ideju. Radās „moskovitu” etnoss. Krievijas ZA 1905.gadā ukraiņu valodu atzina kā patstāvīgu valodu; baltkrievu valodu neatzina. XIX gs. sākumā „Белой Русью” dēvēja daudz plašāku teritoriju nekā mūsdienu Baltkrievija.

I.Šterna viedoklis

Izcilā, bet latviešu tumsonīgajā sabiedrībā vāji pazīstamā vēsturnieka Indriķa Šterna abas grāmatas ir viens no visvērtīgākajiem ieguldījumiem mūsu pagātnes izpētē. Šeit tiek minēti vairāki interesanti un būtiski momenti no nodaļas „Senlatvija krusta kara priekšvakarā” un „Latviešu tautas veidošanās 14.un 15.gadsimtā”.

Sociāli sīkākā vienība bija ģimene. Tālāk seko lielģimene – kopā dzīvo divas un trīs paaudzes. Senie latvieši lielģimeni sauca par saimi. Tajā bija apm. 30 cilvēki. Tālāk seko dzimta – ekonomiskā apvienība, asinsradniecība vai mīts par izcelšanos no kopīga senča. Dzimts teritorija bija ciems ar ciema novadu (laukiem, mežiem). Dzimtā varēja apvienoties apm. 25 lielģimenes. Dzimtu apvienība bija cilts: reāli kopīga vai mākslīgi pieņemta kopīga izcelsme, kopīga valoda, reliģija, tiesības un sociālā iekārta, vada cilts vecākais. Cilšu kopums veido tautu: valodas attīstība kopīga, paražas, garīgā kultūra, tiesības, teritorija. „Latviešu (*Letten*) pagānu zemes”,- tā iepazīstina Romas pāvestu Inocentu III 1203.g. ar Kaupo, lībju kunga, vizītes laikā Romā. Zemes sastāv no *Semegallen, Selen, Letten, Kuren, Riezen, Liwen*. Hronists Indriķis lieto latīņu vārdu „gens”, kas nozīmē pagānu tautas. Indriķis „gentes” apdzīvotās vietas sauc par „terra”: *terra Semigallia, terra Lettia, terra Lyvoniam, terra Seloniam, terra Curonia*. Latīņu „terra” – zeme. I.Šterns lieto „latgaļi jeb latvieši”. Viņš saka: „13.gs. vēl nevar runāt par latviešu tautu”. Viņš lieto jēdzienu „maztauta”, apzīmējot baltu un somugru ciltis. Indriķis savā hronikā etnonīmus „latvieši” un „latgaļi” lieto sinonīmiski. Tas, iespējams, tāpēc, ka lībieši sacīja „*Lethi*” vai „*Lethigalli*”. Latviešu tautas veidošanos nosacīja 3 faktori: migrācija, asimilācija un vienota vēsture. Galvaskausu pētījumi liecina, ka 10.-13.gs. starp maztautām pastāv antropoloģiskās atšķirības, bet 13.-17.gs. sāk izzust, kaut gan vēl lielā mērā saglabājās līdzās baltu elementiem senais somiskais (t.i., lībiskais) substrāts Kurzemē, Vidzemē. 15.gs. Vidzemes arhibīskapija tiek iedalīta latviešu daļā un lībiešu daļā; 18.gs. lībiskais novads jau pārlatviskots. Maztautu valodas bija krasi atšķirīgas – viens otru nesaprata. No 15.gs. maztautu etnonīmi izzūd. Oficiālajā vācu kancelejas valodā lieto „nevāci” vai „laucinieki” (*lantlude*). Lietoja arī vārdu „*bauren*” (zemnieki). 15.gs. beigās Livoniju vāci iedala igauņu daļā un latviešu daļā. 15.gs. beigās dokumentos parādās jēdziens „*erffman*” (dzimtcilvēks), kā arī „*erff lude*” (dzimtļaudis). 16.gs. tautas veidošanās process ir „izkristalizējies” – viena valoda. Vāci aizliedza kuršu valodu, lika pārņemt zemgaļu valodu. Tautas jēdziens viduslaikos neeksistēja.

Bioloģiskā piederība

Rases pamatā ir fizioloģisko, fenotipisko un ģenētisko īpašību kopums. Rase ir ķermeniskā organisma fizioloģiskā identifikācija. „Dzeltenais” vienmēr paliek „dzeltenais”, ja arī viņš pats to neatzīst. Rases identifikācijā var izmantot antropometrisko pieeju (vizuālās atšķirības), kefalometriju (galvaskausu mērīšana), osteoskopiju (kaulu platuma un garuma izpēte), seroloģiju (asins seruma struktūra). Vienā rasē var būt modifikācijas – etniskās atšķirības bioloģiskajā ziņā (auguma konstitūcija, galvaskausa forma, acu, matu sejas krāsa, deguna forma u.c.). Etnosocioloģijā ir interesanta pieeja. Ja cilvēks sevi uzskata par latvieti, runā latviski, domā

„latviski”, pieder latviešu kultūrai, tad viņa bioloģiskā un rases piederība nav svarīga. Viņš var līdzināties papuasam, aborigēnam, nēģerim, ķīniešu antropoloģiskajam tipam. Tiek uzskatīts, ka fizioloģiskajām, bioloģiskajām īpašībām nav nekā kopēja ar sociālajām īpašībām. Tāpēc gribas zināt, ko par to saka mūsdienu ģenētika. Piemēram, var jautāt, vai pastāv ģenētiski (bioloģiski) determinēts latviskais domāšanas veids? Vai mentalitāte ir bioloģiski nosacīta? Etnosam (ikdienā – tautai) piemīt bioloģiskā vienotība. To atzīst etnosocioloģija. Etnosa pārstāvji paaudzi pēc paaudzes ir bioloģiski līdzīgi. Taču vispār etnosocioloģiskā metodoloģiskā nepilnība pastāv. Visvairāk tas attiecas, ignorējot bioloģiskā un sociālā faktora koeksistenci. Mainoties bioloģiski, mainās arī sociāli. Sociālo problemātiku nevar pētīt atrauti no bioloģiskās evolūcijas – it kā bioloģiskais faktors neietekmētu sociālos procesus.

Fāzes

Ļeva Gumiļeva etnoģenēzes pasionārajā teorijā ir formulētas atsevišķas fāzes, kas izpaužas etnoģenēzes procesā. Visām fāzēm ir kopīgi nosacījumi, no kuriem ir atkarīgi notikumi attiecīgajā fāzē. Pieci nosacījumi: 1) etniskās sistēmas aktivitātes līmenis – migrācijas, demogrāfiskais, saimnieciskais, idejiski politiskais, militārais; 2) pasionāriju dominējošais tips – no velmes labi dzīvot līdz spējai upurēt sevi; 3) cilvēku uzvedības tips; 4) etniskās sistēmas iekšējā komplicētība; 5) etniskās sistēmas virzības virziens un spēja pretoties „slimībām”. Savukārt fāzes ir sešas: 1) pacelšanās (*надъем*) fāze – etniskās sistēmas pasionārās spriedzes pieaugums pasionārā grūdienu vai ģenētiskā dreifa rezultātā; 2) akmātiskā fāze – pasionārās spriedzes pārkāršanas fāze, etniskās sistēmas svārstībām sasniedzot pasionaritātes maksimālo robežu dotajā sistēmā; 3) lūzuma fāze – pasionaritātes strauja samazināšanās, ko pavada etniskās sistēmas sašķelšanās; 4) inerces fāze – pasionaritātes lēna pazemināšanās pēc lūzuma fāzes; 5) obskurācijas fāze – pasionaritātes izzušana, kas var noslēgties ar etniskās sistēmas sabrukumu vai etnosa pārvēršanos relikta; 6) memoriālā fāze – etnosa stāvoklis pēc obskurācijas fāzes (atsevišķos segmentos var saglabāties kultūras tradīcijas).

Klimatiskais optimisms un pesimisms

Eiropā t.s. klimatiskais optimisms bija no apm. 27.g.p.m.ē. līdz apm. 400.gadam. Tā galvenā iezīme – silts, mīksts klimats. Šajā laikā radās Romas impērija. Tā apguva milzīgu teritoriju. Ziemeļeiropā palielinājās dzimstība, tāpēc goti, vandāļi u.c. II-III gs. sāka doties uz Dienvidiem, meklējot jaunas zemes. Vispirms nonāca Karpatos, Melnās jūras baseinā. Klimatiskajam optimismam sekoja klimatiskais pesimisms – Eiropā iestājās auksts laiks. Kulminācija tika sasniegta 535.-536.gadā. Klimatiskajam pesimismam atkal sekoja klimatiskais optimisms – X-XIII gs. Pieauga iedzīvotāju skaits. Zemkopju tautas ieņēma jaunu dzīves telpu (vācieši, slāvi).

Migrācijas nianses

Mēs sakām – lielā tautu staigāšana. Franči saka – ģermāņu ieplūšana. Lielā tautu staigāšana, īsāk – migrācija, izmainīja Eiropas etnisko seju, garīgo kultūru, politisko iedabu. Lielajā tautu staigāšanā piedalījās visdažādākie etnosi un bija visdažādākie migrācijas virzieni. Piemēram, mūsdienu Ukrainas teritorijā dzīvoja goti, kurus III gs. sakāva hunņi. Goti lūdza atļauju dzīvot Bizantijā, kura naidīgi izturējās pret gotiem. Vēlāk romieši kopā ar gotiem cīnījās pret hunņiem. Avāri kopā ar slāviem iekaroja Balkānus. Hunņu impērija sabruka pēc Atilas nāves. Sabruka tāpēc, ka impērija sastāvēja no dažādiem etnosiem, kuri uzsāka patstāvīgas „impērijas” formēšanu. Šodien ir vandāļi (etnosa nosaukums !!!), kuri posta pilsētu vitrīnas, dedzina mašīnas uz ielām. Daudzi nezina, ka par vandāļiem sauca atsevišķu etnosu. Kanāriju salās uz māju sienām ir uzraksti „Goti – vācieties prom!”. Par gotiem sauc spāņus. Poļu šlahta no XVI gs. sev iestāstīja, ka cēlusies no sarmātiem.

Romas bojāeja

Romas impērijas bojāejas autori lielā mērā ir paši romieši. Viņi pieradināja Eiropas etnosus dzīvot tādā pašā dzīves līmenī kādā dzīvoja romieši. Viņi izplatīja savu civilizāciju, un barbaru etnosi gribēja tos pašus dzīves labumus, kādi bija romiešiem. Barbaru etnosi sāka ar spēku iegūt romiešu labumus. Arī šodienas Eiropā notikumi virzās tipoloģiski līdzīgi. Emigranti grib dzīvot tāpat kā eiropieši. Vēl tomēr nav sasniegta pakāpe, kad migranti ar spēku centīsies iegūt eiropiešu dzīves labumus. Turklāt Eiropai tagad var uzbrukt no divām pusēm – Dienvidiem (Āzijas, Āfrikas, Latīņamerikas) un no Austrumeiropas. Romas impērijas laikā romieši uzpirka vietējo etnosu līderus, lai viņi kontrolētu attiecīgo teritoriju. Šodien notiek tas pats. Tas attiecas uz t.s. eiropiešu politisko eliti. Romas impērijā tradicionālās barbaru ciltis tika transformētas. To tradicionālā dzīves kārtība izjuka II gs. beigās. Barbaru ciltīm transformācija bija katastrofa. Barbaru cilšu galvenais nodarbošanās veids kļuva karošana. Arī šodien ir sociālie slāņi, kuri prot tikai karot. Romas impērijā radās militarizēti etnosi. No vairākiem etnosiem konsolidējās tautas. Konsolidācijas pamatā bija etnosu vadonis, etnosu līderu grupa, kura tiecās pārvaldīt pēc iespējas lielāku teritoriju.

Slāvi

Slāvu vēsture Eiropā sākās VI gadsimtā. Slāvu vēstures sākuma fiksācija balstās uz arheologu sasniegumiem, noskaidrojot vissenāko slāvu kultūru. Iespējams, nākotnē arheoloģija konstatēs vēl senāku slāvu kultūru. Pagaidām vissenākā zināmā slāvu kultūra ir *Ипaza-Kочак* kultūra. Taču ar slāviem ir tāpat kā ar huņņiem. Par slāviem sauc dažādas etniskās grupas. Etniskās grupas varēja „pārslāvoties”, pārņemot slāvu dzīves veidu u.tml. Dažādie etnosi, kuri it kā piederēja slāviem, neieredzēja viens otru, karoja viens ar otru, tirgoja vergus. Slāvu vēsturē liela loma avāriem. Avāri bija ienācēji no Āzijas. Viņi izveidoja Avārijas kaganātu. Slāvi tika pakļauti, dzīvoja kopā ar avāriem. Avāru izzušana ir noslēpumaina. Uzskata, ka viņi izzuda asimilācijas rezultātā ar slāviem.

Etniskā sistēma

Etniskā sistēma ir 1) bioloģiski nosacīta sociālā kopība; 2) evolucionējoša sistēma; 3) hierarhiska sistēma. Etniskās sistēmas: etnoss (tauta); subetnoss („latgaļi”); superetnoss (eiropēdi); konviksija – cilvēku grupa ar vienādu sadzīvi, vienu dzīves vietu, eksistē vairākas paaudzes; konsorcija – neliela cilvēku grupa, lai sasniegtu vienu mērķi (politiskie pulciņi, sekta, bandas).

Pasionaritāte

Pasionaritāte ir cilvēkos savdabīgas „bioķīmiskās enerģijas” kāpums, kas izraisa upurēšanos augstu ideālu labā, nemītīgu tieksmi izmainīt (uzlabot) dzīves kārtību un dzīves apkārtējos apstākļus. Pasionaritātes pārņemtie indivīdi minēto darbību vērtē augstāk par savu dzīvību, citu cilvēku dzīvību, laimi, bagātību. Pasionaritāte nav saistīta ar morāli, - var radīt varoņdarbus, bet var radīt arī nelietības, haosu. Pasionaritāte nav saistīta arī ar vienaldzību. Pasionaritāte var būt sociāli vēsturiska parādība, kad ierobežotā areālā rodas liels skaits cilvēku ar specifisku aktivitāti. Tad pasionaritātes mērs ir šo cilvēku skaits. Pasionaritāte var būt arī mantota parādība, kad indivīdā ir iedzimta tieksme uz maksimālu atdevi. Indivīda pasionaritāte ir atkarīga no mutācijas, ko ietekmē kosmiskais starojums, Saules aktivitāte, par ko neko nevaram zināt. Mēdz būt pasionārie grūdieni. Laiku pa laiku var konstatēt cilvēku masu mutāciju, izraisot pasionaritātes grūdienus, kas var turpināties ne ilgāk par dažiem gadiem.

Kopīgais komplekss

Cilvēki ir dažādi. Ar dažādiem uzskatiem un vērtībām. Tas ir normāli, ka ir dažādi uzskati un dažādas vērtības. Tā ir organiski dabiska dažādība, un vajadzīga dažādība. Taču tajā pašā laikā cilvēkiem ir jābūt kaut kam tādām, kas viņus apvieno, ja viņi ir nolēmuši dzīvot kopā un kopīgi risināt dažādus uzdevumus. Kopīgais ir kaut kas vairāk par atsevišķo indivīdu dažādību. Kopīgais ir kaut kāds idejiskais komplekss, kas apvieno cilvēkus, kuri ir nolēmuši dzīvot kopā noteiktā teritorijā un ar noteiktiem kopīgiem uzdevumiem. Visbiežāk tie ir kopīgi politiskie, ekonomiskie, ideoloģiskie, garīgās dzīves kopīgie uzdevumi. Visbiežāk šie kopīgie uzdevumi ir saistīti ar savas valsts izveidošanu un attīstību. Visbiežāk tas notiek, cilvēkiem apvienojoties tautas formātā, lai visi kopīgi risinātu attiecīgos kopīgos uzdevumus. Kopīgie uzdevumi var būt dažādi. Tos nosaka dzīves prakses tematika. Tāpēc var jautāt „Kas pašlaik ietilpst Latvijas tautas aktuālajā kopīgajā idejiskajā kompleksā, lai dzīvē gūtu panākumus un vispār dzīvotu cilvēkam cienīgu dzīvi?”. Visticamākais šajā pašlaik aktuālajā kopīgajā idejiskajā kompleksā ietilpst vairāki uzdevumi. Tie ir šādi. (1) Nākas akceptēt politisko viedokli, ka PSRS sabrukums bija sākums jaunai dzīvei. Taču jaunā dzīve tika veidota uz pilnīgi nepieņemamiem politiskajiem un morālajiem pamatiem LPSR sabiedriskā kopīpašuma apsaimniekošanā. Radās krimināla politiskā kliķe, kas piesavinājās sabiedrisko kopīpašumu. Valsts politisko un morālo pamatu neadekvātumu katrs uztver ne tikai kā personisko traģēdiju, bet arī tautas un valsts traģēdiju. (2) Traģēdijas vaininieki ir jāizolē un jāšoda. Tas visiem ir jāakceptē kā obligāta nepieciešamība, lai turpmāk dzīvotu cilvēkam cienīgu dzīvi. (3) Latviešu kultūras matrica nav saistāma ar neoliberālismu un postmodernismu. Arī tas visiem ir jāakceptē kā obligāta nepieciešamība, lai dzīvotu garīgi pilnvērtīgu dzīvi.

Aristotelis

Platona skolnieks Aristotelis nemīlēja demokrātiju. Aristotelis dzīvoja impērijas laikā – Filipa un viņa dēla Aleksandra Lielā galmā. Aristoteļa ideālas valsts modelis sastāv no 3 elementiem: 1) Platona apjūsmotās aristokrātijas, 2) konsekventa un nosvērta feodālisma, 3) dažām demokrātiskuma idejām. Piemēram, visiem pilsoņiem ir jāpiedalās vēlēšanās. Tās kārtas pārstāvji, kuri strādā fizisko darbu, vēlēšanās nepiedalās. Valda zemes īpašnieki, kuru galvenā nodarbošanās ir mēdīšana un karošana. Naudu pelna priekš viņiem citi, - tie, kuri strādā.

Tumšie gadsimti

Eiropas vēsturē tumšie gadsimti bija VI-X gs. Par šo periodu vēsturnieki neko nezina. Tolaik vispār nebija vēsturnieki, kuri varēja atstāt savus darbus. Arhīvos saglabājušies ir vienīgi dokumenti par mantas dalīšanu, testamenti. Apmēram 1020 dokumenti. No šī perioda nav arī arhitektūras pieminekļi. Ēkas bija no koka. Mūsdienu vēsturniekus visbiežāk interesē tikai tas, vai bija verdzība jeb feodālā iekārta. Pilsētas bija, bet tās panīka. Vietējie valdnieki valdīja no savām lauku latifundijām. Tur glabāja savas dārglietas. Rietumeiropa bija Bizantijas perifērija, Bizantijas preču pircēja. VII-VIII gs. Romas pāvesti bija galvenokārt grieķi. Zinātnes pagrimums bija grandiozs. Garīgajā pasaulē bija populārs drakona tēls.

Karte

Eiropas kartē mūsu ēras sākumā Latvijas teritorijā nekas netiek iezīmēts. Tā tas ir arī tajās kartēs, kurās atspoguļota lielā tautu staigāšana. Prūšu zemēm iet cauri goti, kuri 150.-200.g. no Zviedrijas dodas uz dienvidiem, šķērsojot Ukrainu un nonākot līdz Melnai jūrai pie Krimas. 200.-400.g. goti sadalās divās daļās; ostgoti dodas uz Mazāziju, 453.-490.g. – uz Itāliju. Vestgoti dodas uz Grieķiju, Itāliju, Spāniju 415.-505.g. No Āzijas huņņi ienāk Rietumeiropā un 451.g. ir jau nonākuši līdz Gallijai (Francija). Huņņu atsevišķs spārns dodas uz Balkāniem. No Vācijas teritorijas vandāļi dodas cauri visai Rietumeiropai, Gibraltārā pārceļas uz Āfriku un no Āfrikas 429.-534.g. uzbruka Romai. No Vācijas teritorijas 370.g. langobardi dodas uz Itālijas ziemeļiem, kur nostiprinās 568.-774.g. No Vācijas 451.g. sakši dodas uz Angliju. 450.g. uz Angliju no Dānijas dodas angļi.

Attila

Latīņu valodā huņņu vadoni dēvēja *Attila*. Viņš valdīja 19 gadus – 434.-453.g. Viņa pārvaldītie cilvēki piederēja dažādiem etnosiem. Bija daudzas mazas ciltis, kuras huņņi pakļāva, piespieda pamest savu zemi un migrēt kopā ar huņņiem. Par šīm mazajām ciltīm nekas nav zināms. Zināms ir tas, ka nepakļāvīgās ciltis huņņi iznīcināja. Atila mira 453.gadā, sāka valdīt viņa dēls Dengiziriha (*Denzicis*), kura galvu 469.gadā nogādāja Konstantīnopolē. Tā bija huņņu karaļa galva. Huņņu impērija sabruka strauji. Huņņu ciltis sajaucās ar citām ciltīm, bet no VI gadsimta huņņi jau bija vienīgi stereotipisks simbols mežonībai un mežonīgu ordu uzbrukumam Rietumeiropai. Tiek uzskatīts, ka ungāru karaļu ģints sākums ir Atila. Huņņi ir cēlušies no Centrālās Āzijas tautas *hynny*. Tā dzīvoja no 220.g.p.m.ē. līdz II gs. Tātad apmēram 4 gadsimtus. Dzīvoja ziemeļos no Ķīnas – Mongolijā. Ķīnieši uzbūvēja Lielo Sienu, lai aizstāvētos pret *hynny* uzbrukumiem. *Hynny* valsts sabruka. Viena daļa devās uz Eiropu un sajaucās ar ugriem, radot jaunu tautu – huņņus.

Ungāri

Ungāri – ugru izcelsmes tauta. Dzīvoja uz austrumiem no Urāliem. Ungāru valoda ir vēsturiski kopīga ar hantu un nansi valodu. Hanti un nansi palika dzīvot taigā. Tie, kuri pameta taigu, nonāca hazāru un bulgāru valdīšanā. Ungāri, kuri apmetās pie Donavas 896.g. sastāvēja no 8 ciltīm, izveidoja konfederāciju, kurai bija divi valdnieki. Tagad ungāri šo procesu sauc „Dzimtenes iekarošanas laikmets līdz 896.gadam”. Ungāru karaliste no XI gs., kad pieņēma kristiānismu (katoļcismu). Ungāri iekaroja valāhu zemes, asimilējās ar viņiem, pārņēma viņu tradīcijas. Latīņu valodā – „*Ungari*”. Ungāri paši sevi sauc par madjariem. Ungāriem ir daudzi subetnosi. Ēģiptes un Sudānas robežā dzīvo subetnoss „madjarabi”, kurus uz turieni deportēja turku sutāns Selīms I 1517.gadā.

Epizodes

Nīče: Labirinta cilvēks nekad nemeklē patiesību, bet vienmēr meklē Ariadni. Tātad norādījumu, kā jārisina problēma.

*

Izziņas liriķis.

*

Grāmata par Eiropas garīgo atmosfēru XIX gs. beigās un XX gs. sākumā: *Peter Gay. The Cultivation of Hatred. London, 1993.*

*

Indieši: tic karmai, reinkarnācijai, cilvēks ir starpnieks starp notikumiem uz Zemes un Kosmosu. Ķīnieši: netic reinkarnācijai, cilvēks tiek uzlūkots sociālā un morālā aspektā. Senie grieķi: Kosmos kā dzīva būtne. Krievu kosmisms: Vernadskis, Cialkovskis, Fjodorovs.

*

Metakontakts: tehnoloģija, kas ļauj iegūt informāciju apziņas izmainīšanas laikā; apziņas izmainīšanas laikā iegūst informāciju no smalkiem enerģētiskajiem avotiem. Energoinformācijas fenomeni. Tos pēta Energoinformācijas laboratorija. Zemapziņā ieslēgto resursu izmantošana (no 90.g.vidus). Cilvēks spēj par iegūto informāciju mutiski pastāstīt vai uzrakstīt. Psihotehnika ļauj cilvēkam pašam izmainīt savu apziņu. Ar šo problemātiku nodarbojās slēgti militāri pētnieciskie institūti.

*

Mistisks paradokss: cilvēki paši izdomā likumus, kas uz viņiem atsaucās un no kuriem paši kļūst atkarīgi. Pasauli pārvalda nevis cilvēki, bet viņu idejas.

*

Taisnīguma likumsakarība: jo vairāk pazeminās dzīves līmenis, jo lielāka loma taisnīgumam; taisnīgumam ir 3 veidi: reliģiskais, nacionālais, komunistiskais. Sastopamas zemes, kuru iedzīvotāji neizjūt lielu cieņu pret taisnīgumu. Taisnīguma ideja ir pretrunā ar liberālismu. Tāpēc liberālā elite cīnās pret reliģisko un nacionālo taisnīgumu. Nacionālisms zaudē liberālismam. Par to liecina I un II Pasaules kara rezultāti. Karu sāka nacionālisma iedvesmoti. Taču pēc kara uzplauka liberālisms. Tagad nacionālisms grib trešo reizi cīnīties ar liberālismu. Rietumi nebaidās, jo nacionālistus var viegli uzrīdīt vienu otram. Liberālisma sabiedrotie ir finansisti, geji, ierēdņi, bohēma. Viens ir taisnīgums kristiānisma zemēs. Pavisam kas cits ir taisnīgums islama interpretācijā.

*

XIX gs. un XX gs. sākumā pasaulē valdīja Lielbritānija; enerģijas avots bija ogles – angļu liela bagātība, monopoliste. XX gs. iestājās naftas laikmets; I Pasaules karš bija karš starp ogļu laikmetu un naftas laikmetu. XXI gs. būs gāzes laikmets.

Demokrātija

Vissenākā, arhaiskākā, primitīvākā, barbariskākā politiskās organizācijas forma. Lēmumus pieņem kolektīvs: cilts, ģints, neliela tauta. Indivīds nav „izšķīlies” no kolektīva. Nepieciešams ir etnosa gars, jo neviens nav spējīgs atsevišķi pieņemt lēmumus. Visas sanāksmes sākās un beidzās ar rituāliem – dievu pielūgšanu. *Vox populi – vox Dei* (tautas acs – dieva acs). Kolektīva ekstāze. Demokrātija nekad neatzīst indivīdu vienlīdzību; vienmēr ir bijusi kāda grupa, kura tika izolēta no demokrātijas (vergi, sievietes, nepilsoņi). Senajā Grieķijā cilvēki no citas polises saucās „*idiotes*” – nepielaistie, nepilsoņi. Jo tuvāk mūsdienām, jo individuāli racionālāku raksturu iegūst politiskā organizācija; dievišķais saplūst ar indivīdu – tirānu. Atdzimšanas fani pielūdza Platonu – arhaisku mistiku; tāpēc Rietumeiropa atgriezās pie demokrātijas, kura kļuva par svētu fetišu; par demokrātiju kaut ko sliktu teikt ir nepolitkorekti.

Antropoloģiskais pavērsiens

Literatūrzinātnē tagad iztīrā t.s. antropoloģisko pavērsienu, kas esot sācies no 1995.gada, kad Konstances universitātē notika pasākums „*The Anthropological Turn in Literary Studies*” (HJO, 123.nr). Jautājums ir šāds: uz kuru pusi pavērsiens. Iespējas divas: 1) filosofiskā antropoloģija un 2) kultūras antropoloģija. Literatūrzinātnieku interese par kultūru liecina, ka pavērsiens ir uz kultūras antropoloģijas pusi, pret literatūru izturoties kā pret kultūras produktu. Kultūras holistisko būtību jau atzina agrāk: kultūra kā „tekstu ansamblis” (Klifords Gircs); mīts apliecina kultūras holismu (R.Barts); epistēma apliecina kultūras holismu (M.Fuko); vispārējs kods apliecina kultūras holismu („Jaunā vēsture”).

Piemēri

Kultūras determinisma piemēri var būt šādi. Iecietība ir atkarīga no kultūras tradīcijām tolerances jomā. Sociālais konsenss ir atkarīgs no kultūras. Biznesu ietekmē saziņas kultūra, proti, komunikācijas kultūra. Politikas „matērija” ir kultūra. Ekonomiskie „brīnumi” ir saistīti ar „tautas sirdi”. Tātad kultūras mentalitāti. Attīstību veicina nevis „ekonomiskā politika”, bet gan notikumu skaidrība un stabilitāte – nacionālā identitāte (kultūra), transkonstitucionālie noteikumi. Galvenais ir kultūras kapitāls. Mārketinga komunikācijā galvenā vērtība ir pircēja uzvedības kultūra – pircēja simboliskās, estētiskās u.c. intereses. Komercijas galvenais parametrs ir dzīves stils, bet nevis prece, pakalpojums. Tātad kultūras parametri. Mūsdienās mazinās piespiedu didaktiskie dzīves noteikumi; to vietā brīva izvēle. Brīvās izvēles pamatā ir kultūras motivācija. Taču minētais viedoklis ir nepareizs, jo „izvēles brīvība” tiek apzināti formēta noteiktā virzienā – patērēšanas stimulēšanā, ar ko nodarbojās neoliberalisms.

Postzinātne

Sakarā ar to, ka pieaug anomālo fenomenu skaits fiziskajā kosmoloģijā, kvantu fizikā, evolūcijas bioloģijā, kvantu bioloģijā, apziņas pētniecībā, nākas runāt par postzinātnes veidošanos. Anomālās parādības nevar izskaidrot zinātnes paradigmas apstākļos. Postzinātnes aktualitāti veicina arī zinātniskās pasaules ainas izmaiņas – transdisciplināra skatījuma nepieciešamība. Esam nonākuši singularitātē; parastie aprēķini nav iespējami, jo daži fizikālie lielumi kļūst bezgalīgi.

Futuroloģiskas epizodes

Cilvēce kā dominējoša planetārā sistēma.

*

Tuvējais kosmos.

*

Cilvēkā koncentrējās planetārās pārmaiņas.

*

Cilvēces civilizācija turpina evolucionēt, un veidojās kaut kas jauns. Kāda būs šī jaunā struktūra, specifika?

*

Cilvēka galvenā īpatnība ir binaritāte: divas galvenās struktūras – bioloģiskā (*bio*) un intelektuālā (*noo*). Starp abām struktūrām ir pretruna; šī pretruna ir mūsdienu galvenā pretruna.

*

Notiek apziņas planetarizācija.

*

Kapica: apziņa kā demogrāfijas specifika (demogrāfisko pāreju nosaka cilvēku apziņa).

*

Prāts var iziet no bioloģiskā satvara; mākslīgais intelekts – prāts iziet uz intersubjektīviem aparātiem (dators).

*

Tehnosfēras evolūcijas rezultātā mākslīgi tiek radītas intelektuālās parādības; tehnogēnes intelektuālais atzars – „gudras mašīnas” (dators), kas ietekmē sabiedrību, cilvēka apziņu (vizualizē apziņu).

*

Cilvēka psihofizioloģiskā ierobežotība: cilvēks nevar vadīt kosmisko raķeti reālā laikā.

*

Mākslīgais intelekts rada jaunu pakāpi planetārajā evolūcijā – nākotnes tehnotrono civilizāciju.

*

Radot jaunu tehniku, cilvēks pats sarežģī savu dzīvi – sabiedrības, atsevišķu indivīdu dzīvi.

*

Tehnika izspiež cilvēku no viņa esamības sfērām; vispirms tehnika izspieda cilvēku no ražošanas (rūpniecības), pēc tam no apkalpošanas (dators, sociālie tīkli), tagad arī no mākslas (video māksla).

*

Kosmoenerģētiskā apmaiņa, procesi, kosmosa pulsācija: Čiževskis, Gumiļevs.

*

Cilvēks it kā var pats izvēlēties savu ceļu; bet tā ir ilūzija, jo cilvēks ir pakļauts tādu kosmisko procesu ietekmei, kam ir objektīvs raksturs un par kuriem cilvēkam nav gandrīz nekādas detalizētas zināšanas.

*

Evolūcijai ir noteikts vektors; cilvēkam ir jāsāk piemēroties tam, bet nevis jāturpina tēlot planetāro procesu menedžeri.

*

Biosfēras izpratne; tehnosfēras izpratne: tehnogēnes intelektualizācija.

*

Tagad jārespektē šāds modelis: biosfēra – antroposfēra – tehnosfēra – noosfēra (mākslīgā prāta sfēra).

Evolucionisms: epizodes

Pasaules zinātniskajā vidē sāk dominēt evolucionisma domāšanas stils. To var uzskatīt par racionālisma jaunu tipu.

*

Evolucionisms XIX gs. otrajā pusē sākās dabaszinātnēs, bet XX gs. arī tehniskajā un humanitārajā zinātniskajā izziņā, kļūstot kulturoloģisks faktors.

*

Evolucionisms kā attīstības koncepciju pamats, kā arī metodoloģiskā pieeja, bet galvenais – zinātniskā paradigma.

*

Evolucionisms un kulturoloģija: 1) pagātnes izpratne no evolūcijas viedokļa; 2) tagadnes un nākotnes izpratne no evolūcijas viedokļa.

*

Antroposfēras koevolūcijas izpratne – saistībā ar ģeosfēru, biosfēru, tehnosfēru, kosmosfēru un noosfēru.

*

XXI gs. dažādās zinātnēs izkaisītās zināšanas sāk koncentrēties vienā transzinātnē (kompleksā), radot jaunu pasaules zinātnisko kopainu. Mikro, makro, mega..- tāda sintezējošā paradigma ir evolucionisms (debesspolitika, sinerģētika, kulturoloģija).

*

Realitātes veidi: 1) dabiskās izcelsmes nedzīvā matērija; 2) dzīvā (biogēnā) matērija un tās augstākais produkts – cilvēks; 3) nedzīvā mākslīgās izcelsmes (tehnogēnā) matērija. Visas sistēmas ģenētiski saistītas; veidojas ģenētiski saistītas planetārās evolūcijas etapi.

*

Cilvēka līdera stāvoklis ir vēsturiski pārejošs; cilvēks ir līderis tikai kādu laiku; agrāk līderis bija daba, pēc tam cilvēks; nākotnē (pašlaik – daļēji) – mākslīgais prāts. Tas ir cilvēka apātijas, pagrimuma avots.

*

Planetārā izziņa kā mūsdienu izziņas problēma (planetārais evolucionisms); antroposociogēnēze planetārajā evolucionismā; antroposfēra kā planetāra sistēma; antroposfēras attīstības robežas; noosfēras rašanās.

Atvērta sabiedrība: epizodes

K.Popers: buržuāziskajā iekārtā augstu tiek vērtēta brīvība un atbildība, ar prieku pieņemot iespēju atbildīgi domāt un rīkoties. Atvērtās sabiedrības galvenā ideja ir likuma vara; galvenie ir šādi principi: uzticība, godīgums, patiesība, taisnīgums. Civilizācijas mērķis vienmēr bija humānisms, saprātīgums, racionalitāte, vienlīdzība, atbildība. Svarīga loma bija nepieciešamībai cilvēkā attīstīt kritiskās spējas, izraujoties no pakļautības maģiskiem spēkiem, autoritātēm. Brīvības izraisītais šoks rada odiozu reakciju: velmi atgriezties pirmatnējā stāvoklī. Popera koncepcija/pieeja: kritiskais racionālisms.

*

Atēnas Perikls: ne visi ir spējīgi būt politiķi, bet visi var novērtēt politiķu darbību.

*

Hesioda vēstures koncepcija pesimistiska: cilvēce ir nolemta morālai un fiziskai degradācijai – izdzimšanai.

*

Heraklīts atklāja, ka pasaulē viss mainās. Viņš dzīvoja pārejas laikmetā, kad grieķu dzimtas aristokrātijai uzbruka „demokrātija”; ja dzimtas aristokrātijas valdīšanas laikā katrs zināja savu vietu, tad „demokrātija” tādu kārtību izjauca; tas vēsturē bija pirmais masu cilvēku/sabiedrības uzbrukums.

*

Platona vēsturisko izmaiņu koncepcija: jebkura sociālā pārmaiņa ir pūšana, sabrukšana un izdzimšana.

*

Platons: sievietes ir cēlušās no glēviem un blēdīgiem vīriešiem; Dievs radīja visaugstāko no dzīvniekiem – cilvēku; no cilvēkiem radās citi dzīvnieki un citas dzīvās radības; putni radās no nekaitīgiem, bet vieglprātīgiem vīriešiem; zivis radās no vislielākajiem muļķiem, kādi vien bija cilvēkos sastopami.

*

Platons: katra revolūcija ir valdošās šķiras (elites) nesaskaņas, izjaucot sociālo līdzsvaru; pirmā sabiedrības forma bija dieviem līdzīgu cilvēku, gudru cilvēku cariste-pilsēta-valsts; taču sākās cīņa, ko veicināja alkātība, mantkārība, egoisms; ideāla valsts ir timogrātija – valda cēli karavīri, kuri cīnās par godu un slavu; oligarhija – bagātu ģimeņu valdīšana; demokrātija – brīvības cariste, kas noved pie nelikumības; Platons radīja Spartas, ideālas valsts, mītu.

*

Platons: nemīlēja demokrātiju, kurā parasti valda nesaskaņas, izvirtuļi, skopuļi, nekauņas, mežoni, savu kaprīzu vergi, kuri dzīvo vienīgi savas iekāres apmierināšanai, pieēdās kā lopī, kaunu sauc par muļķību, bet saprātīgumu sauc par vīrišķības trūkumu.

*

Platons necieta arī tirāniju; tirāns izmanto cilvēku uzticību, rada savu armiju un pēcāk visus sev pakļauj; tirānam ir vajadzīgs karš, kas apvieno ap viņu sabiedrību.

*

Poppers: 1) dabas likumi (Saules, Mēness riņķošana u.c.); 2) normatīvie likumi (nosaka cilvēku uzvedību utt.). Vēl: 3) socioloģiskie likumi. Antifonts bija pirmais, kurš runāja, ka visi cilvēki ir vienādi – visi elpo gaisu ar degunu un muti. Platons un Aristotelis neatzina cilvēku bioloģisko un morālo vienlīdzību.

*

Platons: sabiedrība rodas cilvēka nepilnvērtības dēļ; indivīdi ir atkarīgi viens no otra, tāpēc veidojas sociālie kolektīvi un valsts; sociālo kolektīvu un valsts kvalitāte ir atkarīga no cilvēku noslieksmes degradēties, sabrukt, izdzimt, pagrimt; ideāla valsts ir totalitāra valsts, kurā valdošā šķira pati tiek stingri kontrolēta un tā stingri kontrolē „cilvēku ganāmpulku”; Platons egalitārismu atzina par ļoti bīstamu izpausmi.

*

Platona patiesības filosofija: 1) dabisko privilēģiju princips (visi nav vienādi dzimuši); 2) holisma un kolektīvisma princips (pretstatā vispārējiem individuālisma principiem); 3) katra indivīda pienākums saglabāt un stiprināt valsti (pretstatā principam, kad valsts aizsargā indivīdus).

*

Platona socioloģiskā intuīcija sacīja, ka individuālisms kā demokratizācijas forma ir bīstama lieta; individuālisms ir bīstama garīgā revolūcija, it kā atbrīvojot indivīdu. Platons ienīst individuālo brīvību, kas grauj valsti, sociālo kolektīvu. Platons ir totalitārisma „Dievs”. Īpaši darbā „Valsts”. Platona radikālais kolektīvisms gūst virsroku. Mūsdienās (bet ne tikai mūsdienās) humānistiskā ētika aicina taisnīgumu izprast egalitāristiski un individuālistiski; Platons tādu pieeju neatbalstīja. Platona morāles kodekss ir kolektīvistiskā un plurālistiskā utilitārisma morāles kodekss. Morāles kritērijs – valsts intereses. Tikumība ir politiskā higiēna. Tā ir totalitārisma ētika Popera ieskatā. Katra šķira paliek savā vietā valsts interesēs.

*

Morālais intelektuālisms: labais (laba un pareiza rīcība) + gudrais (gudra rīcība); ja cilvēks zina, kā darīt, tad viss ir labi; ja nezina, kā darīt, tad rodas morālās kļūdas; Sokrātam par gudrību

liecināja atziņa „Cik maz es zinu!"; Platons atļāva valdniekiem melot – „cariskie meli"; Poppers saprata, ka totalitārisms vienmēr tiecas apmierināt reālu sociālo nepieciešamību, ko atbalsta tauta.

*

Poppers: atvērtas sabiedrības elementi: atbildība (individuālā), konkurence starp indivīdiem; iedzīvotāju skaits nosacīja pāreju no slēgtas sabiedrības uz atvērtu sabiedrību – demokrātijas un individuālisma sabiedrību. [Uz kādu sabiedrību mēs pārejam savos demogrāfiskajos apstākļos?]

*

Cilvēku skaita pieaugums valdošajā šķirā radīja sociālo spriedzi; radās jauna šķira – tirgoņi; tirdzniecības komerciālā iniciatīva sekmēja individuālisma veidošanos, individuālās iniciatīvas lomas pieaugumu un individuālo neatkarību; radās velme gan sagraut, gan aizsargāt veco dzīves veidu – cilšu kopienas dzīves veidu; radās visas civilizācijas spriedze; [mums ir jāsamierinās ar šo spriedzi, jo to veicina ne tikai cilvēku skaita pieaugums, bet arī zināšanu pieaugums, kas palīdz izdzīvot demogrāfiskajā kāpumā; spriedze ir cena par iespēju būt cilvēkiem;]

*

Morālā shizma (šķelšanās): sabiedrība sašķēlās izglītotajos un neizglītotajos; Aristotelis: ja profesionālis iesaistās amatieru vidē, tad profesionālis tiek diskvalificēts; Platonam jebkura izmaiņa ir pagrimums; jebkura parādība sākās visideālākajā formā un turpmākajā vēsturiskajā gaitā pakāpeniski degradējās – pagrimst, izdzimst. Tas attiecas arī uz cilvēku. Aristotelis pieļāva arī progresīvas izmaiņas.

10.nodaļa: epizodes

K.Popera slavenās grāmatas 1.sējuma 10.nodaļa saucas „Atvērtā sabiedrība un tās ienaidnieki”. Kā zināms, 1.sējums iznāca 1945.gadā krietnu laiku pirms 2.sējuma, kurā analizēta Hēgeļa, Marksa filosofija. 2.sējums iznāca 1965.gadā.

*

Platona politiskā programma ir totalitārisma programma, kaut gan tajā ir iekļautas taisnīguma, gudrības, patiesības un skaistā idejas. Sastopama arī laimes ideja – katrs pilsonis ir laimīgs. Lai tas notiktu, tiek veidota ideāla valsts. Platona ieskatā laime iestājas tikai tad, kad katrs zina savu vietu sabiedrībā un valstī. Valdnieks ir laimīgs savā tronī, karavīri ir laimīgi armijā, vergi – verdzībā. Poppers secina: totalitārisms senāk un vēlāk vienmēr atbilst sociālajam pieprasījumam.

*

Slēgta sabiedrība: maģiska cilšu un kolektīvisma caurstrāvota sabiedrība.

Atvērtā sabiedrība: indivīdi ir spiesti pieņemt lēmumus; iespējama šķiru cīņa, jo pastāv atsevišķu indivīdu konkurence par augstākajām vietām sabiedrībā; Poppers runā par trešo sabiedrības tipus – „abstraktu sabiedrību”, kurā indivīdi sadzīvo bez tiešiem kontaktiem; pāreju/revolūciju no slēgtas sabiedrības uz atvērtu sabiedrību sāka grieķi.

*

Minētā pāreja/revolūcija notika neapzināti. Cilts iekārta sāka sabrukt tad, kad pieauga iedzīvotāju skaits zemes īpašnieku šķirā. Vajadzēja veidot filiāles – pilsētvalstis. Tas radīja kolonijas, tirdzniecību, jūrniecību. Cilts sabiedrība kļuva ļoti raiba. Tas notika VI gs.p.m.ē. Radās jauna tipa sabiedriskā apziņa, kritiskā domāšana, politiskā analītika, velme saglabāt cilts iekārtu, kas veicināja sociālo spriedzi un opozīcijas rašanos. Radās tas, ko Poppers nosauc par „civilizācijas spriegumu”. Viņš saka, ka šī spriedze ir arī tagad, jo katrs cenšas kaut ko panākt dzīvē, jo palielinās iedzīvotāju skaits un tādējādi arī konkurence. Poppers saka: „Tā ir cena, kura mums ir jāmaksā par to, lai būtu cilvēki”.

*

Slēgtā sabiedrībā bija kastas. Bet pret to visi izturējās kā pret dabisku parādību – Dieva lēmumu, maģisku spēku parādību. Turpretī atvērtā sabiedrība sākās ar šķiru rašanos un šķiru cīņas rašanos. Spartas vēsture ir cenšanās apturēt atvērtas sabiedrības rašanos.

*

Jūras satiksmes un tirdzniecības rašanās bija galvenais avots individuālās iniciatīvas un individuālās atbildības formēšanās procesā. Cilvēki sāka aptvert, ka viņi paši ar saviem spēkiem kaut ko var panākt dzīvē. Demokrātija radās reizē ar tirdzniecības, kuģniecības attīstību, kad cilts vadoņa gribas vietā sāka prevalēt vairākuma griba. Sparta (oligarhija) pret Atēnām (demos).

*

Popers interesanti raksta: Atēnas savu demokrātiju varēja nostiprināt ar imperiālistiskiem paņēmieniem, kuriem bija liberāls raksturs. Tā tiek runāts par „liberālo raksturu” tāpēc, ka Popera laikā liberālismu izprata savādāk nekā tagad neoliberalisma kroplību laikā.

*

Atvērtā sabiedrībā ieviešās egalitārās normas, bet ticības galvenais veids – humānisms; atvērtās sabiedrības veidošanās laikā dzīvojošie grieķu filosofi mācīja, ka cilvēciskie instinkti (valoda, paražas, likumi) nav maģisks veidojums ar maģisku tabū spēku, bet gan pašu cilvēku veidojums, par ko atbildīgi ir paši cilvēki.

*

Perikla runa bērēs apm. 50 gadus pirms Platona „Valsts” sagatavošanas ir paraugs jaunā laikmeta atmosfēras raksturojumā. Atēnās: egalitāra individuālisma tēzes, demokrāta tēzes, ka demokrātija nevar aprobežoties tikai ar lozungu „valda tauta”, bet vēl ir vajadzība ticība prātam un humānisms; nepieciešams arī patriotisms. Platons parodēja Perikla runu pēc apm. 50 gadiem. Pēc apm. 5-6 gadiem tika sagatavots pamflets „Atēnu politija” – visvecākais mums zināmais politikas teorijas traktāts (Popers). Galvenā ideja: demokrātijas pasaules un oligarhijas pasaules konfliktā nevar būt kompromisa.

*

Pirmo antidemokrātisko ideoloģiju radīja Heraklīts; viņš bija pirmais ienaidnieks atvērtai sabiedrībai. Ticība cilvēkam, egalitārisma taisnīgumam un cilvēka saprātam (atvērtas sab. atribūti) netika akceptēta tūlīt. To saprata Sokrāts, kurš atdeva dzīvību par šo jauno ticību, kaut gan viņš nebija Atēnu demokrātijas līderis, atvērtas sabiedrības teorētiķis, bet bija Atēnu kritiķis. Milzīga atšķirība, kā demokrātiju kritizē demokrāts (Sokrāts) jeb kā kritizē totalitārisma adepts. Sokrāta intelektuālisma pamatā ir cilvēciskā prāta egalitārā teorija kā universiāla izpratne par cilvēku; viņš cienīja intelektuālo kautrību, paškritiku; labāk ir būt netaisnības upurim nekā pašam būt netaisnīgam. Cilvēka individualitāte ir mērķis pats par sevi.

*

Protagors pirmais izvirza cilvēku visu interešu centrā. Taču pirmais bija Sokrāts, kurš aicināja cienīt sevi un citus cilvēkus. Sokrāts radīja dvēseles koncepciju, kas atsaucās uz eiropiešu civilizāciju. „Dvēsele”, - faktiski ir runa individualitātes koncepciju, dodot priekšroku morālajiem aspektiem, bet nevis metafiziskiem jautājumiem. Cilvēkā ir ne tikai ķermenis, bet arī tieksme pēc patiesības, taisnīguma, labsirdības, skaistā, labdabīgā. Cilvēkā ir prāts – intelekts. Cilvēks tiecās pēc intelektuālā godīguma. Sokrāta aicinājums „iepazīsti sevi” ir atgādinājums par cilvēku intelektuālo ierobežotību. Individuālisms, egalitārisms, ticība prātam, brīvības mīlestība bija jaunas parādības demokrātijas pirmajā laikā.

Leitkultur

Vadošā kultūra. Tiek uzskatīts, ka šo jēdzienu Vācijā ieviesa arābs Basams Tibi savā grāmatā: *Tibi B. Europa ohne identitat? Die Krise der multikulturellen Gesellschaft.-Munchen, C.Bertelsmann Verlag, 1998.*

Izvēle

Cilvēks savu pašcienu realizē, izdarot izvēli, kas pilnā mērā ir atkarīga no viņa gribas. Cilvēka brīvība apraujas tad, kad ir izdarīta izvēle. Pēc izvēles realizācijas cilvēks kļūst izvēlētā materiāla vergs.

Cilvēks

Cilvēks varēja kļūt cilvēks, pateicoties savai spējai atrauties no dzīvnieku pasaules. Tas notika, balstoties uz dažādiem aizliegumiem – tabū. Tabū sistēma radīja cilvēka garīgo konstrukciju – sociāli kulturoloģisko konstrukciju. Sociāli regulējošās normas veido kultūru, kas formē cilvēku – cilvēciskumu. Taču evolūcijas gaitā cilvēkā zvēriskais netika pilnā mērā iznīcināts. Tas tika nostumts vienīgi malā. Zvēriskuma pamatā ir instinkti – uzvedības fundamentālās programmas. Tās tiek mantotas no paaudzes uz paaudzi pilnā mērā. Esamība nosaka apziņu daļēji. Ne pilnā mērā, taču ļoti būtiskā mērā. Cilvēka brīvību var izjust anarhistiski. Var izjust metafiziski, kad centrā ir jautājums „Kas ir cilvēka brīvība?”. Zvēriskums var atmosties dažādā formā – zvēriskumā, tumsonībā, noziedzībā, amoralitātē, zemiskumā, antihumānistiskumā, šovinistiskumā, šodienas latviešiem – rusofobijā, antiintelektuālismā.

Pirmais

Aleksandrs Maķedonietis (IV gs.p.m.ē.) cilvēces vēsturē bija pirmais ģeopolitiķis, kurš vēlējās apvienot eiropiešus un aziātus, resp., ellīnus + persiešus. Praktiski tā būtu Austrumu ellinizācija – grieķu kultūras elementu ieviešana.

Liktenis

Eiropas likteni nosacīja trīs pasākumi: Vestfāles miera līgums, Vīnes kongress un Versaļas līgums. Vestfāles miera līgums 1648.gadā pielika punktu reliģiskajiem kariem – katram reģionam savu reliģiju. Pēcāk eiropieši karoja savā starpā. Taču reliģiskās intereses vairs neizraisīja karus. Eiropa reliģiski tika sadalīta uz ilgu laiku – līdz pat mūsdienām. Vīnes kongress 1814.gadā nosacīja, ka kopīgās intereses ir svarīgākas par atsevišķu zemju interesēm. Vīnē komunicēja aristokrāti, diplomāti aristokrāti, bija šķiras konsolidācija, radniecība, vienas ģimenes izjūta. Versaļas miera līgums 1919.gadā izturējās pārāk stingri pret Vāciju. Angļi cerēja saglabāt impērisko autoritāti. Jaunām tautām deva attīstības perspektīvas, ko dažas jaunās tautas nemaz nesaprata. Latvieši nesaprot joprojām.

Kara konteksts

Jegellonas universitātes profesors *Andrzej Chwalba*: - pēc I Pasaules kara modē nāca cigaretes pīpes vietā; - *Gertrude Atherton* romāns „Baltais rīts” (1918) māca, ka sievietēm ir jāsāk valdīt uz pasaules; - kara laikā sievietes drīkstēja vienas iziet uz ielas, sākt strādāt, iedzert bārā alu (anglietes); - pirms I Pasaules kara sievietes drīkstēja balsot Jaunzelandē, Austrālijā, Somijā, Norvēģijā; 1919.gadā – jau 21 valstī, arī Polijā; - I Pasaules karš veicināja homoseksuālisma legalizāciju sabiedriskajā apziņā; - gāzes (hlora) pielietošanu ieteica *Fritz Haber* pie Ipras pirmo reizi; viņa sieva Klāra izdarīja pašnāvību, protestējot pret vīra „zinātni”; Habers bija vācietis-pusebrejis; saņēma Nobela prēmiju; izstrādāja „Ciklon-B”, ko izmantoja fašisti, kurus ļoti mīl mūsdienu latviešu aprobežotākā daļa.

Mehānisms

Atsevišķiem indivīdiem un atsevišķiem etnosiem var būt raksturīgs homeostatisks mehānisms, kad nav vajadzīgas refleksijas, vērtības, ideoloģija, analītika, intelekts, garīgums. Analītikas un garīgās attīstības bāze ir zinātne un izglītība. Latvieši ļoti labi varētu paskaidrot, kas ir homeostatisks mehānisms atsevišķu etnosu veģetēšanā. Uz latviešiem neattiecas mūsdienu Rietumu antiliberālās cilvēku grupas galvenie instrumenti: labējais radikālisms un nacionālsociālisms.

Jaunākie risinājumi: 1.kopa + 2.kopa

2014.gadā fiksēju 1.kopu: velobraucienu un pārgājienu rezultāti tekstu kopā „Raksti-2014”: 1) noziegumu brīvība, 2) ģeokrātija, 3) gnozeoloģiskais ideāls, 4) politiskā orientācija, 5) kulturoloģiskā imunitāte, 6) zināšanas kā ideoloģijas saturs, 7) idiotijas plurālisms, 8) tolerances rehabilitātes funkcija, 9) Rietumu civilizācijas iekšējā sadursme, lūzums, Baltijas siena, 10) patiesība kā saprātīgo cilvēku identitātes pamats. Tās ir jaunākās idejas, koncepciju skices, terminoloģiskie formulējumi, kas atspoguļojās 2014.gadā (līdz 11.V) gatavotajos rakstos priekš „pietiek.com”.

Tagad vēlos apkopot 2. kopu (2015.g.2.V): 1) stratēģiskā atbildība, 2) intelektuālā infrastruktūra, 3) nacionālā stratēģiskā elite, 4) planetārā stratēģiskā elite, 5) tautas pārvaldīšanas nepolitkorektā tehnoloģija, 6) tautas svētākās politiskās vērtības, 7) valsts abrogācija, 8) sociālais darvinisms kā jauna formāta genocīda metodoloģiskā platforma: nacionālā mēroga genocīds, 9) haosa pamatošana postcilvēku historiogrāfijā.

Citas idejas

Vladimirs Maļavins: ķīniešiem ir cita cilvēciskuma ideja. Tātad citi priekšstati par cilvēku, cilvēciskumu, salīdzinot ar mūsu priekšstatiem. Ķīnietis uzskata, ka pagātne cilvēkam ir dzīva tikai tad, ja tā viņam ir neērta. Līdz 17.gs. Ķīnā dzīvoja 60-70 miljoni. No 17.gs. strauji pieaug iedzīvotāju skaits. 17.gs. – no 100 milj. līdz 310 milj. 18.gs.vidū bija 450 milj., 1953.g. – 602 milj., 2000.g. – 1 miljards un 300 milj. No šī skaita bērni līdz 15 gadiem – 37%, darba spējīgie – 60%. 2030.g. būs 1,5 miljardi. Intensīva zemkopība balstās uz roku darbu, kas ietekmē ķīniešu kultūru. Rakstības tradīcija kā integrācijas pamats polietniskajā Ķīnā. Radīja unificētu impērijas ierēdņu stratu. Marko Polo neuzskatīja Ķīnu par vienotu valsti. Svešos uzskata par barbariem: seja cilvēku, sirds – zvēra. Šodien neķīnieši (7%) Ķīna var dzemdēt bērnus neierobežoti (privilēģija). Ķīnas ziemeļos dzīvoja tauta, kuras viena daļa ienāca Eiropā ar nosaukumu „huņņi”.

Noosfēra

Terminu „noosfēra” ieviesa franču filosofs *Le Roy Edourd* (1870-1954). To izmantoja Vernadskis: noosfēra ir apziņas sfēra, cenšoties atbildēt par biosfēru. Tādā pašā nozīmē terminu tagad lieto N.Moisejevs u.c.

Krīze

Rietumu krīzi jau agrāk saskatīja. Pat var teikt, ka Rietumos ir zināma tradīcija izsacīties par Rietumu krīzi. Maltuss – pārapdzīvotība; Markss – kapitālisma neatrisināmās pretrunas; M.Vebers – kapitālisma uzņēmējdarbības degradācija birokratizācijā un patērēšanas hēdonismā; Špenglers – Rietumu civilizācijas vecuma skleroze; Mizezs/Haijeks – sociālisma apokalipse. Tagad krīzi saskatā tajā ziņā, ka pasaulē šodien valda nevalstiskās organizācijas, transnacionālās korporācijas – „*governing without government*” (jēdziens no 1992.g.). Tagad saka – „*global governance*”. Krīzi saskata arī citās jaunās un sliktās tendencēs.

Jauna demokrātija

Rietumu (bet ne tikai) politiskā virzība ir nonākusi strupceļā. Visās valstīs partijas apkalpo biznesu, bet nevis tautu/sabiedrību/idejas/ideālus/vērtības/nacionālās intereses. Tas rada vienpusību, vienveidību, neuzticību, ignorēšanu, vienaldzību, korupciju, lobēšanu, valsts paternālismu, kā arī politiskā potenciāla intelektuālo un morāli idejisko noplicināšanos un dažās zemēs (Latvijā) pat deģenerāciju. Politikā iederas tikai relatīvi aprobežoti un morāli šaubīgi tipi, kuri ir gatavi kādam verdziski pakalpot un nav pilnīgi spējīgi reflektēt par sociāli politiskiem/nacionāliem/vispārcilvēciskiem ideāliem un reāliem nacionāli orientētiem projektiem. Strupceļu

fiksē un pastiprina kapitālisma tirgus paplašināšanas neiespējamība. Nav vairs iespējams uz planētas atrast jaunus tirgus. Tātad – nav iespējams paplašināt ražošanu, respektīvi, reālas peļņas iegūšanu. Nav iespējams turpināt arī patērēšanas mākslīgo stimulēšanu, drukājot dolārus un kreditējot patērēšanu bez perspektīvas atdot kredītus. Valstis/indivīdi tērē vairāk nekā nopelna. Tāpēc t.s. vidusslānis, galvenā patērētāju masa, iet bojā, izzūd, sociumā atstājot tikai divus stratus – nabagus un bagātos. Nabagi var perspektīvā censties gāzt bagātos (eliti) atsevišķās zemēs, kā arī uz planētas. Pašlaik tāda planetāra antielite veidojās Islama valsts. Nākotnē dzīves virzošais spēks būs pretruna starp transnacionālo biznesu un nacionālo biznesu, kurai ir nepieciešama jauna nacionālā demokrātija, ietverot šajā jēdzienā visu sociāli politisko spektru.

Vidussķira

Rietumos mākslīgi izveidotās vidussķiras nāvi prognozē pēc 3-5 gadiem. Tātad 2018.-2020.g. izzudīs vidussķira un paliks vienīgi bagātie un nabadzīgie (apm.70%). Cilvēkiem nebūs naudas ar ko apmaksāt dzīvokli un pārtiku. Kad nav naudas elementārai eksistencei, cilvēki parasti sāk domāt par sociālo taisnīgumu. Tradicionāli sociālo taisnīgumu cenšas ieviest ar 1) nacionālisma, 2) reliģijas (islams) un 3) komunisma mācības (tajā skaitā revolūcijas) palīdzību. Savu vidussķiru (nacionālo lepnumu) nesaglabās arī ASV. ASV parāds 2015.gada martā bija 18,1 triljons, kas ir vairāk nekā valsts nacionālais kopprodukts. ASV savu parādu var norakstīt vienīgi 1) defolta formā un 2) pasaules kara formā. Reāli parāds nav likvidējams. Tāpēc neoliberalā psihoze ir ne tikai ASV, bet visur, kur dzīve ir atkarīga no dolāra. Globālā monopolā ekonomika ir izraisījusi agrāk nebijušu krīzi: visur un visiem ir parādi, visur ir afēras, infantils politiskais un ekonomiskais menedžments, spekulācijas, alkātība, profesionālā ignorance – aprobežotība, nezināšana, dažviet (Latvijā) sasniedzot izteikta idiotisma līmeni. ASV (Rietumos) vidussķira no 40.g.beigām; tās labklājība kulmināciju sasniedza 80.gados.

Tehnoloģiskais šoks

Paradoksāli ir tas, ka informācijas tehnoloģiju laikmetā pasaules izzināmība samazinās. Tas izpaužas izglītības, zinātnes devalvācijā, cilvēku vispārējās izglītības zemajā līmenī, indivīdu zināšanu primitīvismā. Tas notiek lielā mērā tāpēc, ka cilvēki vairs netiecās izmainīt apkārtējo pasauli, kas vienmēr ir bijis saistīts ar jaunu zināšanu iegūšanu un augstu vispārējo kognitīvo sagatavotību (enciklopēdiskumu). Informācijas un cita veida tehnoloģiskais progress turpinās, taču tas veicina regresu sociālajā sfērā – pasaules uzskats cilvēkos zaudē progresīvu raksturu un pat arhaizējās. Iemesls ir vēl viens. Darbs no cilvēka vairs neprasa vispusīgas zināšanas un augstu vispārējo izglītību, kurā tradicionāli ietilpst zināma filosofiskā kompetence un filosofiskās refleksijas noslieksmes. Darbs neprasa maksimālas zināšanas par maksimāli lielu parādību skaitu. Darbs ir kļuvis ļoti specializēts un prasa tikai zināšanas vienā ļoti šaurā zināšanu sfērā. Tas noplicina cilvēka apziņu, mazina cilvēka kognitīvo aktivitāti, izraisa kognitīvo pašapmierinātību – zūd tieksme pēc jaunām zināšanām un velme nemītīgi sevi garīgi bagātināt. Bet varbūt visu izšķir cits apstāklis? Proti, tas ka minētā novērojuma pamatā ir masu cilvēku izraisītā aina. Minēto paradoksu nosaka masu cilvēki, kuru kognitīvā aktivitāte negad nav bijusi augsta. Tagad visur rosās masu cilvēki un viņu rosība formē kopējos ieskatus par sociuma attīstību. Šajā gadījumā kopējo ieskatu par izglītības, zinātnes devalvāciju, indivīdu apziņas arhaizāciju. Analītiskā doma balstās uz materiālu, kuru faktiski formē masu cilvēki, bet nevis personības, kuru dzīvē patiesībā nekas nav mainījies un kuru apziņa, kognitīvā aktivitāte turpina progresēt. Ja tas tā nebūtu, tad nebūtu iespējams tehnoloģiskais progress. Tādējādi tehnoloģisko progresu veicina personības, bet vispārējo sociālo ainu nosaka masu cilvēku dominēšana visos sociālajos procesos. Analītiskā doma balstās uz vienpusīgu materiālu. Analītiskā doma ir nonākusi masu cilvēku gūstā, zaudējot spēju objektīvi uzlūkot sociumu. Dzīvojot latviešu vidē, jebkura satura analītiskā doma tiek momentā traumēta, jo tai momentā uzbrūk masu fenomenu armija. Vietējais sociums sastāv no tipiski izteiktiem masu cilvēkiem. Etnosa cilvēciskais potenciāls ir masu cilvēku potenciāls.

Pisuārs

Marsela Djušana 1917.gadā izstādītajam provokatīvajam darbam „Fontāns” (reāli pisuārs) var būt visdažādākais vērtējums. Tajā skaitā no estētiskā viedokļa nepieņemams vērtējums. Taču viņa pisuārs ir laba ilustrācija vismodernākajai un acīmredzot visprecīzākajai kultūras definīcijai. Respektīvi, kultūrā ietilpst tas viss, kas atrodas starp cilvēku un dabu. Arī cilvēka radītā materiālo lietu pasaule ietilpst kultūrā. Pisuāru izskats, kvalitāte, funkcionēšana ir atkarīga no kultūras. Taču joprojām ir sastopama pieeja, aizmirstot, prasti sakot, iekļaut pisuāru kultūrā. Tā, piemēram, krievu akadēmiskajās aprindās („kulturologu” aprindās) tiek popularizēta ļoti vienpusīga un nepilnīga koncepcija. Tiek klāstīts, ka kultūra ir mehānisms, kas nodrošina cilvēku sociālo komfortu – cilvēkiem ļauj sadzīvot savā starpā, bez kā cilvēki nespēj eksistēt. Kultūras pamatā esot sociālā mijiedarbība un komunikācija. Šī koncepcija ir ļoti primitīva. Ja kultūru uzskata tikai par sociālo vidi, tad kultūras pastāvēšanai ir vajadzīgi vismaz divi cilvēki. Ieva vai Ādams viens pats nevar radīt kultūru. Taču reāli Ādams var medīt, ēst, gulēt savā formātā, kas jau būs kultūra. Viņa medišanas, ēšanas, gulēšanas formāti jau liecinās par noteiktu kultūru. Minētajā koncepcijā pisuārs netiek iekļauts, kas ir liela aplamība. Skaidrs, ka pisuāra klātbūtne pastāv arī koncepcijas kodolā – cilvēku sociālajā mijiedarbībā un komunikācijā. Viena komunikatīvā situācija (psiholoģiskā atmosfēra) būs tad, ja kontekstā ir grezns apzeltīts pisuārs. Pavisam savādāka komunikatīvā situācija būs tad, ja cilvēki nemaz nezina, kas ir pisuārs un savas vajadzības nokārto krūmos, mazmājiņā aiz staļļa, vārtu rūmē u.tml. Cilvēces kultūrā noteikti var būt atsevišķa saruna par „tualetes kultūru” dažādām tautām un etniskajām grupām. Pisuāram ir stabila vieta kultūrā.

Vektors

Kulturologu aprindās ir sastopams viedoklis par kultūras vēsturiskās attīstības vektoru. Tas esot šāds: no instinktu stingri reglamentētām dzīves normām, tradīcijām, paražām līdz sociālās brīvības un cilvēka pašatklāsmes iespējām. Kultūras vēsture esot stāsts par cilvēka atbrīvošanos no sociālās kontroles stigmātiem, iekļaušanos privātajā dzīvē. Tātad cilvēces kultūra virzījās no instinktu kontrolētas dzīves uz etnisko tradīciju kontrolētu dzīvi (pirmatnējā kopienā un agrārajā stadijā) un racionālo sociālo uzvedību (industriālajā un postindustriālajā laikmetā). Minētais vektors lielu uzticību nevar izraisīt. Protams, audzināšana, izglītība un ideoloģija cilvēces attīstības gadsimtos ir ļoti daudz panākusi cilvēka instinktu apvaldīšanā. Bet, vai tas ir noticis tik lielā mērā, ka tagad dzīvojam postinstinktu laikmetā, par to nav nekāda pārliecība. Cilvēka instinktiem joprojām ir milzīga loma kultūrā. Ja tas tā nebūtu, tad mēs tagad nerunātu par mežonības uzplaukumu, arhaizāciju, postcilvēku ģenēzi. Bet ko lai saka latvieši, kuru dzīvē prātam nav nekāda loma un minētajam vektoram arī nav bijusi nekāda loma, kuru mentalitātē ir vairāk iracionāla pirmatnība nekā racionāla sociālā uzvedība?

Dinamika

Kultūras vēsturiskās dinamikas teorija interesējās par šādiem jautājumiem: kultūras virzības tendences un likumsakarības; solidaritātes un identitātes evolūcija; kultūras produktīvās darbības formas un principi; kolektīvā pašorganizācija un regulācija; informācijas glabāšana un translācija; sociālā komunikācija (iekšējā, starpkulturālā).

Postneklasiskais evolucionisms

Atsevišķi kulturologi vērīgi seko, kas notiek zinātnes filosofijā. Viņi redz, ka zinātnes filosofijā tagad aktuāla ir saruna par posnetklasisko zinātnisko paradigmu. Tāpēc atsevišķi kulturologi tiecās jaunākās zinātnes filosofijas atziņas piemērot kulturoloģijā. Postneklasiskā zinātniskā paradigma balstās uz sinerģētiku. Atsevišķi kulturologi tāpēc izsakās par postneklasisko evolucionismu, kas

balstās uz sociālo sinerģētiku; tādā skatījumā pasaule (kultūra, sabiedrība) tiek interpretēta kā pāreja no nestabila līdzsvara uz stabilu nelīdzsvarotību, kurā pastāvīgās svārstības ir stabilitātes nosacījums. Šī atsevišķo kulturologu pieeja nerada nekādu uzticību. Postneklasiskā zinātniskā paradigma attiecas nevis uz pasaules reālo virzību, bet gan uz cilvēku spēju izprast šo reālo virzību. Tagad (postneklasiskajā zinātniskajā paradīgmā) beidzot spējam saskatīt un novērtēt nestabilitātes lomu. Agrāk valdīja vienkāršota pieeja: jebkura nestabilitāte tika uzskatīta par haosu, pret kuru ir jācīnās, jo tas traucē evolūcijai. Tagad esam sapratuši, ka nestabilitāte netraucē evolūcijai un patiesībā ir viens no evolūcijas komponentiem.

Diskusija

Joprojām turpinās diskusija par kulturoloģijas priekšmetu, objektiem, problēmām. Aktuāli ir divi jautājumi: 1) kāds ir kulturoloģijas specifiskais raksturs atšķirībā no citām zinātnēm; 2) cik lielā mērā kulturoloģijai ir tiesības iejaukties citu zinātņu pētnieciskā materiāla teritorijā, jo kulturoloģijai nav savs empīriskais artefaktu lauks – neatklāj jaunus artefaktus. Abi diskusijas jautājumi ir samāksloti. Netiek ņemts vērā, ka kulturoloģijā ietilpst kultūras vēsture, kultūras teorija un kultūras filosofija. Katrai no šīm disciplīnām ir pētnieciskais priekšmets, objekti un problēmas. Kulturoloģijas specifiskais raksturs arī nav noslēpums. Kulturoloģija ir zinātniskā paradigma – noteikta pieeja, skatījums uz kultūru. Minētās diskusijas musinātāji paši atbild uz dotajiem jautājumiem. Viņi saka, ka kulturoloģijas uzdevums ir kultūras sociālās dinamikas tendenču analīze, balstoties uz tipizāciju – tipisku, bet nevis sporādisku parādību izvērtējumu. Tātad notiek artefaktu tipoloģizācija. Vēl diskusijas musinātāji saka, ka kultūra sastāv no divām lielām daļām: 1) sociāli regulējošās daļas un 2) simboliskās daļas. Sociāli regulējošā daļa aptver sociālo mijiedarbību un komunikācijas normatīvus – valodu, likumus, normas, tradīcijas, zināšanas, morāli, sabiedrību kā sistēmu. Simboliskajā daļā ietilpst cilvēku darbības simboliskie produkti un simbolu radīšanas tehnoloģijas. Principā pret minēto iedalījumu nevarētu iebilst, jo kultūra patiešām sastāv no 1) empīriskās realitātes un 2) simboliskās realitātes. Vienīgi neskaidrs ir jautājums par pīsuāru, par ko jau minēju citā tekstā. Nevienā no abām daļām nav saskatāma vieta pīsuāram. Turpinot tādā pašā vulgārā garā, var teikt, ka pīsuāri veido kultūras trešo daļu, kura neietilpst kulturoloģijas interešu lokā.

Strukturālisma posts

Strukturālisms, visu veidojot saskaņā ar valodas (zīmju) modeļiem, neko nedeķa veseluma un konteksta izpratnei. Strukturālisms nespēja aplūkot kontekstu - attiecīgo fenomenu kultūras vidi. Tas vienmēr ir liels trūkums analītiskajās operācijās. Strukturālisms veidoja formālas shēmas, aplūkoja tikai atsevišķus elementus un pilnīgi ignorēja veselumu. Strukturālistu primitīvās shēmas (Jākobsons) atsacījās aplūkot apziņas dialogiskumu - dialogu starp apziņas vēsturiskumu un apziņas tagadni. Strukturālisms ir tipisks vēsturiskais redukcionisms, visu attiecinot tikai uz struktūras elementiem un ignorējot jēgas vēsturiskumu. Tajā pašā laikā strukturālisma pretenzijas bija grandiozas. Šajā jomā galvenā tēze bija par strukturālismu kā „objektīvu” zinātņi. Faktiski strukturālisms bija rigoroza izpausme. Notika savas zinātnes aksiomātikas nemitīga problemātizācija, kas parasti ir stagnācijas liecinieks. Zinātniekam patiesībā vienmēr ir jāapšaubā savas disciplīnas dogmas - aksiomas. Jāpaļaujas uz intuīciju, kas mums palīdz bez konceptuālajiem mehānismiem aptvert „totalitāro”; proti, veselumu. Strukturālisms faktiski balstījās uz to, ko var dēvēt par racionāli racionālo, kas ir pretstats emocionāli emocionālajam. Taču visoptimālākā kognitīvā kombinācija ir tad, ja apvienojās emocionāli racionālais („jūtīga doma”) ar racionāli emocionālo („gudru domu”). Tad veidojās „gudras jūtas”.

Izcelsme

Tagad ir noskaidrots, ka cilvēks ir cēlies no pērtiķa. Vēl nesen bija cerība, ka tas tā nav. Cilvēkiem nepatika atzīt savu izcelsmi no pērtiķiem. Tagad ir zināms, ka pirms *Homo sapiens sapiens* rašanās bija 11 seno pērtiķveidīgo radījumu tipi. 12. tips bija *HSS*. Pašlaik uz planētas dzīvo vairāk kā 100 tūkst. gorillas un 300 tūkst. šimpanzes. Tagad neviens vairs nešaubās, ka cilvēka dzimtene ir Āfrika. Ilgu laiku un arī vēl šodien daudzi cer atrast t.s. *missing link* – trūkstošo ķēdītes posmu starp pērtiķi un cilvēku. Šis posms varētu nomierināt tos cilvēkus, kuriem nepatīk atzīt savu izcelsmi no pērtiķiem. Tādi trūkstošie ķēdītes posmi tiek atrasti regulāri. Piemēram, 2010. gadā tika atrasti trīs jauni posmi: 1) *antralopithecus sediba* – vēl ne cilvēks, bet jau kaut kas „labāks” par australopiteku; 2) *Homo gautengensis* – senais cilvēks no Dienvidāfrikas; 3) „deņisova cilvēks” – noslēpumainais sibīrietis. Bioloģiskie dati liecina, ka kaut ko esam mantojuši no neandertāliešiem. Cilvēku rasi nosaka, ņemot vērā ģēnus; rases īpašības ir iedzimtas īpašības. Dabiskā izlase ir ģēnu līmenī – tiek iedzimtā ceļā mantota. Pastāv 3 rases: negroīdi, eiropēīdi un mongoīdi.

Meli un patiesība

Oskars Vailds: „Ja vēlies visus piemānīt, tad saki patiesību”. Meli liek cilvēkiem būt uzmanīgiem un saspringti. Meli ir bīstami tāpēc, ka cilvēki kļūst piesardzīgi un neticīgi. Meli ir sava veida agresija, kas atbaida cilvēkus un katrā ziņā mobilizē cilvēkus agresijas novēršanai. Patiesība nav bīstama. Saprotot, ka viņiem stāsta patiesību, cilvēki atslābst, zaudē uzmanību, spēju koncentrēties pretreakcijai. Patiesības rezultātā cilvēki zaudē spēju iedziļināties materiālā un vairs nav spējīgi atšķirt melus no patiesības.

Sociālā cīņa

Aizvadītajos divos gadsimtos ne tikai eiropēīdu rasē, bet arī citās rasēs galvenā sociālā cīņa bija 1) par brīvību un 2) taisnīgumu. Protams, katru reizi šie abi mērķi varēja saplūst vienā idejiskajā kompleksā, kā tas bija t.s. proletariāta sociālajā cīņā. Protams, ne vienmēr šī cīņa pati par sevi bija taisnīga un saturēja demagoģisku manipulāciju. Teiksim, ko nozīmē XXI gs. cīņa par demokrātiju? Nozīmē visbiežāk to, ka ar tādu lozungu tiek organizēta ASV interešu realizācija un nekas vairāk. Ja agrāk sociālā cīņa bija tautas/nācijas līmenī, tad tagad tā ir civilizāciju līmenī. „Baltie” pret pārējiem, pārējie pret „baltajiem”, ziemeļu „zelta miljards” pret pārējiem, dienvidi pret „zelta miljardu”.

Taisnīgums

Platonam taisnīgums ir tad, ja katrs cilvēks zina savu vietu. Viņa „valstī” ir taisnīgums, bet nav brīvība; proti, demokrātija. Platonam nepatika demokrātija, kad katrs nejēga var iejaukties tajos jautājumos, par kuriem viņam nav nekāds priekšstats. Demokrātijā ir brīvība, bet nav taisnīguma. Atkārtojam: Platonam taisnīgums ir tad, ja cilvēks nodarbojas ar to, ko viņam atvēl darīt daba, bet nevis viņa paša iegribas un izdoma. Platona ieskatā taisnīgums nevar būt tad, ja valda nejauši cilvēki un pūļa mīluļi. Taisnīgums nevar būt tad, ja nevienam neinteresē, vai valdnieki ir vai nav spējīgi valdīt, kā tas ir pēcpadomju latviešu aizgaldā. Brīvības un taisnīguma nesaderību, nesavienojamību atzina arī Kārlis Markss. Viņš brīdināja, ka ekonomiskajā brīvībā bagātie kļūst vēl bagātāki, bet nabadzīgie kļūst vēl nabadzīgāki. To tagad izbauda arī stulbie latvieši, kuri nekad nesapratīs Edmunda Bērka vārdus: „Viss, kas nepieciešams ļaunuma triumfam, ir labo cilvēku bezdarbība”. Latviešu aizgaldā labie cilvēki ir sastopami. Taču viņi ir tik niecīgā skaitā un tik lielā mērā no dažādu nelietīgu un nekaunīgu ciltsbrāļu puses nomākti un iebiedēti, ka viņus nemaz negribas uzskatīt par labiem cilvēkiem. Jāšaubās, vai glēvi trusīši ir labi cilvēki. Labs cilvēks bez savas pašcieņas nav iespējams. Pašcieņas trūkums ir latviešu prioritāte. Arī taisnīgums nav iespējams bez pašcieņas. Tāpēc latviešiem tas ir svešs garīgais fenomens.

Īsts cilvēks

Tāds jautājums ir iespējams. Varam vēlēties zināt, kas ir īsts cilvēks. Par to cilvēki ir domājuši laikam vienmēr. Par to liecina īsta cilvēka definīciju vēsture. Vēsture ir sena, taču definīcija visos laikmetos ir viena un tā pati. Īstu cilvēku raksturo viņa tieksmes dzīvēt: 1) tieksme pēc zināšanām, 2) taisnīguma mīlestība, 3) personiskās neatkarības alka, 4) pašcieņas prioritāte.

Taisnīguma izpēte

Sociālā psiholoģija taisnīguma izpētei pievērsās XX gs. 60. gados. Tātad vēsturiski pavisam nesen. Protams, filosofijā taisnīguma problemātika vienmēr eksistēja. Tagad ir zināms, ka katras tautas taisnīgumu nosaka tautas kultūras īpatnības, izpaužoties taisnīguma modeļos – attiecīgās etniskās kultūras normās. Taču katras kultūras etniskajā priekšstatu kopumā atspoguļojas arī vispārcilvēciskās vērtības un normas. Jo noslēgtāka kultūra, jo tajā vairāk funkcionē lokālie vēsturiski tradicionālie priekšstati. Taisnīgums ir atkarīgs no tautas identitātes stāvokļa; proti, no tautas pašapziņas, ņemot vērā tautas iespējas citu tautu kopumā. Ja tauta ir verdziski apspiesta, tad tai ir verdziski apspiestas tautas taisnīguma izjūta; respektīvi, vergu ne visai cēlā taisnīguma izjūta.

Strādnieki

Pirmie strādnieki, proletariāta pirmavots, dzīvoja pirms 1,8-1,4 milj.gadiem. Viņu latīniskais nosaukums – *Homo ergaster*. Viņi atrasti Kēnijā, Tanzānijā, Grūzijā. Pirmo reizi zinātniskajā literatūrā aprakstīti 1975.gadā. Bija pirmie hominīdi, kuri atstāja Āfriku. Strādnieki no 12 gadu vecuma.

Kulturoloģiskais eskeipisms

Par kulturoloģiju joprojām ir sastopama definīciju dažādība. Viens uzskats: kulturoloģija kā zinātniski pētnieciskā programma (ZPP) – teoriju, ideju un principu vienotība, kas veicina jaunas zināšanas. Kulturoloģijas rašanās ir atkarīga no zinātniskās paradigmas: ideju, uzskatu, jēdzienu sistēmas, kura kalpo sākotnējai konceptuālajai shēmai. Kūns T.: vienošanās, kas nosaka vispārējo pieeju. Kulturoloģija tāpat kā filosofija, natūrfilosofija tiecas aptvert kultūru kā veselumu un izprast šī veseluma jēgu, mērķi. Pēc 18.gs. zinātnē dominē iemeslu/cēloņu noskaidrošana, bet nevis jēgas/mērķu noskaidrošana. Tas noteikti atsaucās uz kulturoloģijas popularitāti arī tagad.

Cita definīcija: kulturoloģija ir patstāvīga zinātne, kura analizē artefaktus, kas simboliskā formā atspoguļo cilvēku darbības produktus. Kulturoloģija rekonstruē tāpat kā vēsture pagātnes sociālo realitāti, kas ir iemiesojusies cilvēka darbības produktu simboliskajās formās.

Minētā definīcija ir ļoti nepilnīga. Kā saprast sociālo realitāti saistībā ar simboliskajām formām? Centrā ir nevis lietas un parādības, bet to simboliskā autoritāte. Tiek runāts tikai par pagātnes simboliku. Tiek runāts tikai par artefaktiem, novartā atstājot mentālos modeļus, metafiziku. Tādējādi ir radies savdabīgs kulturoloģiskais eskeipisms – vairīšanās no īstenības; pozitīvas evristikas vietā ir uzplaukusi idiotiska evristika.

Nīče, Kants

Nīče: katras kultūras jēga ir no plēsīga zvēra iztaisīt „cilvēku” – pieradinātas un civilizētas šķirnes mājdzīvnieku.

Metafiziskās kontemplācijas instinkts. Tas ir mans jēdziens, lasot Nīči. Domājams, ne visiem mājdzīvniekiem tas ir vienādā mērā attīstīts.

Nīče: filosofa domas rodas tāpat kā kokam rodas augļi. Filosofam nav svarīgi, vai augļi patīk jeb nepatīk. „Kokam” par to nav jāinteresējās.

Lasot Niči, nevar nedomāt par cilvēciskās perspektīvas lomu; cilvēciskā perspektīva piemīt mūsu skatījumā uz pasauli; uz pasauli mēs skatāmies tikai no sava cilvēciskā viedokļa; cits skatījums nav iespējams. Mūsu pasaules uztvere un interpretācija ir antropocentriska.

Kants: filosofija pievēršās transcendentālajam subjektīvajam, bet nevis empīriskajam subjektīvajam.

Fenomenoloģija arī pievēršās transcendentālajam subjektīvajam – pēta mūsu apziņas formas pirms pieredzes.

Perspektīvas

Tas, ko esmu nosaucis par noziegumu brīvību, ir saistīts ar diviem jautājumiem. Atbilde uz abiem jautājumiem nosaka noziegumu brīvības sociāli politiskās un vispār kulturoloģiskās perspektīvas.

Pirmais jautājums ir šāds: Vai noziegumu brīvība ir tikai kāda noteikta etnosa (latviešu, krievu) specifiska izpausme jeb etniski universāla izpausme?

Atbildot uz šo jautājumu, vispirms ir jānorāda par noziegumu brīvības laika un telpas ierobežotību. Proti, noziegumu brīvība ir tipiska pēcsociālisma perioda izpausme un ļoti uzskatāmi atklājās Krievijā, Latvijā. Tādējādi nākas runāt par noziegumu brīvību kā minēto etnosu specifisku izpausmi, atturoties noziegumu brīvībā saskatīt etniski universālu fenomenu. Minētajās zemēs noziegumi pastāvēja vienmēr, taču noziegumu brīvība ir pēcsociālisma atribūts.

Otrais jautājums ir šāds: Vai noziegumu brīvību var izmantot kā sociāli politisko instrumentu valsts/sabiedrības pārvaldīšanā?

Atbildot uz šo jautājumu, vispirms ir jāņem vērā noziegumu brīvības masveidīgais vēriens, principā skarot visu sociāli aktīvo un darbaspējīgo sabiedrības daļu. To daļu, kurai ir pieejami finanšu un administratīvie resursi, to izmantojumu voluntāri pārvēršot budžetu zādzībās un nodokļu apmaksas blēdībās (galvenokārt Latvijā) un bezgalīgā korupcijā un kontrabandā (galvenokārt Krievijā).

Ņemot vērā atbildes uz abiem jautājumiem, secinājums var būt šāds. Noziegumu brīvība kā noteikts sociuma etnopsiholoģiskais stāvoklis un šī stāvokļa masveidīgais raksturs noteikti paver milzīgas perspektīvas valsts/sabiedrības pārvaldīšanā. Noziegumu brīvība ir kļuvusi par vēsturiski jaunu oriģinālu sociāli politisko instrumentu. To apstiprina Krievijas un Latvijas valstiskā prakse pēcpadomju periodā. Ņemot vērā to, ka noziegumu brīvībā ir ievilināta sabiedrības relatīvi pasionārākā daļa, šī daļa automātiski kļūst politiski viegli vadāma noteiktā virzienā. Noziegumu brīvībā iesaistītās sabiedrības masas ir sociāli politiski atkarīgas masas. Tās ir zaudējušas morālo patstāvību un morālo izvēles brīvību. Var teikt – zaudējušas savu eksistenciālo (cilvēcisko) brīvību vispār. Tā ir ļaužu masa, kura nedrīkst runāt par tiesiskumu un taisnīgumu. Tajā skaitā sociālo taisnīgumu. Šīs masas kultūrā sociālajam taisnīgumam nav nekādas perspektīvas. Noziegumu brīvību var uzskatīt par kapitālisma savdabīgu „kreiso” projektu, panākot ļaužu masu izolāciju no sociāli politiskās sfēras.

Kultūras kontinuitāte

Špenglera vēstures filosofijas epopeju var skatīt dažādos aspektos. Tajā skaitā var skatīt no antīkās kultūras turpinājuma viedokļa t.s. Rietumu kultūrā. Tradicionāli atzīst turpinājumu; proti, Rietumu kultūra radās kā antīkās kultūras turpinājums, Rietumu kultūras pamatā ir antīkā kultūra. Lasot Špenglera grāmatu, nepārtraukti nākas sastapties ar antīkās kultūras, antīkā cilvēka kraso atšķirību no Rietumu kultūras, Rietumu cilvēka. Apskatot jebkuru problēmu, autors pievērš uzmanību antīkā materiāla krasajai atšķirībai no Rietumu materiāla. Tādējādi gribot negribot rodas jautājums par antīkās kultūras kontinuitātes realitāti. Var atklāties, ka bija divi krasi atšķirīgi cilvēciskie tipi katrs ar savu mentalitāti un tādējādi arī divas krasi atšķirīgas kultūras. Antīkās kultūras kontinuitāte Rietumu kultūrā var izrādīties mīts un pašapmāns. Lai apspriestu minēto jautājumu (hipotēzi), noteikti nākas pārlasīt Karena Svasjana ļoti dziļo grāmatu par Eiropas

idejisko evolūciju. No minētā jautājuma (hipotēzes) viedokļa noteikti nākas pārlasīt arī citas grāmatas. Nākas ņemt vērā barbaru iebrukumu antīkajā teritorijā, barbaru lomu agrīnajos „tumšajos” viduslaikos kā savdabīgu pārejas laikmetu starp divām krasī atšķirīgām pasaulēm – antīko pasauli un Rietumu pasauli. Noteikti nākas pārskatīt Renesanses lomu kā speciālu „projektu” Rietumu kultūrā, meklējot sev garīgo placdarmu turpmākai dzīvei. Renesanse taču liecina, ka nekāda organiska kontinuitāte praktiski nebija. Barbari neko neturpināja. Tikai vēlāk barbari + antīkā sociuma paliekas (faktiski kaut kāds jauns abu ģenētisko potenciālu asimilācijas produkts) apzināti restaurēja antīko materiālu. Faktiski restaurēja tikai drumsas, jo antīkajam cilvēkam, kā raksta Špenglers, nemaz neinteresēja saglabāt savu kultūras mantojumu, kā tas interesēja senās Ēģiptes cilvēkus un, protams, fanātiski interesē Rietumu cilvēkus.

Jaltas mantojums

Vai Jaltas konferenci var saistīt ar demogrāfisko pāreju un „balto” cilvēku morālo un intelektuālo pagrimumu? Jaunākajā esejā par pēckara perspektīvām un kara predestināciju šo jautājumu saistu ar Jaltas mantojumu.

Uz „balto” cilvēku izmiršanu un degradāciju noteikti atsaucās Jaltā ieviestā pasaules kārtība. Proti, tas, ka „baltie” cilvēki (eiropieši) nonāca amerikāņu ietekmes zonā. Lai praktiski ieviestu un paplašinātu savu ietekmi, amerikāņi uzsāka milzīgu sava dzīves veida propagandu. Kāds ir amerikāņu dzīves veids un kāda ir viņu mentālā pasaule, to nevienam kritiski domājošam cilvēkam nav jāstāsta. Supermateriālisms, pragmatisms, merkantilisms, individuālisms, - tie ir tikai daži jēdzieni amerikāņu mentālās pasaules raksturojumā. Vēl noteikti jāmin neolibēralisms, postmodernisms, masu kultūras dievināšana. Propaganda dziļi ietekmēja Rietumeiropiešus. Viņu masās viegli izdevās iezombēt patērēšanas kultu, masu kultūras apjūsmošanu utt. Šim nolūkam amerikāņi tērēja milzīgas summas, daudzus rietumeiropiešus (īpaši radošo inteliģenci) elementāri uzpērkot. Neolibēralisma un postmodernisma murgi sagandēja filosofiju, humanitārās un sociālās zinātnes, mākslu un literatūru. Mantkārtības un karjerisma slavināšana veicināja bērnu dzimstības samazināšanos, atsacīšanos veidot ģimeni, izraisīja homoseksuālisma sērgu. Amerikāņu nepieciešamība balstīties uz vietējiem politiskajiem un administratīvajiem kadriem ātri aktivizēja un nostiprināja marionešu „institūtu”, pilnā mērā morāli un intelektuāli sagandējot Rietumeiropas politisko eliti, kuras kroplā seja tagad sagādā milzīgu riebumu. Skaidrs, ka amerikāņi var balstīties tikai uz morāli un nacionāli slideniem un nepatriotiskiem tiptiem. Arī tiptiem, kuriem ir lielas intelektuālās problēmas. Faktiski runa ir par attiecīgās tautas padibenēm, kā tas tagad ir arī Latvijā un citur Austrumeiropā ar Krieviju priekšgalā, kur milzīgu postu nodara vietējo ebreju padibenes.

Saprotams, pēc Jaltas konferences „balto” cilvēku viena daļa nonāca PSRS ietekmes zonā, kurā tāpat valdīja supermateriālisms. Ja amerikāņu zonā ļoti daudz cilvēkos sabojāja patērēšanas kults, tad padomju zonā ļoti daudz cilvēkos sabojāja pretējais – dzīves materiālā nabadzība. Padomju cilvēki zināja par Rietumu cilvēku pārticību. Tas psiholoģiski ļoti dziļi atsaucās uz padomju ļaužu mentalitāti, tajā stingri ievēlnot negatīvas līnijas. To spožums un posts uzskatāmi kļuva redzams tūlīt pēc robežu atvēršanas. Bet īpaši – „prihvatizācijas” nelietībā. Kad sabruka sociālisma sistēma un Austrumeiropa nonāca amerikāņu ietekmes zonā, šeit tūlīt risinājās tie visi destruktīvie procesi, kuri jau bija sasnieguši zināmu kulmināciju Rietumos. Tādējādi no 90.gadiem „balto” cilvēku izmiršana un degradācija kļuva sinhrons process visā eiropēdu rasē. Jaltas mantojumam noteikti ir kardināla loma.

Intelektuāļu suverenitāte

Intelektuāļu suverenitāte ir idejiskā neatkarība, domas patstāvība, nevienam nepakļaujoties politiskajā, ekonomiskajā, ideoloģiskajā, zinātniskajā, mākslinieciskajā, reliģiskajā, administratīvajā jomā. Tā vienīgi ir pakļautība patiesībai, taisnīgumam, godīgumam, garīgajai brīvībai, pašcieņai.

Intelektuāļu suverenitāte šodien ir ļoti aktuāls jautājums. Intelektuāļu pienākums šodien ir sacīt „jā” jeb „nē” kapitālismam – sociāli ekonomiskajai formācijai. Bilderbergas klubs, Trīspusīgā savienība un citi „klubi” liecina, ka intelektuāļi ir kapitālisma pusē.

Intelektuāļu izvēle vienmēr ir eksistenciāla izvēle. Lai nostātos pret kapitālismu, nav obligāti jābūt komunistam vai kādas antiliberālās partijas biedram. Intelektuāļu izvēle un reizē intelektuāļu suverenitāte ir atkarīga no tā, ko gribu saukt par labklājības anatomiju. Tā ir komplicēta parādība. Tā ietekmē intelektuāļu suverenitāti, kā arī izvēli atbildē uz minēto aktuālo jautājumu. Pie tam izvēli nosaka ne tikai eksistenciāli fiziskās prasības, bet arī intelektuāļa erudīcija. Lai šodien sacītu „nē” kapitālismam, nākas ļoti pamatīgi iedziļināties kapitālisma būtībā. Tātad kopumā var teikt, ka intelektuāļu suverenitāte ir atkarīga ne tikai no morāli psiholoģiskajiem faktoriem, bet arī kognitīvajiem faktoriem. Zināšanas nosaka pārliecību, - tā ir sena atziņa. Šodienas intelektuāļu zināšanas arī nosaka viņu pārliecību. Tajā skaitā zināšanas par kapitālismu.

Pakļaušanas tehnoloģija

Rietumu/ASV elite pēc 1989.gada jutās kā uzvarētāja. Domāja, ka Krievija tāpat kā citas Austrumeiropas zemes un tajā skaitā Latvija, būs paklausīga kalpone bez noteiktas pakļaušanas tehnoloģijas pielietošanas. Tomēr katram gadījumam zināma tehnoloģija tika pielietota profilaktiskos nolūkos.

ASV politika Krievijā 90.gados bija korupcijas un zagšanas ieviešana un nostiprināšana. Tā rezultātā sabiedrībā radās negaidīta saikne: liberālisms asociējās ar zagšanu un korupciju. Taču ASV politiķi nespēja pareizi izprast un novērtēt Krievu sabiedrības attieksmi pret liberālismu kā zagšanu un korupciju. Tāpēc ASV joprojām pieprasa turpināt liberālisma reformas. Iespējams, ASV politiķu nespēju adekvāti izturēties pret krievu sabiedrības naidīgo attieksmi pret liberālismu veicina tas, ka citās Austrumeiropas zemēs un tajā skaitā Latvijā nav tāda attieksme. Piemēram, latviešu tautai korupcija un zagšana ir normālas izdarības un sabiedrība nemaz netiecās kaut ko mainīt šajā ziņā. Latviešu attieksme pret zagšanu un korupciju kā liberālisma atribūtiem nav salīdzināma ar krievu „vienkāršo cilvēku” attieksmi. Latviešiem galvenais ir būt ASV ietekmes zonā. Proti, saglabāt ilūziju par ASV aizstāvību. Pārējais latviešus neinteresē. Zagšana un korupcija priekš viņiem ir normālas izdarības. Nevienam nav žēl, ja otrs prot veikli saņemt kukuļus un kaut ko nozagt.

Krievijā uzskata, ka ASV pienākums ir sodīt savu liberālisma ieviesēju komandu ar Sammersu priekšgalā. Viņi 90.gados zaga bez jēgas un bez mēra. Čubaiss esot regulāri vedis čemodānus ar naudu uz ASV.

Tagad jaunu pakļaušanas tehnoloģiju ASV piemēro Eiropai. Runa ir par Ziemeļatlantijas brīvo tirdzniecības zonu. Tai nosaukums ir skaists un nevainīgs. Pat pozitīvs – sola tirdzniecības brīvību. Ja tiks šī zona radīta, tad 20 gadu laikā korupcija un zagšana būs arī Rietumeiropā. Rietumeiropas valstu vadītāji ir paklausīgi un neaizstāv nacionālās intereses. Viņi sevi nostāda blēžu un krāpnieku stāvoklī. Vienīgi Krievija pašlaik atsedz Rietumu politikas nepatstāvību un ASV alkātību.

Rietumeiropas un Austrumeiropas kultūras turpmākā attīstība būs atkarīga no deglobalizācijas – pasaules sadalīšanos atsevišķos ekonomiskajos blokos. Tajos savukārt viss būs atkarīgs no dalībnieku sastāva. Visvairāk no spēcīgāko valstu attieksmes pret mazāk spēcīgām valstīm. Patreizējais ASV bloks „mazos” paverdzina, apmulžo, apzog, ciniski izmanto. Latvieši zina, kā tas izpaužas. Protams, var būt „mazie”, kuri nemaz nevēlās citu dzīvi. Arī to labi zina latvieši – „balto” cilvēku „avangards”.

Nianses

* Alegoriskajā metodē racionalitāte viegli sajūdzās ar emocionāli tēlaino, gleznieciskumu, fantastiskiem sižetiem, utopijām un antiutopijām.

* Var būt demonizēts prāts, domāšana, dzīves uztvere, attieksme pret citiem, kā tas ir latvietim pret latvieti, kad tauta pārvēršās par infernālu sātānisku ordu. Dēmonisko spēku ietekmi uz cilvēku

mākslinieciski pētīja Tomass Manns, K.S.Luiss. Bībele runā par ļaunuma transcendentālajiem spēkiem. Inokentijs III 12.gs. aizliedza „tautai” lasīt Bībeli. Tautai ir jātic mācītāja vārdiem.

* Demogrāfiskā determinisma viens no pirmajiem atklājējiem bija *Claude Adrien Helveticus* (1715-1771).

* Nacionālais nodevējs šodien nejūtās kā nacionālais nodevējs: neko nenožēlo, nelūdz piedošanu, nevēlas atjaunot paša izpostīto.

* Pasaules slepeno valdnieku internacionāles ezotēriskā globalizācija (globalizācijas dēmons) izraisa nacionālisma/fundamentālisma uzplūdus. Pat sekmē ideju par impēriju (Krievijas, Turcijas, Japānas) restaurāciju un imperatora „posteņa” atjaunošanu.

* ASV Neatkarības deklarācijā ir vārdi „*Life, Liberty and Pursuit of happiness*”.

* Austrumeiropieši pilnā mērā izjuta mūslaiku pasaules „melnos caurumus”; viņus XX gs. vispirms sadzina vienā „melnajā caurumā”, pēc tam izdzina no šī „melnā cauruma” un tajā pašā brīdī nekavējoties sadzina citā „melnajā caurumā” ar nosaukumu „liberālais iracionālais kapitālisms idiotijas pārņemtas elites ģeopolitiskā jūga skavās”.

Guru komplekss

Uz cittautiešu fona ļoti izceļas latviešu garīgais komplekss, kuru var nosaukt par guru kompleksu. Gan ikdienas dzīvē var sastapt, gan publiskajā telpā (medijos, Internetā) var sastapt latviešus, kuru galvenā esamības jēga ir visiem pierādīt, ka viņš ir visgudrākais, visvaronīgākais, vislielākais nacionālais labdaris, pirmais un galvenais organizators, novitātes autors utt., u.tml. Šie latvieši cenšas pārliecināt, ka bez viņiem nekas nebūtu noticis, nekas nebūtu noorganizēts, izdomāts, realizēts utt. Turklāt vienmēr īpaši tiek akcentēta prioritāte, primārums; proti, dotais latvietis ir bijis pirmais. Dotais latvietis ir pirmais izdomājis kādu jēdzienu, teoriju. Viņš ir pirmais pateicis kādu patiesību, pirmais uzrakstījis rakstu, pirmais novērtējis utt., bet citi ir viņa ideju, domu, ierosinājumu, tēmu, sižetu zagļi, kuri viņam grib atņemt pirmā godu.

Guru komplekss ir sastopams visās sfērās, kurās ir iespējams fiksēt pirmo autoru. Jocīgākais, ka ir sastopams arī tādās sfērās, kurās pirmo autoru praktiski nav iespējams fiksēt. Teiksim, idiotiski būtu censties noskaidrot, kurš ir latviešu lielākais Lāčplēsis. Respektīvi, „brīvības” cīņas līderis nelietīgās „perestroikas” gados.

Tomēr guru komplekss nerimstās. Tas nekas, ka smieklīga ir vairāku latviešu cīkstēšanās ap LTF izveidotāja statusu. Katrs no viņiem saka, ka izveidoja LTF un bija LTF izveidošanas idejas autors. Vēl smieklīgāka ir latviešu cīkstēšanās par tautas lielākā brīvības cīnītāja godu XX gs. nogalē. Šajā jomā joprojām nepārspēts ir Grantiņš, Šteins.

Rases entropija

Entropija ir parādību un procesu pāreja zemākā stāvoklī, izdalot zināmu enerģiju. „Baltās” rases entropija ir izteikta jau labu laiku – no XX gs. 70.gadiem, kad jau 10 gadus virzījās ārprātīgā demogrāfiskā pāreja un eiropēdu liktenis jau bija zināms – izmiršana, novecošana. Eiropēdu entropijas izdalītā enerģija vispirms bija postmodernisma murgi, pēc tam tos papildināja homoseksuālisma legalizācija, iracionālisma uzplūdi, dzīves realitātes šizofrenizācija, maniakālā alkātība, veselā saprāta trūkums politikā, ekonomikā, izglītībā. Eiropēdu entropijas piemērs ir ES varas elites pelēcība un nekompetence, idiotiskā aizbildināšanās ar tolerances un politkorektuma nepieciešamību, milzīgie melu plūdi informācijas telpā. Vārdu sakot, eiropēdu entropija uzskatāmi izpaužas nespējā sev nodrošināt normālu dzīvi un pašiem padziļinot savu antropoloģisko katastrofu. Skaidrs, ka latviešu valdošā kliķe arī ir minētās entropijas sastāvdaļa. Ņemot vērā etnosa attīstības līmeni, ļoti spilgta sastāvdaļa.

Bandas hermeneitika

Valsts bandītisma (valsts bandas) analīzei speciālisti iesaka hermeneitiku. Jāizmanto ir hermeneitika: faktu, izteikumu, notikumu, sižetu atšifrēšana, interpretācija. Informācija jāaplūko, balstoties uz kontekstu, zemtekstu, citiem faktiem, citiem apstākļiem. Tas tāpēc, ka banda slēpj informāciju par savu darbību. Informācija par bandas darbību galvenokārt ir pieejama netiešā veidā; proti, ne no pašas bandas. Viens no galvenajiem informācijas avotiem var būt t.s. pētnieciskā žurnālistika, kura speciāli iedziļinās bandas darbībā un cenšas to atmaskot. Valsts bandītisma analītikā žurnālistikas sniegtā informācija var būt gandrīz vienīgais informācijas avots. Labs avots var būt arī oficiālā informācija par valsts bandītu darbību – valdības lēmumi, parlamenta likumi, kas tiek izstrādāti un pieņemti bandas interesēs. Tikai šīs informācijas izmantošana prasa lielu analītisko darbu: prasmī attiecīgi interpretēt oficiālos dokumentus, spēju tos sasaistīt ar agrākajiem dokumentiem, citu informāciju utt. Principā pie mums Latvija valsts bandas atšifrēšana neprasa milzīgu intelektuālo potenciālu. Jo primitīvāka tauta, jo primitīvāks tās valdības bandītisms, jo bandīti taču nāk no primitīvās tautas. Ne reti valsts bandītisms iegūst īpaši primitīvu raksturu. To veicina nesodamība, noziegumu brīvība. Savā visatļautībā valsts bandīti zaudē galvu, izturās pavirši, iracionāli. Tādās reizēs nav nepieciešama speciāla analītiskā sagatavotība, lai konstatētu valsts bandītismu. Latviešu patoloģiskais stulbums ļoti uzskatāmi atsaucās uz latviešu valstiskā bandītisma primitīvismu.

Atvieglotais variants

Bijušajās padomju republikās tagad ir jālieto jauns jēdziens – atvieglotais variants. Tas attiecas ne tikai uz Latviju, bet arī uz Krieviju, kur šis jēdziens tika vispirms ieviests. Atsevišķi krievu zinātnieki izsakās par atviegloto variantu attiecībā uz izglītību. Tas nozīmē sekojošo. Pašlaik izglītības iestādēs par skolotājiem jau strādā tie cilvēki, kuri augstāko izglītību (arī vidējo izglītību) ieguva pēcpadomju laikā. Un, lūk, viņi izglītību ieguva saskaņā ar atviegloto variantu. Viņu izglītība neizjuta tās prasības, kas izglītībā bija padomju laikā. Viņi mācījās, studēja saskaņā ar atvieglotām prasībām. Tas nozīmē, ka viņu darbības rezultāts ar jauno paaudzi arī būs atvieglots.

Izglītības līmenis pazeminās. Viens no iemesliem ir šis atvieglotais variants. Lai kaut kā cīnītos pret šo nelaimi, gudras iestādes (piem., mācību literatūras izdevniecības) neņem darbā redaktorus jaunākus par 40 gadiem. Atvieglotā varianta pārstāvji neprot literāro valodu. Minētā neoficiālā prakse ir Krievijas izdevniecībās.

Atvieglotais variants noteikti neattiecas tikai uz izglītību. Tas attiecas uz visu kultūru. Latvijā tas izpaužas ļoti uzskatāmi. Man negribās minēt piemērus, jo tie nomāc ar savu grandiozo apjomu. Par augstāko izglītību nevēlos runāt. Uz augstskolām atnāk jaunieši ar ļoti primitīvām zināšanām. Nezina ne vēsturi, ne ģeogrāfiju, ne literatūras vēsturi. Par to, ka neprot rakstīt, arī nav vērts runāt. Savukārt studijas vispār nav saucamas par atviegloto variantu. Jāizdomā ir cits jēdziens procesam, kad var studēt bez speciālās literatūras lasīšanas, bez zinātnes utt.

Ir radusies atvieglota kultūra vispār. Tā nav salīdzināma ar t.s. masu kultūru, kura cilvēkus šausmināja XX gadsimtā. Šodienas atvieglotā kultūra ir kaut kas nesalīdzināmi primitīvāks, seklāks, vulgārāks nekā t.s. masu kultūra.

Divas nāves

Filosofija vienmēr ir pievērsusies divām nāvēm – fiziskajai nāvei un garīgajai nāvei. Fiziskās nāves apcerē ne reti dominē interese par nāves bailēm, nāves priekšsajūtu, kā arī pēcnāves stāvokli, par ko izsakās mistiķi. Fiziskās nāves iztirzājumā, ja tā var teikt, ir lielāka konkrētība – fiziskās nāves precīzais fakts. Tas laika ziņā nav maināms; fiziskā nāve ir iestājusies tad, kad organisms ir miris.

Savādāk ir ar garīgo nāvi, kas filosofijā (bet ne tikai; arī morālajā publicistikā, daiļliteratūrā) tiek aplūkota katrā vēsturiskajā laikmetā. Šajā jomā nav iespējama faktiskā konkrētība. Nav precīzi definējams, kad iestājas garīgā nāve. Protams, pats jautājums par garīgo nāvi ir abstrakts

jautājums, metafizisks jautājums. Var līdz pasaules galam debatēt, kas ir garīgā nāve, kādi ir tās kritēriji, kā izpaužas garīgā nāve. Par to ir plaša bibliotēka.

Vienprātība ir par to, ka garīgā nāve var iestāties ilgi pirms fiziskās nāves. Teiksim, cilvēks ēd, dzer, staigā, strādā, runā, raksta, taču tajā pašā laikā ir skaidrs, ka dotais cilvēks ir garīgais līķis. Viņš garīgi ir miris. Universāls kritērijs ir garīguma trūkums. Garīgi mirušais cilvēks ir cilvēks bez garīguma. Protams, tas it kā būtu pats par sevi saprotams. Tāpēc nākas precizēt, kas liecina par garīguma trūkumu. Noteikti liecina nespēja patstāvīgi domāt, risināt analītiskus uzdevumus, nespēja fiksēt garīgās parādības dzīvē, mākslā, zinātnē, nespēja savā dzīvē vadīties no garīgiem ideāliem, garīgajām vērtībām, neizpratne, kas vispār ir garīgums (Latvijā pašlaik ļoti raksturīgi mūsdienu jauniešos).

Divas nāves piemīt ne tikai atsevišķiem cilvēkiem, bet arī etniskām formācijām. Par tautas/civilizācijas garīgo nāvi runā ne tikai filosofi, bet arī zinātnieki. Tiek akcentēta īpaša fāze, kas liecina par etniskās formācijas garīgo nāvi. Arī latviešu tauta var turpināt ēst, izlaist gāzi, enerģiski darboties, dziedāt un dancot, zagāt un melot, taču būs pilnīgi skaidrs, ka tā ir garīgi mirusi tauta bez normālas izglītības, zinātnes, mākslas un literatūras, morāles un tikumības. Etniskās formācijas fiziskā nāve var nebūt ilgu laiku. Taču garīgā nāve var būt drūms fakts krietnu laiku pirms attiecīgā etnosa izšķīšanas tautu kokteili. Noteikti daudzi latvieši šodien var pat nesaprast, kāpēc tiek runāts par latviešu tautas nāvi. Viņi nespēj atšķirt fizisko nāvi no garīgās nāves.

Substancionālās atšķirības

Starp cilvēku un postcilvēku nevar nepastāvēt substancionālās atšķirības.

Cilvēks dzīvo. Postcilvēks bauda dzīvi.

Cilvēks strādā. Postcilvēks gatavo projektu.

Cilvēks mācās. Postcilvēks izmanto izglītības pakalpojumu.

Cilvēkam ir zināšanas. Postcilvēkam ir informācija.

Cilvēks glezno. Postcilvēks gatavo mākslas projektu.

Cilvēks lūdz Dievu. Postcilvēks līksmo.

Cilvēks apmeklē izstādi. Postcilvēks apmeklē akciju.

Cilvēks lasa. Postcilvēks gremdējās grāmatu pasaulē.

Cilvēks ir skaists. Postcilvēks ir seksīgs.

Cilvēks skatās TV pārraidi. Postcilvēks skatās šovu.

Cilvēkiem sievietē var būt palaistuve. Postcilvēkiem sievietē var būt draiskule.

Cilvēks iepazīst cenas. Postcilvēks iepazīst supercenas.

Cilvēks saka, ka ir diena. Postcilvēks saka, ka ir nakts.

Cilvēks saka, ka $2 \times 2 = 4$. Postcilvēks saka, ka $2 \times 2 = 5$ (jeb tik, cik viņam attiecīgajā situācijā nepieciešams).

Cilvēkam ir ideāli. Postcilvēkam ir prioritātes.

Cilvēks izgudro. Postcilvēks rada inovācijas.

Cilvēks izgudro radiolu. Postcilvēks izgudro inovāciju klimatu.

Cilvēkam ir slava. Postcilvēkam ir atpazīstamība un „piārs”.

Ja kāds vēlas, šo sarakstu var turpināt. Noteikti ir vēl citi piemēri. Tos vislabāk meklēt jauno latviešu vislielākajā informatīvajā mēslu bedrē – pederastu delfos.

Dievs ir dialektiķis. Lai īstenotos dialektikas visdažādākajos pretstatos centrētie likumi, viņš ir radījis divus pretējus dzimumus – cilvēkus un postcilvēkus, kas ir kļuvis sinonīms etnonīmam „latvieši”.

Sabiedriskā morāle

Sabiedriskās morāles centrā ir jābūt likumības kultam, kad likumība ir sabiedrības locekļu svētākā lieta un likumības ievērošana ir katra sabiedrības locekļa morālais imperatīvs. Ja tas tā

nav, tad ātri iestājās nelikumības kulta. Tā tipiskākie atribūti ir visatļautība, tiesiskais nihilisms, šizofrēniska likumu interpretēšana, noziegumu brīvības akceptēšana.

Sabiedriskās morāles centrā likumības kulta var būt tikai tad, ja sabiedrībā likuma lomu izpilda cilvēku sirdsapziņa - ģenētiski saknota tiesiskuma un taisnīguma apziņa kā tautas mentalitātes īpašība. To var veicināt tautas kultūra – tautā praktizētā reliģiski morālā, laicīgi tikumiskā audzināšana ģimenē, skolā, darbavietā. Ļoti liela loma ir adekvātai ideoloģijai, kas var panākt likumības kulta nostiprināšanos sabiedrības garīgajā klimatā. Tas ir klimats, kurā vispārpieņemta norma ir likumu ievērošana, kam seko ne tikai attiecīgie politiskās varas institūti, bet cilvēki paši saskaņā ar savu morālo pārlicību un iniciatīvu nelikumību novēršanā. Kultūras sasniegumi ģenētiski transformējās cilvēku gēnos – bioloģiskajos mehānismos. Zinātne tagad par šo mutācijas procesu zina jau diezgan daudz.

Krīzes perioda funkcionalitāte

Visas kultūras un kultūras atsevišķu segmentu vērtība izpaužas sarežģītos krīzes periodos. Kultūras autoru (attiecīgās tautas) pilsoniskā, politiskā, morālā, zinātniskā, publicistiskā pozīcija sarežģītos krīzes periodos atklājās pilnā mērā. Tā tas notiek tāpēc, ka sarežģīti krīzes periodi stimulē tautas garīgā un intelektuālā potenciāla un spēka maksimālu koncentrāciju. Šī koncentrācija veidojās saspringtā atmosfērā, kad visa kultūra un atsevišķi tās segmenti izgaismojās vislielākajā spožumā, atklājot visdažādākos negludumus, nepilnības, substancionālo nevērtību, aplamību, pasionaritātes trūkumu utt. Tajā pašā laikā šajā spožumā atklājās arī tas viss, kas ir pozitīvs attiecīgajā kultūrā un tās atsevišķajos segmentos. Tā rezultātā sarežģītas krīzes periodam ir savdabīga funkcionalitāte – atklāt attiecīgās kultūras (tautas) vērtību, kvalitatīvo stāvokli, konkrētas nepilnības un konkrētas pilnvērtības.

Jēdzieni un intonācija

Katrā laikmetā ir savi populāri jēdzieni un to lietošanas intonācija. Jēdzienu lomu attiecīgajā laikmetā vislabāk raksturo to filosofiskā, kulturoloģiskā un publicistiskā intonācija. Jēdzienus var mantot no iepriekšējiem laikmetiem. Taču jēdzienu intonācija netiek mantota. Jēdzienu intonācija iegūst jaunu semantisko auru (zemtekstu, asociācijas), kas saskan ar attiecīgā laikmeta garīgo tonalitāti, attiecīgā laikmeta idejiskajām interesēm un idejiskajām vajadzībām. Mūsdienām raksturīgu intonāciju iegūst tādi jēdzieni (jēdzienu kopas) kā tehnoloģiskais genocīds, tehnoloģiskā diktatūra, tehnotronās pasaules karš, tehnotronais ultimāts, tehnotronā kapitulācija, tehnotronā koncentrācijas noņemšana.

Reglaments

Katrā sociāli ekonomiskajā formācijā ir savs sabiedrības uzvedības reglaments. Kapitālismā kā pašslavinātā demokrātiskā iekārtā arī ir savs sabiedrības uzvedības reglaments: tabu – aizliegumu sistēma, sistēmiskie aizliegumi, nepareiza domāšana un pareiza domāšana. Mūsdienu kapitālismā par to spilgti liecina politikorektuma, tolerances un uzskatu plurālisma ideoloģija, kā arī, protams, demokrātijas manipulatīvi demagoģiskā interpretācija. Savukārt sociālismā sabiedrības uzvedības reglamentā bija tādi elementi kā antielitārisms, antikriminalitāte. Sociālisma vara un ideoloģija centās nepieļaut elitārisma formēšanos, kā arī nepieļāva priekšstatu par kriminalitātes saistību ar valsts varu. Sociālisma pareizajā domāšanā neietilpa uzskats, ka ir elite un varas saplūšana ar kriminālajām aprindām. Tāpēc pēcpadomju dzīves sākumā uzplauka valdošās kliķes elitomānija un, protams, izvērtās ciniska no tautas neslēpta saplūšana ar kriminalitāti, „elitēm” veidojot varas bandas. Pēcpadomju dzīvē tūlīt priekšplānā nonāca sociālisma laikā nepareizās domāšanas saturs, jaunos politiskajos un ideoloģiskajos apstākļos kļūstot par pareizas domāšanas saturu. Neapšaubāmi, tāda metamorfoze lieliski raksturo padomju cilvēku (labi izglītoto indivīdu)niecīgo cilvēcisko kvalitāti, kas ir aptvērusi milzīgas masas un pat atsevišķas nelielas tautas.

Globālās degradācijas filipika

Pirmā un nopietnākā filipika ir atziņa par Rietumu civilizācijas komplekso entropiju. Tajā ietilpst kapitālisma pašlikvidācija, elites mizantropija, elites iracionālisms, elites izvirtība, elites cinisms, elites antihumānisms, elites naidis pret apgaismības ideoloģiju, elites stratēģiskā impotence. Kapitālisms turpina kanonizēt pats sevi. Kapitālismā atkal kā sākumā ir radusies „jauna muižniecība” (*new nobility*) līdzās buržuāzijai un aristokrātijai. Kapitālisma neoliberālais ceļš no XX gs. otrās puses spekulatīvā finansu kapitāla varu, kā tas bija kādreiz kapitālisma pirmajā laikā. Šī vara sākās XX gs. 80. gados, kulmināciju sasniedza 90. gados līdz katastrofai 2008. gadā. Finansistu domāšana un intereses veicina transnacionālas finansu elites rašanos no spekulatīvi orientētiem gados jauniem iznīreļiem, kuriem ir svešas savas tautas nacionālās intereses. Tas izraisīja valsts suverenitātes degradāciju, sagraujot sociuma sociāli politiskos pamatus. Rietumu cilvēki palika bez valsts, par kuras radīšanu un aizstāvēšanu fanātiski rūpējās tūkstošiem gadus. Jaunajiem iznīreļiem finansiem ir vajadzīgi policejiskas, specdienestu varas instrumenti, arī mediokrātija, lai aizsargātu spekulatīvi iegūto kapitālu. Tā rezultātā morālā degradācija sākās valsts spēka pielietošanas institūcijās – policijā, specdienestos. Jaunie finansu iznīreļi domā īslaicīgi – vienas paaudzes robežās. Tas savukārt ir veicinājis politiski stratēģiskās domas degradāciju, nespēju un nevēlēšanos plānot nākotni.

Rases gramatika un biogramma

Atšķirības starp rasēm jau apzinājās Č. Darvins. Cilvēki neapšaubāmi atšķirības konstatēja jau sen no tā laika, kad bija reāli iespējams tās novērot dzīvē. Rasu antropoloģiskās atšķirības atsaucās uz kultūru. Tātad atsaucās dzīves sociālajos, politiskajos, reliģiskajos, saimnieciskajos un citos procesos. Var teikt, ka organismu attīstības bioloģiskais kodols ir atšķirības. Cilvēka evolūcijā pastāv saistība starp bioloģiskajiem un sociāli kulturoloģiskajiem faktoriem.

Evolūcijas antropoloģija ir jauna zinātne. Tā balstās uz trim postulātiem: 1) iedzimtību, 2) cīņu par eksistenci un 3) dabisko izlasi.

Cilvēks neatbrīvojās no galvenajiem uzvedības modiemi – substancionālajām īpašībām. Cilvēks paliek „plēsīgs zvērs”, sākot ar barības ieguvu un beidzot ar valsts pārvaldīšanu. Taču vispār uzvedība cilvēku lielās grupās un mazās grupās ir divējāda: agresivitāte un altruisms. Abi uzvedības formāti tiek mantoti iedzimtības veidā. Altruismu ilgi necentās izprast, tam nepievērsa uzmanību. Centās izprast un pievērsa uzmanību galvenokārt agresivitātei. PSRS grāmatu par altruismu sagatavoja В.П.Эфроимсон „Родословная альтруизма” (1971). Tika nostiprināta atziņa, ka altruisms ir biopsiholoģiskais motīvs. Ļaunais un labais cilvēkā ir permanenti (patstāvīgi, nepārtraukti). Rietumos nozīmīgus darbus sagatavoja sers Arturs Keits (1866-1955). Viņa darbos „galvenais varonis” ir „tribal man” (cilts cilvēks). Tika secināts, ka katrs cilvēks sastāv no divām pusēm. Viena puse ir pievērsta savējiem, otra puse – svešajiem. Vienā pusē koncentrējās labais, otrā – ļaunais. Mūsdienu psihoģenētiķis Filips Raštons arī pievērsies altruisma problemātikai.

Bioloģiskajā evolūcijā eksistē divas maģistrāles – ksenofobijas un altruisma. Ar tām, piemēram, ir cieši saistīts nacionālisms. Nacionālisma un patriotisma jūtas ir iracionālas jūtas. Taču noteiktos vēsturiskajos brīžos tās liecina par tautas gara spēku. Sociālo procesu skaidrojumā nevar iztikt bez etnobioloģiskā faktora. Teiksim, etnocentrismam ir bioloģisks pamats. Tāds pamats ir arī godīgumam, uzticībai, atturībai, savaldībai, gatavībai dalīties pēdējā maizes riecienā ar citiem, lojalitātei, pašupurēšanās spējai.

Evolūcijas atlases faktoru nostiprinātās ģenētiskās atšķirības ir visdažādākās. Aplams ir priekšstats, ka sliktie ekonomiskie apstākļi ietekmē nēģeru intelektuālo attīstību. Patiesībā visu izšķir ģenētiskā evolūcija. Tikai ģenētiskās teorijas var izskaidrot, kāpēc vienādos apstākļos dažādi veidojās atšķirīgu etnosu dzīve. Cilvēki savu dzīvi/kultūru veido saskaņā ar sava genotipa vajadzībām.

Evolūcijas procesu izpratnē šodien iesaistās molekulārā bioloģija, ģenētika, neirobioloģija, neiroķīmija, sociobioloģija, etoloģija, biopolitika, kas pievēršas politiskās domas un uzvedības pētniecībai. Biopolitika balstās uz individuālo un kolektīvo bioloģisko motivāciju, bioloģiskajiem instinktiem (manta, nauda, vara). Eksistē iedzimti instinkti, kurus nevar izmainīt kultūra.

Mūsdienās ir vajadzīga sociālās sfēras demistifikācija. Atklāti ir jārūnā par bioloģiskajiem faktoriem. Prāts ir dots tāpēc, lai organisms labāk izdzīvotu.

Sociālās bioloģijas galvenais jēdziens ir biogramma – iedzimtas uzvedības stratēģiskais repertuārs. Tā ir matrica, kurā ir kodēta sociālā reakcija, garīgās prioritātes un zemapziņas instinkti. Tos manto no paaudzes uz paaudzi. Etnosa pārstāvji savas biogrammas virtuāli atspoguļo vienā kopējā biogrammā, kas piešķir unikālu raksturu kultūrai. No cilvēka biogrammas ir atkarīga viņa darbība, uzvedība un komunikācija. Kopumā tas viss izraisa jaunu skatījumu uz cilvēku – bioloģisko un ģenētisko determinismu. Realizējās pāreja no fenotipiskuma (indivīda īpašībām = iedzimtās + kultūras) uz genotipiskumu (tikai indivīda gēnos sastopamo).

1917-2017

- Skaitļu salikumam „1917-2017” ir maģiska aura. Minētajos simts gados ir izveidojies burvju loks, apstākļu un parādību virkne, no kuras nevar izkļūt un atbrīvoties bez zināmām šausmām par pagātņi un tikpat zināmām šausmām par nākotni. Skaitļu salikumā „1917-2017” ietilpst visdažādākie fakti. Katram no tiem ir noteikta loma aizvadīto 100 gadu notikumu un parādību kopējā kontekstā. Tas attiecas arī uz šajā tekstā iekļauto epizodisko materiālu.

- Liberāļu politiku un ideoloģiju krievu tauta un arī latviešu tauta nekad nav īsti sapratusi. Abas minētās tautas vienmēr ir vēlējušās īpašu pārvaldi. Praktiski – autoritāru pārvaldi. Iespējams, šī politiskā velme tautu apziņā ir intuitīvi stihiska, apzinoties savu nespēju politiski normāli eksistēt citā pārvaldes formā. Aizvadītie 100 gadi ir uzskatāmi apliecinājuši tautu nespēju eksistēt saskaņā ar liberālisma noteikumiem.

- I Pasaules kara laikā frontē krita daudzi jaunieši no aristokrātiskām ģimenēm. Tas sāpīgi atsaucās uz eiropiešu ģenētisko nākotni. Kā zināms, pēc „1917” Austrumeiropā sākās aristokrātijas apzināta iznīcināšana, kas eiropiešu ģenētisko bāzi sadragāja pilnā mērā. Protams, uz latviešiem tas neattiecās. Uz latviešiem tas attiecās vienīgi tajā ziņā, ka citās tautās (vācu, krievu, poļu) izzuda augsti attīstītu cilvēku kārtā, kuras sociālās misijas izpratnē ietilpa atziņa par nepieciešamību aktīvi iesaistīties mazāk attīstīto tautu apgaismošanā un audzināšanā. Tas, ko nozīmē tik tikko minēto procesu trūkums, ļoti labi ir redzams latviešu tautas pastāvēšanas „1917-2017” posmā. Bez apgaismošanas un audzināšanas savvaļā palaistā latviešu tauta degradējās šausmīgā ātrumā un šausmīgā veidā. Tautas vērtība, var pat teikt – neatgriezeniski, noslīdēja zem kritiskās robežas. Tautas visaptverošā nevērtība vairs nav drūma hipotēze, bet gan objektīvs fakts. Tautas neglābjamā nevērtība vairs nav tikai viena etnosa (vācu) nacistiski orientētās elites konstatācija, bet jau ir kļuvusi starptautiskās elites klusa konstatācija.

- Krievijas attiecībās ar ASV „1917-2017” faktiski vienmēr galvenais jautājums bija ebreju jautājums. Tā tas ir arī pašlaik. Tā tas bija XX gs. sākumā. Tā tas turpinājās PSRS periodā. Mainījās vienīgi ebreju prasības, sākot no vēlēšanās atstāt PSRS un beidzot ar etniski tradicionālo velmi pārvaldīt valsts finansu un citus resursus.

- „1917” vēsturiskajos notikumos vienīgi krievu sociālisti savai valstij vēlēja ļaunu un priecājās par Krievijas zaudējumiem I Pasaules karā. Viņi vēlējās valsti novest līdz sabrukumam, lai paši nāktu pie varas. No latviešu sociālistiem Rainis bija izņēmums. Viņam pirmajā vietā bija Latvijas intereses, bet nevis partijas intereses. Tāpēc viņu latvieši tā nemīl un neciena. Tāpēc latvieši viņu zemiski piekrāpa prezidenta vēlēšanās.

- Krievijas impērijā „1917” laikā masu komunikācijas galvenais līdzeklis bija laikraksti. Taču laikraksti masu komunikācijas līdzeklis bija nosacīti, jo Krievijā valdīja analfabētisms – lasīt prata tikai 10% iedzīvotāju. Tāpēc tauta neorientējās politikā, vēsturē, ģeogrāfijā. Neviens no „tautas” nezināja, kas ir serbi, slāvi.

- Ļeņina naudas lietas pārzināja Izraīls Gelfands (pseidonīms Aleksandrs Parvuss, 1869-1924). Savukārt Parvuss sadarbojās ar Vācijas Ārlietu ministrijas speciālo politisko nodaļu, kas vadīja „procesu”, deva naudu un izstrādāja plānu Krievijas sagraušanai ar boļševiku palīdzību.

- Latviešu strēlnieku pulki karoja kopā ar Sibīrijas pulkiem 12.armijā. Mūsdienās vēsturnieki raksta par latviešu strēlnieku pulku niecīgo efektivitāti Latvijas aizstāvēšanā. Šī niecīgā efektivitāte bija redzama jau kara gados. Tāpēc igauņi atsacījās veidot savus pulkus, jo redzēja latviešu niecīgās iespējas.

- Vācija un Austroungārija par spīti Krievijai 1916.gada 5.novembrī izveidoja Polijas valsti un poļu armiju.

- Februāra revolūciju neviens nenojauta. Valsts Dome strādāja, ārēji viss bija mierīgi. Tomēr pēkšņi impērija sabruka. Tā februāra radikālos notikumus raksturo Mihails Radzjanko, Vladimirs Nabokovs. Valstī bads nebija, algas izmaksāja. Taču bija dziļš naid starp frontiniekiem un rezervistiem.

- Krievijā „1917” dienās visi apsveica jauno varu, kuras pārstāvju uzvārdus neviens nezināja.

- Imperators atsacījās no troņa 1917.gada 2.martā. Nākamajā dienā, piektdienā 3.martā, viņš dienasgrāmatā ierakstīja: „Gulēju cieši un ilgi. Atmosfēra tālu aiz Dvinskas. Diena bija saulaina un salīga. Runāju ar savējiem par vakardienu. Lasīju daudz par Jūliju Cēzaru”. Savukārt ceturtdienā (2.martā) imperators dienasgrāmatā ierakstīja: „Visapkārt nodevība un glēvulība, un krāpšanās!”.

- Pagaidu valdības populārākais arguments bija „Mūs izvēlējās krievu revolūcija”.

- Pēc boļševiku apvērsuma Smolņiju un vēlāk Kremli apsargāja latviešu strēlnieki.

- Cara un viņa ģimenes nošaušanā Jekaterinburgā 1918.gada 17.jūlijā piedalījās 12 cilvēki. 6-7 no viņiem tika saukti par „latviešiem”, no kuriem 5 cilvēki runāja vācu valodā.

- Rīgas sargāšanā Bermonta uzbrukuma laikā piedalījās no krievu kara gūstekņiem izveidotas vienības. Rīgas jūras līcī reidā stāvēja franču karakuģi un angļu karakuģi „*Dragon*” un „*Ventureus*”. Ar lielgabaliem šāva uz bermontiešiem gan franču, gan angļu karakuģi. Rīgas aizstāvēšanā visu izšķīra angļu virsnieka Alfrēda Berta rīcība.

- Angļu ģenerālis sērs Alfrēds Berts pēc aiziešanas pensijā izveidoja biedrību „*Friends of Latvia*”. Pirms II Pasaules kara viņš viesojās Latvijā. Taču latviešu politiskā elite par viņu neinteresējās. Valsts galvenie sargi gribēja būt paši latvieši. Baltvācu kritizētā latviešu nepateicība spilgti izpaudās arī pēc „1917”. Mūsdienās latvieši A.Berta un citu tautu pārstāvju būtisko līdzdalību LR vēsturē vispār ignorē. Faktiski – nemaz nezina, jo latviešu vēsturnieki LR vēsturi vienmēr ir sacerējuši ļoti kropļīgi.

- 1934.gada 1.decembrī nošāva Sergeju Kirovu. To izdarīja Leonīds Nikolajevs, kura sieva bija latviete Milda Draule.

- 1940.gada aprīļa sākumā J.Balodis tika atcelts no kara ministra amata.

Izglītība

Zināšanas veicina skumjas. Skumjas par savu nezināšanu. Jo lielākas zināšanas, jo stiprāka kļūst atskarsme par zināšanu nepietiekamību. Daudz zinot, saprotam, ka zinām maz. Nespējam joprojām atbildēt uz daudziem jautājumiem. Tas vairo skumjas. Skumjas pāraug neticībā iespējai visu zināt vai zināt gandrīz visu. Var rasties mazvērtības komplekss.

Zināšanu pamatā ir izglītība. Izglītība rada problēmas: pārspīlētas prasības sev, savai tautai, kultūrai. Izglītība paplašina salīdzināšanas perspektīvas. Izglītība sniedz zināšanas ne tikai par savu tautu un savu kultūru, bet arī par citām tautām un citām kultūrām. Tas ir gan labi, gan slikti. Labi ir tas, ka palielinās zināšanu apjoms un zināšanu daudzveidība. Slikti ir tas, ka rodas salīdzināšanas iespējas. Jā, tas ir slikti, ka varam savu tautu un savu kultūru salīdzināt ar citām tautām un citām kultūrām. Slikti ir tāpēc, ka salīdzinājumi vairo pašpārmējumus. Ja nav salīdzināšanas iespējas, tad nav pašpārmējumu par savām nepilnībām, atpalcību, neattīstību.

Salīdzinājumi sekmē emocionālo aberāciju – novirzi no normas. Salīdzinājumi (zināšanas par citiem) pāraug traģēdijā, šokā, dusmās par savas tautas un savas kultūras nepietiekamo līmeni. Salīdzinājumi sagrauj ilūzijas par savējiem. Ilūziju sabrukums izraisa sāpīgus pārdzīvojumus,

apvainojumus, nosodījumu. Ar šausmām saprotam, ka līdz šim mūsu izglītība ir šāvusi ar erudīcijas tukšām patronām. Uzskatījām, ka savās zināšanās esam stipri un labi sagatavoti. Taču salīdzinājumi to neapstiprina un sagrauj mūsu pašpārliecinātību.

Kapitālisma sūkumi

Valstiskā apziņa sabrūk, ja valstij nav stratēģiskais mērķis un tas neatspoguļojās ideoloģijā. Izglītības un zinātnes autoritāte sabrūk, ja asistents mēnesī saņem 13 000 rubļu, bet rektors 1 300 000 rubļu. Tādā valstī cilvēki strādā sociālistiski, bet labumus sadala kapitālistiski. Tādā valstī ir liberāli oligarhiskais modelis. Japānā ir valsts plānošana, ar ko cilvēkus šausmina neoliberāli. Japānā valsts indikatīvā plānošana ir 2000 pozīcijās. Katrā ekonomikas mācību grāmatā ir ierakstīts, ka rūpniecība izdzīvo, ja banku kredītiem ir ne vairāk kā 12%, bet augsti tehnoloģisko procesu kreditēšana ir 3-4%. PSRS skolēni starptautiskajos reitingos bija 1.-5.vietā fizikā un matemātikā. Tagad Krievijas skolēni ir 37.vietā fizikā un 34.vietā matemātikā. Ķīnā zinātni radīja 20 gados, izmantojot PSRS organizatorisko pieredzi

Papildinājums

esejai „Civilizētā barbarisma skatījums. Vienlīdzības himēriskā dekorācija”

- ❖ Vispirms ir jāatbild uz jautājumu, kas ir vienlīdzība. Sociālajā sfērā vienlīdzība vienmēr ir labākā nobīdīšana perifērijā. Vienlīdzības politikā visvairāk cieš talantīgākie, radošākie, gudrākie, apdāvinātākie, profesionālākie utt. Vienlīdzības politiku izbauda pedagogi. Viņi labi zina, kas notiek klasē vienlīdzības politikas realizācijā. Klasē skolotājs strādā ar atpalcējiem. Labākie garlaikojās un pakāpeniski degradējās – zaudē interesi par priekšmetu, par mācībām vispār. Viņos mazinās centība, zināšanu alkas, savas vērtības pašapziņa.
- ❖ Literatūrā (kulturoloģiskajā esejistikā) var lasīt par kādu nepatīkamu Rietumu tradīciju. Rietumos vienmēr barbari asimilē civilizētos. Ja rodās barbaru un civilizēto konfrontācija, tad uzvar barbari. Viņi asimilē civilizētos. Tātad civilizētie iet bojā savā sākotnējā kvalitātē. Viņi degradējās līdz barbaru līmenim. Tāda tradīcija neesot Austrumos (Ķīnā). Tur viss notiek pretējā virzienā – civilizētie savā vidē asimilē barbarus.
- ❖ Darba dalīšana starp sievietēm un vīriešiem ir ģenētiski determinēta. Tā tas ir arī dzīvniekiem. Šajā ziņā starp dzīvniekiem un cilvēkiem nav nekādu atšķirību. Zinātne būtiski koriģē diskursu par sievietes un vīrieša profesionālo līdzvērtību. Katram dzimumam ir ģenētiski fiksēta profesionālā sfēra. Attiecīgajam dzimumam visoptimālākā sfēra.
- ❖ Visjaunāko laiku lielākie zinātniskie ieguvumi: cilvēka un šimpanzes genoma kartes, atmiņas vadīšana, emociju vadīšana, novecošanas procesu vadīšana.
- ❖ Nākotnes plāni: kaitīgo gēnu likvidācija. Tātad ģenētisko slimību likvidācija.
- ❖ Mūsdienu cilvēku smadzeņu apjoms ir 900-2000 kubikcentimetri.
- ❖ Cilvēki viens no otra būtiski atšķiras pat vistradicionālākajās sabiedrībās; vieni ir līderi, labi amatnieki, mīl tirgoties; vieni dzīvo savā būdā, daudz nedomājot par sevi un savu statusu kopienā; viņiem neinteresē padarītā darba vērtība.
- ❖ Jēdziens „sociobioloģija” no 1975.gada, kad ASV iznāca tāda nosaukuma E.Vilsona grāmata. Tā izraisīja dzīvas diskusijas. Vilsona sociobioloģija māca sekojošo: sociālās uzvedības katrai formai ir ģenētisks pamats, kas liek indivīdam rīkoties tā, lai nodrošinātu panākumus sev un līdzcilvēkiem (kolektīvam). Strīdīgs ir jautājums, kam evolūcijā ir lielāka nozīme – altruismam jeb egoismam.
- ❖ Cilvēkam ir 1) refleksijas un 2) sirdsapziņa – spēja izmantot kategorijas „labais” un „ļaunais”. Sirdsapziņai ir divi tipi: 1) kompromisu starp labo un ļauno uzskata par labu lēmumu; 2) kompromisu starp labo un ļauno uzskata par sliktu lēmumu. Pirmajā gadījumā cilvēki tiecas panākt kompromisu un nekaunās par kompromisu. Otrajā gadījumā cilvēki

par katru cenu vēlas panākt savu uzvaru un nepieļaut kompromisu. Viņi kaunās par kompromisu.

- ❖ Karls Šmits (1888-1985): „Kas runā par „cilvēci”, tas pieļauj kļūdu”.
- ❖ Egalitārisms (vienlīdzības prasība) noliedz jebkādas attīstības iespējas. Aina ir ne tikai jocīga, bet arī idiotiska. Eiropā lepojāmies ar Eiropas kultūru daudzveidību, taču kaunāmies par etnisko daudzveidību. Noklusējam etnisko daudzveidību, bez kuras nav iespējama kultūru daudzveidība. Egalitārisms ir intelektuālais mēris.
- ❖ Cilvēki ir ģenētiski dažādi. Bioloģiskā vienlīdzība izslēdz evolūcijas iespējas.
- ❖ Smadzeņu morfoloģiskā attīstība ir tieši saistīta ar intelektuālo koeficientu, kas savukārt nosaka uzvedības specifiku un attiecīgā indivīda civilizētības potenciālu.
- ❖ Zinātne ir lietas kursā par gēniem, kuri atbild par intelektu. Šo gēnu izplatība Āfrikā ir daudz mazāka nekā Āzijā un Eiropā. Tas atsaucās uz antropoloģisko konspiroloģiju.
- ❖ 18 no 23 hromosomām cilvēkam ir identiskas ar orangutana, gorillas, šimpanzes hromosomām.
- ❖ Meli ir šādi: gēni viesiem ir vienādi, visu rasu cilvēkiem gēni ir vienādi; atšķirības dzīves līmenī veicina vide, slikta izglītība, apspiestība, verdzība, slikts ēdiens, nabadzība, balto cilvēku rasisms. ANO deklarācijā 1950.gadā „*Statement of Race*” teikts, ka intelekta ziņā rasu atšķirības nav konstatējamas; tie bija meli.
- ❖ 1884.gadā kādā britu muzejā ekspozīcijā galvaskausi bija salikti tā, lai parādītu rasu atšķirības planētas dažādās vietās; Rietumos jau sen nav iespējama tāda ekspozīcija.
- ❖ 1978.gadā pirms lekcijas Vilsonu ar ūdeni aplēja „*International Committee Against Racism*” fanāti. Viņa lekcija bija veltīta sociobioloģijai. Zinātniekam fiziski uzbruka par viņa pareizajiem uzskatiem. Rietumos tas pēc II Pasaules kara bija pirmo reizi. Tā domā pats Vilsons, kurš ar slapju galvu toreiz nolasīja referātu.
- ❖ Padomju zinātne arī uzskatīja, ka sociālā vide formē cilvēka bioloģiskās īpašības. PSRS bija zinātnieki, kuri varēja pierādīt tādas pieejas aplamību.
- ❖ Eiropas paradokss: valodas un izcelsmes ziņā ārieši, reliģijas ziņā – semīti. To pēdējo reizi drīkstēja skaļi teikt XIX gs. Pēcāk to nedrīkstēja skaļi teikt. Arī tagad nedrīkst.
- ❖ Platona akadēmiju likvidēja 529.gadā; pēc tam sāka valdīt klerikāļu izglītība; visi ticēja Vecajā Derībā aprakstītajai cilvēces vēsturei: pasaule tika radīta 5508.gadus pirms Kristus dzimšanas, senebreju valoda ir visvecākā valoda, bet grieķu, latīņu, persiešu valoda ir izkropojumi.
- ❖ Reliģiskie priekšstati cilvēkiem mainās reizē ar viņu bioloģisko evolūciju, noejot ceļu no fetišisma, animisma līdz mitoloģijai un teoloģijai; Gēte: „Kāds cilvēks, tāds viņa Dievs”; Luters: „Kāda sirds, tāds Dievs”. Šopenhauers: „Nevis Dievs radīja pasauli, bet kosmos to radīja”.
- ❖ Mēdz būt tautas, kurām Dievs ir mīlestība, kā arī tādas tautas, kurām Dievs ir taisnīgums.
- ❖ XX gs. sākumā modē bija izteikties, ka katrai kultūrai ir sava dvēsele un sava aura.
- ❖ Jēdziens „rase” no 1684.gada. To ieviesa franču etnogrāfs Fransua Bernjē (1620-1688).
- ❖ Līdz XIX gs.kultūra un rase netika saistīta. Kultūru uzlūkoja kā Dieva dāvanu.
- ❖ Rasu klasifikāciju (tipoloģiju) pirmais ierosināja J.Denikers (*Josepp Deniker*, 1852-1918). Tas notika 1900.gadā, kad iznāca viņa slavenā grāmata „Cilvēces rases”. Viņš ir autors jēdzieniem „antropoloģiskais tips”, „nordiskā rase”. Viņa definīcija: „Rase ir vienota cilvēku grupa, kura atšķiras no citām grupām fizisko pazīmju un psihisko īpašību ziņā, un vienmēr rada tikai sev līdzīgus”.
- ❖ Vārds „rasisms” ir žurnālistu izdomājums no 1932.gada. Vārdam nav nekā kopēja ar zinātni.
- ❖ Rasu teorija, rasu pētījumi, rasu domāšana ļoti intensīvi attīstījās Vācijas zinātnē XIX gs.otrajā pusē. Tāpēc rasu problemātika nonāca arī vācu politiķu uzmanības lokā, sākot ar ķeizaru un beidzot ar fireru. Radās bioloģiskā domāšana cilvēku, etnosu un rasu interpretācijā. Šī domāšana balstās uz citām vērtībām nekā tā humanistiski abstraktā domāšana, kas ieviesās no Apgaismības laikmeta. Bioloģiskā domāšana nosacīja

antropologu, anatomu, mediķu, psihologu, psihiatru, neirologu, lingvistu, arheologu, paleontologu, etnogrāfu, vēsturnieku darbību. Esamība tika skatīta, balstoties uz rases fizisko realitāti; radās jauns pasaules uzskats; rasu teorija izmainīja vēsturisko skatījumu tikpat lielā mērā kā Kopernika teorija izmainīja priekšstatu par Saules sistēmu.

- ❖ Cilvēcisko biotipu spēja radīt kultūru ir visiem, taču pati viņu radītā kultūra ir dažāda.
- ❖ Eiropas kultūru autori – gargalvainie zilacainie blondīni.
- ❖ Žozefs Artjurs de Gobino (1818-1882): „Jo tīrāka rase, jo mazāk ievainojama ir tās sociālā bāze”.
- ❖ XIX gs. beigās Vācijā tika nodibināta „Gobino biedrība”.
- ❖ Anglis H.S.Čemberlens (1855-1927) bija ļoti slavens Vācijā ar savu rases teoriju. Daudzi lasīja viņa divsējumu grāmatu „XIX gadsimta pamati” (1899).
- ❖ Tacits rakstīja, ka ģermāņi nekad nemaisīja asinis ar citiem. No Tacita jēdzienu „ģermāņi” pārņēma Čemberlens. Viņš neslēpa, ka nekad nav bijušas tautas, kuras sevi sauca par ģermāņiem. Čemberlens nelietoja jēdzienus „indoeiropieši”, „ārieši”, jo tie ir pārāk neskaidri un samāksloti. Čemberlena ieskatā Eiropas nākotne būs atkarīga no ķeltu-ģermāņu-slāvu savienības. Ar Čemberlenu konsultējās ķeizars Vilhelms II.
- ❖ XX gs. sākumā rasu teorētiķi paši tika kritiski galā ar tādiem zinātniski nekorektiem jēdzieniem kā „ģermāņu rase”, „teitoņu rase”, „slāvu rase”, „ārieši”, „semīti”. Tolaik ieviesās jēdziens „nordiskā rase”; tā esot ziemeļeiropiešu rase: augumā varena, gargalvaini, zilacaini, blondīni. Padomju zinātne arī piekrita nordiskās rases bioloģiskajai esamībai Eirāzijā.
- ❖ Latviešu zinātniece Rita Grāvere ir pamatojusi baltu-slāvu kopību Centrālajā Eiropā.
- ❖ Apmēram 20 000 gadus Eiropā neandertālieši dzīvoja kopā ar cilvēkiem.
- ❖ Apšķirības starp rasēm no 4% līdz 34%.

Iniciatīva

„Prihvatizācija” ģenerēja cilvēkus, kuri ir ieinteresēti ekonomiskajās un finansu mahinācijās, monopolizācijā, korupcijā, valsts paternālismā, mazā un vidējā biznesa nepieļaušanā.

Sociālisma lielākā nelaime bija cilvēka iniciatīvas apspiešana. Privātā iniciatīva tika pieļauta vienīgi valsts labā, bet nevis cilvēka paša labā. Valsts visu gribēja pati izlemt un cilvēkiem bija jāpakļaujas valsts lēmumiem.

Austrumeiropā tagad kapitālismā privātā iniciatīva tiek apspiesta vēl vairāk nekā sociālismā. To dara ne tikai valsts, bet arī oligarhi, biznesmeņi-monopolisti. Valsts likteni nosaka tie, kuriem patiesībā valsts nemaz neinteresē. Viņiem interesē tikai sava labklājība.

Jaunā reliģija

Rietumu jaunā reliģija ir atmosfēras globālā sasilšana. Jaunās reliģijas pamatā ir atmosfēras globālās sasilšanas teorija. Atmosfēra sasilstot cilvēku darbības rezultātā. Lai to nepieļautu, jāiegulda nauda un jāveic dažādi ražošanas tehnoloģiskie pasākumi, lai apturētu atmosfēras sasilšanu. Valstu uzdevumus fiksē dokumentā, ko sauc par protokolu. Jaunākais dokuments – Parīzes protokols, ko pieņēma 2015.gada decembrī Parīzē daudzu valstu pārstāvju konferencē. Globālās sasilšanas teorija ir politiskais un morālais imperatīvs visai cilvēcei kā ilglaicīgas stratēģijas iegansts.

Taču viss nav gājis gludi. Aukstās ziemas ASV un citur piespieda mainīt terminoloģiju. Tagad vairs nerunā par atmosfēras sasilšanu, bet par klimata izmaiņas problēmām.

Saprotams, zinātnes spriedumi netiek ņemti vērā, operējot ar milzīgajām summām klimata izmaiņu problemātikas risināšanā.

Planētu faktiski gaida nevis sasilšana, bet aukstums. Zinātnieki zina, ka XXI gs. 20.gados sāksies jauns Saules cikls – 25.cikls. Tas būs līdzīgs 23.ciklam, kas bija no XVI gs.beigām līdz XIX gs. sākumam. 23.ciklu sauc par mazo ledus laikmetu.

Zinātne vēl zina par planētas pārkārtošanos, kas notiek reizi 12,4-13 tūkst. gados. Pārkārtošanās ilgst 250-300 gadus. Mēs pašlaik dzīvojam pārkārtošanās periodā.

Taču zinātne nebūt visu var izskaidrot. Nav zināms, kāpēc aizvadītajos 30 gados ir bijušas daudzas zemestrīces; to skaits ir puse no visām zemestrīcēm pēdējos 1000 gados.

Vēl nesen Kaspijas jūras ūdens līmeņa pazemināšanos izskaidroja kā cilvēka darbības rezultātu. Taču tas bija aplams izskaidrojums. Ūdens līmenis pazeminājās dabas pārmaiņu rezultātā. Pēc kāda laika līmenis atgriezās agrākajā pakāpē „pats no sevis”.

Sinhronizācija

„Perestroika” bijušajās padomju republikās un tajā skaitā Latvijā izvirzīja padibenes, kuras aizslaucīja godu, cieņu, taisnīgumu, tiesiskumu, izglītību, garīgumu, zinātniskumu. „Perestroikas” stratēģisko plānu realizācijai bija vajadzīgi cilvēki bez principiem, cilvēki bez ideāliem, cilvēki ar patoloģisku mantkārību, cilvēki ar visdažādākā tipa nodevības gēnu – tautas, valsts suverenitātes nodevības gēnu. „Perestroikai” traucēja gudri un godīgi cilvēki, jo „perestroikas” patiesā jēga bija iracionāla un unikāli negodīga – valsts un tautas apzināta sagraušana, lai piepildītu savu vēderu un kabatas. „Perestroika” bij cilvēces vēsturē nesastapta nacionālā nodevība – iracionāli postmodernistiska nodevība. „Perestroikai” nebija vajadzīgs ne valstiskās suverenitātes gars, ne intelektuālās suverenitātes gars, ne morālās suverenitātes gars. „Perestroika” bija fundamentālistisks postmodernistisks terorisms, kuru realizēja izteikti amorālas padibenes.

„Perestroikas” padibenes tipoloģiski sasauca ar Rietumeiropas politiskajām padibenēm, kuras bija atlasījis, filtrējis un virzījis ģeopolitiskais valstiskums – ASV ģeopolitiskā diktatūra Rietumeiropā pēc II Pasaules kara. Šī diktatūra tāpat kā „perestroika” varēja balstīties vienīgi uz morālajām un intelektuālajām padibenēm, kuras bija ar mieru kalpot amerikāņu interesēm. Šī kalpošana balstījās uz nacionālo nodevību, savas tautas interešu neievērošanu, uzpērkamību ar naudu un amatiem. Amerikāņiem izdevās atlasīt katrā Rietumeiropas zemē tās padibenes, kuras bija elementāri piemērotas politiskajai divkosībai, meliem, iracionālām konstrukcijām. Rietumeiropā radās politiķu slānis ar melnu harismu – tautas un valsts nodevēju harismu, mantkārīgu un garīgi aprobežotu tipu harismu.

Tāpēc var teikt, ka mūsdienu eiropeiskā dzīve pamatā ir atkarīga no ASV ģeopolitiskās diktatūras ģenerēto Rietumeiropas cilvēcisko padibeņu un PSRS krievu politiskās elites visbezjēdzīgākās grupas noorganizētās „perestroikas” ģenerēto cilvēcisko padibeņu vēsturiskās sinhronizācijas. Arī eiropeīdu rases nākotne ir atkarīga no šīs sinhronizācijas, kura nodrošina tipoloģiski ļoti līdzīgu morālo un intelektuālo atmosfēru visā subkontinentā.

Uvertūra

Rietumeiropas un Austrumeiropas cilvēcisko padibeņu sinhronizācijai bija zināma priekšspēle, sagatavojot ģenētisko augsni cilvēcisko atkritumu perspektīvām sociāli politiskajos procesos. Daļēji priekšspēle bija kopīga, daļēji atšķirīga abām Eiropas mentālās kartes daļām. Kopīgais bija aristokrātijas iznīcināšana fiziskā veidā un politiskā veidā, kā tas bija Rietumeiropā t.s. buržuāzisko revolūciju rezultātā. Austrumeiropā aristokrātijai centās fiziski iznīcināt tajās zemēs, kurās tā bija vēsturiski izveidojusies.

Atšķirīgais ir saistīts ar tautu vispārējo attīstību – civilizētības un kultūras attīstību. Rietumeiropā tautu vispārējā attīstība bija ilgusi gadu tūkstošiem. Austrumeiropas tautas pa lielākajai daļai ir jaunas tautas. Tās pieņēma kristietību apmēram 1000 gadus vēlāk nekā rietumeiropieši. Jauno tautu morālā un intelektuālā kapacitāte nevar būt tāda, kāda tā var būt senām tautām, ģenerējot plašu un dziļu inteliģences un intelektuāļu slāni, kas vienmēr ir attiecīgās tautas morālais un intelektuālais garants.

Latviešu tauta izrādījās ļoti piemērota gan ģeopolitiskajai diktatūrai, gan „perestroikai”, spējot nodrošināt morālo un intelektuālo atbalstu, kā arī kadru neizsmeļamu kontingentu gan

amerikāņiem, gan krievu komunistu odiozajai elitei. Latviešu vispārējās attīstības līmenis izrādījās adekvāts abiem procesiem. Valsts politiskā neatkarība un nacionālā suverenitāte, godīgums un taisnīgums, tiesiskums un cilvēciskums latviešiem izrādījās tukša skaņa. Noteikti tai latviešu daļai, kura sevi sauc par inteliģenci. Toties tukša skaņa nav ZBS kaislībām. Zagšanas, Blēdību un Stulbuma kaislībām.

Jautājums

Jautājums ir šāds: „Vai postcilvēkiem būs sava zinātne?”. Atbilde ir šāda: „Nevis būs, bet jau ir sava zinātne! Uz Latvijas postcilvēku grandiozo kontingentu tas attiecas pilnā mērā.”

Citāts: „„Punctum” ir interneta žurnāls, kas veltīts literatūras un filosofijas aktualitātēm, vēsturei un savstarpējam dialogam. Kopš savas darbības sākuma – 2014. gada pavasara – žurnālā publicēti aptuveni 300 teksti, kurus veidojuši virkne pašmāju rakstnieku, kritiķu, tulkotāju, filosofu un citu humanitāro zinātņu pētnieku. „Punctum” aktīvi un analītiski sekojis līdzi literatūras un filosofijas notikumiem, kļūstot par kvalitatīvāko šo nozaru informācijas avotu interneta vidē. Tāpat žurnāls pievērsis uzmanību arī norisēm mākslā un sabiedrībā”.

Postcilvēku klātbūtni nav grūti konstatēt. Piemēram, šajā gadījumā pietiek ar to, ka interneta žurnāla autori nezina, ka filosofija nav zinātne un nav arī humanitārā zinātne („filosofu un citu humanitāro zinātņu pētnieku”). Postcilvēku portretā noteikti ietilpst arī slimīga pašpārliecinātība („kļūstot par kvalitatīvāko šo nozaru informācijas avotu interneta vidē”).

Bezcerība

Bezcerība pārņem, lasot jauno latviešu darbus. Bezcerība ir tāpēc, ka nav redzamas minimālas pozitīvās pārmaiņas. Bezcerība ir arī tāpēc, ka nav saprotams process. Iespējams, tas ir galvenais bezcerības avots. Proti, nav saprotams izglītības process augstskolās. Nav saprotams, kā pēc augstskolas var nezināt, kas ir pasaules uzskats, kas ir ideoloģija, propaganda. Nesen tikos ar šausmīgu tekstu, kura autoriem (socioloģiskā pētījuma kolektīvam) pasaules uzskats un ideoloģija ir viens un tas pats. Ar tādu fantastisku aplamību tikos pirmo reizi. Neslēpšu – pamatīgi apjuku!

Vienam latviešu neizglītotam, bet nekaunīgam puisim (lien publiskajā telpā ar savu tumsonību) propaganda ir melu izplatīšana. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē to, ka viņš nekur literatūrā nav paskatījies, kas ir propaganda. Viņš nav uzskatījis par vajadzīgu noskaidrot zinātnes viedokli par propagandu. Viņš nav atvēris vārdnīcu, enciklopēdiju. Viņš muld to, kas ir ienācis prātā viņa tukšajā, bet nekaunīgajā galvā. Visā pasaulē propaganda ir informācijas izplatīšana sabiedriskajai domai. Taču šim latviešu jaunajam stulbenim propaganda ir melu izplatīšana.

Šodienas medijos nepārtraukti nākas tikties ar tādu tumsonību, kas nebija sastopama padomju laikā. Padomju laikā varēja būt un bieži arī bija izpratnes šaurība, attieksmes primitivitāte, materiāla nepietiekama izpēte. Taču nekad nebija pilnīgas mulķības terminoloģijā, jēdzienu definējumos, jēdzienu pielietojumā. Tagad visvairāk kaitina tik tikko minētais. Lasot kādu tekstu, tūlīt nākas apstāties jau pie pirmā nepareizi lietotā jēdziena. Skaidri ir redzams, ka autors visu raksta, tā teikt, pats no savas galvas. Kā jau minēju, viņš nav paskatījies vārdnīcā, enciklopēdijā, nav studējis speciālo literatūru. Viņš nav ieguvis zināšanas elementārā līmenī. Ne velti viens latviešu idiots saka, ka „zinātniskajā darbā tu vari rakstīt ko tu gribi”. Tā arī notiek. Bet tas izraisa bezcerību. Tiekamies ar tumsonību. Un tumsonība vienmēr izraisa bezcerību. Latviešu jaunā inteliģence stumdās kā tumsoņu populācija. Tumsonībai ir fatāls raksturs. Tāpēc arī bezcerība kļūst nenovēršama. Saprotams, tas tā attīstās galvenokārt tāpēc, ka arī vecāko paaudžu humanitāro zinātņu, filosofijas, sociālo zinātņu inteliģence (pasniedzēji) nav vērtīgs cilvēciskais un profesionālais kapitāls, nespējot un pat necenšoties apturēt tumsonības plūdus. Neesmu sastapies ar tekstiem, kuros būtu nosodītas terminoloģiskās aplamības un vispār nekaunīgais paradums līst ar savu aplamo „viedokli” publiskajā telpā.

Brīvības traģika

Vērojot pēcpadomju latvisko tumsonību politikā, ekonomikā, garīgajā kultūrā, izglītībā, humanitārajās un sociālajās zinātnēs, kā arī filosofijā, nākas jautāt par brīvības sekām. Brīvībai, izrādās, var būt drausmīgas sekas – totāla destrukcija un tumsonība visos dzīves segmentos. Latvieši uzskatāmi parāda it kā absurdo iespēju brīvībai kļūt par drausmīgu seku ieganstu. Redzam, ka neko labu nav devusi ne politiskā brīvība, ne garīgā brīvība izglītībā, zinātnē u.c. Protams, politiskā brīvība Latvijā pēc PSRS sabrukuma ir relatīva. Var pat teikt, ka nekāda politiskā brīvība netika iegūta. Vismaz valstiskuma sfērā. Politiskā brīvība vienīgi atsaucās uz iespēju dibināt partijas, veikt noteiktu politisko darbību saskaņā ar noteiktām idejām. Taču arī šī brīvība ir relatīva – nedrīkst apdraudēt ģeokrātisko valstiskumu. Garīgā brīvība izglītībā, zinātnē u.c. ir teorētiski un praktiski ideālāka, jo ģeokrātiskajiem saimniekiem neinteresē kāpināt latviešu intelektuālo un morālo līmeni. Latvieši ir atstāti intelektuālajā un morālajā savvaļā. Un, lūk, tieši garīgās brīvības izmantošanas rezultāts liek runāt par brīvības traģiku. Šī brīvība ir stimulējusi vienīgi latviešu tumsonības uzplaukumu, bet nevis patiesu un dziļu garīgumu, kas ir iespējams vienīgi garīgās brīvības apstākļos. Atklājās, ka latviešu mentalitātei garīgā brīvība ir daudz bīstamāka nekā politiskā, ekonomiskā brīvība. Latviešu mentālā tumsonība garīgās brīvības apstākļos iegūst vēl lielāku destruktīvo enerģiju nekā padomju laika garīgajā nebrīvībā, kad latviešu tumsonība nebija tik izteikta kā tagad.

Brīvības fineses

- ❖ Katrs var būt brīvs no tā visa, kas reglamentē viņa dzīvi.
- ❖ Brīvība nevis kā gara brīvība, bet izvēles brīvība. Morālā brīvība.
- ❖ Brīvība mūs dara vientuļus. Esam atrauti no pārējiem ar savu atbildību. Mēs paši atbildam par brīvības doto izvēli, bet tas vairo vientuļību. Atbildība var veicināt bezspēcību un bailes. Izdarot izvēli, katram pašam ir jānoskaidro patiesība par izvēles materiālu, izvēloties vispatiesāko materiālu.
- ❖ Patiesības noskaidrošana ir zināšanu ieguve - kognitīvs process. Zināšanas jāiegūst patstāvīgi. Tas prasa gribasspēku.
- ❖ Brīvības velme ir lielāka nekā vīrišķība uzņemties atbildību par savu brīvību.
- ❖ Var būt bailes no brīvības, t.i., atbildības. Bailes no brīvības ir intensīvas eksistenciālās bailes.
- ❖ Brīvības iegūšana vienmēr ir noteikta pārbaude. Tāda pārbaude var būt indivīdiem, tautai. Nekas tā neraksturo cilvēku, kā viņa uzvedība brīvības apstākļos, kad „visu drīkst”.
- ❖ Brīvība ir arī vara. Izvēle ir varas akts. Katra vara kropļo, bet absolūta vara absolūtas brīvības apstākļos absolūti kropļo.
- ❖ Brīvība un brīvības sniegtā vara atsaucās uz totalitārismu. Totalitārisms var būt gan labs, gan slikts. Viss ir atkarīgs, kas ir pie varas. Ja pie varas ir atbildīgi cilvēki, kuri prot izmantot varas brīvību, tad totalitārisms ir efektīva sistēma.
- ❖ Puškins brīvību dēvēja par jautru spoku: „...свобода вас прумет падоцтно у входа..”. Arī vācu valodā brīvība tuvināta priekam: *freude*-prieks; *freiheit* – brīvība. Vācu dieviete Freija ir brīvības, mīlestības un prieka dieviete.
- ❖ Brīvība ir vēsturiski mainīga kategorija. Antīkajā sabiedrībā brīvība asociējās ar brīvību tikai savā pilsētā. Cilvēks var būt brīvs tikai savā pilsētā. Platonu citā pilsētā gribēja pārdot. Feodālismā brīvība bija sinonīms vārdam „nabadzība”. No feodāla brīvs cilvēks bija nabadzīgs cilvēks – bez zemes, mājas, darba. Buržuāziskā brīvība ir pakļaušanās likumam kā apzināta nepieciešamība. Brīvība iegūst vairākus aspektus: vārda brīvība, sirdsapziņas brīvība, pārvietošanās brīvība. Likums sargā brīvību. Katrs pakļaujas pārējo gribai – likumam. Tā rodas liberālisma skaista pretruna; no vienas puses brīvais indivīds, no otras puses indivīds kā kolektīva vergs. Antiburžuāziskā literatūra mīl sižetu: īsta brīvība tikai cietumā!

- ❖ 1789.gadā Francijā sagatavoja „Cilvēka un pilsoņa tiesību deklarāciju”. Tajā cilvēka brīvība ir iespēja darīt visu, kas nenodara ļaunumu citiem; katrs var darīt, ko grib tikai tādā veidā, lai neaizskartu citu brīvību arī darīt, ko grib. Iespēju robežas nosaka likums.
- ❖ Brīvība kā Dieva mīlestība, un Dieva mīlestība pret cilvēku.
- ❖ Brīvība ir iespēja izdarīt izvēli, balstoties uz priekšstatu par labo un ļauno.
- ❖ Cilvēciskās attīstības mērķis ir brīvība.

Ostvalds

- 2003.gadā viens latviešu ļoti glumjš tips savā rakstā Ostvaldu nosauca par „ļoti pretrunīgu personību”; kā jau visu varu pielīdzējam pieklājās, atceroties Ostvalda vērtējumu padomju laikā un Ļeņina tekstos.
- Piecu bērnu tēvs; masonis; fizikālās ķīmijas dibinātājs, ko visi zina; visi nezina, ka dibinājis vēl vienu zinātni – kulturoloģiju.
- Integrētu zināšanu un integrētas zinātnes fans; abas viņa dibinātās zinātnes ir integrētas zinātnes.
- Slaveno grāmatu par naturfilosofiju (tā kaitināja Ļeņinu) izdeva 1901.gadā. Labi apzinājās, ka zinātniskais racionālisms ne visu spēj; naturfilosofija ir filosofija + zinātne + mitoloģija.
- Izziņā par galveno uzskatīja visdziļākās jēgas un mērķa noskaidrošanu; jēga un mērķis ir galvenais, bet nevis iemesls; teleoloģijas fans.
- Ostvalds: visiem dabas procesiem enerģija ir mērķis; par to raksta grāmatā par naturfilosofiju; enerģija ir matērijas un gara sintēze.
- Ļeņins nolādēja Ostvaldu 1909.gadā: „fiziskais ideālisms”.
- Ostvalds: kultūra ir tas, kas cilvēku atšķir no dzīvnieka.
- Vaita rakstā „Zinātne par kultūru” (1949) atsaucās uz Ostvalda darbu „Zinātņu sistēma” (1915); viņš citē Ostvaldu: „Es pirms daudziem gadiem piedāvāju radīt zinātni par civilizāciju vai kulturoloģiju (*Kulturologie*)”. Vaita skaidro, ka viņš savās publikācijās vārdu „kulturoloģija” lietoja 1949.gadā, kaut gan lekcijās to darīja jau agrāk.
- Ostvalds jau 1909.gadā esot lietojis vārdu „kulturoloģija”.
- Ostvalda darbs „Zinātņu sistēma” angļu valodā tika publicēts 1915.gadā: *The System of the Sciences, -Rice Institute Pamflet, vol.II, no 3, 1915, pp.101-90*. Minētais institūts atradās Hjūstonā. Tas ir nosaukts biznesmeņa *William Marsh Rice* vārdā.
- Oksfordas vārdnīcā ir teikts, ka jēdzienu „kulturoloģija” pirmo reizi lietoja Ostvalds 1913.gadā, bet angļu valodā jēdzienu „*culturology*” 1949.gadā pirmais lietoja Vaita. Tas notika viņa rakstā, kas ievietots krājumā: *White L. The Science of Culture// The Science of Culture: A Study of Man and Civilization. N.Y., 1949, p.379-415*.
- Ostvalds darbā „Izglītības teorijas principi” raksta: „Cilvēku specifiskās īpašības, kuras *Homo sapiens* atšķir no citām dzīvajām būtnēm, aptver jēdziens „kultūra”; tādējādi zinātni par cilvēku specifiskajām īpašībām var saukt par kulturoloģiju”.
- Ostvalds runā par kultūras komplekso izpēti speciālā zinātnē: „*Energetische Grundlagen der Kulturwissenschaft*” (1909).
- L.Vaita 60 gadu jubilejai un 30 darba gadiem Mičiganas universitātē veltīta grāmata: *Essays in the Science of Culture in Honor of Leslie A.White. Gertrude E.Dole and Robert L.Carneiro (Eds.). N.Y.:Thomas Y.Crowell Company, 1960,xlvi, 509 pp., bibliography, frontispiece,illustrations, index*.
- Nebraskas universitāte ir 2004.g. izdevusi *William J.Peace* grāmatu „*Leslie A.White*”.
- L.Vaita raksts: *Wilhelm Ostwald (1853-1932): A Note on the History of Culturology//Antiquity.1951.V.25, Nr.97, pp 31-32*. Tas ir Kembridžas universitātes žurnāls.
- Vaita darbs: *Culturology//Science, 1958, Nr.128* (marta numurs).

- Par kulturoloģiju 1920.gadā žurnālā „Science”: *William A.Noyes.The System of the Sciences; Principles of the theory of Education.- Science 30 January 1920, Vol.51, Nr.1309,pp.116-118.* Tā ir recenzija par Ostvalda grāmatu „*The System of the Science*”, kura iznāca 1915.gadā.

Politika

Aristotelis politiku uzskatīja par visaugstāko mākslu. Tāpēc viņa politoloģiskais darbs saucās „Poētika”. Viņaprāt politika ir cilvēku esamības visaugstākā kolektīvā forma un kolektīvās dzīves organizācijas metode. Savukārt cilvēks ir politisks dzīvnieks. Tas, kurš nedzīvo savas valsts politikā, ir morāli neattīstīts dzīvnieks. Tagad teiktu – postcilvēks. Valsts un tās politika ir svarīgāka par ģimeni un atsevišķu indivīdu interesēm. Valsts un tās politika ir veselums. Bet veselums vienmēr ir svarīgāks par tā atsevišķiem elementiem – ģimeni, indivīdiem. Tāds bija Aristoteļa viedoklis.

Gudrība

Vārds „gudrība” šodien nav modē. Ja kādu raksturo ar vārdu „gudrība”, tad to uztver kā ironisku izteikumu. Šodien gudrība nav reāli sastopama. Tā nav vienīgā izpausme cilvēku darbībā, uzvedībā un komunikācijā. Gudrību visur ir izkonkurējusi muļķība – veselā saprāta trūkums. Ja modē (laikmeta iezīme) nav gudrība, tad nevar būt arī filosofija kā cilvēka prāta un gara aicinājums. Var būt vienīgi filosofija kā profesija, kuras centrā ir filosofijas vēsture. Tāpēc šodien iecienītā tēma par filosofijas nāvi ir pilnā mērā pamatota. Ja nav gudrības prakse, tad nevar būt arī filosofijas prakse.

Vārds „filosofija”, kā zināms, sastāv no divām daļām: filo + sofija = mīlestība + gudrība. Tādējādi filosofija ir gudrības mīlestība. Bet tas savukārt nozīmē, ka filosofija tiecas pēc „iekšējā” – visu izpausmju būtības, jēgas, pamatmērķa u.tml. Cilvēks var dzīvot bez „iekšējā”. Taču „iekšējais” ir visu izpausmju fundaments un esamības ass. Cilvēks var bez tā iztikt. Cilvēks var nepievērsties „iekšējam”. Filosofo, kuram filosofija ir viņa esamības aicinājums, bez „iekšējā” nevar eksistēt.

Žurkas

Salīdzinājums nav labs, taču spilgts un to var lietot. Ebreji bēg no Eiropas. Eiropa iet bojā, un ebreji bēg no Eiropas. Šo procesu var salīdzināt ar žurku bēgšanu no kuģa, jūtot kuģa bojāeju. Jūrnieki zina, ja žurkas pa tauvām pamet kuģi, tad gaidāma kāda liela nelaime. Par Eiropas lielo nelaيمي vairs šaubu nav. Eiropiešu civilizācija tiks sagrauta. Špenglers teica, ka tas notiks ap 2200.gadu. Tātad - 23.gadsimtā. Špenglers varēja neizjust trako dzīves tempu, ko mēs izjūtam. Tāpēc var teikt, ka Eiropas noriets būs pat 21.gadsimtā. 21.gadsimta otrajā pusē Eiropa vairs nelīdzināsies šodienas Eiropai. Iespējams, dziļā provincē („mežos”) būs tikai kādas saliņas no šodienas Eiropas. Arī paši eiropieši būs savādāki. Dominēs postcilvēki, par kuru kultūru cilvēkiem ir grūti spriest. Cilvēkiem ir vienīgi saprotams, ka postcilvēku kultūra radikāli atšķirsies no cilvēku kultūras. Postcilvēki arī ārēji atšķirsies no cilvēkiem. To latvieši jau tagad redz „delfos”, kur dominē kolu, dombrovu, kaimiņu dauniskie viepļi.

Ziņa par ebreju bēgšanu no Eiropas ir jauns pavērsiens Eiropas bojāejas hronikā. Ziņas autors ir ļoti kompetents vīrs – Eiropas Ebreju kopienas prezidents. Viņa rīcībā noteikti ir konkrēti skaitļi. Viņš ebreju bēgšanu no Eiropas izskaidro ar antisemitisma pieaugumu un terorismu pret ebrejiem. Tas ir loģiski. Ebrejus nemīl ne eiropieši, ne arābi, kuri sāk valdīt Eiropā. Skaidrs, ka saglabāsies senā tradīcija visās nelaimēs vainot ebrejus. Ebreji tiks uzskatīti par vainīgajiem arī eiropiešu idiotijā, atsakoties dzemdēt bērnus. Ne visi ebreji var aizbēgt no grimstošās Eiropas. Tāpēc palikušie organizē paš aizsardzības struktūras, lai nodrošinātu ebreju drošību. Tāda darbība notiek visas Eiropas mērogā, un tā ir iekļauta Eiropas Ebreju kopienas dienas kārtībā. Arī tas ir kaut kas

pilnīgi jauns. Ebreji neorganizēja nekādu paš aizsardzību fašistu laikmetā. Iespējams, ebreji ir izdarījuši noteiktus secinājumus holokausta kontekstā. Ne velti viņus dēvē par glāvējiem auniem, kuri bez jebkādas pretestības soļoja uz gāzes kamerām.

Loģika

Patiesības atklāšanā ir stingra loģika. Tas cilvēks, kurš atklāj patiesību citam cilvēkam, kļūst šī cita cilvēka lielākais ienaidnieks. Patiesība ir sāpīga. Grūti samierināties ar patiesību. Vēlamies kādu sodīt par to, ka mēs nesapratām patiesību. Visvieglāk ir sodīt patiesības atklājēju. Viņš arī visvairāk asociējās ar rūgto patiesību. Viņš pirmais (un ne reti vienīgais) saņem sodu par patiesības atklāšanu.

Patiesības atklāšanā stingra loģika ir ne tikai individuālajā līmenī, bet arī kolektīvajā līmenī. Tautas līmenī. Arī tautai nepatīk uzzināt patiesību par sevi. Arī tauta vēlas kādu sodīt par patiesības atklāšanu. Skaidrs, ka arī tauta vispirms soda patiesības atklājēju. Tautas lielākais ienaidnieks kļūst patiesības atklājējs.

Pretruna

Marksa personībā savienojās it kā fundamentāla pretruna. Marksa oriģinālajā intelektuālismā un dvēselē ietilpa no vienas puses Apgaismības patoss ar bezgalīgo ticību racionālajam. No otras puses – revolucionārs romantisms, noraidot buržuāzisko naudas racionālismu un racionālismu vispār. Marksa personība nav pareizi izprotama bez šīs šķietamās pretrunas. Turklāt šī šķietamā pretruna ir tā izpausme, kas Marksu darīja garīgi lielu un varenu, pavēra ceļu viņa oriģinālajām koncepcijām. Padomju laikā centās noslēpt Marksa Apgaismības patosu. Runāja par „jauno Marksu” un „jaunā Marksa” meklējumiem. Taču reāli minētā šķietamā pretruna saglabājās visu mūžu. Ne velti Marksa populārākais cilvēces ģēnijs ir Prometējs.

Tāda šķietama pretruna bija arī Raiņi. To latvieši neprata ne saskatīt, ne novērtēt. Latvieši saskatīja tikai vai nu materiālistisko orientāciju vai ideālistisko orientāciju. Stulba vienpusība Raiņa personības izpratnē ir savdabīga klasika latviešu literatūrzinātnē. Latviešu „zinātnieku” aprobežotību pat nespēja korigēt un novērst Raiņa interešu reālā materiāla iekšējais pretrunīgums: vācu romantisms no vienas puses un marksisma proletariskās ideoloģijas racionālais pragmatisms no otras puses. Šī materiāla pretrunīgums nestimulēja „zinātniekus” padomāt, ka Raiņa personību nedrīkst traktēt vienpusīgi – materiālistiskajā vai idealistiskajā rakursā. Latviešu „zinātnieki” (Kalniņš, Hausmanis, Grīnuma, Viese) spēja vāvuļot tikai vienā virzienā, restaurējot zinātniskuma jaunu tipu: zinātniskuma sintēzi ar latviski specifisko šarlatānismu.

Vidusšķira

Vidusšķira tika apzināti radīta cīņai pret marksismu, proletariātu un proletariāta revolūcijas iespējamību. Krievijas proletariāta panākumi ļoti nobaidīja kapitālismu Rietumos. Vidusšķiru vispirms radīja ar algu un sociālās palīdzības instrumentiem. No 80.gadiem ar dolāra emisiju stimulēja patērēšanu. Vidusšķira eksistēja vienīgi patērēšanas jomā, jo ienākumi (algas) nepalielinājās pēc 60.gadiem. Patērēšanu nodrošināja kredīti un emisija. Līdz 80.gadiem Rietumos sociālā stabilitāte balstījās uz to pašu vērtību sistēmu, uz kādu balstījās PSRS. Dominēja cīņa pret naudas varu. No 80.gadiem sāka ieviest jaunas vērtības: „brīvība” un „demokrātija”. Tas notika tāpēc, ka vidusšķirai vairs nav iespējams turpināt patērēšanu pierastajā līmenī. Vidusšķirai ir vajadzīgs jauns garīgais mierinājums – dzīves ilūzijas. Tagad vidusšķiras vietā ir radusies jauna kārtā – „jaunie nabagi”.

Juvenālais laikmets

„Juvenālais laikmets”. No 2016.g. februāra tas ir jauns jēdziens un jauns koncepts. Globālo sociālo problēmu analītika ir ieguvusi jaunu rakursu. Šajā jaunajā rakursā nākas pārskatīt visu materiālu no XX gs.vidus. Tātad no demogrāfiskās pārejas sākuma. Demogrāfiskā pāreja ir galvenais Juvenālā Laikmeta (JL) katalizators. Bez demogrāfiskās pārejas JL nebūtu iespējams. Protams, nākas pārskatīt arī eiropiešu un citu rasu dzīvi pirms demogrāfiskās pārejas. Svarīgs uzdevums ir 68.gada notikumu pārvērtēšana JL ģenēzē. Kā zināms, no 70.gadiem sākās radikālas izmaiņas eiropiešu kultūrā. Principā eiropiešu (Rietumu) garīgā kultūra sāka dancot, lai izpatiktu jaunatnei. Arī jaunatnes prasības bija interesantas. Noteikti tās bija vēsturiski neparastas. Būtisks ir postmodernisms. To var uzskatīt par JL ideoloģisko bāzi. Postmodernisms ir jauniešu fantoms. Postmodernisma adepti ir jaunatne. Postmodernisms izvērtās kā postgarīgās postkultūras placdarms – postcilvēku vērtību un darbības placdarms. Postkultūra un tās autori postcilvēki ir atsevišķs aspekts JL analītikā. Atsevišķs aspekts ir citu rasu jaunatnes mentālās ievirzes un dzīves prakses analītika, kas jau ir sākusies zinātnieku aprindās JL kontekstā.

„Okupāciju” specifika

Amerikāņu „okupācija” un padomju „okupācija” būtiski atšķirās. Būtiskās atšķirības pamatā ir brīvības realitāte. Padomju „okupācijā” nepastāvēja ne politiskā, ne garīgā brīvība. Amerikāņu „okupācijā” ir iespējams konstatēt garīgo brīvību. Taču latvieši to neprot izmantot, lai pilnveidotu savas tautas cilvēcisko kapitālu. Protams, garīgā brīvība arī tiek dozēta. Ģeokrātiskā valstiskuma valdnieki to cenšas darīt ar naudu, finansējot garīgās kultūras pasākumus. Taču naudu var dažādi tērēt. Var praktiski lietderīgi iztērēt naudu „atvērtas sabiedrības” izveidošanai. Pie mums diemžēl nauda tiek paklausīgi tērēta, lai tautā nostiprinātu neoliberālisma un postmodernisma kroplības. Tas sākās jau pēc Sorosa fonda izveidošanas 1992.gadā. Fondu līdz 1996.gadam paklausīgi vadīja trimdas latviete agresīvi nekaunīgā lesbiete-vecmeita Matīsa. Viņas piemēram sekoja citi fonda direktori trimdas latvieši, kuri aizvadītajā laikā sāka naudu dalīt pavisam dīvaini. Tas attiecās uz 2010.g. Sorosa fonda dibināto Jesajas Berlina biedrību. Latvieši ļoti aizdomīgi pēkšņi kļuva ebreju dedzīgi fani, sāka tēlot filosofus. Biedrības pasākumu centrā tādi vietējie pseidointelektuālisma ģēniji kā Tīrons, „satori”, „delfi”. Izrādās, ebreju kvēla draudzene un filosofe ir arī pederasta māte VVF. Publikācijās par biedrību nefigurē mūsu augstskolu filosofijas profesori. Tātad biedrība naudu tērē bez speciālistu līdzdalības. Amerikāņu spēcīgu sulainim Muižniekam arī bija savs fonds. Viņa darbiniece teica, ka Nils nezinot, kā iztērēt naudu. Taču nevienu mūsu nopietno priekšlikumu Latvijas kultūras vēsturē un multikulturālismā neatbalstīja. Bija jāatbalsta tikai tas, kas kropļo sabiedrības apziņu amerikāņu „cilvēktiesību” un „demokrātijas” izpratnē. Aizvadītajos pēcpadomju garīgās brīvības apstākļos zinātnē, izglītībā, mākslai iztērēto miljonu lietderības koeficients ir nulle. Bet varēja būt pilnīgi savādāk, ja amerikāņu „okupācijas” garīgās brīvības noteikumus izmantotu saprātīgi un nacionāli patriotiski.

Fineses

- ASV varai Eiropā pretojās vienīgi Vindzori, Rotšildi, Sitijas finansistu kāda daļa, vācu un itāļu aristokrātija. Anglijas karaliene pat atklāti izteicās par Lielbritānijas iespēju izstāties no Eiropas Savienības.
- Rietumu civilizācijas politiskā un ekonomiskā kundzība uz Zemes var izbeigties ap 2021.-2022.gadu. ASV to cenšas nepieļaut, pārklājot Zemi ar „tikla karu”, vadāmo haosu, jaunatnes nemieriem, radikālā islama terorismu.
- Justiniāns 529.gadā slēdza Atēnu filosofijas skolu. No tā laika Eiropā ir „gnosticisma tuksnesis” – zināšanu vietā ir ticība (Karens Svasjans), kā arī zināšanu politizācija (*knowledge is power*).
- Salafītu retorikas ietērs ir no Rietumiem – no *reality-show*.
- Rietumu jaunums: *snuff-video*; reālu noziegumu atspoguļošana medijos.

- Rietumu žurnālistikas neparasti straujās degradācijas iezīmes: rusofobija, postmodernisma slavināšana, cinisms, cilvēciskās traģēdijas triviālizācija, ārprātīga melošana.
- Obama uz amerikāņu pederastu žurnāla vāka 2015.gada novembrī; ASV pirmais prezidents dotajā žurnālā – sabiedrotais, varonis un ikona pederastu aizstāvēšanā; tā Obamu raksturoja žurnāla redakcija.
- Mūsdienu ekonomistiem var ticēt vienīgi tad, ja viņi runā par pagātni.
- „Perestroika” izvirzīja padibenes, kuras aizslaucīja godu, cieņu, taisnīgumu, patiesīgumu, īstu izglītību, garīgumu, morāli, tikumību, solidaritāti, patriotismu, zinātniskumu, zinātni.
- Apgaismības proponētā prāta racionālisma uzvara XX gs. nogalē eiropēdiem izrādījās Pirra uzvara – uzvara, kas prasīja lielus zaudējumus un kas praktiski ir sagrāve. Minētajā laikā sākās prāta racionālisma krīze – visaptverošs iracionālisms, kuram acīmredzot ir liela nākotne.
- Loģika ir jāpārbauda ar sirdi un garīgo pieredzi. Prāts, kas ir kļuvis praktisks spēks, ir bīstams. Piemēram, tas ir radījis totalitārisma jaunu versiju – „mīksto spēku”.
- Zinātnē tāpat kā mākslā ir vieta estētiskajiem varoņdarbiem: zinātniskā teksta stila augsts lidojums + autora intelektuālās apdāvinātības augsts lidojums.
- Tradīcija – mūsdienās reizē svēts jēdziens un reizē reti izkropļots jēdziens.
- Mūsdienu iracionālisma ieguvums – brīvības simulācija un progresā ilūzija.
- Instinktīvs egocentrisms – pseidoliberālisma ideoloģijas auglis jaunatnē. Sekmē sabiedrības atomizāciju.
- Garīgais internacionālisms, ilgas un skumjas pēc garīguma tagad ir reta parādība. Jaunatnei sveša parādība.
- Himēriskas fantāzijas – postcilvēku prioritāte.
- Uranopolitika: atvasinājums no grieķu „*Uranos*”. Dieva likumi galvenie.
- Mao: tauta, kura necinās par savu neatkarību, nav pelnījusi tiesības iegūt patstāvīgu valsti – nacionālo neatkarību.
- Halifats – starptautisks produkts.
- Maļinovskis: kultūras teorijā ir jārespektē bioloģiskais faktors.
- Svarīgi jēdzieni: smadzeņu morfoloģiskā struktūra un svars; infantīlais primitīvisms; smadzeņu fiziskā konfigurācija; rasu bioloģiskā vērtība; cilvēku sugas vienotība kā politizēta himēra; rasu psiholoģija; bioloģiskās konstantes; semantiskā sekvenca; etnosocioloģijas diskurss;
- Hieronīms Boss „Pasaulīgo baudu dārzs” (1500-1510; triptihs). Darba nosaukumu ir devuši mākslas zinātnieki.

Aktuālais efekts

Bertrand Arthur William Russell (1872-1970) žēlojās par sava laika nepatīkamu parādību. Proti, muļķi esot pašpārliecinātāki par sevi nekā gudrie cilvēki. Par laimi zinātnieks nepiedzīvoja šodienas laikmetu, kad šī parādība kļūst par sociālās un radošās dzīves pamatiezīmi. Juvenālā laikmeta un postcilvēku ģenēzes atribūts ir muļķības slavinājums, muļķu nostiprināšanās dzīves visos procesos, kad dzīves menedžeri ir pašpārliecināti muļķi.

Tradicionāli Sokrātam piedēvē vārdus „Es zinu, ka neko nezinu”. Taču speciālistu aprindās ir uzskats, ka to teica Demokrijs. Arī Bībelē Pāvula 1.vēstulē korintiešiem ir teikts: „Bet kas attiecas uz elku upuriem, mēs zinām, ka mums visiem ir atziņa. Atziņa dara uzpūtīgus, bet mīlestība cel”. Čarlzs Darvins teica: „Tumsonība, bet nevis zināšanas, visbiežāk izraisa pašpārliecinātību”.

Interesanti, ka tikai nesen minētā atziņa ir hipotētiski formulēta un eksperimentāli pierādīta, noskaidrojot t.s. Danninga-Krīgera efektu. To izdarīja divi amerikāņu zinātnieki: *Justin Kruger* un *David Dunning*. Runa ir par metakognitīvo izkropļojumu: cilvēks ar zemu kvalifikāciju izdara

kļūdainus secinājumus, pieņem aplamus lēmumus, bet nav spējīgs aptvert savas kļūdas zemās kvalifikācijas dēļ. Tajā pašā laikā cilvēkā ir pašpārliecinātības uzplūdi. Viņš ir pārliecināts par savu spēju izcilību. Turpretī patiesi spējīgs cilvēks vienmēr kautrīgi šaubās par savām spējām, citus uzskata par spējīgākiem. Tāad sastopama likumsakarība: jo nekompetentāks cilvēks, jo viņš ir pašpārliecinātāks par savu reāli vājo kompetenci. Minētā efekta eksperimentālās pārbaudes rezultāti pirmo reizi tika publicēti 1999.gadā. Eksperimenti parādīja, ka nekompetentie pašpārliecinātie cilvēki nav spējīgi novērtēt patiešām augstu kompetenci.